

სს „ლიბერთი ბანკი“

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება

*2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის
დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნასთან ერთად*

შინაარსი

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება

ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალური ანგარიშგება	1
სრული შემოსავლის ინდივიდუალური ანგარიშგება	2
საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ინდივიდუალური ანგარიშგება	3
ფულადი ნაკადების ინდივიდუალური ანგარიშგება	4

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები

1. ძირითადი საქმიანობა	5
2. მომზადების საფუძველი	6
3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები	7
4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები	24
5. ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ	27
6. ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები	31
7. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	32
8. კლიენტებზე გაცემული სესხები	33
9. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	46
10. ძირითადი საშუალებები	48
11. არამატერიალური აქტივები	50
12. აქტივის გამოყენების უფლება და საიჯარო ვალდებულებები	50
13. გადასახადით დაბეგვრა	51
14. სხვა აქტივები, ავანსები და სხვა ვალდებულებები	53
15. საკრედიტო ზარალის ხარჯი და სხვა გაუფასურება და ანარიცხები	55
16. ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	56
17. ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	57
18. სუბორდინირებული ვალი	57
19. საკუთარი კაპიტალი	58
20. პირობითი ვალდებულებები	61
21. წმინდა საკომისიო შემოსავალი	62
22. სხვა შემოსავალი	63
23. თანამშრომლებზე გაწეული და სხვა ადმინისტრაციული ხარჯები	63
24. რისკის მართვა	65
25. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები	86
26. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები	94
27. კაპიტალის მართვა	96
28. ანგარიშგების პერიოდის შემდგომი მოვლენები	98

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სს „ლიბერთი ბანკის“ აქციონერებსა და სამეთვალყურეო საბჭოს

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის დასკვნა

მოსაზრება

ჩავატარეთ სს „ლიბერთი ბანკის“ (შემდგომში „ბანკი“) ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც შედგება ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ასევე აღნიშნული თარიღით დამთავრებული წლის სრული შემოსავლის ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან, საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან, ფულადი ნაკადების ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან, და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნებისგან, მათ შორის მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების მიმოხილვისგან.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ბანკის ინდივიდუალურ ფინანსურ მდგომარეობას 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე მისი ინდივიდუალური საქმიანობის ფინანსურ შედეგებსა და ფულადი სახსრების მოძრაობას ამავე თარიღით დასრულებული წლისთვის, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად.

მოსაზრების საფუძველი

აუდიტი წარმართეთ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების („ასს“) შესაბამისად. პასუხისმგებლობა, რომელსაც აღნიშნული სტანდარტები ჩვენთვის ითვალისწინებს, დაწვრილებით არის აღწერილი ჩვენი დასკვნის ნაწილში სახელწოდებით „აუდიტორის პასუხისმგებლობა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“. ჩვენ ვართ ბანკისგან დამოუკიდებლები ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს „პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის საერთაშორისო კოდექსის“ (დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტების ჩათვლით) („IESBA კოდექსი“) შესაბამისად, და შესრულებული გვაქვს IESBA კოდექსით გათვალისწინებული სხვა ეთიკური ვალდებულებებიც. გვჯერა, რომ ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისი და შესაფერისია ჩვენი მოსაზრების გამოსათქმელად საჭირო საფუძვლის შესაქმნელად.

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები ის საკითხებია, რომლებიც, ჩვენი პროფესიული განსჯის საფუძველზე, ყველაზე მნიშვნელოვნად მივიჩნიეთ მიმდინარე პერიოდის ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის განმავლობაში. ეს საკითხები მთლიანობაში განვიხილეთ ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის კონტექსტში და აუდიტზე დაყრდნობით ჩვენი მოსაზრების ჩამოყალიბებისას, შესაბამისად ამ საკითხებზე ცალკე მოსაზრებას არ გამოვხატავთ. განმარტება იმისა, თუ როგორ განვიხილეთ აღნიშნული საკითხი აუდიტის განმავლობაში, ქვემოთ წარმოდგენილია ჩვენივე აუდიტის კონტექსტში.

ჩვენ შევასრულეთ პასუხისმგებლობა, რომელიც დაწვრილებითაა აღწერილი ჩვენი დასკვნის ნაწილში სახელწოდებით „აუდიტორის პასუხისმგებლობა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“, აღნიშნული საკითხების ჩათვლით. შესაბამისად, ჩვენი აუდიტი მოიცავდა ისეთი პროცედურების ჩატარებასაც, რითაც შევაფასებდით ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს. ჩვენი აუდიტის პროცედურების, მათ შორის ქვემოთ მოცემული საკითხების განსახილველად ჩატარებული პროცედურების შედეგები, წარმოადგენს თანდართულ ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე ჩვენი აუდიტორული მოსაზრების საფუძველს.

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხი	როგორ მიუღწევით ამ საკითხს ჩვენი აუდიტის განმავლობაში
მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	
ვინაიდან მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი მნიშვნელოვანია ბანკის ფინანსური მდგომარეობისთვის და ახლად მიღებული ფასს (IFRS) 9-ის „ფინანსური ინსტრუმენტები“ („ფასს 9“) მიხედვით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლა კომპლექსურია და განსჯას საჭიროებს, ეს საკითხი აუდიტთან დაკავშირებულ ძირითად საკითხად მივიჩნიეთ.	ჩვენ გავერკვეით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრის პროცესში და ჩვენი მოდელირების სპეციალისტების დახმარებით შევაფასეთ ბანკის მიერ შემუშავებული მეთოდები.
დანაკარგების გამო სესხების გაუფასურება გამოითვლება ერთდროულად კოლექტიური დარეზერვების მოდელითა და დისკონტირებული ფულადი ნაკადების ანალიზის საფუძველზე ინდივიდუალური სასესხო რეზერვის შექმნით, და აგრეთვე რეგრესული საპროგნოზო შეფასებების საფუძველზე.	აუდიტის განმავლობაში, ძირითადად, შემდეგი საკითხები გავაანალიზეთ: ▶ შევაფასეთ საკრედიტო რისკის მოდელები და დაშვებები, რომლებიც გამოყენებულია დარეზერვების ძირითადი პარამეტრების დადგენისა და თითოეული პორტფელისთვის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალების განსაზღვრისთვის; ▶ შევაფასეთ ხელმძღვანელობის განსჯა, რომელსაც იგი ეყრდნობა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის ინდივიდუალურად და კოლექტიურად დადგენისას, რაოდენობრივ და ხარისხობრივ კრიტერიუმებზე დაყრდნობით; შევაფასეთ ხელმძღვანელობის მიერ შერჩეული კრიტერიუმების გამოყენების თანმიმდევრულობა საანგარიშგებო თარიღისთვის;

Building a better
working world

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხი	როგორ მივუდევით ამ საკითხს ჩვენი აუდიტის განმაღობაში
კოლექტიური და ინდივიდუალური დარეზერვება დამოკიდებულია მთელ რიგ დაშვებასა და განსჯაზე. მაგალითად: ▶ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოსათვლელ მოდელში გამოყენებული სააღრიცხვო ინტერპრეტაციები და დაშვებები; ▶ სესხების გადანაწილება პირველ, მეორე და მესამე ეტაპზე ფასს 9-ში წარმოდგენილი კრიტერიუმების მიხედვით; ▶ სხვადასხვა ეკონომიკური სცენარის გავლენის შეფასებაში გამოყენებული ამოსავალი მონაცემები და დაშვებები; ▶ დეფოლტის ალბათობის, დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების და დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების განსაზღვრა, უზრუნველყოფის საგნის შეფასების ჩათვლით, და ▶ ინდივიდუალურად დადგენილი რეზერვების შეფასება, მომავალში მოსალოდნელი ფულადი ნაკადებისა და უზრუნველყოფის საგნის შეფასების ჩათვლით; ▶ ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნების სიზუსტე და ადეკვატურობა. რეზერვის დადგენისას გამოყენებული განსჯისა და მოდელირების სხვადასხვა ხერხის გამო, დაშვებებმა და პროგნოზებმა შეიძლება განაპირობოს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მნიშვნელოვნად განსხვავებული რეზერვი. მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების შესახებ ინფორმაცია შესულია ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებისთვის დართულ მე-8 შენიშვნაში „მომხმარებლებზე გაცემული სესხები“ და 23-ე შენიშვნაში „რისკის მართვა“.	▶ შევამოწმეთ სესხების გადანაწილება გაუფასურების შესაბამის ეტაპებზე ბანკის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრის მეთოდოლოგიით წინასწარ დადგენილ კრიტერიუმებზე დაყრდნობით. კოლექტიურად შეფასებული რეზერვის შესამოწმებლად, მოდელირების ჩვენი შიდა სპეციალისტების მხარდაჭერით შევაფასეთ საბაზისო სტატისტიკური მოდელები, მთავარი ამოსავალი მონაცემები და გამოყენებული დაშვებები და ასევე შევაფასეთ საპროგნოზო ინფორმაციის ჩართვა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაანგარიშებაში. ჩვენ შემთხვევითობის პრინციპით შევარჩიეთ საკრედიტო რისკით მნიშვნელოვნად გაუფასურებული კორპორაციული კრედიტები და საფუძვლიანად შევამოწმეთ სამომავლო ფულადი ნაკადების შესახებ დაშვებები, უზრუნველყოფის საგნების ღირებულებისა და მოსალოდნელი შედეგების დადგომის ალბათობების ჩათვლით. შევაფასეთ მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების შესახებ განმარტებითი შენიშვნები ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში.

სხვა ინფორმაცია ასახულია ბანკის 2019 წლის წლიურ ანგარიშში

სხვა ინფორმაცია გულისხმობს წლიურ ანგარიშში ასახულ ინფორმაციას, გარდა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებისა და მასზე გაცემული აუდიტორის დასკვნისა. სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებელია ხელმძღვანელობა.

ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე გამოხატული ჩვენი მოსაზრება არ მოიცავს სხვა ინფორმაციას და მასთან დაკავშირებით არ გამოვთქვამთ რწმუნებას რამე ფორმით ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის შესახებ ჩვენს ანგარიშში.

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობაა, გავცნოთ სხვა ინფორმაციას და განვიხილოთ, არის თუ არა სხვა ინფორმაცია არსებითად შეუსაბამო ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებასთან ან აუდიტის განმავლობაში ჩვენ მიერ მიღებულ ცოდნასთან, ან თუ შეიცავს სხვა არსებით უზუსტობას. თუ ჩვენ მიერ ჩატარებული სამუშაოების საფუძველზე დავასკვნით, რომ სხვა ინფორმაცია არსებით უზუსტობას შეიცავს, ჩვენ ვაღიარებთ ვართ, გავაცხადოთ ეს ფაქტი. აღნიშნულთან დაკავშირებით გასაცხადებელი არაფერი გვაქვს.

ხელმძღვანელობისა და სამეთვალყურეო საბჭოს პასუხისმგებლობა ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და სამართლიან წარდგენაზე ფასს-ის შესაბამისად, ასევე შიდა კონტროლზე, რომელსაც იგი აუცილებლად მიიჩნევს ისეთი ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას.

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობაა შეაფასოს, აქვს თუ არა ბანკს უნარი, საქმიანობა გააგრძელოს, როგორც ფუნქციონირებადმა საწარმომ, კონკრეტული შემთხვევიდან გამომდინარე, განაცხადოს ფუნქციონირებად საწარმოსთან დაკავშირებული საკითხები და აღრიცხვისას გამოიყენოს ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვება, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც ხელმძღვანელობას განზრახული აქვს ბანკის ლიკვიდაცია ან საქმიანობის შეწყვეტა, ან თუ მას არ აქვს რეალური არჩევანი ასე რომ არ მოიქცეს.

სამეთვალყურეო საბჭო პასუხისმგებელია ბანკის ფინანსური ანგარიშგების პროცესის ზედამხედველობაზე.

აუდიტორის პასუხისმგებლობა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე

ჩვენი მიზანია გონივრული რწმუნების მოპოვება იმაზე, ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში თავისუფალია თუ არა თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობისგან და აუდიტორის დასკვნის გამოცემა, რომელიც ჩვენს მოსაზრებას შეიცავს. გონივრული რწმუნება არის მაღალი დონის რწმუნება, მაგრამ არა გარანტია იმისა, რომ ასს-ის შესაბამისად ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებით უზუსტობას, ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შეიძლება გამოწვეული იყოს თაღლითობით ან შეცდომით და არსებითად მიიჩნევა მაშინ, თუ არსებობს გონივრული მოლოდინი იმისა, რომ ცალ-ცალკე ან ერთობლივად გავლენას იქონიებენ მომხმარებლების მიერ წინამდებარე ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე დაყრდნობით მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

ასს-ის მიხედვით აუდიტის ჩატარების პროცესში ჩვენ მივმართავთ პროფესიულ განსჯას და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. ასევე:

- ▶ გამოვავლენთ და ვაფასებთ ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს, ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტორულ პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების მიზნით და მოვიპოვებთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რომელიც საკმარისი და შესაფერისია აუდიტორული მოსაზრების გამოთქმისთვის საფუძვლის შესაქმნელად. არსებითი უზუსტობის რისკი, რომელიც გამოწვეულია თაღლითობით, უფრო მაღალია, ვიდრე შეცდომით გამოწვეული რისკი, რადგან თაღლითობა შეიძლება მოიცავდეს საიდუმლო მორიგებას, გაყალბებას, ინფორმაციის განზრახ გამოტოვებას, არასწორი ინფორმაციის წარდგენას ან შიდა კონტროლის უგულებელყოფას.
- ▶ შევისწავლით აუდიტისთვის მნიშვნელოვან შიდა კონტროლს, რათა დავგეგმოთ მოცემული კონკრეტული გარემოებების შესაფერისი აუდიტორული პროცედურები და არა იმ მიზნით, რომ მოსაზრება გამოვთქვათ ბანკის შიდა კონტროლის ეფექტიანობაზე.
- ▶ ვაფასებთ ხელმძღვანელობის მიერ გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკის, ასევე მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებების და შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნების მართებულობას.
- ▶ გამოგვაქვს დასკვნა იმის შესახებ, თუ რამდენად მიზანშეწონილია ხელმძღვანელობის მიერ ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვების საფუძველზე აღრიცხვის გამოყენება და, მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებაზე დაყრდნობით ვასკვნით, არსებობს თუ არა ისეთ მოვლენებთან ან პირობებთან დაკავშირებული არსებითი გაურკვევლობა, რაც შეიძლება სერიოზული ეჭვის საფუძველი გახდეს იმასთან დაკავშირებით, შეძლებს თუ არა ბანკი ფუნქციონირებად საწარმოდ დარჩენას. თუ დავასკვნით, რომ არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ვალდებულები ვართ, აუდიტორის დასკვნაში ყურადღება გავამახვილოთ ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნებზე, ან, თუ განმარტებითი შენიშვნები არ არის საკმარისი, მოვახდინოთ ჩვენი მოსაზრების მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეყრდნობა აუდიტორის დასკვნის თარიღამდე მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. ამის მიუხედავად, სამომავლო მოვლენებმა ან პირობებმა შეიძლება გამოიწვიოს ბანკის, როგორც ფუნქციონირებადი საწარმოს ფუნქციონირების შეწყვეტა.

**Building a better
working world**

- ▶ მთლიანობაში ვაფასებთ ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების წარდგენას, სტრუქტურასა და შინაარსს, განმარტებითი შენიშვნების ჩათვლით, და აგრეთვე იმას, თუ ასახავს ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება შესაბამის ოპერაციებსა და მოვლენებს ისე, რომ უზრუნველყოფდეს სამართლიან წარდგენას.

სამეთვალყურეო საბჭოს, სხვა საკითხებთან ერთად, ვატყობინებთ აუდიტის მასშტაბს და ვადებს, აგრეთვე აუდიტორული შემოწმების მნიშვნელოვან შედეგებს, მათ შორის შიდა კონტროლის მნიშვნელოვან ნაკლოვანებებს, რომლებსაც აუდიტის პროცესში გამოვავლენთ.

ამასთანავე, სამეთვალყურეო საბჭოს წარვუდგენთ წერილობით განცხადებას, რომ ვაკმაყოფილებთ სათანადო ეთიკურ მოთხოვნებს დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებით და ვატყობინებთ ყოველგვარი ურთიერთობისა და სხვა საკითხების შესახებ, რომლებიც გონივრულობის ფარგლებში შეიძლება ეჭვს იწვევდეს ჩვენი დამოუკიდებლობის შესახებ, და, თუ შესაძლებელია, წარმოვადგენთ შესაბამის გარანტიებს.

სამეთვალყურეო საბჭოსთვის წარდგენილ საკითხებს შორის განვსაზღვრავთ იმ საკითხებს, რომლებიც ყველაზე მნიშვნელოვნად მივიჩნიეთ მიმდინარე პერიოდის ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის განმავლობაში და, შესაბამისად, სწორედ ისინი წარმოადგენს აუდიტთან დაკავშირებულ ძირითად საკითხებს. აღნიშნულ საკითხებს აღვწერთ აუდიტორის დასკვნაში, თუ კანონით ან ნორმატიული აქტით არ არის აკრძალული საკითხის საჯაროობა, ან თუ, უკიდურესად იშვიათ შემთხვევებში, გადავწყვეტთ, რომ საკითხი არ უნდა აისახოს ჩვენს დასკვნაში, რადგან გონივრულობის ფარგლებში მოსალოდნელია, რომ ამით გამოწვეული უარყოფითი შედეგები გადაწონის ამ ინფორმაციის მიმართ საზოგადოებრივი ინტერესის სარგებელს.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის მე-10 პუნქტის მოთხოვნების შესაბამისად მომზადებული ანგარიში

ჩვენი აზრით, რომელიც ეყრდნობა აუდიტის ფარგლებში ჩატარებულ სამუშაოებს:

- ▶ წლიურ ანგარიშში ასახული იმავე ფინანსური წლის ინფორმაცია, რომლისთვისაც მომზადდა ფინანსური ანგარიშგება, შესაბამისობაშია ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებასთან; და
- ▶ წლიურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ინფორმაცია აკმაყოფილებს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლისა და შესაბამისი ნორმატიული აქტების მოთხოვნებს.

**Building a better
working world**

წინამდებარე დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა ეყრდნობა აუდიტს, რომლის პარტნიორიც არის ოლეგ იუშენკოვი.

რუსლან ხოროშვილი

შპს „იუაის“ სახელით

თბილისი, საქართველო

2020 წლის 17 სექტემბერი

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სს „ლიბერთი ბანკის“ აქციონერებსა და სამეთვალყურეო საბჭოს

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის დასკვნა

მოსაზრება

ჩავატარეთ სს „ლიბერთი ბანკის“ (შემდგომში „ბანკი“) ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც შედგება ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ასევე აღნიშნული თარიღით დამთავრებული წლის სრული შემოსავლის ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან, საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან, ფულადი ნაკადების ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან, და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნებისგან, მათ შორის მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების მიმოხილვისგან.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ბანკის ინდივიდუალურ ფინანსურ მდგომარეობას 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე მისი ინდივიდუალური საქმიანობის ფინანსურ შედეგებსა და ფულადი სახსრების მოძრაობას ამავე თარიღით დასრულებული წლისთვის, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად.

მოსაზრების საფუძველი

აუდიტი წარმართეთ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების („ასს“) შესაბამისად. პასუხისმგებლობა, რომელსაც აღნიშნული სტანდარტები ჩვენთვის ითვალისწინებს, დაწვრილებით არის აღწერილი ჩვენი დასკვნის ნაწილში სახელწოდებით „აუდიტორის პასუხისმგებლობა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“. ჩვენ ვართ ბანკისგან დამოუკიდებლები ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს „პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის საერთაშორისო კოდექსის“ (დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტების ჩათვლით) („IESBA კოდექსი“) შესაბამისად, და შესრულებული გვაქვს IESBA კოდექსით გათვალისწინებული სხვა ეთიკური ვალდებულებებიც. გვჯერა, რომ ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისი და შესაფერისია ჩვენი მოსაზრების გამოსათქმელად საჭირო საფუძვლის შესაქმნელად.

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები ის საკითხებია, რომლებიც, ჩვენი პროფესიული განსჯის საფუძველზე, ყველაზე მნიშვნელოვნად მივიჩნიეთ მიმდინარე პერიოდის ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის განმავლობაში. ეს საკითხები მთლიანობაში განვიხილეთ ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის კონტექსტში და აუდიტზე დაყრდნობით ჩვენი მოსაზრების ჩამოყალიბებისას, შესაბამისად ამ საკითხებზე ცალკე მოსაზრებას არ გამოვხატავთ. განმარტება იმისა, თუ როგორ განვიხილეთ აღნიშნული საკითხი აუდიტის განმავლობაში, ქვემოთ წარმოდგენილია ჩვენივე აუდიტის კონტექსტში.

ჩვენ შევასრულეთ პასუხისმგებლობა, რომელიც დაწვრილებითაა აღწერილი ჩვენი დასკვნის ნაწილში სახელწოდებით „აუდიტორის პასუხისმგებლობა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“, აღნიშნული საკითხების ჩათვლით. შესაბამისად, ჩვენი აუდიტი მოიცავდა ისეთი პროცედურების ჩატარებასაც, რითაც შევაფასებდით ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს. ჩვენი აუდიტის პროცედურების, მათ შორის ქვემოთ მოცემული საკითხების განსახილველად ჩატარებული პროცედურების შედეგები, წარმოადგენს თანდართულ ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე ჩვენი აუდიტორული მოსაზრების საფუძველს.

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხი	როგორ მივუდევით ამ საკითხს ჩვენი აუდიტის განმავლობაში
მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	
ვინაიდან მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი მნიშვნელოვანია ბანკის ფინანსური მდგომარეობისთვის და ახლად მიღებული ფასს (IFRS) 9-ის „ფინანსური ინსტრუმენტები“ („ფასს 9“) მიხედვით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლა კომპლექსურია და განსჯას საჭიროებს, ეს საკითხი აუდიტთან დაკავშირებულ ძირითად საკითხად მივიჩნიეთ.	ჩვენ გავერკვეთ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრის პროცესში და ჩვენი მოდელირების სპეციალისტების დახმარებით შევაფასეთ ბანკის მიერ შემუშავებული მეთოდები.
დანაკარგების გამო სესხების გაუფასურება გამოითვლება ერთდროულად კოლექტიური დარეზერვების მოდელითა და დისკონტირებული ფულადი ნაკადების ანალიზის საფუძველზე ინდივიდუალური სასესხო რეზერვის შექმნით, და აგრეთვე რეგრესული საპროგნოზო შეფასებების საფუძველზე.	აუდიტის განმავლობაში, ძირითადად, შემდეგი საკითხები გავაანალიზეთ: ▶ შევაფასეთ საკრედიტო რისკის მოდელები და დაშვებები, რომლებიც გამოყენებულია დარეზერვების ძირითადი პარამეტრების დადგენისა და თითოეული პორტფელისთვის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალების განსაზღვრისთვის; ▶ შევაფასეთ ხელმძღვანელობის განსჯა, რომელსაც იგი ეყრდნობა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის ინდივიდუალურად და კოლექტიურად დადგენისას, რაოდენობრივ და ხარისხობრივ კრიტერიუმებზე დაყრდნობით; შევაფასეთ ხელმძღვანელობის მიერ შერჩეული კრიტერიუმების გამოყენების თანმიმდევრულობა საანგარიშგებო თარიღისთვის;

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხი	როგორ მივუდევით ამ საკითხს ჩვენი აუდიტის განმაღლობაში
კოლექტიური და ინდივიდუალური დარეზერვება დამოკიდებულია მთელ რიგ დაშვებასა და განსჯაზე. მაგალითად: ▶ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოსათვლელ მოდელში გამოყენებული სააღრიცხვო ინტერპრეტაციები და დაშვებები; ▶ სესხების გადანაწილება პირველ, მეორე და მესამე ეტაპებზე ფასს 9-ში წარმოდგენილი კრიტერიუმების მიხედვით; ▶ სხვადასხვა ეკონომიკური სცენარის გავლენის შეფასებაში გამოყენებული ამოსავალი მონაცემები და დაშვებები; ▶ დეფოლტის ალბათობის, დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების და დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების განსაზღვრა, უზრუნველყოფის საგნის შეფასების ჩათვლით, და ▶ ინდივიდუალურად დადგენილი რეზერვების შეფასება, მომავალში მოსალოდნელი ფულადი ნაკადებისა და უზრუნველყოფის საგნის შეფასების ჩათვლით; ▶ ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნების სიზუსტე და ადეკვატურობა. რეზერვის დადგენისას გამოყენებული განსჯისა და მოდელირების სხვადასხვა ხერხის გამო, დაშვებებმა და პროგნოზებმა შეიძლება განაპირობოს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მნიშვნელოვნად განსხვავებული რეზერვი. მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების შესახებ ინფორმაცია შესულია ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებისთვის დართულ მე-8 შენიშვნაში „მომხმარებლებზე გაცემული სესხები“ და 23-ე შენიშვნაში „რისკის მართვა“.	▶ შევამოწმეთ სესხების გადანაწილება გაუფასურების შესაბამის ეტაპებზე ბანკის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრის მეთოდოლოგიით წინასწარ დადგენილ კრიტერიუმებზე დაყრდნობით. კოლექტიურად შეფასებული რეზერვის შესამოწმებლად, მოდელირების ჩვენი შიდა სპეციალისტების მხარდაჭერით შევაფასეთ საბაზისო სტატისტიკური მოდელები, მთავარი ამოსავალი მონაცემები და გამოყენებული დაშვებები და ასევე შევაფასეთ საპროგნოზო ინფორმაციის ჩართვა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაანგარიშებაში. ჩვენ შემთხვევითობის პრინციპით შევარჩიეთ საკრედიტო რისკით მნიშვნელოვნად გაუფასურებული კორპორაციული კრედიტები და საფუძვლიანად შევამოწმეთ სამომავლო ფულადი ნაკადების შესახებ დაშვებები, უზრუნველყოფის საგნების ღირებულებისა და მოსალოდნელი შედეგების დადგომის ალბათობების ჩათვლით. შევაფასეთ მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების შესახებ განმარტებითი შენიშვნები ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში.

სხვა ინფორმაცია ასახულია ბანკის 2019 წლის წლიურ ანგარიშში

სხვა ინფორმაცია გულისხმობს წლიურ ანგარიშში ასახულ ინფორმაციას, გარდა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებისა და მასზე გაცემული აუდიტორის დასკვნისა. სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებელია ხელმძღვანელობა.

ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე გამოხატული ჩვენი მოსაზრება არ მოიცავს სხვა ინფორმაციას და მასთან დაკავშირებით არ გამოვთქვამთ რწმუნებას რამე ფორმით ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის შესახებ ჩვენს ანგარიშში.

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობაა, გავცნოთ სხვა ინფორმაციას და განვიხილოთ, არის თუ არა სხვა ინფორმაცია არსებითად შეუსაბამო ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებასთან ან აუდიტის განმავლობაში ჩვენ მიერ მიღებულ ცოდნასთან, ან თუ შეიცავს სხვა არსებით უზუსტობას. თუ ჩვენ მიერ ჩატარებული სამუშაოების საფუძველზე დავასკვნით, რომ სხვა ინფორმაცია არსებით უზუსტობას შეიცავს, ჩვენ ვალდებულნი ვართ, გავაცხადოთ ეს ფაქტი. აღნიშნულთან დაკავშირებით გასაცხადებელი არაფერი გვაქვს.

ხელმძღვანელობისა და სამეთვალყურეო საბჭოს პასუხისმგებლობა ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და სამართლიან წარდგენაზე ფასს-ის შესაბამისად, ასევე შიდა კონტროლზე, რომელსაც იგი აუცილებლად მიიჩნევს ისეთი ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას.

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობაა შეაფასოს, აქვს თუ არა ბანკს უნარი, საქმიანობა გააგრძელოს, როგორც ფუნქციონირებადმა საწარმომ, კონკრეტული შემთხვევიდან გამომდინარე, განაცხადოს ფუნქციონირებად საწარმოსთან დაკავშირებული საკითხები და აღრიცხვისას გამოიყენოს ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვება, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც ხელმძღვანელობას განზრახული აქვს ბანკის ლიკვიდაცია ან საქმიანობის შეწყვეტა, ან თუ მას არ აქვს რეალური არჩევანი ასე რომ არ მოიქცეს.

სამეთვალყურეო საბჭო პასუხისმგებელია ბანკის ფინანსური ანგარიშგების პროცესის ზედამხედველობაზე.

აუდიტორის პასუხისმგებლობა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე

ჩვენი მიზანია გონივრული რწმუნების მოპოვება იმაზე, ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში თავისუფალია თუ არა თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობისგან და აუდიტორის დასკვნის გამოცემა, რომელიც ჩვენს მოსაზრებას შეიცავს. გონივრული რწმუნება არის მაღალი დონის რწმუნება, მაგრამ არა გარანტია იმისა, რომ ასს-ის შესაბამისად ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებით უზუსტობას, ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შეიძლება გამოწვეული იყოს თაღლითობით ან შეცდომით და არსებითად მიიჩნევა მაშინ, თუ არსებობს გონივრული მოლოდინი იმისა, რომ ცალ-ცალკე ან ერთობლივად გავლენას იქონიებენ მომხმარებლების მიერ წინამდებარე ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე დაყრდნობით მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

ასს-ის მიხედვით აუდიტის ჩატარების პროცესში ჩვენ მივმართავთ პროფესიულ განსჯას და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. ასევე:

- ▶ გამოვავლენთ და ვაფასებთ ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს, ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტორულ პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების მიზნით და მოვიპოვებთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რომელიც საკმარისი და შესაფერისია აუდიტორული მოსაზრების გამოთქმისთვის საფუძვლის შესაქმნელად. არსებითი უზუსტობის რისკი, რომელიც გამოწვეულია თაღლითობით, უფრო მაღალია, ვიდრე შეცდომით გამოწვეული რისკი, რადგან თაღლითობა შეიძლება მოიცავდეს საიდუმლო მორიგებას, გაყალბებას, ინფორმაციის განზრახ გამოტოვებას, არასწორი ინფორმაციის წარდგენას ან შიდა კონტროლის უგულებელყოფას.
- ▶ შევისწავლით აუდიტისთვის მნიშვნელოვან შიდა კონტროლს, რათა დავგეგმოთ მოცემული კონკრეტული გარემოებების შესაფერისი აუდიტორული პროცედურები და არა იმ მიზნით, რომ მოსაზრება გამოვთქვათ ბანკის შიდა კონტროლის ეფექტიანობაზე.
- ▶ ვაფასებთ ხელმძღვანელობის მიერ გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკის, ასევე მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებების და შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნების მართებულობას.
- ▶ გამოგვაქვს დასკვნა იმის შესახებ, თუ რამდენად მიზანშეწონილია ხელმძღვანელობის მიერ ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვების საფუძველზე აღრიცხვის გამოყენება და, მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებაზე დაყრდნობით ვასკვნით, არსებობს თუ არა ისეთ მოვლენებთან ან პირობებთან დაკავშირებული არსებითი გაურკვევლობა, რაც შეიძლება სერიოზული ეჭვის საფუძველი გახდეს იმასთან დაკავშირებით, შეძლებს თუ არა ბანკი ფუნქციონირებად საწარმოდ დარჩენას. თუ დავასკვნით, რომ არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ვალდებული ვართ, აუდიტორის დასკვნაში ყურადღება გავამახვილოთ ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების შესაბამის განმარტებით შენიშვნებზე, ან, თუ განმარტებითი შენიშვნები არ არის საკმარისი, მოვახდინოთ ჩვენი მოსაზრების მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეყრდნობა აუდიტორის დასკვნის თარიღამდე მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. ამის მიუხედავად, სამომავლო მოვლენებმა ან პირობებმა შეიძლება გამოიწვიოს ბანკის, როგორც ფუნქციონირებადი საწარმოს ფუნქციონირების შეწყვეტა.

- ▶ მთლიანობაში ვაფასებთ ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების წარდგენას, სტრუქტურასა და შინაარსს, განმარტებითი შენიშვნების ჩათვლით, და აგრეთვე იმას, თუ ასახავს ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება შესაბამის ოპერაციებსა და მოვლენებს ისე, რომ უზრუნველყოფდეს სამართლიან წარდგენას.

სამეთვალყურეო საბჭოს, სხვა საკითხებთან ერთად, ვატყობინებთ აუდიტის მასშტაბს და ვადებს, აგრეთვე აუდიტორული შემოწმების მნიშვნელოვან შედეგებს, მათ შორის შიდა კონტროლის მნიშვნელოვან ნაკლოვანებებს, რომლებსაც აუდიტის პროცესში გამოვავლენთ.

ამასთანავე, სამეთვალყურეო საბჭოს წარვუდგენთ წერილობით განცხადებას, რომ ვაკმაყოფილებთ სათანადო ეთიკურ მოთხოვნებს დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებით და ვატყობინებთ ყოველგვარი ურთიერთობისა და სხვა საკითხების შესახებ, რომლებიც გონივრულობის ფარგლებში შეიძლება ეჭვს იწვევდეს ჩვენი დამოუკიდებლობის შესახებ, და, თუ შესაძლებელია, წარმოვადგენთ შესაბამის გარანტიებს.

სამეთვალყურეო საბჭოსთვის წარდგენილ საკითხებს შორის განვსაზღვრავთ იმ საკითხებს, რომლებიც ყველაზე მნიშვნელოვნად მივიჩნიეთ მიმდინარე პერიოდის ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის განმავლობაში და, შესაბამისად, სწორედ ისინი წარმოადგენს აუდიტთან დაკავშირებულ ძირითად საკითხებს. აღნიშნულ საკითხებს აღვწერთ აუდიტორის დასკვნაში, თუ კანონით ან ნორმატიული აქტით არ არის აკრძალული საკითხის საჯაროობა, ან თუ, უკიდურესად იშვიათ შემთხვევებში, გადავწყვეტთ, რომ საკითხი არ უნდა აისახოს ჩვენს დასკვნაში, რადგან გონივრულობის ფარგლებში მოსალოდნელია, რომ ამით გამოწვეული უარყოფითი შედეგები გადაწონის ამ ინფორმაციის მიმართ საზოგადოებრივი ინტერესის სარგებელს.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის მე-10 პუნქტის მოთხოვნების შესაბამისად მომზადებული ანგარიში

ჩვენი აზრით, რომელიც ეყრდნობა აუდიტის ფარგლებში ჩატარებულ სამუშაოებს:

- ▶ წლიურ ანგარიშში ასახული იმავე ფინანსური წლის ინფორმაცია, რომლისთვისაც მომზადდა ფინანსური ანგარიშგება, შესაბამისობაშია ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებასთან; და
- ▶ წლიურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ინფორმაცია აკმაყოფილებს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლისა და შესაბამისი ნორმატიული აქტების მოთხოვნებს.

წინამდებარე დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა ეყრდნობა აუდიტს, რომლის პარტნიორიც არის ოლეგ იუშენკოვი.

რუსლან ხოროშვილი

შპს „იუაის“ სახელით

თბილისი, საქართველო

2020 წლის 17 სექტემბერი

ფინანსური მდგომარეობის ინდივიუალური ანგარიშგება

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(ათას ლარში)

	შენიშვნა	2019	2018
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	6	415,766	392,899
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	7	124,482	99,731
კლიენტებზე გაცემული სესხები	8	1,177,581	953,544
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	9	146,506	197,504
ძირითადი საშუალებები	10	154,446	129,128
არამატერიალური აქტივები	11	48,500	32,651
აქტივის გამოყენების უფლება	12	34,217	–
გადახდილი ავანსები	14	6,933	11,996
მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივი		6,568	2,568
სხვა აქტივები	14	19,460	19,020
სულ აქტივები		2,134,459	1,839,041
ვალდებულებები			
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	16	97,401	8,213
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	17	1,565,158	1,482,328
მოგების გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები	13	4,182	2,089
საიჯარო ვალდებულება	12	37,080	–
სხვა ვალდებულებები	14	23,367	29,183
სუბორდინირებული ვალი	18	100,031	48,122
სულ ვალდებულებები		1,827,219	1,569,935
საკუთარი კაპიტალი	19		
სააქციო კაპიტალი		54,629	54,629
დამატებით შეტანილი კაპიტალი		36,851	36,851
გამოსყიდული აქციები		(10,138)	(10,138)
კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციები		4,565	4,565
გაუნაწილებელი მოგება		204,443	167,287
სხვა რეზერვები		16,890	15,912
სულ საკუთარი კაპიტალი		307,240	269,106
სულ ვალდებულებები და საკუთარი კაპიტალი		2,134,459	1,839,041

ხელმოწერილია და ნებადართულია გამოსაცემად ბანკის დირექტორთა საბჭოს მიერ:

ვასილ ხოდელი

გენერალური დირექტორი

დავით წიკლაური

ფინანსური დირექტორი

2020 წლის 17 სექტემბერი

5-99 გვერდებზე დართული განმარტებითი შენიშვნები წინამდებარე ინდივიუალური ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალური ანგარიშგება

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(ათას ლარში)

	შენიშვნა	2019	2018
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	6	415,766	392,899
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	7	124,482	99,731
კლიენტებზე გაცემული სესხები	8	1,177,581	953,544
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	9	146,506	197,504
ძირითადი საშუალებები	10	154,446	129,128
არამატერიალური აქტივები	11	48,500	32,651
აქტივის გამოყენების უფლება	12	34,217	–
გადახდილი ავანსები	14	6,933	11,996
მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივი		6,568	2,568
სხვა აქტივები	14	19,460	19,020
სულ აქტივები		2,134,459	1,839,041
ვალდებულებები			
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	16	97,401	8,213
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	17	1,565,158	1,482,328
მოგების გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები	13	4,182	2,089
საიჯარო ვალდებულება	12	37,080	–
სხვა ვალდებულებები	14	23,367	29,183
სუბორდინირებული ვალი	18	100,031	48,122
სულ ვალდებულებები		1,827,219	1,569,935
საკუთარი კაპიტალი	19		
სააქციო კაპიტალი		54,629	54,629
დამატებით შეტანილი კაპიტალი		36,851	36,851
გამოსყიდული აქციები		(10,138)	(10,138)
კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციები		4,565	4,565
გაუნაწილებელი მოგება		204,443	167,287
სხვა რეზერვები		16,890	15,912
სულ საკუთარი კაპიტალი		307,240	269,106
სულ ვალდებულებები და საკუთარი კაპიტალი		2,134,459	1,839,041

ხელმოწერილია და ნებადართულია გამოსაცემად ბანკის დირექტორთა საბჭოს მიერ:

ვასილ ხოდელი

გენერალური დირექტორი

დავით წიკლაური

ფინანსური დირექტორი

2020 წლის 3 ივლისი

5-99 გვერდებზე დართული განმარტებითი შენიშვნები წინამდებარე ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

სრული შემოსავლის ინდივიტუალური ანგარიშგება

2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

(ათას ლარში)

		შენიშვნა	2019	2018
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით გამოთვლილი საპროცენტო შემოსავალი				
კლიენტებზე გაცემული სესხები			243,178	266,146
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები			13,296	19,994
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ			13,428	15,681
სხვა საპროცენტო შემოსავალი			283	188
			270,185	302,009
საპროცენტო ხარჯი				
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე			(96,416)	(111,692)
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე			(673)	(11)
სუბორდინირებული ვალი			(7,454)	(7,785)
			(104,543)	(119,488)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი			165,642	182,521
საკრედიტო ზარალის ხარჯი	15		(26,246)	(35,820)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი სესხის გაუფასურების რეზერვის ხარჯის შემდგომ			139,396	146,701
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	21		22,200	22,998
წმინდა შემოსულობა/(ზარალი) უცხოური ვალუტიდან:				
- გარიგებებიდან			15,178	5,322
- საკუროსო სხვაობებიდან			(4,957)	(695)
სხვა შემოსავალი	22		13,299	18,285
არასაპროცენტო შემოსავალი			45,720	45,910
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	23		(71,102)	(67,430)
ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	23		(29,122)	(33,084)
ცვეთა და ამორტიზაცია	10, 11		(29,998)	(21,723)
სხვა საოპერაციო ხარჯები			(14,677)	(5,883)
სხვა გაუფასურება და ანარიცხების შემობრუნება	15		(754)	218
არასაპროცენტო ხარჯი			(145,653)	(127,902)
მოგება მოგების გადასახადის ხარჯამდე			39,463	64,709
მოგების გადასახადი	13		(1,857)	(8,225)
წლის მოგება			37,606	56,484
სხვა სრული შემოსავალი				
სხვა სრული შემოსავალი, რომელიც შემდეგ მოგებად ან ზარალად არ რეკლასიფიცირდება				
შენიშვნების გადაფასება			1,538	–
გადავადებული საგადასახადო ეფექტი			(236)	–
წლის სხვა სრული შემოსავალი, წმინდა			1,302	–
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი			38,908	56,484
მოგება ერთ აქციაზე:				
19				
- საბაზისო შემოსავალი ერთ აქციაზე (ლ-ში მთლიანი თანხა)			0.00816	0.01244
- განზავებული შემოსავალი ერთ აქციაზე (ლ-ში მთლიანი თანხა)			0.00820	0.01241

5-99 გვერდებზე დართული განმარტებითი შენიშვნები წინამდებარე ინდივიტუალური ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ინდივიდუალური ანგარიშგება

2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

(ათას ლარში)

	ბანკის აქციონერთათვის განკუთვნილი						
	სააქციო კაპიტალი	დამატებით შეტანილი კაპიტალი	გამოსყი- დული აქციები	კონვერ- ტირებადი პრივილე- გირებული აქციები	გაუნაწი- ლებელი მოგება	სხვა რეზერვები	ჯამი
31 დეკემბერი, 2017 წ.	54,405	35,593	(10,454)	6,139	114,693	16,413	216,789
ფასს 9-ის გამოყენების გავლენა	—	—	—	—	(3,439)	—	(3,439)
ფასს 9-ის მიხედვით							
გადაანგარიშებული საწყისი	54,405	35,593	(10,454)	6,139	111,254	16,413	213,350
წლის მთლიანი სრული							
შემოსავალი	—	—	—	—	56,484	—	56,484
გადაფასების რეზერვის ცვეთა (19 შენიშვნა)	—	—	—	—	325	(325)	—
გაყიდული ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი (19 შენიშვნა)	—	—	—	—	—	(176)	(176)
კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებზე გადახდილი დივიდენდები (19 შენიშვნა)	—	—	—	—	(776)	—	(776)
აქციების გარდაქმნა (19 შენიშვნა)	—	1,258	316	(1,574)	—	—	—
საწესდებო კაპიტალის გამოშვება (19 შენიშვნა)	224	—	—	—	—	—	224
31 დეკემბერი, 2018 წ.	54,629	36,851	(10,138)	4,565	167,287	15,912	269,106
წლის მთლიანი სრული							
შემოსავალი	—	—	—	—	37,606	1,302	38,908
გადაფასების რეზერვის ცვეთა (მე-19 შენიშვნა)	—	—	—	—	324	(324)	—
კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებზე გადახდილი დივიდენდები (19 შენიშვნა)	—	—	—	—	(774)	—	(774)
31 დეკემბერი, 2019 წ.	54,629	36,851	(10,138)	4,565	204,443	16,890	307,240

5-99 გვერდებზე დართული განმარტებითი შენიშვნები წინამდებარე ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

ფულადი ნაკადების ინდივიდუალური ანგარიშგება

2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

(ათას ლარში)

	შენიშვნა	2019	2018
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები			
მიღებული პროცენტი		204,645	264,533
გადახდილი პროცენტი		(143,593)	(147,792)
მიღებული საკომისიო		32,652	31,003
გადახდილი საკომისიო		(10,377)	(8,060)
უცხოურ ვალუტებში განხორციელებული ოპერაციებიდან რეალიზებული წმინდა შემოსულობა		12,696	7,685
ჩამოწერილი აქტივების აღდგენა		–	4,400
სხვა მიღებული შემოსავალი		12,606	18,335
გადახდილი ხელფასები და თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯები		(76,765)	(66,830)
ფინანსურ იჯარაზე გადახდილი პროცენტი		(2,143)	–
ზოგადი, ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო დანახარჯები		(34,657)	(40,835)
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე		(4,936)	62,439
<i>საოპერაციო აქტივების წმინდა (ზრდა)/კლება</i>			
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ		(17,813)	(26,025)
კლიენტებზე გაცემული სესხები		(167,252)	(192,825)
გადახდილი ავანსები და სხვა აქტივები		7,201	(6,006)
<i>საოპერაციო ვალდებულებების წმინდა ზრდა/(კლება)</i>			
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე		88,492	1,617
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე		95,890	152,547
სხვა ვალდებულებები		(9,637)	6,991
საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი ნაკადები მოგების გადასახადის გადახდამდე		(8,055)	(1,262)
მოგების გადახდილი გადასახადი		(3,765)	(10,408)
საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		(11,820)	(11,670)
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან			
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების შეძენა		(36,211)	(128,930)
შემოსულობა საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გამოსყიდვიდან		86,254	153,002
არამატერიალური აქტივებისა და ძირითადი საშუალებების შეძენა		(63,196)	(27,590)
შემოსავალი ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან		172	458
შემოსულობა დასაკუთრებული ქონების გაყიდვიდან		176	–
საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		(12,805)	(3,060)
ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები			
სააქციო კაპიტალის გამოშვებით მიღებული შემოსავალი	19	–	224
გადახდილი ფინანსური იჯარა		(8,368)	–
შემოსავალი სუბორდინირებული სესხიდან	18	121,933	66,051
სუბორდინირებული ვალის დაფარვა	18	(74,218)	(122,196)
კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციების მფლობელებისთვის გადახდილი დივიდენდები	19	(775)	(776)
ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული/(გამოყენებული) წმინდა ფულადი ნაკადები		38,572	(56,697)
სავალუტო კურსის ცვლილების გავლენა ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებზე		8,920	35
ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების წმინდა ზრდა/(შემცირება)		22,867	(71,392)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, პერიოდის დასაწყისში	6	392,899	464,291
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, პერიოდის ბოლო	6	415,766	392,899

5-99 გვერდებზე დართული განმარტებითი შენიშვნები წინამდებარე ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

(ათას ლარში)

1. ძირითადი საქმიანობა

სს „ლიბერთი ბანკი“ (შემდგომში – „ბანკი“) არის საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე 1993 წელს ჩამოყალიბებული სააქციო საზოგადოება. ბანკი საქმიანობას ახორციელებს საქართველოს ეროვნული ბანკის (შემდგომში – „სებ“) მიერ 1993 წლის 10 თებერვალს გაცემული #3500/10 ზოგადი საბანკო ლიცენზიის საფუძველზე.

2017 წლის 13 ოქტომბერს European Financial Group B.V.-მა (იუროფიან ფაინანშალ გრუპ ბივი) (შემდგომში – „EFG“), რომელიც ნიდერლანდების სამეფოს კანონმდებლობის მიხედვით დაფუძნებული და მოქმედი კომპანიაა, შეისყიდა ბანკის საკუთარი კაპიტალის 77.64%-იანი სააქციო წილი. ბანკის საბოლოო ბენეფიციარული მფლობელები არიან ირაკლი რუხაძე, ბენ მარსონი და იგორ ალექსეევი.

ბანკი იღებს ანაბრებს მოსახლეობისგან, გასცემს სესხებს, ახორციელებს ფულად გადარიცხვებს საქართველოში და საზღვარგარეთ, აწარმოებს ვალუტის გაცვლით ოპერაციებს და თავის საცალო და კორპორატიულ კლიენტებს სთავაზობს სხვადასხვა საბანკო მომსახურებას. მისი სათავე ოფისი მდებარეობს თბილისში, საქართველოში, და 2019 წლის 31 დეკემბრისთვის წარმოდგენილი იყო საქართველოში მოქმედი 426 ფილიალით, სერვისცენტრით, სადისტრიბუციო ცენტრითა და მობილური სერვისცენტრით (2018 წლის 31 დეკემბერი: 444). ბანკის იურიდიული მისამართია ლიბერთი თაუერი, საქართველო, 0162 თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი #74.

2019 და 2018 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის მიმოქცევაში არსებული ჩვეულებრივი აქციების 5%-ზე მეტს ფლობდნენ შემდეგი აქციონერები. დანარჩენი აქციონერებიდან თითოეული ჩვეულებრივი აქციების 5%-ზე ნაკლებს ფლობდა.

	2019		2018	
	წილობრივი მონაწილეობა, %	ხმის უფლება, %	წილობრივი მონაწილეობა, %	ხმის უფლება, %
აქციონერი				
European Financial Group B.V.	74.38%	91.18%	61.18%	75.00%
ლიბერთი ბანკი (გამოსყიდული აქციები)	18.43%	–	18.43%	–
სს „Heritage Securities“ (ნომინალური მფლობელი)	1.62%	–	13.98%	17.13%
სხვა აქციონერები (რომელთაგან თითოეული ფლობს აქციათა 5%-ზე ნაკლებს)	5.57%	8.82%	6.41%	7.87%
ჯამი	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

ბანკი წარმოადგენს საფონდო ბირჟაზე რეგისტრირებულ კომპანიას და მისი ჩვეულებრივი აქციები განთავსებულია საქართველოს საფონდო ბირჟაზე. მიმოქცევაში არსებულმა აქციებმა 2019 წლის 31 დეკემბრისთვის 7.9% შეადგინა (2018 წლის 31 დეკემბერი: 24.1%).

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგება ჯერ არ დამტკიცებულა ბანკის აქციონერების მიერ. აქციონერებს უფლება აქვთ ფინანსურ ანგარიშგებაში ცვლილებები შეიტანონ მისი გამოშვების შემდეგ.

(ათას ლარში)

1. ძირითადი საქმიანობა (გაგრძელება)

ბანკი წარმოადგენს ბანკის (შემდგომში – „ბანკი“) მშობელ კომპანიას, რომელიც მოიცავს ფინანსურ ანგარიშგებაში ინდივიდუალურ შემდეგ საწარმოებს:

სახელწოდება	რეგისტრაციის ქვეყანა	ბანკის მფლობელობაში არსებული წილი		დაფუძნების თარიღი	საქმიანობა
		31 დეკემბერი, 2019 წ.	31 დეკემბერი, 2018 წ.		
შპს „Bus Stop“	საქართველო	100.00%	100.00%	27 აგვისტო, 2009 წ.	გარე სარეკლამო მომსახურება
სს „სმარტქესი“*	საქართველო	21.47%	21.47%	5 იანვარი, 2009 წ.	ადრეულ ეტაპზე განხორციელებული ინვესტიციები სარისკო კაპიტალში

* ბანკის ფინანსურ ანგარიშგებაში ეს აღრიცხულია წილობრივი მეთოდით.

2. მომზადების საფუძველი

ზოგადი ინფორმაცია

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება შეესაბამება ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს („ბასს“) მიერ გამოშვებული ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) და ფინანსური ანგარიშგების ინტერპრეტაციების საერთაშორისო კომიტეტის („ფაისკ“) ინტერპრეტაციებს, რომლებიც ძალაშია 2017 წლის ანგარიშგებისთვის. ეს ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მომზადდა ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის 2019 წლის 21 მაისით დათარიღებული #6 ბრძანების მოთხოვნების შესაბამისად.

2020 წლის 3 ივლისს ბანკმა მოამზადა 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს („ბასს“) მიერ გამოშვებული ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) და ფინანსური ანგარიშგების ინტერპრეტაციების საერთაშორისო კომიტეტის („ფაისკ“) ინტერპრეტაციების შესაბამისად, რომლებიც ძალაშია 2019 წლის ანგარიშგებისთვის. ეს კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება ხელმისაწვდომია ბანკის ოფიციალურ ვებგვერდზე (www.libertybank.ge).

ბანკს აღრიცხვის წარმოება და მარეგულირებელი ორგანოებისთვის ფინანსური ანგარიშგების მომზადება ლარში მოეთხოვება. ეს ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია პირვანდელი ღირებულების მეთოდით, შემდეგი გამონაკლისებით:

- ▶ ფინანსური აქტივებისა და საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების, წარმოებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების, საინვესტიციო უძრავი ქონების სამართლიანი ღირებულებით შეფასება.
- ▶ სასაქონლო-მატერიალური მარაგების შეფასება თვითღირებულებასა და წმინდა სარეალიზაციო ღირებულებას შორის უმცირესით. ფინანსური ანგარიშგება წარმოდგენილია ათას ლარში („ლარი“), თითო აქციის ღირებულების გარდა, და თუ სხვა რამე არ არის მითითებული.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები

ცვლილებები სააღრიცხვო პოლიტიკაში

წინამდებარე ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში ბანკმა პირველად გამოიყენა ფასს 16 „იჯარა“. ამ ახალი სააღრიცხვო სტანდარტების მიღება შემდეგი ხასიათისა და ეფექტის მქონე ცვლილებებს განაპირობებს. 2019 წელს რამდენიმე სხვა ცვლილება და ინტერპრეტაციაა ძალაში შესული, მაგრამ ბანკის ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე გავლენას არ ახდენს. ბანკს ვადაზე ადრე არ მიუღია ისეთი სტანდარტი, ინტერპრეტაცია თუ ცვლილება, რომელიც გამოშვებულია, მაგრამ ჯერ ძალაში არ არის შესული.

ფასს (IFRS) 16 „იჯარა“

ფასს (IFRS) 16 ჩაანაცვლებს ბასს (IAS) 17-ს „იჯარა“, ფასიკ (IFRIC) 4-ს „როგორ განვსაზღვროთ, შეიცავს თუ არა შეთანხმება იჯარას“, იმკ (SIC) 15-ს „საოპერაციო იჯარა – სტიმულირება“ და იმკ (SIC) 27-ს „გარიგებების შინაარსის შეფასება, რომელიც შეიცავს იჯარის სამართლებრივ ფორმას“. სტანდარტში მოცემულია იჯარის აღიარების, შეფასების, წარდგენისა და განმარტებითი შენიშვნების პრინციპები და იგი მოიჯარისგან მოითხოვს იჯარების უმეტესობის აღრიცხვას საბალანსო უწყისზე ერთიანი მოდელით.

მეიჯარის აღრიცხვა ფასს 16-ის მიხედვით არსებითად არ განსხვავდება ბასს 17-ის მიხედვით აღრიცხვისგან. მეიჯარე გააგრძელებს ყველა იჯარის კლასიფიცირებას იმავე პრინციპით, როგორც ბასს 17-ის მიხედვით და გამოიჯანავს ორი ტიპის იჯარას: საოპერაციოს და ფინანსურს. შესაბამისად, ფასს 16-ს გავლენა არ მოუხდენია იმ იჯარებზე, რომლებშიც ბანკი მეიჯარედ გამოდის.

ბანკმა ფასს 16 მიიღო მოდიფიცირებული რეტროსპექტული მეთოდის გამოყენებით, რომლის თავდაპირველი გამოყენების თარიღია 2019 წლის 1 იანვარი. ამ მეთოდის მიხედვით, სტანდარტი გამოიყენება რეტროსპექტულად, სტანდარტის თავდაპირველი გამოყენების ჯამური (კუმულაციური) ეფექტით, რომელიც აღიარებულია თავდაპირველი გამოყენების თარიღისთვის. ბანკმა არჩია სტანდარტზე გადასვლის გამარტივებული მეთოდით ესარგებლა, რომელიც საშუალებას იძლევა, თავდაპირველი გამოყენების თარიღისთვის სტანდარტი გაავრცელოს მხოლოდ იმ ხელშეკრულებებზე, რომლებიც მანამდე იჯარებად იყო განსაზღვრული ბასს 17-ის და ფასიკ 4-ის მიხედვით. ბანკმა ასევე არჩია აღიარებიდან გამონაკლისების გამოყენება საიჯარო ხელშეკრულებებისთვის, რომლებსაც, იჯარის დაწყების თარიღისთვის, მაქსიმუმ, 12-თვიანი ვადა აქვთ და არ შეიცავენ შესყიდვის არჩევანის უფლებას („მოკლევადიანი იჯარები“).

ფასს 16-ის გამოყენების ეფექტი 2019 წლის 1 იანვარის მდგომარეობით
(ზრდა/(შემცირება)) ასეთია

აქტივები

აქტივის გამოყენების უფლება

42,304

სულ აქტივები

42,304

ვალდებულებები

საიჯარო ვალდებულებები

42,304

სულ ვალდებულებები

42,304

სულ კაპიტალის კორექტირებები

–

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ცვლილებები სააღრიცხვო პოლიტიკაში (გაგრძელება)

(ა) ფასს 16-ის მიღების ეფექტის ხასიათი

ბანკს ძირითადი საშუალებების სხვადასხვა ობიექტზე საიჯარო ხელშეკრულებები აქვს გაფორმებული. ფასს 16-ზე გადასვლამდე ბანკი თითოეული თავისი იჯარის კლასიფიკაციას (როგორც მოიჯარე) ახდენდა იჯარის ვადის დაწყების თარიღისთვის საფინანსო ან საოპერაციო იჯარად. იჯარა კლასიფიცირდებოდა ფინანსურ იჯარად, თუ იგი ბანკს გადასცემდა საიჯარო აქტივის ფლობასთან დაკავშირებულ არსებითად ყველა რისკსა და სარგებელს; სხვა შემთხვევაში იგი საოპერაციო იჯარად განისაზღვრებოდა. ფინანსური იჯარა კაპიტალიზებულია იჯარის დაწყებისთანავე იჯარის საწყისი თარიღისთვის საიჯარო ქონების სამართლიან ღირებულებასა და მინიმალური საიჯარო გადასახადის დღევანდელ ღირებულებას შორის უმცირესით. საიჯარო გადასახადები ნაწილდებოდა პროცენტსა და საიჯარო ვალდებულების შემცირებას შორის. საოპერაციო იჯარის შემთხვევაში, საიჯარო ქონება არ კაპიტალიზდება და საიჯარო გადასახადები აღიარებული იქნა საიჯარო ხარჯად მოგებაში ან ზარალში იჯარის ვადაზე დარიცხვის წრფივი მეთოდით. ყოველგვარი საიჯარო ავანსი აღიარებული იქნა სხვა აქტივებში, ხოლო დარიცხული იჯარა – სხვა ვალდებულებებში.

ფასს 16-ზე გადასვლისას ბანკმა აღიარების და შეფასების ერთი მიდგომა გამოიყენა ყველა იჯარისთვის, გარდა მოკლევადიანი იჯარებისა. ეს სტანდარტი შეიცავს მასზე გადასვლის კონკრეტულ მოთხოვნებს და გამარტივებულ მიდგომებს, რომლებიც ბანკმა გამოიყენა.

იჯარები, რომლებიც მანამდე საოპერაციო იჯარებად იყო აღრიცხული

ბანკმა აღიარა აქტივის გამოყენების უფლება და საიჯარო ვალდებულება იმ იჯარებზე, რომლებიც მანამდე საოპერაციო იჯარებად იყო კლასიფიცირებული, გარდა მოკლევადიანი იჯარებისა და დაბალი ღირებულების მქონე აქტივების იჯარებისა. აქტივის გამოყენების უფლება იჯარების უმრავლესობისთვის აღიარებული იქნა საბალანსო ღირებულების საფუძველზე, ისე, თითქოს სტანდარტი ყოველთვის ძალაში ყოფილიყო, თუ არ ჩავთვლით ზღვრული სასესხო საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებას სტანდარტის თავდაპირველი გამოყენების თარიღით. ზოგიერთი იჯარისთვის აქტივის გამოყენების უფლების აღიარება მოხდა საიჯარო ვალდებულებების ტოლი თანხის ოდენობით, რომელიც დაკორექტირდა მათთან დაკავშირებული ნებისმიერი მანამდე აღიარებული წინასწარ გადახდილი და დარიცხული საიჯარო გადასახადებით. საიჯარო ვალდებულების აღიარება მოხდა დარჩენილი საიჯარო გადასახადების დღევანდელი ღირებულებით, რომლებიც დისკონტირდება თავდაპირველი გამოყენების თარიღისთვის ზღვრული სასესხო საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

ბანკმა ასევე გამოიყენა ნებადართული გამარტივებული მიდგომები, რომელთა მიხედვითაც:

- ▶ გამოიყენა დისკონტის ერთი განაკვეთი გონივრულ ფარგლებში მსგავსი მახასიათებლების მქონე იჯარების პორტფელისთვის;
- ▶ დაეყრდნო თავის შეფასებებს იმის თაობაზე, არის თუ არა იჯარა დამამძიმებელი, უშუალოდ თავდაპირველი გამოყენების თარიღამდე;
- ▶ გამოიყენა მოკლევადიანი იჯარებისთვის დაშვებული გამონაკლისები იმ იჯარებზე, რომელთა ვადა გაფორმებიდან 12 თვემდე პერიოდში იწურება;
- ▶ არ გაითვალისწინა თავდაპირველი პირდაპირი დანახარჯები აქტივის გამოყენების უფლების შეფასებისას ფასს-ის თავდაპირველად გამოყენების თარიღისთვის;
- ▶ საიჯარო ვადის დასადგენად დაეყრდნო რეტროსპექტულ შეფასებას, თუ ხელშეკრულება შეიცავდა იჯარის ვადის გაგრძელების ან შეწყვეტის უფლებას.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ცვლილებები სააღრიცხვო პოლიტიკაში (გაგრძელება)

2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით არსებული საიჯარო ვალდებულებები შეიძლება შემდეგნაირად შეჯერდეს 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით არსებულ საოპერაციო იჯარასთან დაკავშირებულ ვალდებულებებთან:

საოპერაციო იჯარასთან დაკავშირებული ვალდებულებები 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	54,261
საშუალო შეწონილი ზღვრული სასესხო საპროცენტო განაკვეთი 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	5.87%
საოპერაციო იჯარასთან დაკავშირებული დისკონტირებული ვალდებულებები 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	46,939
<i>გამოკლებული:</i>	
ხელშეკრულებები, რომლებიც არ შედის ფასს 16-ის მოქმედების არეალში	(2,728)
მოკლევადიან იჯარებთან დაკავშირებული ვალდებულებები	(1,017)
დღგ	(890)
საიჯარო ვალდებულებები 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	42,304

(ბ) ახალი სააღრიცხვო პოლიტიკის მიმოხილვა

ქვემოთ მოცემულია ბანკის ახალი სააღრიცხვო პოლიტიკა ფასს 16-ის მიღების შემდეგ, რომელსაც იყენებს სტანდარტის თავდაპირველი გამოყენების თარიღიდან:

i. ბანკი, როგორც მოიჯარე

ბანკი იყენებს აღიარების და შეფასების ერთ მიდგომას ყველა იჯარისთვის, გარდა მოკლევადიანი იჯარებისა და დაბალი ღირებულების მქონე აქტივების იჯარებისა. ბანკი აღიარებს იჯარასთან დაკავშირებულ ვალდებულებებს, რომ გადაიხადოს საიჯარო გადასახადები და აქტივის გამოყენების უფლება, რომლებიც წარმოადგენს საბაზისო აქტივების გამოყენების უფლებას.

აქტივის გამოყენების უფლება

ბანკი აქტივის გამოყენების უფლებას აღიარებს იჯარის დაწყების თარიღისთვის (ანუ იმ თარიღით, როდესაც საბაზისო აქტივი ხელმისაწვდომია გამოსაყენებლად). აქტივის გამოყენების უფლება ფასდება თვითღირებულებით, რასაც აკლდება დაგროვილი ცვეთა და გაუფასურების ზარალი და კორექტირდება საიჯარო ვალდებულებების ყოველი ხელახალი შეფასებისას. აქტივის გამოყენების უფლების თვითღირებულება მოიცავს აღიარებული საიჯარო ვალდებულებების, გაწეული თავდაპირველი პირდაპირი დანახარჯების და იჯარის დაწყების თარიღით ან თარიღამდე გადახდილი იჯარების თანხებს, რასაც აკლდება მიღებული საიჯარო შეღავათები. თუ ბანკს არ აქვს გონივრული რწმენა იმისა, რომ იჯარის ვადის ბოლოს მოიპოვებს საიჯარო აქტივის მესაკუთრეობის უფლებას, აღიარებულ აქტივის გამოყენების უფლებას ცვეთას არიცხავს წრფივი მეთოდით სავარაუდო სასარგებლო მომსახურებისა და იჯარის ვადებს შორის უმოკლეს ვადაზე. აქტივის გამოყენების უფლება ცვეთას ექვემდებარება.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ცვლილებები სააღრიცხვო პოლიტიკაში (გაგრძელება)

საიჯარო ვალდებულებები

იჯარის დაწყების თარიღისთვის ბანკი აღიარებს საიჯარო ვალდებულებებს, რომლებიც გამოითვლება, როგორც იჯარის ვადის განმავლობაში გადასახდელი თანხების დღევანდელი ღირებულება. საიჯარო გადასახადები მოიცავს ფიქსირებულ გადახდებს (მათ შორის, არსებითად ფიქსირებულ გადახდებს), შემცირებულ მისაღები საიჯარო შეღავათებით, ცვლად საიჯარო გადასახადებს, რომლებიც დამოკიდებულია ინდექსზე ან განაკვეთზე და თანხებს, რომელთა გადახდა მოსალოდნელია ნარჩენი ღირებულების გარანტიების მიხედვით. საიჯარო გადასახადები ასევე შეიცავს შესყიდვის არჩევანის უფლების გამოყენების ღირებულებას, თუ არსებობს გონივრული რწმენა იმისა, რომ ბანკი მას გამოიყენებს და ჯარიმების გადახდებს იჯარის შეწყვეტის გამო, თუ იჯარის ვადა ასახავს ბანკის მიერ იჯარის ვადის შეწყვეტის უფლების გამოყენებას. ცვლადი საიჯარო გადასახადები, რომლებიც არ არის მიბმული ინდექსზე ან განაკვეთზე, აღიარებულია იმ პერიოდის ხარჯად, რომლის განმავლობაშიც დგება გადახდის გამომწვევი მოვლენა ან გარემოება.

საიჯარო გადასახადების დღევანდელი ღირებულების გამოსათვლელად ბანკი იყენებს ზღვრულ სასესხო საპროცენტო განაკვეთს იჯარის დაწყების თარიღისთვის, თუ საიჯარო ხელშეკრულებაში ნაგულისხმევი საპროცენტო განაკვეთი მკაფიოდ განსაზღვრული არ არის. იჯარის დაწყების თარიღის შემდეგ, საიჯარო ვალდებულებების თანხა იზრდება, რათა ასახოს პროცენტის ზრდა და მცირდება იჯარის გადახდის შესაბამისად. ამასთან, საიჯარო ვალდებულებების საბალანსო ღირებულება ხელახლა ფასდება, თუ ხდება იჯარის ვადის მოდიფიკაცია ან ცვლილება, თუ იცვლება არსებითად ფიქსირებული საიჯარო გადასახადები ან ცვლილება შედის საბაზისო აქტივის შესყიდვის შეფასებაში.

მოკლევადიანი იჯარები

ბანკი იყენებს მოკლევადიანი იჯარის აღიარებისთვის დაშვებულ გამონაკლისებს თავისი 2,895 ლარის მოკლევადიანი იჯარებისთვის (*მე-20 შენიშვნა*). (ანუ იმ იჯარების შემთხვევაში, რომელთა ვადა, მაქსიმუმ, 12 თვეა იჯარის ხელშეკრულების გაფორმების თარიღიდან და არ შეიცავს შესყიდვის უფლებას). მოკლევადიან იჯარებზე საიჯარო გადასახადების აღიარება ხდება ხარჯის სახით, იჯარის ვადაზე დარიცხვის წრფივი მეთოდით.

განახლების ოფციონის მქონე ხელშეკრულებების იჯარის ვადის განსაზღვრა განსჯის საფუძველზე

ბანკი იჯარის ვადას განსაზღვრავს, როგორც იჯარის შეუქცევად ვადას იმ ნებისმიერ პერიოდთან ერთად, რომელსაც მოიცავს იჯარის გახანგრძლივების ოფციონი, თუ არსებობს ამ ოფციონის გამოყენების გონივრული რწმენა, ან ნებისმიერ პერიოდთან ერთად, რომელსაც მოიცავს იჯარის შეწყვეტის ოფციონი, თუ არსებობს გონივრული რწმენა იმისა, რომ მისი გამოყენება არ მოხდება.

ბანკს, ზოგიერთი იჯარის მიხედვით, უფლება აქვს, იჯარით გადასცეს თავისი აქტივები დამატებითი პირობებით სამიდან ხუთ წლამდე ვადით. ბანკი განსჯაზე დაყრდნობით აფასებს არსებობს თუ არა გონივრული რწმენა იმისა, რომ იჯარის განახლების ოფციონის რეალიზაციას მოახდენს. ანუ, იგი ითვალისწინებს ყველა რელევანტურ ფაქტორს, რომლებიც მისთვის ქმნიან განახლების ოფციონის რეალიზაციის ეკონომიკურ სტიმულს. იჯარის დაწყების თარიღის შემდეგ ბანკი ხელახლა განსაზღვრავს იჯარის ვადას, თუ ხდება მნიშვნელოვანი მოვლენა, ან გარემოებების ცვლილება, რომელიც მის კონტროლს ექვემდებარება და გავლენას ახდენს მის უნარზე, მოახდინოს განახლების ოფციონის რეალიზაცია (ან არ მოახდინოს რეალიზაცია) (მაგ. ცვლილება ბიზნესსტრატეგიაში).

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)**ცვლილებები სააღრიცხვო პოლიტიკაში (გაგრძელება)***ii. საოპერაციო იჯარა – ბანკი, როგორც მეიჯარე*

იჯარას, რომლის დროსაც ბანკი არ გადასცემს აქტივის საკუთრებასთან დაკავშირებულ ყველა რისკსა და სარგებელს, საოპერაციო იჯარად კლასიფიცირდება. იჯარიდან შემოსავალი აღირიცხება დარიცხვის წრფივი მეთოდით იჯარის ვადაზე და, თავისი საოპერაციო ხასიათის გამო, მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში აისახება შემოსავლის ნაწილში. საოპერაციო იჯარის პირობებზე მოლაპარაკებისას გაწეული თავდაპირველი პირდაპირი დანახარჯები საიჯარო აქტივების საბალანსო ღირებულებას ემატება და მათი აღიარება ხდება იჯარის ვადაზე იმავე წესით, როგორითაც საიჯარო შემოსავლისა. პირობითი საიჯარო ქირის აღიარება ხდება შემოსავლის სახით იმ პერიოდში, როდესაც მოხდა მისი მიღება.

iii. ფინანსური იჯარა – ბანკი, როგორც მეიჯარე

ბანკი იჯარასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებს აღიარებს იჯარაში წმინდა ინვესტიციის თანხის ოდენობით, იჯარის ვადის ათვლის თარიღიდან. ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლის აღიარება ხდება იმისდა მიხედვით, თუ როგორია მუდმივი პერიოდული უკუგების კოეფიციენტი მიმდინარე წმინდა ინვესტიციაზე. თავდაპირველი პირდაპირი დანახარჯები შედის იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების პირველად შეფასებაში.

ფასიკ (IFRIC) 23-ის ინტერპრეტაცია – „მოგების გადასახადით დაბეგვრასთან დაკავშირებული გაურკვევლობა“

ინტერპრეტაცია ეხება მოგების გადასახადების აღრიცხვას ისეთ შემთხვევებში, როდესაც საგადასახადო დაბეგვრის წესები შეიცავს გაურკვევლობას, რაც გავლენას ახდენს ბასს 12-ის „მოგებიდან გადასახადები“ გამოყენებაზე. იგი არ ვრცელდება ბასს 12-ის მოქმედების არეალის მიღმა მყოფ გადასახადებზე და მოსაკრებლებზე, ამასთან იგი არ მოიცავს კონკრეტულ მოთხოვნებს გაურკვევლობის შემცველ საგადასახადო დაბეგვრასთან დაკავშირებული ჯარიმებისა თუ საურავების შესახებ. ინტერპრეტაცია, კონკრეტულად, შემდეგ საკითხებს მოიცავს:

- ▶ საწარმო ინდივიდუალურად განიხილავს თუ არა გაურკვეველი საგადასახადო დაბეგვრის წესებს;
- ▶ დაშვებები, რომლებსაც საწარმო აკეთებს საგადასახადო ორგანოების მიერ გამოყენებული საგადასახადო დაბეგვრის წესების შემოწმების შესახებ;
- ▶ როგორ განსაზღვრავს საწარმო დასაბეგრ მოგებას (საგადასახადო ზარალს), საგადასახადო ბაზებს, გამოუყენებელ საგადასახადო ზარალს, გამოუყენებელ საგადასახადო კრედიტებს და საგადასახადო განაკვეთებს;
- ▶ როგორ განიხილავს საწარმო ცვლილებების შეტანას ფაქტებსა და გარემოებებში.

ბანკი წყვეტს, თითოეული გაურკვეველი საგადასახადო დაბეგვრის წესი ცალ-ცალკე განიხილოს, თუ ერთ ან რამდენიმე სხვა გაურკვეველი დაბეგვრის წესთან ერთად და იყენებს იმ მიდგომას, რომელიც უკეთ პროგნოზირებს გაურკვევლობის გადაჭრას.

ინტერპრეტაციის გამოყენებისას ბანკმა გაითვალისწინა, აქვს თუ არა გაურკვეველი საგადასახადო სტატუსები, განსაკუთრებით ისინი, რომლებიც უკავშირდება სატრანსფერო ფასწარმოქმნას. ბანკის და შვილობილი კომპანიების საგადასახადო დეკლარაციები სხვადასხვა იურისდიქციაში შეიცავს სატრანსფერო ფასწარმოქმნასთან დაკავშირებულ გამოქვითვებს და საგადასახადო ორგანოებმა, შესაძლოა, საგადასახადო დაბეგვრის ეს წესი ეჭვქვეშ დააყენონ. ბანკმა შეისწავლა გადასახადებთან თავისი შესაბამისობა და სატრანსფერო ფასწარმოქმნა და დაასკვნა, რომ მისი საგადასახადო დაბეგვრის წესი (შვილობილი კომპანიების დაბეგვრის ჩათვლით) მისაღები იქნება საგადასახადო ორგანოებისთვის. ამ ინტერპრეტაციას გავლენა არ მოუხდენია ბანკის ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

სამართლიანი ღირებულების შეფასება

ბანკი ფინანსურ ინსტრუმენტებს, რომლებიც აღრიცხულია, როგორც სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით (FVPL) და სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით (FVOCI) და არაფინანსურ აქტივებს, მაგ. საინვესტიციო ქონებას აფასებს სამართლიანი ღირებულებით ყოველი საბალანსო ანგარიშის შედგენის თარიღისთვის.

სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად, ან გადაიხდება ვალდებულების გადაცემის შედეგად ბაზრის მონაწილეებს შორის ჩვეულებრივი გარიგების პირობებში შეფასების თარიღისთვის. სამართლიანი ღირებულების შეფასება იმ დაშვებას ეყრდნობა, რომ აქტივის გაყიდვის ან ვალდებულების გადაცემის გარიგება შედეგად:

- ▶ აქტივის ან ვალდებულების მთავარ ბაზარზე, ან
- ▶ მთავარი ბაზრის არარსებობის შემთხვევაში აქტივის ან ვალდებულებისთვის ყველაზე ხელსაყრელ ბაზარზე.

მთავარი ან ყველაზე სახარბიელო ბაზარი ბანკისთვის ხელმისაწვდომი უნდა იყოს. აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების შეფასება ხორციელდება იმ დაშვების საფუძველზე, რომ ბაზრის მონაწილეები აქტივის ან ვალდებულების შეფასებისას იმოქმედებენ საკუთარი ეკონომიკური ინტერესების მაქსიმალური გათვალისწინებით. არაფინანსური აქტივის სამართლიანი ღირებულების შეფასება უნდა ითვალისწინებდეს ბაზრის მონაწილის შესაძლებლობას მიიღოს ეკონომიკური სარგებელი ამ აქტივის საუკეთესოდ და ეფექტიანად გამოყენებით, ან ბაზრის სხვა მონაწილისათვის მიყიდვით, რომელიც ამ აქტივს საუკეთესოდ და ეფექტიანად გამოიყენებს.

ბანკი ირჩევს შეფასების მეთოდებს, რომლებიც შესაფერისია არსებული გარემოებებისთვის და რომელთა გამოყენებითაც სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად საკმარისი მონაცემები მოიძებნება, რომლებიც მაქსიმალურად იყენებს საბაზრო მონაცემებს და მინიმალურად – არასაბაზრო მონაცემებს.

ყველა აქტივი და ვალდებულება, რომელთა სამართლიანი ღირებულება შეფასებულია ან წარმოდგენილია ფინანსურ ანგარიშგებაში, დაჯგუფებულია სამართლიანი ღირებულების ქვემოთ მოცემული იერარქიის მიხედვით, ყველაზე დაბალი დონის მონაცემის საფუძველზე, რომელიც მნიშვნელოვანია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისას:

- ▶ დონე 1 – იდენტური აქტივების ან ვალდებულების კოტირებული (არაკორექტირებული) საბაზრო ფასები აქტიურ ბაზრებზე.
- ▶ დონე 2 – ღირებულების შეფასების მეთოდები, რომელთა მიხედვითაც შესაძლებელია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის ამოსავალი მონაცემის პირდაპირი ან არაპირდაპირი განსაზღვრა.
- ▶ დონე 3 – ღირებულებითი შეფასების მეთოდები, რომელთა მიხედვითაც შეუძლებელია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის ამოსავალი მონაცემის განსაზღვრა.

ბანკი განსაზღვრავს ფინანსურ ანგარიშგებაში რეგულარულად აღიარებული აქტივებისა და ვალდებულებების ერთი იერარქიიდან მეორეში გადასვლის ფაქტს კატეგორიზაციის განმეორებითი შეფასებით (მთლიანი სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის ამოსავალი მონაცემის საფუძველზე) ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოსთვის.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები

პირველადი აღიარება

აღიარების თარიღი

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების ყოველგვარი ყიდვა-გაყიდვა ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში აღიარებულია გარიგების თარიღით, ანუ იმ თარიღით, როდესაც ბანკმა აქტივების ან ვალდებულებების შესყიდვის ვალდებულება იკისრა. ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში ყიდვა-გაყიდვა ნიშნავს ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების ისეთ ყიდვა-გაყიდვას, რომელიც მოითხოვს აქტივების და ვალდებულებების გადაცემას კანონმდებლობით ან საბაზრო პრაქტიკით განსაზღვრულ ვადაში.

თავდაპირველი შეფასება

ფინანსური ინსტრუმენტების კლასიფიკაცია თავდაპირველი აღიარებისას დამოკიდებულია მათ სახელშეკრულებო პირობებზე და ინსტრუმენტების მართვის ბიზნეს-მოდელზე. ფინანსური ინსტრუმენტები თავდაპირველად ფასდება სამართლიანი ღირებულებით და ამ თანხას ემატება ან აკლდება გარიგების დანახარჯები. გამონაკლისს წარმოადგენს ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები, რომლებიც არის სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შეფასების კატეგორიები

ბანკი ყველა თავისი ფინანსური აქტივის კლასიფიკაციას ახდენს ამ აქტივების მართვის ბიზნესმოდელისა და სახელშეკრულებო პირობების მიხედვით და აფასებს შემდეგიდან ერთ-ერთით:

- ▶ ამორტიზებული ღირებულება;
- ▶ სამართლიანი ღირებულება, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით;
- ▶ სამართლიანი ღირებულება, მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

ბანკი თავისი წარმოებული ინსტრუმენტების პორტფელის კლასიფიკაციას და შეფასებას ახდენს სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით. ბანკმა შეიძლება ფინანსური ინსტრუმენტები აღრიცხოს სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში, თუ ეს აღმოჩენის ან მნიშვნელოვნად შეამცირებს შეფასების ან აღიარების არათანმიმდევრულობას.

ფინანსური ვალდებულებები, გარდა სასესხო ვალდებულებებისა და ფინანსური თავდებობებისა, ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით, თუ ისინი სავაჭროდ არიან ფლობილი, წარმოებული ინსტრუმენტებია ან გამოიყენება სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრება.

მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ, კლიენტებზე გაცემული სესხები, საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები ამორტიზებული ღირებულებით.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები (გაგრძელება)

ბანკი მხოლოდ მაშინ აფასებს ამორტიზებული ღირებულებით მოთხოვნებს საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ, მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებს და სხვა ფინანსურ ინვესტიციებს, თუ ორივე პირობა დაკმაყოფილებულია:

- ▶ ფინანსური აქტივი ამ ბიზნესმოდელის მიხედვით მფლობელობაშია სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ამოღების მიზნით;
- ▶ ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტული თარიღებით წარმოქმნის ფულად ნაკადებს, რომლებიც წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს (SPPI) დაუფარავ ძირითად თანხაზე.

ამ პირობების შესახებ უფრო დაწვრილებით მოცემულია ქვემოთ.

ბიზნეს მოდელის შეფასება

ბანკი თავის ბიზნესმოდელს იმ დონეზე განსაზღვრავს, რომ საუკეთესოდ ასახავს იმას, თუ როგორ მართავს ის ფინანსური აქტივების ჯგუფებს თავისი ბიზნესამოცანების მისაღწევად.

ბანკი ბიზნესმოდელი თითოეული ინსტრუმენტისთვის კი არ ფასდება, არამედ უფრო მაღალ, აგრეგირებული პორტფელის, დონეზე და ეყრდნობა ისეთ დაკვირვებად (ემპირიულ) ფაქტორებს, როგორიც არის, მაგალითად:

- ▶ როგორ ფასდება ბიზნეს-მოდელის განხორციელება და ამგვარ ბიზნეს-მოდელში შემავალი ფინანსური აქტივები და როგორ ხდება მათი ანგარიშგება საწარმოს უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის მიმართ;
- ▶ როგორ ფასდება ბიზნეს-მოდელის განხორციელება და ამგვარ ბიზნეს-მოდელში შემავალი ფინანსური აქტივები და როგორ ხდება მათი ანგარიშგება საწარმოს უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის მიმართ;
- ▶ როგორ ხდება საქმიანობის მენეჯერების კომპენსირება (მაგალითად, თუ კომპენსაცია ეფუძნება მართვის ქვეშ მყოფი აქტივების სამართლიან ღირებულებას ან მიღებულ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს);
- ▶ ბანკის შეფასების მნიშვნელოვანი ასპექტებია ასევე გაყიდვების მოსალოდნელი სიხშირე, ოდენობა და დრო.

ბიზნეს-მოდელის შეფასება გონივრულ ფარგლებში მოსალოდნელ სცენარებს ეფუძნება, „ყველაზე ცუდი“ და „სტრესული შემთხვევის“ სცენარების გათვალისწინების გარეშე. თუ თავდაპირველი აღიარების შემდეგ ფულადი ნაკადების რეალიზაცია ბანკის თავდაპირველი მოლოდინისგან განსხვავებულად ხდება, ბანკი ამ ბიზნესმოდელის დანარჩენი ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციას კი არ ცვლის, არამედ ამ ინფორმაციას ითვალისწინებს მომავალში ახლად წარმოქმნილი ან ახლად შესყიდული ფინანსური აქტივების შეფასებისას.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები (გაგრძელება)

SPPI-ტესტი

კლასიფიკაციის პროცესის მეორე ეტაპზე ბანკი აფასებს ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობებს, რათა დაადგინოს, აკმაყოფილებს თუ არა ისინი მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების ტესტირებას.

„ძირითადი თანხა“ ტესტირების მიზნებისთვის განისაზღვრება როგორც ფინანსური ინსტრუმენტის სამართლიანი ღირებულება თავდაპირველი აღიარებისას და შეიძლება შეიცვალოს ფინანსური აქტივის სასარგებლო გამოყენების ვადის განმავლობაში (მაგალითად, თუ მოხდა ძირითადი თანხის დაფარვა ან პრემიის/დისკონტის ამორტიზაცია).

სასესხო გარიგებებში პროცენტის ყველაზე მნიშვნელოვანი ელემენტები, ჩვეულებრივ, წარმოადგენს გადახდებს ფულის დროითი ღირებულების და საკრედიტო რისკისთვის. მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების შესაფასებლად ბანკი ეყრდნობა განსჯას და ითვალისწინებს ისეთ მნიშვნელოვან ფაქტორებს, როგორებიცაა ვალუტა, რომელშიც გამოხატულია ფინანსური აქტივი და პერიოდი, რომლისთვისაც დადგენილია საპროცენტო განაკვეთი.

ამისგან განსხვავებით, სახელშეკრულებო პირობები, რომლებიც ითვალისწინებს რისკის მინიმუმზე მეტ მოცულობას ან იმ სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მერყეობა, რომლებიც არ უკავშირდება სესხის დაფარვის ძირითად პირობებს, არ წარმოშობს ისეთ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს, რომლებიც წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს დაუფარავ თანხაზე. ასეთ შემთხვევებში, ფინანსური აქტივი სამართლიანი ღირებულებით უნდა შეფასდეს, მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

ფინანსური გარანტიები, აკრედიტივები და ამოუღებელი სასესხო ვალდებულება

ბანკი გასცემს ფინანსურ გარანტიებს, აკრედიტივებსა და სესხების გაცემის ვალდებულებებს.

ფინანსური გარანტიები თავდაპირველად აღიარებულია ფინანსურ ანგარიშგებებში სამართლიანი ღირებულებით, და წარმოადგენს მიღებულ პრემიას. თავდაპირველი აღიარების შემდეგ ბანკის ვალდებულება თითოეული გარანტიის მიხედვით ფასდება ან თავდაპირველად აღიარებული თანხით, რომელსაც აკლდება მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში აღიარებული კუმულაციური ამორტიზაცია, ან მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვით, იმისდა მიხედვით, თუ რომელია უფრო მეტია.

სესხების გაცემის ვალდებულება და აკრედიტივები ისეთი ვალდებულებებია, რომელთა მიხედვითაც, ნაკისრი ვალდებულების ვადის განმავლობაში ბანკს ევალება სესხის გაცემა მომხმარებლისთვის წინასწარ დადგენილი პირობებით. ფინანსური თავდებობის ხელშეკრულებების მსგავსად, ამ ხელშეკრულებებზეც ვრცელდება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოთხოვნები.

ვალდებულების შესრულების გარანტია

ვალდებულების შესრულების გარანტია არის კონტრაქტი, რომელიც ითვალისწინებს კომპენსაციას, თუ მეორე მხარე ვერ შეასრულებს სახელშეკრულებო ვალდებულებას. ვალდებულების შესრულების გარანტიით საკრედიტო რისკი არ გადაიცემა. ვალდებულების შესრულების გარანტიის კონტრაქტების მიხედვით რისკი არის იმის ალბათობა, რომ მეორე მხარე ვერ შესრულებს სახელშეკრულებო ვალდებულებას. შესაბამისად, ვალდებულების შესრულების გარანტიები არ ჩაითვლება ფინანსურ ინსტრუმენტებად და, ამრიგად, არ ექვევა ფასს 9-ის მოქმედების არეალში.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ფული და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები შედგება ნაღდი ფულის, ეროვნული ბანკისადმი მოთხოვნების (სავალდებულო რეზერვების გამოკლებით) და საკრედიტო დაწესებულებებისადმი მოთხოვნებისაგან, რომელთაც აქვთ გამოცემიდან 90 დღის ვადა და თავისუფალნი არიან სახელშეკრულებო ვალდებულებებისაგან.

მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ

ჩვეულებრივი საქმიანობისას ბანკი სხვადასხვა პერიოდის განმავლობაში ინარჩუნებს ავანსებსა თუ დეპოზიტებს სხვა ბანკებში. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ თავდაპირველად აღიარებულია სამართლიანი ღირებულებით, ხოლო შემდგომ ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით. საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნების თანხა აისახება გაუფასურების რეზერვის გამოკლებით.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები

ჩვეულებრივი ბიზნესსაქმიანობის ფარგლებში ბანკი ახორციელებს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტებით ოპერაციებს, რომლებშიც ძირითადი წილი უკავია სავალუტო ფორვარდებსა და სვოპებს სავალუტო გაცვლით და კაპიტალის ბაზრებზე. ასეთი ფინანსური ინსტრუმენტები ფლობილია სავაჭროდ და აისახება სამართლიანი ღირებულებით. სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება კოტირებული საბაზრო ფასდადებით ან ფასწარმოქმნის მოდელის შესაბამისად, სადაც გათვალისწინებულია ამ ინსტრუმენტის მიმდინარე საბაზრო და სახელშეკრულებო ფასი და სხვა ფაქტორები. წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები აისახება აქტივებად, როდესაც მათი სამართლიანი ღირებულება დადებითია, და ვალდებულებებად, როცა მათი სამართლიანი ღირებულება უარყოფითია. ამ ინსტრუმენტებიდან მიღებული შემოსულობა და ზარალი აისახება მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში, როგორც წმინდა შემოსულობა/(ზარალი) სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახული ფინანსური ინსტრუმენტებიდან ან როგორც წმინდა შემოსულობა/(ზარალი) უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან ინსტრუმენტის ხასიათიდან გამომდინარე.

ფინანსური ვალდებულებები კლასიფიცირდება ბიზნესმოდელისა და SPPI შეფასებების საფუძველზე.

ნასესხები სახსრები

გამოშვებული ფინანსური ინსტრუმენტები ან მათი კომპონენტები კლასიფიცირდება ვალდებულებების სახით მაშინ, როდესაც მფლობელის წინაშე სახელშეკრულებო გარიგებების შედეგად ბანკს წარმოემოება ვალდებულება, რომ გადაიხადოს ფული ან ფინანსური ინსტრუმენტი ან სხვაგვარად დააკმაყოფილოს ეს ვალდებულება, გარდა განსაზღვრული ფულადი თანხის ან სხვა ფინანსური ინსტრუმენტის სანაცვლოდ საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების განსაზღვრული რაოდენობის მიღებისა. ეს ინსტრუმენტები მოიცავს ვალდებულებებს საკრედიტო დაწესებულებების და მეანაბრეების წინაშე, გამოშვებულ სასესხო ფასიან ქაღალდებსა და სუბორდინირებულ ვალს. თავდაპირველი აღიარების შემდგომ, ნასესხები სახსრების შეფასება ხდება ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. შემოსულობისა და ზარალის აღიარება მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში ხდება ვალდებულების აღიარების შეწყვეტისას, აგრეთვე ამორტიზაციის პროცესში.

თუ ბანკი შეისყიდის საკუთარ სესხს, მას ამოიღებენ ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალური ანგარიშგებიდან, ხოლო სხვაობა ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ საფასურს შორის აღირიცხება მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური ინსტრუმენტების ურთიერთგადაფარვა

ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ურთიერთგადაფარვა მოხდება და წმინდა თანხა აისახება ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში, თუ არსებობს აღიარებული თანხების ურთიერთგადაფარვის იურიდიული უფლება და ურთიერგაქვითვის ან ერთდროულად აქტივის რეალიზაციის და ვალდებულების დაფარვის სურვილი. ეს არ ეხება ძირითად საკლირინგო ხელშეკრულებებს და დაკავშირებული აქტივები და ვალდებულებები მთლიანად წარმოდგენილია ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში.

რესტრუქტურიზებული სესხები

საჭიროების შემთხვევაში ბანკი ახდენს სესხების რესტრუქტურიზაციას ნაცვლად იმისა, რომ დაისაკუთროს უზრუნველყოფის საგანი. აღნიშნული შესაძლოა მოიცავდეს დაფარვის პირობების გაუმჯობესებას და სესხის ახალი პირობების შეთანხმებას.

ბანკი ფინანსური აქტივის, მაგალითად, მომხმარებელზე გაცემული სესხის, აღიარებას წყვეტს მაშინ, როდესაც მოლაპარაკების შედეგად პირობები იმდენად შეიცვალა, რომ საქმე არსებითად ახალ სესხთან გვაქვს, სხვაობის აღიარება კი ხდება აღიარების შეწყვეტის შედეგად მიღებული შემოსულობის ან ზარალის სახით, თუ გაუფასურების ზარალი უკვე ბუღალტრულად აღრიცხული არ არის. ახლად აღიარებული სესხები კლასიფიცირდება პირველი სტადიის სახით, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების მიზნით, სანამ ახალი სესხი არ ჩაითვლება შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებულად. იმის შეფასებისას, უნდა მოხდეს თუ არა მომხმარებელზე გაცემული სესხის აღიარების შეწყვეტა, სხვა ფაქტორებთან ერთად, ბანკი შემდეგსაც ითვალისწინებს:

- ▶ სესხის ვალუტის ცვლილება;
- ▶ კონტრაქტის ცვლილება;
- ▶ ხომ არ იწვევს ცვლილება ინსტრუმენტის SPPI კრიტერიუმთან შეუსაბამობას.

თუ ცვლილება არ იწვევს არსებითად განსხვავებულ ფულად ნაკადებს, ცვლილება არ გამოიწვევს აღიარების შეწყვეტას. თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით დისკონტირებულ ფულად ნაკადებში მომხდარ ცვლილებას ბანკი აღრიცხავს, როგორც მოდიფიცირებით განპირობებულ შემოსულობას ან ზარალს, რომელიც წარმოდგენილია მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით გამოთვლილ საპროცენტო შემოსავალში, თუ უკვე არ არის აღრიცხული გაუფასურების ზარალი.

ბანკის პოლიტიკის თანახმად, პროდუქტების მხოლოდ შეზღუდული რაოდენობა ექვემდებარება რესტრუქტურიზაციას. ყველა რესტრუქტურიზებული სესხი კლასიფიცირებულია მეორე სტადიის სესხებად და მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოსათვლელად მათზე ვრცელდება აქტივის არსებობის მთელ მანძილზე დეფოლტის ალბათობის მაჩვენებლები.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივები

ფინანსური აქტივის (ან, სადაც მისაღებია, ფინანსური აქტივის ნაწილის ან ანალოგიური ფინანსური აქტივის ბანკის ნაწილის) ჩამოწერა ხდება თუ:

- ▶ ამოიწურა აქტივიდან ფულადი სახსრების მიღების ვადა;
- ▶ ბანკმა დათმო აქტივიდან ფულადი სახსრების მიღების უფლება, ან დაიტოვა ამგვარი უფლება, მაგრამ აიღო მესამე პირებისათვის თანხების სრულად და დაგვიანების გარეშე გადახდის სახელშეკრულებო ვალდებულება; და
- ▶ ბანკმა (ა) გადასცა აქტივთან დაკავშირებული ყველა რისკი და სარგებელი; (ბ) არც გადასცა და არც დაიტოვა აქტივთან დაკავშირებული ყველა რისკი და სარგებელი, მაგრამ გადასცა აქტივზე კონტროლი.

იმ შემთხვევაში, თუ ბანკმა გადასცა აქტივიდან ფულადი ნაკადების მიღების უფლება და არ გადაუცია ძირითადი რისკები და სარგებელი ან კონტროლი აქტივზე, ბანკის მიერ აქტივის აღიარება ხდება მონაწილეობის შენარჩუნების პირობით. მონაწილეობის შენარჩუნება, რომელსაც აქვს გადაცემულ აქტივზე ერთგვარი გარანტიის ფორმა, აისახება აქტივის თავდაპირველ საბალანსო ღირებულებასა და ბანკის მიერ გადასახდელ მაქსიმალურ თანხას შორის უმცირესით.

ჩამოწერები

ფინანსური აქტივები ჩამოიწერება ან ნაწილობრივ, ან მთლიანად მხოლოდ მაშინ, როდესაც ბანკი შეწყვეტს მათი ამოღების მცდელობას. თუ ჩამოსაწერი თანხა აღემატება დაგროვილი ცვეთის რეზერვს, სხვაობა თავდაპირველად აღირიცხება რეზერვზე დამატების სახით, რომელიც შემდეგ გამოიყენება მთლიან საბალანსო ღირებულებასთან მიმართებაში. ნებისმიერი შემდგომი ანაზღაურება განეკუთვნება საკრედიტო ზარალის ხარჯს. ჩამოწერა წარმოადგენს აღიარების შეწყვეტის მოვლენას.

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულებების აღიარება წყდება მაშინ, როდესაც ისინი იფარება, ბათილდება ან ამოიწურება.

როდესაც არსებულ ფინანსურ ვალდებულებას ცვლის მეორე ფინანსური ვალდებულება იმავე კრედიტორის მიმართ მნიშვნელოვნად შეცვლილი პირობებით, ან თუ მიმდინარე ვალდებულების პირობები მნიშვნელოვნად იცვლება, ამგვარი ცვლილება თუ მოდიფიკაცია აღირიცხება, როგორც თავდაპირველი ვალდებულების აღიარების გაუქმება და ახალი ვალდებულების აღიარება, ხოლო შესაბამისი საბალანსო ღირებულების სხვაობა აისახება მოგებაში ან ზარალში.

გადასახადით დაბეგვრა

მიმდინარე მოგების გადასახადი გამოიანგარიშება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად და წარმოადგენს მიმდინარე და გადავადებული საგადასახადო ხარჯების ჯამს. ის წარმოადგენს მიმდინარე და გადავადებული გადასახადის ხარჯების ჯამს.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

გადასახადით დაბეგვრა (გაგრძელება)

გადავადებული აქტივებისა და ვალდებულებების დაანგარიშება მიმდინარე სხვაობებთან მიმართებაში ხდება ვალდებულებების აღრიცხვის მეთოდით. გადავადებული მოგების გადასახადები გათვალისწინებულია ყველა დროებით სხვაობაზე, რომელიც წარმოიშობა აქტივებისა და ვალდებულებების საგადასახადო დასაბეგრ საფუძველსა და მათ საბალანსო თანხებს შორის ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც გადავადებული მოგების გადასახადი წარმოიშობა გუდვილის პირველადი აღიარებიდან ან აქტივისა და ვალდებულებიდან იმ გარიგებაში, რომელიც არ არის საწარმოთა გაერთიანება და ოპერაციის თარიღისათვის გავლენას არ იქონიებს სააღრიცხვო მოგებასა თუ საგადასახადო მოგება-ზარალზე.

გადავადებული საგადასახადო აქტივი აღირიცხება მხოლოდ მაშინ, როდესაც მოსალოდნელია დასაბეგრი მოგების მიღება, საიდანაც შესაძლებელი იქნება გამოსაქვითი დროებითი სხვაობების გაქვითვა. გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები აღირიცხება საგადასახადო განაკვეთებით, რომელთა გამოყენებაც მოსალოდნელია აქტივის რეალიზაციისა და ვალდებულების დაფარვის პერიოდში იმ განაკვეთებზე დაყრდნობით, რომლებიც მოქმედებდა ან არსებითად ამოქმედებული იყო ანგარიშგების დღეს.

გადავადებული მოგების გადასახადი წარმოდგენილია დროებით სხვაობებზე, რომლებიც წარმოიშობა ინვესტიციებიდან შვილობილ კომპანიებში, მეკავშირე და ერთობლივ საწარმოებში, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც შესაძლოა გაკონტროლებულ იქნას დროებითი სხვაობის აღდგენის დრო და ახლო მომავალში მათი აღდგენა არ არის მოსალოდნელი.

საქართველოში აგრეთვე მოქმედებს სხვადასხვა საოპერაციო გადასახადი, რომლებიც გავლენას ახდენს ბანკის საქმიანობაზე. ეს გადასახადები შესულია სხვა საოპერაციო ხარჯებში.

ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებები, შენობების გამოკლებით, აღრიცხულია თვითღირებულებით, გარდა ყოველდღიური მომსახურების ხარჯებისა, რასაც აკლდება აკუმულირებული ცვეთა და გაუფასურება. ამ თანხაში შედის ძირითადი საშუალების ნაწილის ჩანაცვლების ღირებულება ამ ხარჯის დადგომისას, თუ აღიარების კრიტერიუმები დაცულია.

ძირითადი საშუალებების საბალანსო თანხების გადახედვა ხდება გადაფასებასთან მიმართებაში, როდესაც მოვლენები ან გარემოებათა ცვლილებები მიანიშნებენ, რომ საბალანსო თანხის აღდგენა შესაძლოა ვერ მოხერხდეს.

თვითღირებულებით პირველადი აღიარების შემდგომ, შენობა-ნაგებობები აისახება გადაფასებული ღირებულებით, რაც წარმოადგენს მათ სამართლიან ღირებულებას გადაფასების თარიღისათვის გამოკლებული შემდგომში დაგროვილი ცვეთისა და გაუფასურებით გამოწვეული ზარალი. შეფასება ტარდება იმ სიხშირით, რაც საკმარისია იმის უზრუნველსაყოფად, რომ გადაფასებული აქტივის სამართლიანი ღირებულება არსებითად არ განსხვავდებოდეს მისი საბალანსო ღირებულებისგან.

გადაფასების დღისთვის დაგროვილი ცვეთა აკლდება აქტივის საბალანსო ღირებულებას და წმინდა თანხა გადაანგარიშდება აქტივის გადაფასებული ღირებულების ოდენობით. გადაფასების ნებისმიერი მეტობა კრედიტდება სხვა სრულ შემოსავლებში ჩართული ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ხდება მანამდე მოგებაში ან ზარალში აღიარებული ამავე აქტივის გადაფასებისას მისი ოდენობის შემცირების აღდგენა. ამ შემთხვევაში მატების აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში. გადაფასების დეფიციტის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც დეფიციტი, რომელიც უშუალოდ გაქვითავს ამავე აქტივზე უწინ აღიარებულ მეტობას, პირდაპირ გაიქვითება ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვის მეტობიდან.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)**ძირითადი საშუალებები (გაგრძელება)**

ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვიდან წლიური გადატანა გაუნაწილებელ მოგებაზე ხდება აქტივის გადაფასებული საბალანსო ღირებულების ცვეთასა და აქტივის თავდაპირველი ღირებულების ცვეთას შორის სხვაობით. გაყიდვისას კონკრეტულ აქტივთან დაკავშირებული მთლიანი გადაფასების რეზერვი გადაიტანება გაუნაწილებელ მოგებაზე.

აქტივის ცვეთა დაირიცხება იმ თარიღიდან, როდესაც ხდება აქტივის ექსპლუატაციაში გაშვება. ცვეთის დარიცხვა ხდება წრფივი მეთოდით, შემდეგი წლიური განაკვეთებით:

მიწა და შენობა-ნაგებობები	2%-5%
ავეჯი და მოწყობილობები	10%-20%
კომპიუტერული ტექნიკა და საოფისე აღჭურვილობა	15%-25%
სატრანსპორტო საშუალებები	20%-25%
საიჯარო ქონების გაუმჯობესება	10%-25%

აქტივების ნარჩენი ღირებულების, სასარგებლო მომსახურების ვადისა და მეთოდების გადახედვა და შესაბამისად კორექტირება საჭიროებისამებრ ხდება ყოველი ფინანსური წლის ბოლოს.

შეკეთება-განახლებასთან დაკავშირებული ხარჯები ირიცხება წარმოშობისას და მათი ჩართვა ხდება სხვა საოპერაციო ხარჯებში თუ ისინი არ ექვემდებარება კაპიტალიზაციას.

მიწა სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხება და ცვეთა არ ერიცხება. საიჯარო ქონების გაუმჯობესება ამორტიზდება შესაბამისი იჯარით აღებული აქტივის სასარგებლო გამოყენების ვადაზე.

დაუსრულებელი მშენებლობა მოიცავს დანახარჯებს, რომლებიც უშუალოდ უკავშირდება ძირითადი საშუალების მშენებლობას, მათ შორის მშენებლობის დროს გაწეული შესაბამისად განაწილებული პირდაპირი ცვლადი ხარჯები და ფიქსირებული ზედნადები ხარჯები. ასეთი აქტივების ცვეთა, მსგავსი ძირითადი საშუალების ანალოგიურად, იწყება აქტივის ექსპლუატაციაში მიღებიდან.

მესამე მხარეებისგან მიღებული კომპენსაცია ძირითადი საშუალებების იმ ერთეულებისთვის, რომლებიც გაუფასურდა, დაიკარგა ან გადაცემულ იქნა, შედის სხვა შემოსავალში, როდესაც კომპენსაციის ვალდებულებას მესამე მხარე აღიარებს.

საინვესტიციო ქონება

ბანკი გარკვეულ ქონებას ფლობს საინვესტიციო ქონების სახით, საიჯარო შემოსავლის მისაღებად, კაპიტალის ღირებულების ზრდისთვის ან ორივე მიზნით, და მათი გამოყენება ან ფლობა არ ხდება ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში გაყიდვის მიზნით. საინვესტიციო ქონების თავდაპირველი აღიარება ხდება თვითღირებულებით, გარიგების დანახარჯების ჩათვლით და შემდეგ ხელმეორედ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით, რომელიც ასახავს საბაზრო პირობებს საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის. ბანკის საინვესტიციო ქონების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება სხვადასხვა წყაროს საფუძველზე, მათ შორის დამოუკიდებელი შემფასებლების ანგარიშების მიხედვით, რომლებსაც აქვთ აღიარებული და შესაბამისი პროფესიული კვალიფიკაცია და ანალოგიური ადგილმდებარეობისა და კატეგორიის ქონების შეფასების გამოცდილება. გამომუშავებული საიჯარო შემოსავალი აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში არასაბანკო საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლის ნაწილში. საინვესტიციო ქონების სამართლიანი ღირებულების შეცვლის შედეგად მიღებული შემოსულობა ან ზარალი აღირიცხება მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში და მიეკუთვნება სხვა შემოსავლის ან სხვა საოპერაციო ხარჯების მუხლებს.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

არამატერიალური აქტივები

არამატერიალური აქტივები მოიცავს პროგრამულ უზრუნველყოფასა და ლიცენზიებს.

ცალკეული არამატერიალური აქტივი პირველადი აღიარებისას აღირიცხება თვითღირებულებით. პირველადი აღიარების შემდგომ არამატერიალური აქტივები აღირიცხება თვითღირებულებით, რასაც აკლდება დარიცხული ამორტიზაცია და გაუფასურების ზარალი. არამატერიალური აქტივების სასარგებლო გამოყენების ვადა განსაზღვრული ვადით ფასდება. ვადიანი არამატერიალური აქტივები ამორტიზებულია სასარგებლო ეკონომიკური მომსახურების ვადის – 1-10 წლის განმავლობაში და მათი შეფასება გაუფასურებასთან მიმართებაში ხდება გაუფასურების ნიშნების არსებობისას.

ანარიცხები

ანარიცხების აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ბანკს წარსული მოვლენების გამო აქვს მიმდინარე თუ პრაქტიკიდან გამომდინარე ვალდებულება და მოსალოდნელია ეკონომიკური სარგებლის მქონე რესურსების გადინება ვალდებულების დასაფარად. ასევე, შესაძლებელია ვალდებულების თანხის სანდოდ განსაზღვრა.

საპენსიო და სხვა ვალდებულებები

ბანკს არა აქვს ცალკე საპენსიო სქემა საქართველოს სახელმწიფო საპენსიო სისტემის გარდა. ბანკს ასევე არა აქვს გათვალისწინებული საპენსიო შეღავათები.

სააქციო კაპიტალი

სააქციო კაპიტალი და დამატებით შეტანილი კაპიტალი

ჩვეულებრივი აქციები კლასიფიცირებულია საკუთარ კაპიტალად. ახალი აქციების გამოშვებასთან პირდაპირ დაკავშირებული გარე ხარჯები, გარდა საწარმოთა გაერთიანებისთვის გამოშვებული აქციებისა, აღირიცხება საკუთარი კაპიტალის შემოსავლებიდან გამოქვითვების სახით. გამოშვებული აქციების ნომინალურ ღირებულებაზე მეტი ნებისმიერი სამართლიანი ღირებულების მქონე მიღებული საფასური აღირიცხება, როგორც დამატებით შეტანილი კაპიტალი.

გამოსყიდული აქციები

როდესაც ბანკი შეიძენს ბანკის აქციებს, გადახდილი საფასური და ამ ოპერაციასთან დაკავშირებული ხარჯები (მოგების გადასახადის გამოკლებით) გამოიქვითება მთლიანი საკუთარი კაპიტალიდან, როგორც გამოსყიდული აქციები მათ გაუქმებამდე ან ხელახლა გამოშვებამდე. შემდგომში ასეთი აქციების გაყიდვის ან ხელახლა გამოშვების შემთხვევაში ხდება მიღებული საფასურის ჩართვა საკუთარ კაპიტალში. გამოსყიდული აქციები ასახულია საშუალო შეწონილი ღირებულებით.

დივიდენდები

დივიდენდები აღიარებულია, როგორც ვალდებულება და გამოიქვითება საკუთარი კაპიტალიდან ანგარიშგების შედგენის თარიღისათვის მხოლოდ მაშინ, თუ ისინი გამოცხადებულია ანგარიშგების შედგენამდე პერიოდში ან ანგარიშგების შედგენის თარიღით. დივიდენდები ცხადდება, როდესაც მათი შეთავაზება ანგარიშგების შედგენის თარიღამდე ხდება, ან თუ ისინი შეთავაზებულია ან გამოცხადებულია ანგარიშგების თარიღის შემდგომ პერიოდში, მაგრამ ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების გამოცემამდე.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ანგარიშგება სეგმენტების მიხედვით

სეგმენტების მიხედვით ანგარიშგება ეფუძნება შემდეგ საოპერაციო სეგმენტებს: საცალო საბანკო მომსახურების, კორპორაციული და მცირე და საშუალო საწარმოების მომსახურების, კერძო საბანკო მომსახურების და კორპორაციული ცენტრის ფუნქციები.

პირობითი ვალდებულებები

პირობითი ვალდებულებები არ არის აღიარებული ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში, თუმცა წარმოდგენილია გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ფულადი ნაკადის გადინების ალბათობა დაფარვის მიზნით დაბალია. პირობითი აქტივი არ არის აღიარებული ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში, თუმცა წარმოდგენილია მაშინ, როდესაც ეკონომიკური სარგებლის მიღება მოსალოდნელია.

შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება

შემოსავლის აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ეკონომიკური სარგებლის მიღების ალბათობა მაღალია და შესაძლებელია მისი სანდოდ შეფასება. შემოსავლის აღიარებამდე ასევე აუცილებელია შემდეგი კონკრეტული აღიარების კრიტერიუმების დაკმაყოფილება:

საპროცენტო და მსგავსი შემოსავალი და ხარჯი

ბანკი გამოითვლის საპროცენტო შემოსავალს სავალო ფინანსურ აქტივებზე, რომლებიც შეფასებულია ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, ფინანსური აქტივების (გარდა გაუფასურებული საკრედიტო აქტივებისა) საერთო საბალანსო ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის განაკვეთი, რომელიც მომავალში მოსალოდნელი გადახდილი და მიღებული ფულადი სახსრების ზუსტ დისკონტირებას ახდენს ფინანსური ინსტრუმენტის მოსალოდნელ ვადაზე ან, როცა შესაძლებელია, უფრო ხანმოკლე პერიოდზე, ფინანსური აქტივის ან ფინანსური ვალდებულების წმინდა საბალანსო ღირებულებამდე. გაანგარიშება ითვალისწინებს ფინანსური ინსტრუმენტის ყველა სახელშეკრულებო პირობას (მაგალითად წინასწარი გადახდის შესაძლებლობას) და მოიცავს ნებისმიერ საკომისიო თანხას და დამატებით ხარჯს, რომელიც პირდაპირ განეკუთვნება ინსტრუმენტს და წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის განუყოფელ ნაწილს, გარდა სამომავლო საკრედიტო ზარალისა. ფინანსური აქტივისა თუ ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულება კორექტირდება თუ ბანკი გადახედავს მის მიერ დასაფარი თუ მისაღები სავარაუდო თანხების შეფასებას. კორექტირებული საბალანსო ღირებულება გამოითვლება თავდაპირველ ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთზე დაყრდნობით და ცვლილება საბალანსო ღირებულებაში აღირიცხება საპროცენტო შემოსავლად ან ხარჯად.

როდესაც ფინანსური აქტივი უფასურდება, ბანკი გამოითვლის საპროცენტო შემოსავალს ფინანსური აქტივის წმინდა ამორტიზებულ ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. თუ ფინანსური აქტივები გამოსწორდა და აღარ არის გაუფასურებული, მაშინ ბანკი უბრუნდება საპროცენტო შემოსავლის გამოთვლას ბრუტოს საფუძველზე.

შეძენილი ან შექმნილი გაუფასურებული ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, ბანკი საპროცენტო შემოსავალს გამოითვლის საკრედიტო რისკის მიხედვით დაკორექტირებული ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მიღებით და ამ განაკვეთის გამოყენებით აქტივის ამორტიზებულ ღირებულებაზე. შეცვლილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი წარმოადგენს საპროცენტო განაკვეთს, რომელიც თავდაპირველი აღიარებისას ახდენს მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების (საკრედიტო ზარალის ჩათვლით) შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული აქტივების ამორტიზებულ ღირებულებამდე დისკონტირებას.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება (გაგრძელება)

სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახული ყველა ფინანსური აქტივიდან მიღებული საპროცენტო შემოსავალი სახელშეკრულებო საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით აღირიცხება „სხვა საპროცენტო შემოსავალში“ მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში.

მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო

ბანკი იღებს შემოსავალს გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან მომხმარებლებისთვის გაწეული სხვადასხვა სახის მომსახურების სანაცვლოდ. შემოსავალი გასამრჯელოდან შესაძლოა დაიყოს შემდეგ კატეგორიებად:

გარკვეულ პერიოდში გაწეული მომსახურებისთვის მიღებული გასამრჯელო

გარკვეულ პერიოდში გაწეული მომსახურებისთვის მიღებული გასამრჯელო დაირიცხება პერიოდის განმავლობაში, შესაბამისი ვალდებულებების შესრულებისთანავე. მასში საკომისიო შემოსავალიც შედის. სასესხო ვალდებულებები, რომლებიც სავარაუდოდ ჩამოიწერება და სხვა საკრედიტო თანხები გადავადებულია (ყველა ზღვრულ ხარჯთან ერთად) და აღიარებულია, როგორც სესხის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირება.

დროის გარკვეულ მომენტში მიღებული საკომისიო შემოსავალი

ანგარიშსწორების, ფულადი გზავნილების, ქვითრების გადახდების და საკასო ოპერაციებიდან მიღებული საკომისიოს აღიარება ხდება შესაბამისი ოპერაციის დასრულებისთანავე. თითოეული ოპერაცია აღირიცხება, როგორც ცალკე შესასრულებელი სახელშეკრულებო მოვალეობა.

საოპერაციო მომსახურებიდან მიღებული საკომისიო შემოსავალი

მოლაპარაკებების წარმოებისთვის ან მესამე მხარისთვის გარიგების თაობაზე მოლაპარაკებებში მონაწილეობისთვის – მაგალითად, როდესაც ბანკის სახელშეკრულებო ვალდებულება არის აქციების ან სხვა ფასიანი ქაღალდების შესყიდვის ან ბიზნესების ყიდვა-გაყიდვის ხელშეკრულებები) მიღებული გასამრჯელო აისახება ამ გარიგების დასრულებისთანავე. საკომისიო და საკომისიოს ის კომპონენტები, რომლებიც უკავშირდება გარკვეულ სახელშეკრულებო ვალდებულებებს, აისახება შესაბამისი კრიტერიუმების დაკმაყოფილების შემდეგ. როდესაც კონტრაქტი ითვალისწინებს ცვალებად ანაზღაურებას, გასამრჯელოსა და საკომისიო შემოსავლის აღიარება ხდება მხოლოდ იმდენად, რამდენადაც არსებობს იმის ალბათობა, რომ აღიარებული ჯამური შემოსავლის თანხის მნიშვნელოვანი შემობრუნება არ მოხდება მანამ, სანამ საბოლოოდ გაირკვევა ცვალებად ანაზღაურებასთან დაკავშირებული გაურკვევლობა.

შემოსავალი დივიდენდებიდან

შემოსავლის აღიარება ხდება მაშინ, როცა ბანკს განესაზღვრება თანხების მიღების უფლება.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)**უცხოური ვალუტის კონვერტაცია**

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება წარმოდგენილია ლარში, რაც ბანკისა და მისი შვილობილი კომპანიების სამუშაო და წარსადგენი ვალუტაა. უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები აღირიცხება სამუშაო ვალუტაში, რომლის კონვერტაცია ხდება გარიგების დღეს არსებული კურსით. უცხოურ ვალუტაში გამოხატული ფულადი აქტივებისა და ვალდებულებების ხელახლა კონვერტაცია ლარში ხდება ანგარიშგების დღეს არსებული სამუშაო ვალუტის გაცვლითი კურსით. უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციების კონვერტაციით გამოწვეული შემოსულობა და ზარალი აღიარებულია მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში, როგორც უცხოური ვალუტის კონვერტაციით გამოწვეულ მოგებას გამოკლებული ზარალი – საკურსო სხვაობა. იმ არაფულადი მუხლების გადაანგარიშება, რომლებიც პირვანდელი ღირებულებით აღირიცხება უცხოურ ვალუტაში, ხდება თავდაპირველი გარიგების დღეს არსებული გაცვლითი კურსით. არაფულადი მუხლები, რომლებიც სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხება უცხოურ ვალუტაში, გადაანგარიშდება იმ დღის გაცვლითი კურსით, როდესაც მოხდა სამართლიანი ღირებულების დადგენა.

სხვაობები უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციის სახელშეკრულებო გაცვლით კურსსა და სებ-ის გაცვლით კურსს შორის ოპერაციის დღეს შესულია უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან მიღებულ შემოსულობას გამოკლებული ზარალის მუხლში.

2019 წლის 31 დეკემბრისა და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ბანკმა შემდეგი გაცვლითი კურსი გამოიყენა:

	2019	2018
ლ / 1 აშშ დოლარი	2.8677	2.6766
ლ / 1 ევრო	3.2095	3.0701

4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები

ბანკის ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადება ხელმძღვანელობისგან მოითხოვს ისეთ შეფასებებსა და დაშვებებს, რომლებიც გავლენას ახდენს საბალანსო ანგარიშგებაში წარმოდგენილი აქტივებისა და ვალდებულებების ოდენობაზე და წლის ბოლოს ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ შემოსავალსა და ხარჯებზე. შეფასებებისა და დაშვებების გადახედვა ხდება უწყვეტად. ეს შეფასებები და დაშვებები ეყრდნობა წარსულ გამოცდილებასა და მრავალ სხვა ფაქტორს, რომლებიც გარემოებათა გათვალისწინებით მიზანშეწონილად მიიჩნევა. ფაქტობრივი შედეგები შესაძლოა განსხვავდებოდეს ამგვარი შეფასებებისგან სხვადასხვა დაშვებებისა თუ პირობების მიხედვით. ქვემოთ მოცემულია შეფასებები და დაშვებები, რომლებიც მნიშვნელოვანია ბანკის ფინანსური მდგომარეობისთვის.

(ათას ლარში)

4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები (გაგრძელება)**არაფინანსური აქტივების გაუფასურება**

გაუფასურების ზარალის შეფასება ფასს 9-ის შესაბამისად ფინანსური აქტივების ყველა კატეგორიისთვის საჭიროებს განსჯის გამოყენებას, კერძოდ, სამომავლო ფულადი ნაკადების ოდენობისა და ვადების და უზრუნველყოფის საგნის ღირებულებების პროგნოზირებას გაუფასურების ზარალის განსაზღვრისას და საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შეფასებას. ამ შეფასებებზე რამდენიმე ფაქტორი მოქმედებს, რომელთა ცვლილებები შესაძლოა აისახოს რეზერვების სხვადასხვა დონეში. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გასაანგარიშებლად ბანკი იყენებს კომპლექსურ მოდელებს, რომლებიც ეყრდნობა რამდენიმე დაშვებას ცვლადი მონაცემების არჩევასთან და მათ ურთიერთდამოკიდებულებასთან დაკავშირებით. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელების ელემენტები, რომლებიც შესაბამის სააღრიცხვო მსჯელობებს და შეფასებებს წარმოადგენს, მოიცავს შემდეგს:

- ▶ ბანკის შიდა საკრედიტო რეიტინგების მოდელი, რომელიც თითოეულ დონეს ანიჭებს დეფოლტის ალბათობას;
- ▶ ბანკის კრიტერიუმები იმის შესაფასებლად, მნიშვნელოვნად ხომ არ გაზრდილა საკრედიტო რისკი და ამიტომ ფინანსური აქტივების რეზერვები ხომ არ უნდა შეფასდეს აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მიხედვით და ხარისხობრივად;
- ▶ ფინანსური აქტივების სეგმენტაცია, როცა მათი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ფასდება კოლექტიურ დონეზე;
- ▶ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელების შემუშავება, მათ შორის, სხვადასხვა ფორმულისა და ამოსავალი მონაცემის შერჩევა;
- ▶ კავშირის დადგენა მაკროეკონომიკურ სცენარებსა და ისეთ ეკონომიკურ მონაცემებს შორის, როგორიცაა უმუშევრობის დონეები და უზრუნველყოფის საგნის ღირებულებები, ასევე გავლენის განსაზღვრა დეფოლტის ალბათობაზე, დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავ დავალიანებაზე და დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგებზე;
- ▶ საპროგნოზო მაკროეკონომიკური სცენარების არჩევა და მათი ალბათობების შეწონა, მიღებული ეკონომიკური მონაცემების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელებში გამოყენების მიზნით.

ბანკი დროდადრო ამოწმებს თავის სესხებს, რომ შეაფასოს მათი გაუფასურება და განსაზღვროს გაუფასურების ზარალის ოდენობა საკუთარ გამოცდილებაზე დაყრდნობით ისეთ შემთხვევებში, როდესაც მსესხებელს აქვს ფინანსური სირთულეები და მსგავს მსესხებლებთან მიმართებაში ისტორიული მონაცემები რთულად მოიპოვება. ანალოგიურად, ბანკი სამომავლო ფულად ნაკადებში ცვლილებებს იმ მოპოვებად მონაცემებზე დაყრდნობით განსაზღვრავს, რომლებიც მიუთითებენ, რომ მსესხებლების გადახდის სტატუსი გაუარესდა. ხელმძღვანელობა ალბათობებს განსაზღვრავს მსესხებლებთან ურთიერთობის წარსულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით, რა დროსაც ითვალისწინებს დეფოლტის შემთხვევების მსგავსებასა და დეფოლტის შემთხვევაში მიღებულ დანაკარგებს. ბანკი თავის გამოცდილებაზე დაყრდნობით აკორექტირებს ერთგვაროვანი სესხების ბანკის ემპირიულ მონაცემებს, რათა ასახოს არსებული ვითარება და საპროგნოზო მაკროეკონომიკური ცვლადები.

ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში ფინანსური აქტივების გაუფასურების რეზერვის განსაზღვრა ხდება არსებული ეკონომიკური ვითარების საფუძველზე. ბანკს არ შეუძლია წინასწარ განსაზღვროს, რა ცვლილებები მოხდება საქართველოში და რა გავლენა ექნება ასეთ ცვლილებებს მომავალ პერიოდებში ფინანსური აქტივების გაუფასურების რეზერვის ადეკვატურობაზე.

(ათას ლარში)

4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები (გაგრძელება)

საინვესტიციო ქონების და შენობების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრა

საინვესტიციო ქონება და შენობები სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხება. სამართლიანი ღირებულება არის ის თანხა, რომლითაც შეფასების დღეს შეიძლება აქტივი გაიყვას საქმის მცოდნე და გარიგების მსურველ მხარეებს შორის „გაშლილი ხელის მანძილის პრინციპით“ შეფასების საერთაშორისო სტანდარტების კომიტეტის სტანდარტების შესაბამისად.

ბანკის შენობები სისტემატურად გადაფასდება. ბოლო გადაფასების თარიღი 2018 წლის 31 დეკემბერი იყო (მე-10 შენიშვნა).

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საინვესტიციო ქონების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრა შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე დამოუკიდებელი პროფესიონალი შემფასებლების მიერ. სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრა შემოსავლის მეთოდის გამოყენებით, დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდზე დაყრდნობით. აღნიშნული ითვალისწინებს ნებისმიერი მიმდინარე იჯარის ხელშეკრულების და სხვა ხელშეკრულებების პირობებს და როდესაც ეს ხელმისაწვდომია, ისეთ მტკიცებულებებს, როგორებიცაა ანალოგიური ძირითადი საშუალებების იჯარის მიმდინარე საბაზრო ფასი, შედარებადი ადგილმდებარეობა და პირობები. გამოიყენება დისკონტირების განაკვეთები, რომლებიც ასახავს ფულადი ნაკადების მოცულობისა და პერიოდულობის გაურკვევლობის საბაზრო შეფასებებს. სამომავლო ფულადი ნაკადების დაშვებები მოიცავს მიწის იჯარასთან თუ შესყიდვასთან დაკავშირებით ფულადი სახსრების გადინების პროგნოზს.

ზემოაღნიშნული შეფასებები ექვემდებარება შემდგომ ცვლილებას ახალი გარიგებების შესახებ მიღებული ინფორმაციისა და ახალი საბაზრო მონაცემების საფუძველზე.

გადასახადით დაბეგვრა

საქართველოში მოქმედი საგადასახადო კანონმდებლობა ხშირად იცვლება და სხვადასხვაგვარი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა. ხელმძღვანელობის მიერ ბანკის ოპერაციებთან და საქმიანობასთან დაკავშირებული კანონმდებლობისა და ცვლილებების ინტერპრეტაცია შეიძლება შესაბამისმა ორგანოებმა ეჭვქვეშ დააყენონ. შემოწმებისას შეიძლება ადგილი ჰქონდეს დამატებით გადასახადებს, ჯარიმებს ან საურავებს. ფისკალური პერიოდები ექვემდებარება უფლებამოსილი ორგანოების მიერ საგადასახადო კუთხით შემოწმებას სამი წლის განმავლობაში, შემოწმების წლის ჩათვლით. ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მის მიერ შესაბამისი კანონმდებლობის ინტერპრეტაცია ჯეროვანია და რომ ბანკის საგადასახადო სტატუსი უცვლელი დარჩება.

(ათას ლარში)

5. ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ

მართვის მიზნებისათვის ბანკი დაყოფილია შემდეგ საოპერაციო სეგმენტებად პროდუქტებისა და მომსახურების მიხედვით:

საცალო საბანკო მომსახურება	ძირითადად მართავს ფიზიკური პირების დეპოზიტებს, გასცემს სამომხმარებლო სესხებს, ოვერდრაფტებს, საკრედიტო ბარათებს და უზრუნველყოფს ფულადი სახსრების გადარიცხვისა და ელექტრონული ბანკინგის მომსახურებას.
კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების მომსახურება	ძირითადად გასცემს სესხებსა და სხვა საკრედიტო პროდუქტებს კორპორაციულ და ინსტიტუციონალურ მომხმარებლებზე, ასევე მართავს მათ დეპოზიტებსა და მიმდინარე ანგარიშებს.
კერძო საბანკო მომსახურება	ძირითადად ეწევა მაღალშემოსავლიანი ფიზიკური პირების კერძო საბანკო და ქონების მართვის მომსახურებას.
კორპორაციული ცენტრი	ძირითადად ბანკის ყველა საოპერაციო სეგმენტს უწევს სახაზინო და ბექ-ოფისის მომსახურებას.
სხვა	სეგმენტები, რომლებიც ზემოთ მოყვანილ კლასიფიკაციაში არ მოხვდა, მოიცავს არასაბანკო ოპერაციებს.

ხელმძღვანელობა აკვირდება ბიზნეს ერთეულების საოპერაციო შედეგებს განცალკევებულად, რათა გადაწყვეტილება მიიღოს სახსრების განაწილებასა და შედეგების შეფასებაზე. სეგმენტის საქმიანობის შედეგი, რომელიც ქვემოთ მოყვანილ ცხრილშია განმარტებული, ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მოგება-ზარალისგან განსხვავებულად ფასდება. მოგების გადასახადის მართვა ხდება ჯგუფურ საფუძველზე და არ ნაწილდება საოპერაციო სეგმენტებზე.

(ათას ლარში)

5 ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ (გაგრძელება)

ბანკი ოპერირებს გეოგრაფიულ ბაზარზე – საქართველოში. ვინაიდან ბანკის აქტივები განთავსებულია ერთ გეოგრაფიულ ერთეულში, ბანკის გარე შემოსავალი, მთლიანი აქტივები და კაპიტალის დანახარჯებიც ამავე ერთეულშია განთავსებული.

2019	საგალო საბანკო მომსახურება	კორპორა- ციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების მომსახურება	კერძო საბანკო მომსახურება	კორპორა- ციული ცენტრი	ჯამი
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	124,512	12,510	2,811	25,809	165,642
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	18,756	1,204	219	2,021	22,200
უცხოური ვალუტებიდან მიღებული წმინდა შემოსულობა	6,010	2,943	1,158	110	10,221
სხვა შემოსავალი	12,417	288	65	529	13,299
	161,695	16,945	4,253	28,469	211,362
საკრედიტო ზარალის ხარჯი	(24,877)	(1,331)	(38)	–	(26,246)
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	(55,527)	(5,080)	(1,143)	(9,352)	(71,102)
ცვეთა და ამორტიზაცია	(22,935)	(2,304)	(518)	(4,241)	(29,998)
სხვა გაუფასურება და ანარიცხების შემობრუნება	(576)	(58)	(13)	(107)	(754)
ზოგადი, ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	(33,486)	(3,364)	(756)	(6,193)	(43,799)
შედეგები სეგმენტების მიხედვით	24,294	4,808	1,785	8,576	39,463
მოგების გადასახადი	–	–	–	–	(1,857)
წლის მოგება	–	–	–	–	37,606
შენიშვნების გადაფასება	816	345	7	134	1,302
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი	–	–	–	–	38,908
სეგმენტის აქტივები	1,338,698	566,548	9,544	219,669	2,134,459
ვალდებულებები სეგმენტების მიხედვით	1,071,819	507,654	208,850	38,896	1,827,219
სხვა ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ					
ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში	–	–	–	804	804

(ათას ლარში)

5. ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ (გაგრძელება)

2018	კორპორა- ციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების მომსახურება		პერძო საბანკო მომსახურება	კორპორა- ციული ცენტრი	ჯამი
	საგალო საბანკო მომსა- ხურება	ზომის საწარმოების მომსახურება			
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	143,581	3,151	365	35,424	182,521
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	19,521	375	32	3,070	22,998
უცხოური ვალუტებიდან მიღებული წმინდა შემოსულობა	2,841	1,254	514	18	4,627
სხვა შემოსავალი	16,996	101	11	1,177	18,285
	182,939	4,881	922	39,689	228,431
საკრედიტო ზარალის ხარჯი	(35,087)	(644)	(89)	–	(35,820)
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	(54,807)	(1,030)	(116)	(11,477)	(67,430)
ცვეთა და ამორტიზაცია	(17,082)	(380)	(43)	(4,218)	(21,723)
სხვა გაუფასურება და ანარიცხების შემობრუნება	173	4	–	41	218
ზოგადი, ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	(30,628)	(682)	(76)	(7,581)	(38,967)
შედგენი სეგმენტების მიხედვით	45,508	2,149	598	16,456	64,709
მოგების გადასახადი	–	–	–	–	(8,225)
წლის მოგება	–	–	–	–	56,484
სეგმენტის აქტივები	1,245,789	291,567	14,198	287,487	1,839,041
ვალდებულებები სეგმენტების მიხედვით	928,924	475,727	157,246	8,038	1,569,935
სხვა ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ					
ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში	–	–	–	1,524	1,524

(ათას ლარში)

5. ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ (გაგრძელება)

ფასს 15-ის მოქმედების არეალში მოქცეული შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან სეგმენტების მიხედვით 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის ასეთია:

	საგალო საბანკო საქმიანობა	კორპორა- ციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების მომსახურება	კერძო საბანკო მომსახურება	კორპორა- ციული ცენტრი	ჯამი
2019					
მიღებული საკომისიო					
ოპერაციები პლასტიკური ბარათებით	13,001	–	–	–	13,001
საანგარიშსწორებო ოპერაციები	7,723	776	174	1,602	10,275
ფულადი გადარიცხვები	4,639	–	–	–	4,639
კომუნალური გადახდებიდან მიღებული საკომისიო შემოსავალი	1,137	114	26	235	1,512
საკასო ოპერაციები	2,015	202	46	418	2,681
გარანტიები და აკრედიტივები	–	225	–	–	225
სხვა შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან	183	18	4	39	244
სულ შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან	28,698	1,335	250	2,294	32,577
	საგალო საბანკო საქმიანობა	კორპორა- ციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების მომსახურება	კერძო საბანკო მომსახურება	კორპორა- ციული ცენტრი	ჯამი
2018					
მიღებული საკომისიო					
ოპერაციები პლასტიკური ბარათებით	9,749	–	–	–	9,749
საანგარიშსწორებო ოპერაციები	4,836	555	133	1,178	6,702
ფულადი გადარიცხვები	3,704	–	–	–	3,704
კომუნალური გადახდებიდან მიღებული საკომისიო შემოსავალი	1,747	201	48	426	2,422
საკასო ოპერაციები	1,646	189	45	401	2,281
გარანტიები და აკრედიტივები	–	102	–	–	102
სხვა შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან	4,400	505	121	1,072	6,098
სულ შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან	26,082	1,552	347	3,077	31,058

(ათას ლარში)

6. ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები მოიცავს:

	2019	2018
ნაღდი ფული სალაროში	208,693	205,705
მიმდინარე ანგარიშები სებ-ში	27,909	29,572
მიმდინარე ანგარიშები სხვა საკრედიტო დაწესებულებებში	20,333	110,625
90 დღემდე ვადიანი დეპოზიტი საკრედიტო დაწესებულებებში	158,833	47,000
	415,768	392,902
გამოკლებული – გაუფასურების რეზერვი	(2)	(3)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	415,766	392,899

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ლ 12,455 (31 დეკემბერი, 2018 წ.: ლ 98,516) იყო განთავსებული მიმდინარე ანგარიშებზე ეგტოს საერთაშორისო დონეზე აღიარებულ ბანკებში, რომლებიც კონტრაქტებად გამოდიან ბანკის მიერ განხორციელებულ საერთაშორისო ანგარიშსწორების ოპერაციებში.

სხვა საკრედიტო დაწესებულებებში განთავსებული მიმდინარე ანგარიშების საკრედიტო რეიტინგი ასეთია:

	2019	2018
A–	1	–
BBB+	7	98,516
BBB	16,181	–
BBB–	–	2,678
BB–	3,892	9,120
B+	12	28
შეფასების გარეშე	240	283
ჯამი	20,333	110,625

საკრედიტო დაწესებულებებში განთავსებული 90 დღემდე ვადიანი დეპოზიტების საკრედიტო რეიტინგი:

	2019	2018
BB–	158,833	47,000
ჯამი	158,833	47,000

ცხრილებში მოცემულია საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტო Fitch Ratings-ის მიერ მინიჭებული რეიტინგები. ფულადი სახსრების ეკვივალენტების ყველა ნაშთი პირველ სტადიას მიეკუთვნება.

(ათას ლარში)

7. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ

მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოიცავს:

	2019	2018
სავალდებულო რეზერვები სებ-ში	113,880	85,968
90 დღეზე მეტი ვადის მქონე ანაზარი	11,032	13,954
	124,912	99,922
გამოკლებული – გაუფასურების რეზერვი	(430)	(191)
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	124,482	99,731

საკრედიტო დაწესებულებებს მოეთხოვებათ საქართველოს ეროვნულ ბანკში საპროცენტო სარგებლის მქონე დეპოზიტების (სავალდებულო რეზერვი) გახსნა, რომლის ოდენობაც დამოკიდებულია საკრედიტო დაწესებულებების მიერ მოზიდული თანხების მოცულობაზე. კანონმდებლობის შესაბამისად ბანკს შეზღუდული აქვს დეპოზიტზე არსებული თანხების გამოტანის უფლება.

2019 წლის 31 დეკემბრისთვის, ლ 10,131 (2018 წლის 31 დეკემბერი: ლ 13,123) იყო განთავსებული საგარანტიო დეპოზიტის სახით სვოპ გარიგებების დასაფინანსებლად გაფორმებული სვოპ დილერთა საერთაშორისო ასოციაციის (ISDA) ჩარჩო ხელშეკრულების „კრედიტის უზრუნველყოფის შესახებ დანართით“ განსაზღვრული ვარიაციული და საიმედოობის მარჟებისთვის. ვარიაციული მარჟა დროდადრო იცვლება ფორვარდულ კონტრაქტებში საბაზრო კოტირებების მიხედვით გადაფასებისას. დამატებითი დეტალები წარმოდგენილია მე-14 შენიშვნაში.

2019 წლის 31 დეკემბრისა და 2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში 90 დღეზე მეტი ვადის მქონე ვადიანი ანაზრების საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილებების ანალიზი:

	საერთო საბალანსო ღირებულება	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	13,954	(191)
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	6,236	(15)
დაფარული აქტივები	(11,653)	30
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	2,495	(254)
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	11,032	(430)

	საერთო საბალანსო ღირებულება	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	12,332	(140)
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	100	(1)
დაფარული აქტივები	(95)	1
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	1,617	(51)
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	13,954	(191)

საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნების ყველა ნაშთი პირველ სტადიას მიეკუთვნება.

(ათას ლარში)

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები

კლიენტებზე გაცემული სესხები მოიცავს:

	2019	2018
საბალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით	418,136	450,382
კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების სესხები	335,690	190,539
სამომხმარებლო სესხები	202,205	162,772
მიკროსესხები	103,231	108,854
სალომბარდო სესხები	121,702	86,439
იპოთეკური სესხები	87,172	61,864
მომხმარებლებზე გაცემული მთლიანი სესხები ამორტიზებული ღირებულებით	1,268,136	1,060,850
გამოკლებული – გაუფასურების რეზერვი	(91,634)	(108,102)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები ამორტიზებული ღირებულებით	1,176,502	952,748
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით	1,079	796
კლიენტებზე გაცემული სესხები	1,177,581	953,544

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით

2019 წლის 31 დეკემბრისა და 2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში საბალო კლიენტებზე გაცემული სესხების (საიდანაც რეგულარული ფულადი ნაკადები მიიღება) საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში ცვლილებების ანალიზი:

საბალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მთლიანი საბალანსო ღირებულება				
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	402,711	5,520	42,151	450,382
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	1,507,099	–	–	1,507,099
დაფარული აქტივები	(1,501,978)	(21,792)	(79,386)	(1,603,156)
გადატანები პირველ სტადიაზე	9,566	(6,928)	(2,638)	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(30,569)	30,735	(166)	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	(28,032)	(9,051)	37,083	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	1,974	1,974
აღდგენები	–	–	780	780
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(36,382)	(36,382)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	30,475	6,577	60,387	97,439
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	389,272	5,061	23,803	418,136

(ათას ლარში)

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

<i>საგალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით</i>	<i>პირველი სტადია</i>	<i>მეორე სტადია</i>	<i>მესამე სტადია</i>	<i>ჯამი</i>
მთლიანი საბალანსო ღირებულება				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	361,835	6,968	34,548	403,351
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	1,268,658	–	–	1,268,658
დაფარული აქტივები	(1,245,532)	(3,020)	(545)	(1,249,097)
გადატანები პირველ სტადიაზე	2,275	(2,275)	–	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(17,167)	17,382	(215)	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	–	(13,438)	13,438	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	1,360	1,360
აღდგენები	–	–	553	553
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(4,970)	(4,970)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	32,642	(97)	(2,018)	30,527
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	402,711	5,520	42,151	450,382

<i>საგალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით</i>	<i>პირველი სტადია</i>	<i>მეორე სტადია</i>	<i>მესამე სტადია</i>	<i>ჯამი</i>
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	9,481	1,982	38,545	50,008
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	25,068	–	–	25,068
დაფარული აქტივები	(28,910)	(5,981)	(60,044)	(94,935)
გადატანები პირველ სტადიაზე	2,716	(1,355)	(1,361)	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(326)	424	(98)	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	(1,086)	(4,478)	5,564	–
პერიოდის განმავლობაში სტადიებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(2,576)	9,635	18,263	25,322
დისკონტის ამორტიზაცია (საპროცენტო შემოსავალში აღიარებული)	–	–	1,974	1,974
აღდგენები	–	–	780	780
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(36,382)	(36,382)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	690	2,705	52,664	56,059
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	5,057	2,932	19,905	27,894

(ათას ლარში)

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

საგალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	7,483	2,540	29,918	39,941
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	32,999	–	–	32,999
დაფარული აქტივები	(27,920)	(494)	(489)	(28,903)
გადატანები პირველ სტადიაზე	924	(924)	–	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(2,293)	2,479	(186)	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	–	(2,056)	2,056	–
პერიოდის განმავლობაში სტადიებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(910)	839	7,887	7,816
დისკონტის ამორტიზაცია (საპროცენტო შემოსავალში აღიარებული)	–	–	1,360	1,360
აღდგენები	–	–	553	553
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(4,970)	(4,970)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	(802)	(402)	2,416	1,212
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	9,481	1,982	38,545	50,008

2019 წლის 31 დეკემბრისა და 2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში კორპორატიული და მცირე და საშუალო ზომის სესხების საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილებების ანალიზი:

კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების სესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მთლიანი საბალანსო ღირებულება				
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	189,502	52	985	190,539
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	356,032	–	–	356,032
დაფარული აქტივები	(199,609)	(31,820)	(380)	(231,809)
გადატანები პირველ სტადიაზე	729	(676)	(53)	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(51,446)	51,798	(352)	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	–	(741)	741	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	1,583	1,583
აღდგენები	–	–	16	16
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(947)	(947)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	19,331	2,078	(1,133)	20,276
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	314,539	20,691	460	335,690

(ათას ლარში)

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების სესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მთლიანი საბალანსო ღირებულება				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	3,057	149	1,130	4,336
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი				
აქტივები	423,843	–	–	423,843
დაფარული აქტივები	(242,263)	(9)	(486)	(242,758)
გადატანები პირველ სტადიაზე	208	(208)	–	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(298)	393	(95)	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	–	(272)	272	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	52	52
აღდგენები	–	–	78	78
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(21)	(21)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	4,955	(1)	55	5,009
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	189,502	52	985	190,539

კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების სესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	2,256	22	774	3,052
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი				
აქტივები	4,255	–	–	4,255
დაფარული აქტივები	(2,790)	(3,865)	(338)	(6,993)
გადატანები პირველ სტადიაზე	140	(107)	(33)	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(1,031)	1,276	(245)	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	–	(148)	148	–
პერიოდის განმავლობაში სტადიებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(231)	3,447	301	3,517
დისკონტის ამორტიზაცია (საპროცენტო შემოსავალში აღიარებული)	–	–	1,583	1,583
აღდგენები	–	–	16	16
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(947)	(947)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	229	471	(1,068)	(368)
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	2,828	1,096	191	4,115

(ათას ლარში)

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების სესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	609	57	701	1,367
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი				
აქტივები	7,835	–	–	7,835
დაფარული აქტივები	(10,304)	–	(242)	(10,546)
გადატანები პირველ სტადიაზე	137	(137)	–	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(5)	100	(95)	–
გადატანები მესამე სტადიაზე		(17)	17	–
პერიოდის განმავლობაში სტადიებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(136)	19	252	135
დისკონტის ამორტიზაცია (საპროცენტო შემოსავალში აღიარებული)	–	–	52	52
აღდგენები	–	–	78	78
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(21)	(21)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	4,120	–	32	4,152
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	2,256	22	774	3,052

სამომხმარებლო სესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მთლიანი საბალანსო ღირებულება				
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	112,937	11,861	37,974	162,772
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი				
აქტივები	229,945	–	–	229,945
დაფარული აქტივები	(205,243)	(15,603)	(10,451)	(231,297)
გადატანები პირველ სტადიაზე	2,996	(2,996)	–	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(22,443)	24,325	(1,882)	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	(2,202)	(13,231)	15,433	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	948	948
აღდგენები	–	–	524	524
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(8,406)	(8,406)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	35,211	2,594	9,914	47,719
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	151,201	6,950	44,054	202,205

(ათას ლარში)

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

სამომხმარებლო სესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მთლიანი საბალანსო ღირებულება				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	194,011	9,832	60,430	264,273
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი				
აქტივები	294,249	–	–	294,249
დაფარული აქტივები	(336,292)	(11,257)	(6,703)	(354,252)
გადატანები პირველ სტადიაზე	600	(600)	–	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(43,471)	43,471	–	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	–	(29,765)	29,765	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	3,555	3,555
აღდგენები	–	–	907	907
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(45,358)	(45,358)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	3,840	180	(4,622)	(602)
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	112,937	11,861	37,974	162,772

სამომხმარებლო სესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	5,204	4,482	31,458	41,144
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი				
აქტივები	2,673	–	–	2,673
დაფარული აქტივები	(6,297)	(5,409)	(4,208)	(15,914)
გადატანები პირველ სტადიაზე	726	(726)	–	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(1,309)	2,301	(992)	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	(228)	(5,812)	6,040	–
პერიოდის განმავლობაში სტადიებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(523)	5,911	6,150	11,538
დისკონტის ამორტიზაცია (საპროცენტო შემოსავალში აღიარებული)	–	–	948	948
აღდგენები	–	–	524	524
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(8,406)	(8,406)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	1,036	616	8,551	10,203
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	1,282	1,363	40,065	42,710

(ათას ლარში)

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

სამომხმარებლო სესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	8,950	4,170	51,275	64,395
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი				
აქტივები	14,825	–	–	14,825
დაფარული აქტივები	(14,355)	(2,538)	(1,795)	(18,688)
გადატანები პირველ სტადიაზე	198	(198)	–	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(3,398)	3,399	(1)	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	–	(4,404)	4,404	–
პერიოდის განმავლობაში სტადიებს შორის				
კრედიტის ოდენობის გადატანების				
გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ				
საკრედიტო ზარალზე	(188)	3,208	15,417	18,437
დისკონტის ამორტიზაცია (საპროცენტო				
შემოსავალში აღიარებული)	–	–	3,555	3,555
აღდგენები	–	–	907	907
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(45,358)	(45,358)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	(828)	845	3,054	3,071
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	5,204	4,482	31,458	41,144

2019 წლის 31 დეკემბრითა და 2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში მიკროსესხების საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილებების ანალიზი:

მიკროსესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მთლიანი საბალანსო ღირებულება				
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	93,298	3,746	11,810	108,854
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი				
აქტივები	67,466	–	–	67,466
დაფარული აქტივები	(101,395)	(3,194)	(3,794)	(108,383)
გადატანები პირველ სტადიაზე	2,898	(2,622)	(276)	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(10,937)	11,117	(180)	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	(1,052)	(5,756)	6,808	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	488	488
აღდგენები	–	–	161	161
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(3,281)	(3,281)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	36,197	991	738	37,926
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	86,475	4,282	12,474	103,231

(ათას ლარში)

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

მიკროსესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მთლიანი საბალანსო ღირებულება				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	107,891	1,690	7,622	117,203
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი				
აქტივები	92,098	–	–	92,098
დაფარული აქტივები	(97,615)	(1,342)	(3,248)	(102,205)
გადატანები პირველ სტადიაზე	437	(437)	–	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(10,511)	10,514	(3)	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	–	(6,779)	6,779	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	1,533	1,533
აღდგენები	–	–	63	63
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(1,573)	(1,573)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	998	100	637	1,735
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	93,298	3,746	11,810	108,854

მიკროსესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	1,185	1,598	8,794	11,577
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი				
აქტივები	633	–	–	633
დაფარული აქტივები	(1,033)	(1,051)	(1,972)	(4,056)
გადატანები პირველ სტადიაზე	1,453	(1,293)	(160)	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(224)	334	(110)	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	(93)	(2,543)	2,636	–
პერიოდის განმავლობაში სტადიებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(1,249)	4,272	1,919	4,942
დისკონტის ამორტიზაცია (საპროცენტო შემოსავალში აღიარებული)	–	–	488	488
აღდგენები	–	–	161	161
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(3,281)	(3,281)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	1,729	408	517	2,654
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	2,401	1,725	8,992	13,118

(ათას ლარში)

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

მიკროსესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	1,849	654	5,888	8,391
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი				
აქტივები	2,301	–	–	2,301
დაფარული აქტივები	(1,138)	(236)	(1,961)	(3,335)
გადატანები პირველ სტადიაზე	165	(165)	–	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(885)	887	(2)	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	–	(471)	471	–
პერიოდის განმავლობაში სტადიებს შორის				
კრედიტის ოდენობის გადატანების				
გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ				
საკრედიტო ზარალზე	(161)	925	3,549	4,313
დისკონტის ამორტიზაცია (საპროცენტო				
შემოსავალში აღიარებული)	–	–	1,533	1,533
აღდგენები	–	–	63	63
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(1,573)	(1,573)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	(946)	4	826	(116)
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	1,185	1,598	8,794	11,577

2019 წლის 31 დეკემბრითა და 2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში სალომბარდო სესხების საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილებების ანალიზი:

სალომბარდო სესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მთლიანი საბალანსო ღირებულება				
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	84,348	701	1,390	86,439
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი				
აქტივები	216,571	–	–	216,571
დაფარული აქტივები	(196,711)	(1,118)	(1,544)	(199,373)
გადატანები პირველ სტადიაზე	1,891	(1,296)	(595)	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(3,097)	3,097	–	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	(1,787)	(1,201)	2,988	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	573	573
აღდგენები	–	–	1	1
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(1,040)	(1,040)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	18,314	94	123	18,531
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	119,529	277	1,896	121,702

(ათას ლარში)

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

სალომბარდო სესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მთლიანი საბალანსო ღირებულება				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	58,018	635	1,930	60,583
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი				
აქტივები	134,478	–	–	134,478
დაფარული აქტივები	(107,591)	(334)	(849)	(108,774)
გადატანები პირველ სტადიაზე	–	–	–	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(775)	775	–	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	–	(377)	377	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	178	178
აღდგენები	–	–	–	–
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(258)	(258)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	218	2	12	232
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	84,348	701	1,390	86,439

სალომბარდო სესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	91	2	1,004	1,097
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი				
აქტივები	26	–	–	26
დაფარული აქტივები	(159)	(12)	(738)	(909)
გადატანები პირველ სტადიაზე	384	–	(384)	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	–	–	–	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	–	(1)	1	–
პერიოდის განმავლობაში სტადიებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(384)	11	2,344	1,971
დისკონტის ამორტიზაცია (საპროცენტო შემოსავალში აღიარებული)	–	–	573	573
აღდგენები	–	–	1	1
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(1,040)	(1,040)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	80	–	48	128
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	38	–	1,809	1,847

(ათას ლარში)

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

სალომბარდო სესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	65	1	1,249	1,315
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	468	–	–	468
დაფარული აქტივები	(2,272)	(2)	(300)	(2,574)
გადატანები პირველ სტადიაზე	–	–	–	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(3)	3	–	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	–	(1)	1	–
პერიოდის განმავლობაში სტადიებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	–	1	1	2
დისკონტის ამორტიზაცია (საპროცენტო შემოსავალში აღიარებული)	–	–	178	178
აღდგენები	–	–	–	–
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(258)	(258)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	1,833	–	133	1,966
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	91	2	1,004	1,097

2019 წლის 31 დეკემბრითა და 2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში იპოთეკური სესხების საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილებების ანალიზი:

იპოთეკური სესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მთლიანი საბალანსო ღირებულება				
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	60,094	658	1,112	61,864
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	57,696	–	–	57,696
დაფარული აქტივები	(37,737)	(1,351)	(435)	(39,523)
გადატანები პირველ სტადიაზე	1,709	(1,642)	(67)	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(4,185)	4,905	(720)	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	(3)	(1,353)	1,356	–
დისკონტის ამორტიზაცია (საპროცენტო შემოსავალში აღიარებული)	–	–	411	411
აღდგენები	–	–	44	44
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(311)	(311)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	6,510	167	314	6,991
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	84,084	1,384	1,704	87,172

(ათას ლარში)

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

იპოთეკური სესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მთლიანი საბალანსო ღირებულება				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	18,866	348	785	19,999
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი				
აქტივები	60,891	–	–	60,891
დაფარული აქტივები	(19,184)	(222)	(477)	(19,883)
გადატანები მეორე სტადიაზე	(1,200)	1,200	–	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	–	(699)	699	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	61	61
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(1)	(1)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	721	31	45	797
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	60,094	658	1,112	61,864

იპოთეკური სესხები	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	494	108	622	1,224
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი				
აქტივები	356	–	–	356
დაფარული აქტივები	(243)	(194)	(190)	(627)
გადატანები პირველ სტადიაზე	319	(294)	(25)	–
გადატანები მეორე სტადიაზე	(65)	364	(299)	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	–	(252)	252	–
პერიოდის განმავლობაში სტადიებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(301)	446	415	560
დისკონტის ამორტიზაცია (საპროცენტო შემოსავალში აღიარებული)	–	–	411	411
აღდგენები	–	–	44	44
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(311)	(311)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	79	26	188	293
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	639	204	1,107	1,950

(ათას ლარში)

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

<i>იპოთეკური სესხები</i>	<i>პირველი სტადია</i>	<i>მეორე სტადია</i>	<i>მესამე სტადია</i>	<i>ჯამი</i>
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	216	34	436	686
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი აქტივები	215	–	–	215
დაფარული აქტივები	(151)	(27)	(225)	(403)
გადატანები მეორე სტადიაზე	(38)	38	–	–
გადატანები მესამე სტადიაზე	–	(23)	23	–
პერიოდის განმავლობაში სტადიებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	–	74	267	341
დისკონტის ამორტიზაცია (საპროცენტო შემოსავალში აღიარებული)	–	–	61	61
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(1)	(1)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	252	12	61	325
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	494	108	622	1,224

2019 წლისა და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით საკრედიტო რისკით გაუფასურებული მესამე სტადიის სესხებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლის პროცესში კრედიტის ხარისხის გასაუმჯობესებლად უზრუნველყოფის საგანი არ გამოიყენება.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების კონცენტრაცია

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის ათ უმსხვილეს მესამე მხარე მსესხებელზე გაცემული სესხების კონცენტრაცია შეადგენდა ლ 130,306-ს, ანუ ბანკის მთლიანი სასესხო პორტფელის 10.3%-ს (2018 წ.: ლ 121,051 და 11.5%, შესაბამისად). აღნიშნული სესხებისთვის შეიქმნა რეზერვი ლ 467-ის (2018 წ.: ლ 850) ოდენობით.

სესხები შემდეგი ტიპის მომხმარებლებზეა გაცემული:

	<i>2019</i>	<i>2018</i>
ფიზიკური პირები	934,225	870,167
კერძო საწარმოები	334,990	191,479
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, მთლიანი	1,269,215	1,061,646
გამოკლებული – სესხების გაუფასურების რეზერვი	(91,634)	(108,102)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, წმინდა	1,177,581	953,544

(ათას ლარში)

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)**მომხმარებლებზე გაცემული სესხების კონცენტრაცია (გაგრძელება)**

სესხები საქართველოს ფარგლებში, ძირითადად შემდეგ დარგებზეა გაცემული:

	2019	2018
ფიზიკური პირები	934,225	870,167
ვაჭრობა და მომსახურება	179,514	41,026
არასაბანკო საკრედიტო ორგანიზაცია	38,191	22,676
მშენებლობა	26,851	53,470
ჯანდაცვა	36,591	7,221
წარმოება	15,264	14,431
ტრანსპორტირება და კომუნიკაცია	–	26,847
ტურიზმი და სასტუმროს ბიზნესი	18,865	15,869
ენერგეტიკა	10,083	–
სხვა	9,631	9,939
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, მთლიანი	1,269,215	1,061,646
გამოკლებული – სესხების გაუფასურების რეზერვი	(91,634)	(108,102)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, წმინდა	1,177,581	953,544

9. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები

საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები მოიცავს შემდეგს:

**ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული
სავალო ფასიანი ქაღალდები**

	2019	2018
საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო თამასუქები	12,102	32,721
საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	129,880	160,508
კორპორაციული ობლიგაციები	5,244	5,245
	147,226	198,474
გამოკლებული – გაუფასურების რეზერვი	(720)	(970)
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული სავალო ფასიანი ქაღალდები	146,506	197,504

2019 წლისა და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები არ დაგირავებულა უზრუნველყოფის საგნის სახით.

(ათას ლარში)

9. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრითა და 2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების საერთო საბალანსო ღირებულებაში ცვლილებების ანალიზი:

კორპორა- ციული ობლიგაციები	საქართველოს ეროვნული ბანკის		საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო თამასუქები		ჯამი
	სადეპოზიტო სერტიფი- კატები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	5,245	–	32,721	160,508	198,474
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	–	3,048	12,504	32,033	47,585
დაფარული აქტივები	–	(3,048)	(33,952)	(62,748)	(99,748)
სხვა მოძრაობა	(1)	–	829	87	915
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	5,244	–	12,102	129,880	147,226

კორპორა- ციული ობლიგაციები	საქართველოს ეროვნული ბანკის		საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო თამასუქები		ჯამი
	სადეპოზიტო სერტიფი- კატები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	
საერთო საბალანსო ღირებულება 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	–	–	83,207	139,593	222,800
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	5,200	16,452	59,569	38,465	103,234
დაფარული აქტივები	–	(16,745)	(115,263)	(32,628)	(147,891)
სხვა მოძრაობა	45	293	5,208	15,078	20,331
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	5,245	–	32,721	160,508	198,474

საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების ყველა ნაშთი მიეკუთვნა პირველ სტადიას. 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვებში მომხდარი ცვლილების ანალიზი:

კორპორა- ციული ობლიგაციები	საქართველოს ეროვნული ბანკის		საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო თამასუქები		ჯამი
	სადეპოზიტო სერტიფი- კატები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	(26)	–	(155)	(789)	(970)
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	–	(15)	(61)	(157)	(233)
დაფარული აქტივები	–	15	166	307	488
სხვა მოძრაობა	(1)	–	(4)	–	(5)
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	(27)	–	(54)	(639)	(720)

(ათას ლარში)

9. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები (გაგრძელება)

	საქართველოს ეროვნული ბანკის		საქართველოს ფინანსთა	საქართველოს ფინანსთა	
კორპორა- ციული ობლიგაციები	სადეპოზიტო სერტიფი- კატები	სამინისტროს საბაზინო თამასუქები	სამინისტროს საბაზინო ობლიგაციები	ჯამი	
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი					
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	–	–	(410)	(686)	(1,096)
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	(26)	81	(293)	(190)	(509)
დაფარული აქტივები	–	(82)	574	161	735
სხვა მოძრაობა	–	1	(26)	(74)	(100)
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	(26)	–	(155)	(789)	(970)

10. ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებების მოძრაობა ასეთია:

	მიწა და შენობა- ნაგებობები	ავიჯი და მოწყობი- ლობები	კომპიუ- ტერული ტექნიკა და საოფისე ადჭურ- ვილობა	სატრან- სპორტო საშუა- ლებები	საიჯარო ქონების გაუმჯო- ბესება	დაუმთავ- რებელი მშენებ- ლობა	ჯამი
თვითღირებულება ან გადაფასებული ღირებულება							
31 დეკემბერი, 2018 წ.	83,848	79,986	33,340	16,531	9,590	–	223,295
შემოსვლები	2,486	20,845	6,185	1,437	5,461	2,569	38,983
გასვლები	–	(454)	(1,158)	(546)	–	–	(2,158)
გადაფასება	(3,368)	–	–	–	–	–	(3,368)
31 დეკემბერი, 2019 წ.	82,966	100,377	38,367	17,422	15,051	2,569	256,752
დარიცხული ცვეთა და გაუფასურება							
31 დეკემბერი, 2018 წ.	3,263	46,263	25,815	13,620	5,206	–	94,167
ცვეთის დანარიცხი	1,676	7,695	3,578	1,104	1,132	–	15,185
გასვლები	–	(403)	(1,158)	(546)	–	–	(2,107)
გადაფასება	(4,939)	–	–	–	–	–	(4,939)
31 დეკემბერი, 2019 წ.	–	53,555	28,235	14,178	6,338	–	102,306
წმინდა საბალანსო ღირებულება							
31 დეკემბერი, 2018 წ.	80,585	33,723	7,525	2,911	4,384	–	129,128
31 დეკემბერი, 2019 წ.	82,966	46,822	10,132	3,244	8,713	2,569	154,446

(ათას ლარში)

10. ძირითადი საშუალებები (გაგრძელება)

	მიწა და შენობა- ნაგებობები	ავიჯი და მოწყობი- ლობები	კომპიუ- ტერული ტექნიკა და საოფისე აღჭურ- ვილობა	სატრან- სპორტო საშუალებები	საიჯარო ქონების გაუმჯო- ბესება	ჯამი
თვითღირებულება ან გადაფასებული ღირებულება						
31 დეკემბერი, 2017 წ.	82,560	78,908	29,844	15,124	8,728	215,164
შემოსვლები	1,632	2,284	4,551	1,789	862	11,118
გასვლები	(344)	(1,206)	(1,055)	(382)	–	(2,987)
31 დეკემბერი, 2018 წ.	83,848	79,986	33,340	16,531	9,590	223,295
დაგროვილი ცვეთა						
31 დეკემბერი, 2017 წ.	1,642	40,570	23,267	12,585	4,327	82,391
ცვეთის დანარიცხი	1,629	6,899	3,600	1,381	879	14,388
გასვლები	(8)	(1,206)	(1,052)	(346)	–	(2,612)
31 დეკემბერი, 2018 წ.	3,263	46,263	25,815	13,620	5,206	94,167
წმინდა საბალანსო ღირებულება						
31 დეკემბერი, 2017 წ.	80,918	38,338	6,577	2,539	4,401	132,773
31 დეკემბერი, 2018 წ.	80,585	33,723	7,525	2,911	4,384	129,128

ბანკის მიწა და შენობა-ნაგებობები სისტემატურად გადაფასდება. ბოლო გადაფასების თარიღი 2019 წლის 31 დეკემბერი იყო. შენობა-ნაგებობების გადაფასების შედეგად, საბალანსო ღირებულება გაიზარდა ლ 1,571-ით, საიდანაც ლ 34 მოდიოდა მანამდე გაუფასურებულ შენობებზე, ამიტომ შესაბამისი შემოსულობა გადაფასებიდან აღიარებული იქნა მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში.

სრულად გაცვეთილი, მაგრამ ჯერ კიდევ ექსპლუატაციაში მყოფი ძირითადი საშუალებების მთლიანი საბალანსო ღირებულება ასეთია:

	ავიჯი და მოწყობი- ლობები	კომპიუტე- რული ტექნიკა და საოფისე აღჭურვილობა	სატრან- სპორტო საშუალებები	საიჯარო ქონების გაუმჯობესება	ჯამი
თვითღირებულება ან გადაფასებული ღირებულება					
31 დეკემბერი, 2019 წ.	17,059	22,330	11,314	918	51,621
31 დეკემბერი, 2018 წ.	15,685	19,555	11,728	230	47,198

ბანკის შენობები სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მესამე დონეს მიეკუთვნება. 2018 წელს სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონეებს შორის გადატანები არ მომხდარა.

შენობა-ნაგებობები თვითღირებულების მეთოდით რომ შეფასებულიყო, მათი საბალანსო ღირებულება იქნებოდა:

	2019	2018
თვითღირებულება	55,675	53,189
დარიცხული ცვეთა და გაუფასურება	(11,589)	(10,475)
ნარჩენი საბალანსო ღირებულება	44,086	42,714

(ათას ლარში)

11. არამატერიალური აქტივები

არამატერიალური აქტივების, მათ შორის კომპიუტერული პროგრამებისა და ლიცენზიების დინამიკა ასეთია:

	<i>პროგრამული უზრუნველყოფა და ლიცენზიები</i>
თვითღირებულება	
31 დეკემბერი, 2017 წ.	48,159
შემოსვლები	13,637
31 დეკემბერი, 2018 წ.	61,796
შემოსვლები	22,473
31 დეკემბერი, 2019 წ.	84,269
დაგროვილი ამორტიზაცია	
31 დეკემბერი, 2017 წ.	21,810
ამორტიზაციის დანარიცხი	7,335
31 დეკემბერი, 2018 წ.	29,145
ამორტიზაციის დანარიცხი	6,624
31 დეკემბერი, 2019 წ.	35,769
წმინდა საბალანსო ღირებულება	
31 დეკემბერი, 2017 წ.	26,349
31 დეკემბერი, 2018 წ.	32,651
31 დეკემბერი, 2019 წ.	48,500

12. აქტივის გამოყენების უფლება და საიჯარო ვალდებულებები

ქვემოთ მოცემულია ბანკის აქტივის გამოყენების უფლებებისა და საიჯარო ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებები და მათი მოძრაობა პერიოდის განმავლობაში:

	<i>აქტივის გამოყენების უფლება – შენიშვნები</i>	<i>საიჯარო ვალდებუ- ლებები</i>
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	42,304	42,304
შემოსვლები	5,317	5,034
ცვეთის ხარჯი	(8,190)	–
საპროცენტო ხარჯი	–	2,215
გადახდები	–	(10,511)
დღგ-ის გადახდა	–	890
გასვლები	(5,989)	(5,652)
ცვეთა აქტივის გასვლისას	775	–
ვალუტის კონვერტაცია	–	2,800
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	34,217	37,080

ბანკმა აღიარა 2,062 ლარის ხარჯი მოკლევადიანი იჯარებიდან.

2019 წელს იჯარებთან დაკავშირებით ბანკის ფულადი ნაკადების გადინებამ ჯამში შეადგინა 10,511 ლარი (2018 წ.: 6,319 ლარი).

(ათას ლარში)

13. გადასახადით დაბეგვრა

მოგების გადასახადის ხარჯი ასეთია:

	2019	2018
მიმდინარე წლის გადასახადის ხარჯი	–	5,463
გადავადებული გადასახადის დანარიცხი – დროებითი სხვაობების წარმოშობა და აღდგენა	1,857	2,762
მოგების გადასახადი	1,857	8,225

2018 წლის 12 ივნისს ფინანსური დაწესებულებების, მათ შორის ბანკებისა და სადაზღვევო ბიზნესის, მოგების გადასახადით დაბეგვრის არსებულ მოდელში ცვლილება შევიდა. ცვლილების მიხედვით, გაუნაწილებელი მოგება დაიბეგრება ნულოვანი საგადასახადო განაკვეთით, ხოლო განაწილებული მოგება 15%-იანი საგადასახადო განაკვეთით 2023 წლის 1 იანვრიდან, ნაცვლად 2019 წლის 1 იანვრისა, რომელიც ძალაში 2016 წელს შევიდა. ცვლილებამ მაშინვე მოახდინა გავლენა გადავადებული საგადასახადო აქტივებისა და ვალდებულებების ნაშთებზე, რომლებიც მიკუთვნებოდა წინა პერიოდებთან დაკავშირებით აღიარებული დროებითი სხვაობებისთვის. 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები ხელახლა შეფასდა ცვლილების დანერგვის ახალი თარიღის შესაბამისად. გარდამავალი პერიოდის განმავლობაში ბანკი გააგრძელებს ამავე პერიოდში მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში ასახული გადავადებული საგადასახადო აქტივებისა და ვალდებულებების მხოლოდ იმ ნაწილის აღიარებას, რომლის გამოყენებასაც 2023 წლის 1 იანვრამდე მოელის. ბანკმა გაუნაწილებელი მოგებისთვის გამოიყენა 0%-იანი საგადასახადო განაკვეთი იმ აქტივებისა და ვალდებულებების შემთხვევაში, რომელთა რეალიზაცია ან გასტუმრება მოსალოდნელია 2023 წლის იანვრის შემდეგ პერიოდებში.

2019 და 2018 წლებში მოგების გადასახადის განაკვეთი, გარდა სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდებიდან მიღებული მოგებისა, 15% იყო. სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდებიდან და საქართველოს ეროვნული ბანკის დეპოზიტებიდან მიღებულ საპროცენტო შემოსავლებზე გადასახადის განაკვეთი 0%-ს შეადგენს.

მოგების გადასახადის ეფექტური განაკვეთი განსხვავდება კანონმდებლობით გათვალისწინებული მოგების გადასახადის განაკვეთისგან. ქვემოთ კანონმდებლობით გათვალისწინებული განაკვეთების მიხედვით მოგების გადასახადის ხარჯი შესაბამისობაშია მოყვანილი გადასახადის რეალურ ოდენობასთან:

	2019	2018
მოგება მოგების გადასახადის ხარჯამდე	39,463	65,709
კანონით დადგენილი საგადასახადო განაკვეთი	15%	15%
თეორიული მოგების გადასახადის ხარჯი კანონმდებლობით გათვალისწინებული გადასახადის განაკვეთით	5,919	9,706
მოგება, რომელიც დაბეგვრას არ ექვემდებარება	(4,085)	(3,359)
საგადასახადო კანონმდებლობაში შესული ცვლილებების ეფექტი	–	1,654
საგადასახადო მიზნებისთვის გამოუქვითავი ხარჯები	23	224
მოგების გადასახადი	1,857	8,225

(ათას ლარში)

13. გადასახადები (გაგრძელება)

გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები 31 დეკემბრის მდგომარეობით და მათი მოძრაობა შესაბამის წლებში შემდეგია:

	2017	ფას 9-ის მიღების ეფექტი	მოგება- ზარალის ანგარიშ- გებაში	2018	მოგება- ზარალის ანგარიშ- გებაში	სრული შემოსავ- ლის ანგარიშ- გებაში	2019
გადასახადის ეფექტი გამოსაქვით დროებით სხვაობებზე							
კლიენტებზე გაცემული სესხები	–	607	(600)	7	(7)	–	–
მომდევნო პერიოდზე გადატანილი საგადასახადო ზარალი	–	–	–	–	684	–	684
სხვა აქტივები	8	–	351	359	145	–	504
საიჯარო ვალდებულებები	–	–	–	–	5,562	–	5,562
სხვა ვალდებულებები	2,094	–	301	2,395	(1,715)	–	680
გადავადებული საგადასახადო აქტივი	2,102	607	52	2,761	4,669	–	7,430
გადასახადის ეფექტი დასაბეგრ დროებით სხვაობებზე							
კლიენტებზე გაცემული სესხები	(747)	–	747	–	(973)	–	(973)
აქტივის გამოყენების უფლება	–	–	–	–	(5,132)	–	(5,132)
ძირითადი საშუალებები და არამატერიალური აქტივები	(1,289)	–	(3,561)	(4,850)	(421)	(236)	(5,507)
გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები	(2,036)	–	(2,814)	(4,850)	(6,526)	(236)	(11,612)
წმინდა გადავადებული საგადასახადო აქტივები/ (ვალდებულებები)	66	607	(2,762)	(2,089)	(1,857)	(236)	(4,182)

(ათას ლარში)

14. სხვა აქტივები, ავანსები და სხვა ვალდებულებები

სხვა აქტივებს მიეკუთვნება:

	2019	2018
განთავსებული საგარანტიო დეპოზიტები	2,748	2,427
საინვესტიციო ქონება	2,619	2,583
სასაქონლო-მატერიალური მარაგები	2,539	2,369
წინასწარ გადახდილი გადასახადები მოგების გადასახადის გარდა	2,496	1,496
წარმოებული აქტივი	2,433	707
დასაკუთრებული ქონება	936	933
გადახდილი გარანტიებიდან მისაღები ანგარიშები	900	899
მოთხოვნები ფულადი გადარიცხვების სისტემის ოპერატორების მიმართ	183	1,362
ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში	101	147
სხვა	6,859	8,730
ჯამი	21,814	21,653
გამოკლებული – სხვა აქტივების გაუფასურების რეზერვი	(2,354)	(2,633)
სხვა აქტივები	19,460	19,020

საინვესტიციო ქონება ძირითადად მოიცავს “ბ” კლასის საოფისე ფართს ზუგდიდის საქმიან ნაწილში, რომლის საერთო საიჯარო ფართიც 1,582 კვ.მ.-ია, ასევე თბილისის გარეთ მდებარე რამდენიმე შენობა-ნაგებობას.

საინვესტიციო ქონება სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხება. სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად შეფასების თარიღისთვის ბაზრის მონაწილეებს შორის შემდგარი ჩვეულებრივი გარიგების პირობებში. ბოლო გადაფასების თარიღი 2019 წლის 31 დეკემბერი იყო. შეფასება ჩაატარა აკრედიტებულმა დამოუკიდებელმა შემფასებელმა, რომელსაც აქვს აღიარებული და შესაბამისი პროფესიული კვალიფიკაცია და ასევე აქვს გამოცდილება შესაფასებელი საინვესტიციო ქონების ანალოგიური კატეგორიისა და ადგილმდებარეობის ქონების შეფასებაში. გამოყენებულია შეფასების საერთაშორისო სტანდარტების კომიტეტის მიერ რეკომენდებული შეფასების მოდელები და შეფასება შეესაბამება ფასს 13-ის პრინციპებს. დეტალური ინფორმაციისათვის იხილეთ 25-ე შენიშვნა.

სამართლიანი ღირებულების გადაფასების გარდა, საინვესტიციო ქონებაში მნიშვნელოვანი მოძრაობა არ დაფიქსირებულა.

ბანკის საინვესტიციო ქონება სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მესამე დონეს მიეკუთვნება. 2019 წელს სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონეებს შორის გადატანები არ მომხდარა.

(ათას ლარში)

14. სხვა აქტივები, ავანსები და სხვა ვალდებულებები (გაგრძელება)

ქვემოთ მოყვანილი ცხრილი გვიჩვენებს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიან ღირებულებებს, რომლებიც აღრიცხულია აქტივებად და ვალდებულებებად მათ პირობით თანხებთან ერთად. ჯამურად აღრიცხული პირობითი თანხა წარმოადგენს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტის შესაბამისი აქტივის, განაკვეთის ან ინდექსის თანხას და საფუძველს, რომელზე დაყრდნობითაც ფასდება წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტის ღირებულების ცვლილება. პირობითი თანხები ასახავს ოპერაციათა მოცულობას წლის ბოლოსთვის და არ მოიცავს საკრედიტო რისკს.

	2019				2018			
	პირობითი თანხა		სამართლიანი ღირებულებები		პირობითი თანხა		სამართლიანი ღირებულება, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	
	აქტივი	ვალდებულება	აქტივი	ვალდებულება	აქტივი	ვალდებულება	აქტივი	ვალდებულება
სავალუტო ხელშეკრულებები								
ფორვარდები და სვოპები – ადგილობრივ ვალუტაში	208,742	(206,863)	2,068	(1,562)	95,651	(94,871)	707	(192)
ფორვარდები და სვოპები – უცხოურ ვალუტაში	17,765	(45,697)	365	(6,340)	–	(69,688)	–	(8,407)
სულ წარმოებული აქტივები/ვალდებულებები	226,507	(252,560)	2,433	(7,902)	95,651	(164,559)	707	(8,599)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკი ფლობს შემდეგი სახის წარმოებულ ფინანსურ ინსტრუმენტებს:

ფორვარდული ხელშეკრულებები

ფორვარდული ხელშეკრულებები წარმოადგენს სპეციალური ფინანსური ინსტრუმენტის კონკრეტულ ფასად სამომავლო თარიღით ყიდვასთან ან გაყიდვასთან დაკავშირებულ ხელშეკრულებებს. ფორვარდული ხელშეკრულებებით ოპერაციები ხდება არასაბირჟო ბაზარზე.

ბანკის ფორვარდული ხელშეკრულებები სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მეორე დონეს მიეკუთვნება. 2019 წელს სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონეებს შორის გადატანები არ მომხდარა.

ავანსები მოიცავს შემდეგს:

	2019	2018
ძირითადი საშუალებებისა და არამატერიალური		
აქტივებისთვის გადახდილი ავანსები	5,284	9,188
პროფესიული მომსახურებისთვის გადახდილი ავანსი	494	1,534
წინასწარ გადახდილი დაზღვევა	314	399
წინასწარ გადახდილი იჯარა	202	–
სხვა	639	875
სულ გადახდილი ავანსები	6,933	11,996

(ათას ლარში)

14. სხვა აქტივები, ავანსები და სხვა ვალდებულებები (გაგრძელება)

ფორვარდული ხელშეკრულებები (გაგრძელება)

სხვა ვალდებულებები მოიცავს შემდეგს:

	2019	2018
წარმოებული ვალდებულება	7,902	8,599
დაუფარავი თანხები	3,476	4,771
დარიცხული პრემია	4,385	10,663
საგადასახადო დავალიანება, მოგების გადასახადის გარდა	2,297	771
სხვადასხვა კრედიტორები	997	1,143
სხვადასხვა პირობითი ვალდებულების, მათ შორის თავდებობებისა და ნაკისრი ვალდებულებების ანარიცხები	–	211
სხვა	4,310	3,025
სხვა ვალდებულებები	23,367	29,183

15. საკრედიტო ზარალის ხარჯი და სხვა გაუფასურება და ანარიცხები

ქვედა ცხრილში წარმოდგენილია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ხარჯი ფინანსურ ინსტრუმენტებზე, რომელიც ასახულია 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში:

31 დეკემბერი, 2019 წ.	შენიშვნა	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მოთხოვნები საკრედიტო					
დაწესებულებების მიმართ	7	239	–	–	239
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები					
ამორტიზებული ღირებულებით	8	(6,466)	(874)	33,736	26,396
ამორტიზებული ღირებულებით					
შეფასებული სავალო ფასიანი					
ქაღალდები	9	(250)	–	–	(250)
ფინანსური გარანტიები	20	(139)	–	–	(139)
სულ საკრედიტო ზარალის ხარჯი		(6,616)	(874)	33,736	26,246

31 დეკემბერი, 2018 წ.	შენიშვნა	პირველი სტადია	მეორე სტადია	მესამე სტადია	ჯამი
მოთხოვნები საკრედიტო					
დაწესებულებების მიმართ	7	51	–	–	51
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები					
ამორტიზებული ღირებულებით	8	(461)	738	35,571	35,848
ამორტიზებული ღირებულებით					
შეფასებული სავალო ფასიანი					
ქაღალდები	9	(126)	–	–	(126)
ფინანსური გარანტიები	20	47	–	–	47
სულ საკრედიტო ზარალის ხარჯი		(489)	738	35,571	35,820

(ათას ლარში)

15. საკრედიტო ზარალის ხარჯი და სხვა გაუფასურება და ანარიცხები (გაგრძელება)

გაუფასურების რეზერვის და ანარიცხების დინამიკა ასეთია:

	სხვა აქტივები	სხვადასხვა პირობითი ვალდებულების, მათ შორის თავდებობებისა და ნაკისრი ვალდებულებების ანარიცხები	ჯამი
31 დეკემბერი, 2018 წ.	2,633	164	2,797
დანარიცხი/(შემობრუნება)	857	(103)	754
ჩამოწერა	(1,136)	78	(1,058)
31 დეკემბერი, 2019 წ.	2,354	139	2,493

	სხვა აქტივები	სხვადასხვა პირობითი ვალდებულების, მათ შორის თავდებობებისა და ნაკისრი ვალდებულებების ანარიცხები	ჯამი
31 დეკემბერი, 2017 წ.	2,792	215	3,007
შემობრუნება	(170)	(48)	(218)
ჩამოწერა	–	(3)	(3)
აღდგენები	11	–	11
31 დეკემბერი, 2018 წ.	2,633	164	2,797

მოთხოვნების, გარანტიების და ვალდებულებების ანარიცხები აღირიცხება სხვა ვალდებულებებში.

16. ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე

ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე მოიცავს:

	2019	2018
მიმდინარე ანგარიშები	9,586	7,414
ვადიანი ანაზრები და სესხები	87,815	799
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	97,401	8,213

2019 წლის 26 დეკემბერს ბანკმა მიიღო სესხი სებ-ისგან 60,000 ლარის ოდენობით, რომელიც 2020 წლის 3 იანვარს უნდა დაიფაროს. 27,000 ლარის ანაზრები განთავსდა სამი კომერციული ბანკის მიერ 2019 წლის 31 დეკემბერს და მათი ვადა 2020 წლის 3 იანვარს იწურება. სესხები და ანაზრები საბოლოო ვადისთვის სრულად დაიფარა.

(ათას ლარში)

17. ვალდებულებები კლიენტების წინაშე

ვალდებულებები კლიენტების მიმართ მოიცავს შემდეგს:

	2019	2018
მიმდინარე ანგარიშები	887,557	841,595
ვადიანი დეპოზიტები (სადეპოზიტო სერტიფიკატების ჩათვლით)	677,601	640,733
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	1,565,158	1,482,328
გაცემული გარანტიების უზრუნველყოფა (20 შენიშვნა)	4,829	3,884

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ლ 200,247-ის (12.8%) ოდენობის ვალდებულებები კლიენტების მიმართ ათ უმსხვილეს მესამეზე მოდიოდა (2018 წლის 31 დეკემბერი: ლ 229,976 (15.6%)).

ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე მოიცავს ანგარიშებს მომხმარებლების შემდეგ ტიპებთან:

	2019	2018
ფიზიკური პირები	1,081,819	996,169
სახელმწიფო და საბიუჯეტო ორგანიზაციები	228,340	281,711
კერძო საწარმოები	254,999	204,448
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	1,565,158	1,482,328

ვალდებულებები კლიენტების წინაშე ეკონომიკის სექტორების მიხედვით:

	2019	2018
ფიზიკური პირები	1,081,819	996,169
სახელმწიფო და საბიუჯეტო ორგანიზაციები	228,340	281,711
ვაჭრობა და მომსახურება	67,910	41,615
არასაბანკო ფინანსური ორგანიზაციები	36,844	30,456
ტრანსპორტირება და კომუნიკაცია	29,859	35,350
უმრავი ქონების მშენებლობა	6,552	3,559
სოფლის მეურნეობა	1,323	226
ენერგეტიკა	571	754
სამთო მრეწველობა	346	–
სხვა	111,594	92,488
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	1,565,158	1,482,328

18. სუბორდინირებული ვალი

2014 წლის ნოემბერში ბანკმა დაიწყო არაუზრუნველყოფილი სუბორდინირებული სესხის ხელშეკრულებების გაყიდვა მაღალშემოსავლიან ფიზიკურ და იურიდიულ კლიენტებზე. ბანკს არ აქვს სუბორდინირებული ვალდებულებები, რომელიც მთლიანი სუბორდინირებული ვალის 10%-ს აღემატება. სუბორდინირებული სესხის ხელშეკრულებების გამოშვების ძირითადი მიზანი იყო მეორადი კაპიტალის მოზიდვა ბანკის კაპიტალიზაციის მხარდასაჭერად.

(ათას ლარში)

18. სუბორდინირებული ვალი (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს ჰქონდა ლ 100,031 (2018 წლის 31 დეკემბერი: ლ 48,122) დაუფარავი სუბორდინირებული ვალი. აქედან, ბაზელ III-ის საფუძველზე, სეზ-ის მოთხოვნების თანახმად, მეორადი კაპიტალისთვის მიკუთვნებადი ვალის ამორტიზებული ღირებულება, შესაბამისად, იყო ლ 92,835 (2018 წლის 31 დეკემბერი: ლ 41,715).

	სუბორდინირებული ვალი
საბალანსო ღირებულება 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	105,753
გაცემიდან მიღებული შემოსავალი	66,051
დაფარვა	(122,196)
უცხოური ვალუტის კონვერტაცია	(1,109)
სხვა	(377)
საბალანსო ღირებულება 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	48,122
გაცემიდან მიღებული შემოსავალი	121,983
დაფარვა	(74,218)
უცხოური ვალუტის კონვერტაცია	3,917
სხვა	227
საბალანსო ღირებულება 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	100,031

19. საკუთარი კაპიტალი

სააქციო კაპიტალი

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის ნებადართული სააქციო კაპიტალი შედგებოდა 7,500,000,000 ჩვეულებრივი აქციისგან. აქედან 5,502,254,354 გამოშვებული იყო, ხოლო 5,462,874,502 ჩვეულებრივი აქცია სრულად იყო განადგებული 1,013,828,327 გამოსყიდული აქციის ჩათვლით (2018 წლის 31 დეკემბერი: ნებადართული სააქციო კაპიტალი შედგებოდა 7,500,000,000 ჩვეულებრივი აქციისგან, რომელთაგან 5,502,254,354 იყო გამოშვებული, ხოლო 5,462,874,502 სრულად იყო განადგებული 1,013,828,327 გამოსყიდული აქციის ჩათვლით). თითოეული აქციის ნომინალური ღირებულებაა ლ 0.01. გამოშვებული ჩვეულებრივი აქციების მთლიანი რაოდენობიდან 39,379,845 (2018 წ.: 39,379,845) აქცია გადავადებული გადახდის პრინციპით არის მიყიდული Stichting Liberty ESOP-ისთვის და მიეკუთვნება თანამშრომელთა წილობრივი ინსტრუმენტებით კომპენსაციის პროგრამას.

მთლიანად განადგებული და გამოსყიდული ჩვეულებრივი და კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციების მოძრაობა აღწერილია ქვემოთ:

	აქციების რაოდენობა		ნომინალური თანხა		
	კონვერტირებადი პრივილეგირებული	ჩვეულებრივი	კონვერტირებადი პრივილეგირებული	ჩვეულებრივი	ჯამი
1 იანვარი, 2018 წ.	6,139,064	4,395,051,697	6,139	43,951	50,090
სააქციო კაპიტალის გაზრდა კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციების გარდაქმნა ჩვეულებრივ აქციებად	–	22,394,500	–	224	224
	(1,573,680)	31,600,000	(1,574)	316	(1,258)
31 დეკემბერი, 2018 წ.	4,565,384	4,449,046,197	4,565	44,491	49,056
31 დეკემბერი, 2019 წ.	4,565,384	4,449,046,197	4,565	44,491	49,056

(ათას ლარში)

19. საკუთარი კაპიტალი (გაგრძელება)

სააქციო კაპიტალი (გაგრძელება)

აქციონერებმა ბანკის სააქციო კაპიტალში შენატანი განახორციელეს ლ-ში და ისინი უფლებამოსილნი არიან დივიდენდები და კაპიტალის ნებისმიერი განაწილება მიიღონ ლ-ში.

2019 წლისა და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ერთი ჩვეულებრივი აქციის საბალანსო ღირებულება, შესაბამისად, იყო ლ 0.0705 და ლ 0.0593.

გამოსყიდული აქციები

2015 წლის 12 ნოემბერს ბანკმა დაიწყო ჩვეულებრივი აქციების გამოსყიდვა (შემდგომში – „გამოსყიდვა“), რა დროსაც თითო ჩვეულებრივ აქციაში გადაიხდა ლ 0.0179, და ჩვეულებრივი აქციების მაქსიმალურმა რაოდენობამ შეადგინა 1,045,428,327 ლარი, ანუ გამოშვებული და მიმოქცევაში არსებული ჩვეულებრივი აქციების მთლიანი რაოდენობის 19.00%.

გამოსყიდვის პერიოდი განისაზღვრა 90 კალენდარული დღით გამოცხადების თარიღიდან 2016 წლის 10 თებერვლამდე. 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკმა გამოისყიდა და მთლიანად მოახდინა ანგარიშსწორება 1,045,428,327 ჩვეულებრივ აქციაზე (გამოშვებული და მიმოქცევაში არსებული აქციების მთლიანი რაოდენობის 19.00%).

2018 წელს ბანკმა 1,573,680 პრივილეგირებული აქცია გარდაქმნა 31,600,000 ჩვეულებრივ აქციადა, რის შედეგადაც 2018 წელს გამოსყიდული აქციები შემცირდა 1,013,828,327-მდე. 2019 წელს აქციების გარდაქმნა არ მომხდარა.

გადახდილი საფასური და გარიგების დანახარჯები გამოიქვითება მთლიანი საკუთარი კაპიტალიდან, როგორც გამოსყიდული აქციები მათ გაუქმებამდე ან ხელახლა გამოშვებამდე. გამოსყიდული აქციები ასახულია საშუალო შეწონილი ღირებულებით.

კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციები

2012 წლის აგვისტოში ბანკმა გამოუშვა და საქართველოში საჯარო შეთავაზების მეშვეობით საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომი გახდა 10,000,000 კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქცია, რომლებიც გამოსყიდვას არ ექვემდებარება. თითო კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციის განთავსების მთლიანი ფასი იყო ლ 1 (საჯარო შეთავაზების ნებადართული ოდენობა შემდეგ გაიზარდა 30,000,000 კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციაზე), რომელთაგან 4,565,384 იყო მიმოქცევაში და 2019 წლის 31 დეკემბრისთვის სრულად განაღდებული (2018 წ.: 4,565,384). საჯარო შეთავაზების ვადა 2015 წლის 31 დეკემბერს ამოწურა. კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციები მუდმივია და მათი კონვერტირება, მფლობელის სურვილისამებრ, შეიძლება ბანკის ჩვეულებრივ აქციაზე კონვერტაციის ფასით, რომელიც წარმოადგენს წინა კალენდარული წლის ბოლოსთვის ბანკის ფასს-ის შესაბამისად აუდიტის მიხედვით ჩვეულებრივი აქციების საბალანსო ღირებულების 1.05-ზე გამრავლებულ ოდენობას, მიმოქცევაში არსებულ ერთ ჩვეულებრივ აქციაზე (გამოსყიდული აქციების გამოკლებით).

კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებზე დივიდენდების განაკვეთი წელიწადში 17%-ია, გადაიხდება ყოველწლიურად და ექვემდებარება აქციონერთა საერთო კრების მიერ დამტკიცებას ყოველ წელს. დივიდენდები არ არის კუმულაციური. კონვერტაციის ოფციონი თავდაპირველი აღიარების თარიღისთვის საკუთარი კაპიტალის კომპონენტის სახითაა კლასიფიცირებული.

დივიდენდის გადახდა დამოკიდებულია ბანკის ფინანსურ მდგომარეობაზე და საქმიანობის შედეგზე და კაპიტალის ადეკვატურობის გონივრულ მოთხოვნებზე და შეიძლება, სხვა მიზეზებთან ერთად, შეიზღუდოს არსებული კანონმდებლობითა და ნორმატიული აქტებით, ასევე საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ.

(ათას ლარში)

19. საკუთარი კაპიტალი (გაგრძელება)**საბაზო/განზავებული შემოსავალი ერთ აქციაზე**

ბანკი წარმოადგენს მონაცემებს ერთ აქციაზე საბაზო და განზავებული შემოსავლის შესახებ თავისი ჩვეულებრივი აქციებისთვის. საბაზო შემოსავალი ერთ აქციაზე გამოითვლება ბანკის ჩვეულებრივი აქციების მფლობელთა წმინდა მოგების ან ზარალის შეფარდებით პერიოდის განმავლობაში მიმოქცევაში არსებული ჩვეულებრივი აქციების რაოდენობის საშუალო შეწონილთან (გამოსყიდული აქციების გამოკლებით). განზავებული შემოსავალი ერთ აქციაზე განისაზღვრება ჩვეულებრივი აქციების მფლობელების მოგების ან ზარალის და მიმოქცევაში არსებული ჩვეულებრივი აქციების საშუალო შეწონილი რაოდენობის დაკორექტირებით, პოტენციური ჩვეულებრივი აქციების განზავების ეფექტის გათვალისწინებით (მაგრამ გამოსყიდული აქციების გათვალისწინების გარეშე), რომლებიც მოიცავს თანამშრომლებისთვის გაცემულ ოფციონებს და კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებს.

2019 წელს ბანკის ჩვეულებრივი აქციების მფლობელთა კუთვნილმა წმინდა მოგებამ შეადგინა ლ 37,606 (2018 წ.: ლ 56,484), ხოლო წლის განმავლობაში მიმოქცევაში მყოფი აქციების საშუალო შეწონილი რაოდენობა იყო 4,509,550,410 (2018 წ.: 4,477,950,410), შესაბამისად, შემოსავალი აქციაზე 2019 წელს შეადგენდა ლ 0.00816-ს (2018 წ.: ლ 0.01244).

2019 წლის 31 დეკემბერს კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებს არ ჰქონდა განზავების ეფექტი, რადგან ლ 0.050 კონვერტაციის ფასი აღემატებოდა აღნიშნული პერიოდის კოტირებულ საშუალო შეწონილ საბაზრო ფასს, ლ 0.032-ს, ამ პერიოდისთვის. 2018 წლის 31 დეკემბერს კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებს არ ჰქონდა განზავების ეფექტი, რადგან ლ 0.050 კონვერტაციის ფასი აღემატებოდა აღნიშნული პერიოდის კოტირებულ საშუალო შეწონილ საბაზრო ფასს – ლ 0.039-ს საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის. ამრიგად, პოტენციური განზავება არ მოიცავდა 4,565,384 პრივილეგირებული აქციის ჩვეულებრივ აქციაზე კონვერტაციის პოტენციურ ეფექტს 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

დივიდენდები

2019 წელს ბანკს არ გადაუხდია დივიდენდები თავის ჩვეულებრივ აქციებზე (2018 წ.: ნული). 2019 წელს ბანკმა კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებზე გადაიხადა დივიდენდები ლ 774-ის ოდენობით (2018 წ.: ლ 776).

სხვა რეზერვები

სხვა რეზერვების დინამიკა ასეთია:

	<i>ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი</i>
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	16,413
გაყიდული აქტივის გადაფასების რეზერვი, გადასახადის გათვალისწინებით	(176)
ქონების გადაფასების რეზერვის ცვეთა მოგების გადასახადის გათვალისწინებით	(325)
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	15,912
გადაფასების რეზერვი, გადასახადის გათვალისწინებით	1,302
ქონების გადაფასების რეზერვის ცვეთა მოგების გადასახადის გათვალისწინებით	(324)
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	16,890

(ათას ლარში)

19. საკუთარი კაპიტალი (გაგრძელება)

სხვა რეზერვების ხასიათი და დანიშნულება

ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი

ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი გამოიყენება შენობა-ნაგებობების სამართლიანი ღირებულების გაზრდის და შემცირებების აღრიცხვისათვის, იმ პირობით, თუ ამგვარი შემცირება უკავშირდება საკუთარ კაპიტალში ადრე ასახული იმავე აქტივის ზრდას.

20. პირობითი ვალდებულებები

საოპერაციო გარემო

რადგანაც ქვეყანა ჯერ კიდევ ფორმირების პროცესში მყოფი ბაზარია, მას არა აქვს კარგად განვითარებული ბიზნესის ინფრასტრუქტურა და ნორმატიული ბაზა, რაც უფრო განვითარებულ საბაზრო ეკონომიკებს ახასიათებთ. საქართველოში საქმიანობა დაკავშირებულია ისეთ რისკებთან, რომლებიც, როგორც წესი, არ არსებობს განვითარებულ ბაზრებზე (იმ რისკის ჩათვლით, რომ ლარი არ წარმოადგენს თავისუფლად კონვერტირებად ვალუტას ქვეყნის გარეთ, ასევე მხედველობაშია მისაღები განუვითარებელი სასესხო და კაპიტალის ბაზრები). თუმცა, ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში, საქართველოს მთავრობამ მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადადგა საბანკო, იურიდიული, საგადასახადო და მარეგულირებელი სისტემების ჩამოყალიბებისათვის საჭირო რეფორმების სახით, რაც დადებითად აისახება ზოგად საინვესტიციო კლიმატზე. ამ რეფორმებს შორისაა ახალი კანონმდებლობის მიღება (ახალი საგადასახადო კოდექსისა და საპროცესო კანონების ჩათვლით). დირექტორთა საბჭოს აზრით, აღნიშნული ნაბიჯები ამცირებს ბიზნეს რისკებს საქართველოში.

მოსალოდნელია ბიზნესგარემოს გაუმჯობესებისკენ მიმართული არსებული ტენდენციის გაგრძელება. ქართული ეკონომიკის მომავალი სტაბილურობა დიდად არის დამოკიდებული ამ რეფორმებზე და იმაზე, თუ ქვეყნის ხელისუფლების მიერ გადადგმული ნაბიჯები რამდენად იქნება ეფექტური ეკონომიკური, ფინანსური და ფულადი-საკრედიტო პოლიტიკის განვითარებისათვის. ამის მიუხედავად, საქართველოს ეკონომიკაზე გავლენას ახდენს მსოფლიო კრიზისი და ეკონომიკური განვითარების ტემპის შენელება.

იურიდიული

საქმიანობის ჩვეულებრივი მსვლელობისას, ბანკის წინააღმდეგ შესაძლოა აღიმართოს სარჩელები. ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ ამ სარჩელებიდან გამომდინარე საბოლოო ვალდებულებას (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) არ ექნება არსებითი უარყოფითი გავლენა ბანკის ფინანსურ მდგომარეობაზე ან სამომავლო ფუნქციონირებაზე.

(ათას ლარში)

20. პირობითი ვალდებულებები (გაგრძელება)

პირობითი ფინანსური ვალდებულებები

ბანკის პირობითი ვალდებულებები შემდეგია:

	2019	2018
საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები		
გარანტიები	17,948	8,039
სესხების გაცემის ვალდებულება	93,613	73,303
	111,561	81,342
ვალდებულებები საოპერაციო იჯარიდან		
1 წლამდე	1,653	11,412
1 წელზე გვიან, მაგრამ არაუგვიანეს 5 წლისა	1,012	29,470
5 წელზე მეტი	230	13,379
	2,895	54,261
პირობითი ვალდებულებები კაპიტალური დანახარჯებიდან	4,190	7,622
პირობითი ვალდებულებები (უზრუნველყოფის გამოქვითვამდე)	118,646	143,225
გამოკლებული – გამოშვებული გარანტიების უზრუნველსაყოფად განკუთვნილი ნაღდი ფული (17 შენიშვნა)	(4,829)	(3,884)
პირობითი ვალდებულებები	113,817	139,341

2019 წლისა და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს ჰქონდა ბანკების კომპლექსური დაზღვევა, დირექტორებისა და თანამშრომლების პასუხისმგებლობის, ასევე ქონებისა და ავტოტრანსპორტის დაზღვევა.

ყველა ვალდებულება პირველ სტადიას განეკუთვნება და წლის განმავლობაში მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მნიშვნელოვანი მოძრაობები არ მომხდარა.

21. წმინდა საკომისიო შემოსავალი

წმინდა შემოსავალი გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან მოიცავს შემდეგს:

	2019	2018
ოპერაციები პლასტიკური ბარათებით	13,001	9,749
საანგარიშსწორებო ოპერაციები	11,844	12,657
ფულადი გადარიცხვები	3,070	3,704
საკასო ოპერაციები	2,681	2,281
კომუნალური გადახდებიდან მიღებული საკომისიო შემოსავალი	1,512	2,422
გარანტიები და აკრედიტივები	225	102
სხვა	244	143
მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო	32,577	31,058
ოპერაციები პლასტიკური ბარათებით	(8,598)	(6,375)
კომუნალურ გადახდებზე გაწეული საკომისიო ხარჯი	(591)	(669)
საანგარიშსწორებო ოპერაციები	(941)	(947)
საკასო ოპერაციები	(222)	(69)
გარანტიები და აკრედიტივები	(25)	–
საკომისიო ხარჯი	(10,377)	(8,060)
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	22,200	22,998

(ათას ლარში)

21. წმინდა საკომისიო შემოსავალი (გაგრძელება)**შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან**

ბანკი შემოსავალს მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან ძირითადად წარმოადგენს გასამრჯელო და საკომისიო შემოსავალი. შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან აღიარებულია 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში და შეადგინა ლ 32,577 (2018 წ.: ლ 31,058).

მომხმარებლებთან გაფორმებულ ხელშეკრულებებთან დაკავშირებით, ბანკმა ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში აღიარა შემდეგი სახელშეკრულებო აქტივები და ვალდებულებები:

	2019	2018
დარიცხული მისაღები შემოსავალი (წარმოდგენილი სხვა აქტივებში)	–	120

ბანკი იყენებს ფასს 15-ის 121-ე მუხლით გათვალისწინებულ გამარტივებულ მიდგომებს და არ წარმოადგენს ინფორმაციას დარჩენილი სახელშეკრულებო ვალდებულებების შესახებ, რომელთა თავდაპირველი მოსალოდნელი ვადაც მაქსიმუმ ერთი წელია.

22. სხვა შემოსავალი

სხვა შემოსავალი მოიცავს შემდეგს:

	2019	2018
შემოსავალი კლიენტთა სესხების და ავანსების დაფარვის დაგვიანებასთან დაკავშირებული ჯარიმებიდან	9,555	13,188
შემოსულობა აქტივის გამოყენების უფლების მოდიფიკაციიდან	524	–
შემოსულობა აქტივების გაყიდვიდან	366	286
შემოსავალი იჯარიდან	18	289
სხვა	2,836	4,522
სხვა შემოსავლები, სულ	13,299	18,285

23. თანამშრომლებზე გაწეული და სხვა ადმინისტრაციული ხარჯები

თანამშრომლებზე გაწეული და სხვა საოპერაციო ხარჯები მოიცავს შემდეგს:

	2019	2018
ხელფასები	61,402	52,956
ცვალებადი ყოველთვიური პრემია	5,315	7,281
სამუშაოს შესრულებასთან დაკავშირებული პრემიალური თანხები	4,385	7,193
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	71,102	67,430

(ათას ლარში)

23. თანამშრომლებზე გაწეული და სხვა ადმინისტრაციული ხარჯები (გაგრძელება)

თანამშრომლების საშუალო რაოდენობა წელიწადში	2019	2018
მუდმივ შტატზე		
ზედა რგოლის ხელმძღვანელობა	7	7
საშუალო რგოლის ხელმძღვანელობა	213	286
სხვა თანამშრომლები	4,569	4,663
დროებით დასაქმებული		
სხვა თანამშრომლები	519	703
ჯამი	5,308	5,659

	2019	2018
საოფისე მარაგები	4,199	3,009
მარკეტინგი და რეკლამა	3,606	1,978
იურიდიული და სხვა პროფესიული მომსახურება	3,082	2,657
საკომუნიკაციო მომსახურება	3,078	3,332
შენობის დატვირთვა და იჯარა	2,788	10,327
საოპერაციო გადასახადები	2,320	1,382
კომუნალური ხარჯი	2,286	2,203
შეკეთება და ტექნიკური მომსახურება	1,675	1,613
დაცვა-უსაფრთხოება	852	965
კორპორაციული წამახალისებელი ღონისძიებები	686	575
მგზავრობის ხარჯი	623	580
დაზღვევის ხარჯი	580	832
აუდიტი, აუდიტთან დაკავშირებული და სხვა მომსახურების ხარჯები	400	300
სხვა	2,947	3,331
ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	29,122	33,084

ბანკის აუდიტორის ანაზღაურება 31 დეკემბრით დასრულებული 2019 და 2018 წლებისთვის მოიცავს შემდეგს (დღ-ის გარეშე):

	2019	2018
გასამრჯელო ბანკის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტისთვის	306	268
სხვა პროფესიული მომსახურების დანახარჯები	111	–
სულ გასამრჯელოები და ხარჯები	417	268

სხვა აუდიტორებისა და აუდიტორული კომპანიებისთვის მათ მიერ გაწეულ პროფესიულ მომსახურებაში გადასახდელი გასამრჯელო და ასანაზღაურებელი დანახარჯები შეადგენდა ლ 79 (2018 წ.: ლ 76).

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა

შესავალი

ბანკის საქმიანობისთვის გარკვეული რისკებია დამახასიათებელი, და მათი მართვა ხორციელდება გამოვლენის, შეფასებისა და კონტროლის უწყვეტი პროცესით, რისკების ლიმიტებისა და კონტროლის სხვა მექანიზმების მეშვეობით. რისკის მართვას გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ბანკის რენტაბელურობისათვის და ბანკის თითოეული თანამშრომელი პასუხისმგებელია რისკების გამომჟღავნებასა და აღმოჩენაზე თავისი საქმიანობის ფარგლებში. ბანკის საქმიანობისთვის დამახასიათებელი ძირითადი რისკებია საკრედიტო, ლიკვიდურობის, საბაზრო, საოპერაციო რისკები და სხვა არაფინანსური რისკები. ბანკის მიერ დანერგილი რისკის მართვის სისტემა საქმიანობის თითოეული მიმართულებისთვის თითოეული ტიპის რისკის დასაშვებ დონეს აწესებს და უზრუნველყოფას მის დაცვას.

რისკის მართვაზე პასუხისმგებელი პირების მოვალეობაა, უზრუნველყონ, რომ ბანკი აკმაყოფილებდეს სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებულ პოლიტიკას რისკის დასაშვები დონის შესახებ. მასთან შესაბამისობას უზრუნველყოფა ხდება რისკის დასაშვები დონის მაჩვენებლების მუდმივი მეთვალყურეობითა და, გარემოებების შეცვლის შემთხვევაში, ამ პარამეტრების შეცვლის წინადადებების წამოყენებით. რისკის დასაშვები დონის შესახებ სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებული პოლიტიკის მონიტორინგზე საბოლოო პასუხისმგებლობა აკისრია საწარმოს რისკის მართვის ქვეგანყოფილებას. პოლიტიკა რისკის დასაშვები დონის შესახებ აწესებს რისკის გამომწვევი მოვლენების დადგომისა და ლიმიტების დარღვევის ესკალაციის სცენარებს იმისათვის, რომ დროულად და ეფექტურად დაიწყოს და განახორციელოს რისკის შემცირებისკენ მიმართული წინასწარ განსაზღვრული ზომები. ბანკის ყოველდღიურ საქმიანობაში ეფექტურად ჩართვის მიზნით, რისკის დასაშვები დონის შესახებ პოლიტიკის პარამეტრები უფრო დაწვრილებითი სახითაა წარმოდგენილი ბიზნესერთეულებისა და ოპერაციების დონეებზე. დირექტორთა საბჭოს აქტიური მონაწილეობით, რისკის მართვის ფუნქციები უზრუნველყოფს სათანადო კომუნიკაციას და სიცხადეს ყველა დონეზე, რისკის ამოცანებთან მიმართებაში, რისკის პროფილის მუდმივ მონიტორინგს და მისი შესაბამისობის შემოწმებას რისკის დასაშვები დონის შესახებ პოლიტიკასთან, ასევე რისკების დროულად აღმოჩენასა და მათ შესამცირებლად ზომების შემუშავებას.

რისკების მართვის სისტემა და სტრუქტურა

ბანკის რისკის მართვის სისტემის დანერგვასა და ზედამხედველობაზე საბოლოო პასუხისმგებლობა ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს ეკისრება. სამეთვალყურეო საბჭოს დაფუძნებული აქვს კომიტეტები, რომლებსაც ევალებათ შესაბამის კონკრეტულ სფეროში ბანკის რისკის მართვის სხვადასხვა პოლიტიკის შედგენა და კონტროლი, რომლებიც აისახება პოლიტიკაში რისკის დასაშვები დონის შესახებ.

ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკა შეიქმნა იმისთვის, რომ მოხდეს ბანკის წინაშე მდგარი რისკების გამოვლენა და გაანალიზება, რისკის სათანადო ლიმიტების დაწესება და კონტროლის მექანიზმების შემუშავება, და რისკებისა და მათი ლიმიტების დაცვის ზედამხედველობა. რისკის მართვის პოლიტიკა და სისტემები რეგულარულად გადაიხედება, რომ მასში აისახოს საბაზრო პირობებში და ბაზარზე შეთავაზებულ პროდუქტებსა და მომსახურებებში მომხდარი ცვლილებები. ბანკს, თავისი მართვის სტანდარტებით, პროცედურებითა და ტრენინგებით, აქვს დისციპლინირებული და კონსტრუქციული კონტროლის გარემო, რომელშიც თანამშრომლებს კარგად აქვთ გააზრებული თავიანთი როლები და მოვალეობები.

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)

რისკების მართვის სისტემა და სტრუქტურა (გაგრძელება)

აუდიტის კომიტეტი

აუდიტის კომიტეტი პასუხს აგებს ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკასა და პროცედურებთან შესაბამისობის ზედამხედველობაზე, ასევე რისკის მართვის სისტემის ადეკვატურობის შემოწმებაზე ბანკის წინაშე მდგარ რისკებთან მიმართებაში. კომიტეტი პასუხისმგებელია რისკის ძირითად საკითხებზე და მართავს და ამოწმებს რისკთან დაკავშირებულ შესაბამის გადაწყვეტილებებს. აუდიტის კომიტეტს ამ ფუნქციების შესრულებაში შიდა აუდიტი ეხმარება.

შიდა აუდიტი

ბანკში რისკების მართვის პროცესებს მეთვალყურეობს ბანკის შიდა აუდიტი, რომელიც სისტემატური და არასისტემატური შემოწმებებით ადგენს პროცედურების ადეკვატურობასა და ბანკის შესაბამისობას პროცედურებთან. შიდა აუდიტი ყველა შეფასების შედეგს განიხილავს დირექტორთა საბჭოსთან და აუდიტის კომიტეტს შედეგებსა და რეკომენდაციებს მოახსენებს.

სხვა სტრუქტურული ერთეულები

რისკების იდენტიფიკაციასა და კონტროლს ძირითადად ახორციელებს სამეთვალყურეო საბჭო, თუმცა რისკების მართვა და მონიტორინგი ასევე ხორციელდება ბანკის დამოუკიდებელი განყოფილებების მიერ. რისკის დასაშვები დონის ზღვარს აწესებს სამეთვალყურეო საბჭო, ხოლო მონიტორინგი ევალებათ შემდეგ კომიტეტებს და სტრუქტურულ ერთეულებს, დირექტორთა საბჭოს აქტიური მონაწილეობით:

- ▶ საკრედიტო რისკს მართავენ საკრედიტო რისკის კომიტეტები;
- ▶ ლიკვიდურობის რისკს მართავს აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი;
- ▶ საბაზრო რისკს მართავს აქტივ-პასივების კომიტეტი;
- ▶ საოპერაციო რისკს მართავს საოპერაციო რისკის მართვის განყოფილება დირექტორთა საბჭოსთან მჭიდრო თანამშრომლობით;
- ▶ საინფორმაციო უსაფრთხოებისა და ტექნოლოგიებთან დაკავშირებულ რისკებს მართავს საინფორმაციო უსაფრთხოების განყოფილება.

კომიტეტები დაკომპლექტებულია ყველა შესაბამისი ბიზნესერთეულის წამომადგენლებით და რეგულარულად წარუდგენს ანგარიშს დირექტორთა საბჭოს.

ბანკში ყოველდღიური საქმიანობისა და ოპერაციების თანმდევი რისკების მართვა ბანკის საქმიანობის შესაბამისი მიმართულებების ამოცანაა. ბიზნესპროცესებს ახლავს მაკონტროლებელი ღონისძიებები, რომლებსაც ახორციელებენ შესაბამისი რისკის განყოფილების წარმომადგენლები. რისკის მართვის ფუნქციის მქონე სტრუქტურული ერთეულები დაცვის მეორე ხაზს წარმოადგენენ. საკრედიტო, ლიკვიდურობის, საბაზრო, საოპერაციო და სხვა ფინანსური რისკების ყოველდღიურ მართვაზე პასუხისმგებლები არიან შემდეგი განყოფილებები:

- ▶ საწარმოს რისკის მართვა;
- ▶ საკრედიტო ანდერაიტინგი;
- ▶ კრედიტების ადმინისტრირება;
- ▶ საკრედიტო კონტროლი;
- ▶ დავალიანების ამოღება;
- ▶ საოპერაციო რისკის მართვა;
- ▶ საინფორმაციო უსაფრთხოება.

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)

რისკების მართვის სისტემა და სტრუქტურა (გაგრძელება)

უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაციის რისკი და შესაბამისობის რისკი იმართება საოპერაციო რისკის მართვის განყოფილების მიერ. დავალიანების ამოღების ფუნქცია გაყოფილია ორ მსხვილ ქვეფუნქციად, რომელთაგან თითოეული პასუხისმგებელია დავალიანების ამოღების პროცესის წარმართვასა და მონიტორინგზე, დაუფარავი დებიტორული დავალიანების ტიპების მიხედვით.

ბანკში ყოველდღიური საქმიანობისა და ოპერაციების თანმდევია რისკების მართვა ბანკის საქმიანობის შესაბამისი მიმართულებების ამოცანაა. ბიზნესპროცესები მოიცავს რისკის მართვის წარმომადგენლების ყოველდღიურ ჩართულობას, რა დროსაც ყურადღება მახვილდება რისკის გამოვლენაზე, ანალიზზე, შეფასებასა და შემცირებაზე.

რისკის შეფასებისა და ანგარიშგების სისტემა

ბანკის რისკები ფასდება ისეთი მეთოდით, რომელიც განიხილავს როგორც ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში მოსალოდნელ დანაკარგს, ისე გაუთვალისწინებელ დანაკარგს, რომელიც წარმოადგენს სტატისტიკური მონაცემების საფუძველზე პროგნოზირებულ რეალურ ზარალს. მეთოდი ალბათობებს იყენებს ისტორიულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით.

რისკების მონიტორინგი და კონტროლი უმთავრესად ხორციელდება რისკის დასაშვები დონის პოლიტიკით დადგენილ ლიმიტებზე დაყრდნობით. ეს ლიმიტები ასახავს ბანკის ბიზნეს სტრატეგიას, საბაზრო გარემოს და მისთვის მისაღებ რისკის დონეს.

ყველა საქმიანობიდან მიღებული ინფორმაცია მოწმდება და მუშავდება, რათა უზრუნველყოფილ იქნას ადრეული რისკების განსაზღვრა, ანალიზი და კონტროლი. ამ ინფორმაციის წარდგენა და განმარტება ხდება დირექტორთა საბჭოსთვის და თითოეული ბიზნესგანყოფილების ხელმძღვანელისთვის. ზედა რგოლის ხელმძღვანელობა ყოველთვიურად აფასებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის შექმნილი რეზერვის მართებულობას.

რისკების შესახებ სპეციალურად მომზადებული ანგარიშები მზადდება და ვრცელდება ბანკის ყველა დონეზე, რათა ყველა განყოფილებას ჰქონდეს წვდომა ამომწურავ, სათანადო და განახლებულ ინფორმაციაზე.

რისკის შემცირება

საკრედიტო რისკების შესამცირებლად ბანკი იყენებს უზრუნველყოფის საგნებს (ძვირფასი ქვები, უძრავი ქონება, ანაზრები, ფასიანი ქაღალდები, მოძრავი ქონება, დებიტორული დავალიანება და კომპანიის აქციები) და მიმართავს დივერსიფიკაციას.

რისკის ჭარბი კონცენტრაცია

კონცენტრაცია წარმოიქმნება, როდესაც მთელი რიგი მონაწილე მხარეები ჩართულნი არიან ანალოგიურ საქმიანობებში, ერთსა და იმავე გეოგრაფიულ ერთეულში საქმიანობენ, ან აქვთ მსგავსი ეკონომიკური მახასიათებლები, რის გამოც მათ მიერ სახელშეკრულებო ვალდებულებების შესრულების უნარზე ერთნაირად მოქმედებს ეკონომიკური, პოლიტიკური და სხვა პირობების ცვლილებები. კონცენტრაცია მიგვანიშნებს ბანკის საქმიანობის მეტ მგრძნობელობაზე იმ გარემოებების მიმართ, რომლებიც ზემოქმედებას ახდენენ კონკრეტულ დარგზე ან გეოგრაფიულ მდებარეობაზე. ბანკის რისკის მართვის ფუნქციები უზრუნველყოფს იმას, რომ რისკის კონცენტრაციის პოტენციური უარყოფითი გავლენა დროულად გამოვლინდეს, შესაბამისი რისკები სათანადოდ შეფასდეს და, საბოლოოდ, დაიგეგმოს და განხორციელდეს საპასუხო ზომები. პოლიტიკა რისკის დასაშვები დონის შესახებ აწესებს ლიმიტებს საკრედიტო, ლიკვიდურობისა და საბაზრო რისკების ჭარბ კონცენტრაციაზე.

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ბანკმა შესაძლოა განიცადოს ზარალი, თუ მისმა კლიენტებმა ან მონაწილე მხარეებმა ვერ შეძლეს სახელშეკრულებო ვალდებულებების შესრულება. ბანკი საკრედიტო რისკს მართავს და აკონტროლებს რისკის მოცულობაზე მისთვის მისაღები ლიმიტის დაწესებით ცალკეული მონაწილე მხარეების, ასევე გეოგრაფიული და დარგობრივი კონცენტრაციებისთვის და რისკების ამ ლიმიტებთან შესაბამისობის მონიტორინგით.

ბანკმა შეიმუშავა საკრედიტო რეიტინგის გადახედვის პროცესი, რათა უზრუნველყოს გარიგებაში მონაწილე მხარეების კრედიტუნარიანობაში სავარაუდო ცვლილებების ადრეული გამოვლენა. მათ შორისაა უზრუნველყოფის რეგულარული შემოწმებაც. საკრედიტო რეიტინგის გადახედვის პროცესი ბანკს საშუალებას აძლევს შეაფასოს რისკებით გამოწვეული პოტენციური ზარალი და მიიღოს მაკორექტირებელი ზომები.

მსესხებლის მიერ ლიმიტების დარღვევის მონიტორინგი ხდება გაცემულ სესხებზე. საკრედიტო კომიტეტი შეიძლება ამ ლიმიტების შეცვლის ინიციატივით გამოვიდეს.

საჭიროების შემთხვევაში ბანკი ითხოვს გირაოს და კომპანიის თავდებობას. საკრედიტო რისკების მონიტორინგი ხდება უწყვეტად, ხოლო მათი გადახედვა ხდება ყოველწლიურად ან უფრო ხშირად.

საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებების რისკი

ბანკი თავის კლიენტებს სთავაზობს გარანტიებს, რომელთა მიხედვითაც ბანკს შესაძლოა მოუწიოს მათი სახელით გადახდა. ასეთი თანხების ამოღება კლიენტებისგან ხდება აკრედიტების პირობების მიხედვით. ამ შემთხვევაში, ბანკი დგას სესხის გაცემისთვის დამახასიათებელი რისკების წინაშე, ამ რისკების შემცირება ხდება სესხებზე გამოყენებული პოლიტიკისა და კონტროლის პროცესების შესაბამისად.

გაუფასურების შეფასება

ბანკი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს გამოითვლის ალბათობის რამდენიმე სცენარზე დაყრდნობით იმისათვის, რომ შეაფასოს ფულადი სახსრების მოსალოდნელი დეფიციტი, რომელიც დისკონტირებულია ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთთან მიხედვით. ფულადი სახსრების დეფიციტი არის სხვაობა ხელშეკრულების შესაბამისად საწარმოსთვის გადასახდელ ფულად ნაკადებს და იმ ფულად ნაკადებს, რომელთა მიღებასაც საწარმო მოელის. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაანგარიშება მოცემულია ქვემოთ და მისი ძირითადი კომპონენტებია:

დეფოლტის ალბათობა	დეფოლტის ალბათობა არის გარკვეული დროის განმავლობაში დეფოლტის დადგომის შესაძლებლობის შეფასება. დეფოლტი შეიძლება დადგეს მხოლოდ შესაფასებელი პერიოდის გარკვეულ მომენტში, თუ სესხის აღიარება მანამდე არ შეწყვეტილა და ჯერ კიდევ პორტფელის ნაწილია.
დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება	დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება არის დეფოლტის სამომავლო თარიღისთვის განსაზღვრული დავალიანება, რომელიც ითვალისწინებს საანგარიშგებო თარიღის შემდეგ დავალიანებაში მოსალოდნელ ცვლილებებს, მათ შორის ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს (დაფარვის გრაფიკის მიხედვით ან არა), სესხის გაცემის ვალდებულებების ფარგლებში კრედიტების მოსალოდნელ ათვისებას და გადაუხდელ შენატანებზე დარიცხულ პროცენტს.
დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში	დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში არის დროის გარკვეულ მომენტში დეფოლტის დადგომის შემთხვევაში წარმოქმნილი ზარალის შეფასება. ეყრდნობა სხვაობას გადასახდელ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებსა და იმ ფულად ნაკადებს შორის, რომელთა მიღებასაც კრედიტორი მოელის, მათ შორის უზრუნველყოფის საგნის რეალიზაციის გზით. ჩვეულებრივ, გამოიხატება დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების პროცენტის სახით.

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი იქმნება 12 თვის განმავლობაში მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე დაყრდნობით, თუ არ შეიმჩნევა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა ან გაუფასურების სხვა ნიშნები რეზერვის შექმნის თარიღიდან, რა შემთხვევაშიც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი დაეყრდნობა აქტივის არსებობის განმავლობაში მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს (აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი). 12-თვიანი საკრედიტო ზარალი არის აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ნაწილი, კერძოდ ფინანსური ინსტრუმენტის დეფოლტის შემთხვევების შედეგად მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომლებიც შესაძლოა დადგეს საანგარიშგებო თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში. აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი და 12-თვიანი საკრედიტო ზარალი გამოითვლება ან ინდივიდუალურად, ან კოლექტიურად, შესაბამისი ფინანსური აქტივების პორტფელის ხასიათიდან გამომდინარე.

ბანკმა დანერგა პოლიტიკა, რომლის მიხედვითაც, თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის აფასებს, თავდაპირველი აღიარების შემდეგ მნიშვნელოვნად არის თუ არა გაზრდილი ფინანსური ინსტრუმენტის საკრედიტო რისკი, რისთვისაც ითვალისწინებს დეფოლტის რისკის ცვლილებას ფინანსური ინსტრუმენტის დარჩენილი ვადის განმავლობაში. ზემოაღნიშნულ პროცესზე დაყრდნობით, ბანკი აჯგუფებს თავის სესხებს პირველ, მეორე და მესამე სტადიებად და შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებულად, როგორც აღწერილია ქვემოთ:

პირველი სტადია:	სესხების თავდაპირველი აღიარებისას ბანკი ქმნის რეზერვს 12 თვის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მიხედვით. პირველი სტადიის სესხები ასევე მოიცავს ისეთ სესხებს, რომელთა საკრედიტო რისკი შემცირებულია და სესხი რეკლასიფიცირებულია მეორე სტადიიდან.
მეორე სტადია:	როდესაც სესხის წარმოშობის შედეგად საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად არის გაზრდილი, ბანკი ქმნის აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს. მეორე სტადიის სესხები ასევე მოიცავს ისეთ სესხებს, რომელთა საკრედიტო რისკი შემცირებულია და სესხი რეკლასიფიცირებულია მესამე სტადიიდან.
მესამე სტადია:	სესხები, რომლებიც გაუფასურებულად მიიჩნევა. ბანკი ქმნის აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს.
შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული:	შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული აქტივები არის ისეთი ფინანსური აქტივები, რომლებიც გაუფასურებულია თავდაპირველი აღიარებისას. შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული აქტივები აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით თავდაპირველი აღიარებისას და საპროცენტო შემოსავლის აღიარება შემდეგ ხდება კრედიტის მიხედვით დაკორექტირებული ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის საფუძველზე. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის აღიარება ან შემცირება ხდება მხოლოდ აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილების შესაბამისად.

დეფოლტის და გამოსწორების განმარტება

ბანკი ფინანსურ ინსტრუმენტს გადაუხდელოდ და, შესაბამისად, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოსაანგარიშებლად, მესამე სტადიაზე მყოფად (გაუფასურებულად) მიიჩნევს ყველა ისეთ შემთხვევაში, როდესაც მსესხებელი 90 დღით დააგვიანებს ხელშეკრულების თანახმად გადახდას. ბანკი ბანკებისგან მისაღებ თანხებს მიიჩნევს გადაუხდელოდ და იღებს დაუყოვნებლივ ზომებს მაშინ, როდესაც დღის განმავლობაში მოთხოვნილი გადახდები არ ივარება სამუშაო დღის დახურვის დროისთვის ცალკეული ხელშეკრულებების შესაბამისად.

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

იმის ხარისხობრივი შეფასებისას, კლიენტს დარღვეული აქვს თუ არა გადახდის პირობა, ბანკი ასევე განიხილავს სხვადასხვა მოვლენას, რომლებიც შეიძლება მიუთითებდეს იმაზე, რომ გადახდა არ არის მოსალოდნელი. ასეთი მოვლენების დადგომისას, ბანკი საგულდაგულოდ ამოწმებს მომხმარებლის სტატუსს, რათა, თუ მან არ შეასრულა ვალდებულება, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლისას მიაკუთვნოს მესამე სტადიას, ან ხომ არ არის მეორე სტადია უფრო მართებული. ეს მოვლენები მოიცავს შემდეგს:

- ▶ მსესხებლის შიდა რეიტინგი მიაწინებს ინდივიდუალური მნიშვნელობის მქონე კრედიტის დეფოლტზე ან დეფოლტამდე მისვლაზე;
- ▶ მსესხებელმა გადაუდებელი დაფინანსებას ითხოვს ბანკისგან;
- ▶ მსესხებლის გარდაცვალება;
- ▶ შესაბამისი უზრუნველყოფის საგნის ღირებულების მკვეთრი შემცირება, თუ სესხის ამოღება უზრუნველყოფის საგნის რეალიზაციით არის მოსალოდნელი;
- ▶ მსესხებლის ბრუნვის მკვეთრი შემცირება ან მსხვილი კლიენტის დაკარგვა;
- ▶ ისეთი პირობის დარღვევა, რაზეც ბანკს ნებართვა არ გაუცია;
- ▶ დებიტორის (ან დებიტორის ჯგუფში შემავალი იურიდიული პირის) გაკოტრების საქმე იხსნება.

ბანკის პოლიტიკის თანახმად, იგი ფინანსურ ინსტრუმენტს განიხილავს „გამოსწორებულად“ და, შესაბამისად, მესამე სტადიიდან რეკლასიფიცირებულად, როდესაც დეფოლტის არცერთი კრიტერიუმი არ არის წარმოდგენილი მინიმუმ ექვსი თანმიმდევრული თვის განმავლობაში. გადაწყვეტილება იმის შესახებ, აქტივი მეორე სტადიას უნდა მიეკუთვნოს თუ პირველს, დამოკიდებულია დეფოლტის აღმოფხვრისას განახლებულ საკრედიტო რეიტინგზე, და იმაზე, ხომ არ მიაწინებს ეს საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდაზე თავდაპირველი აღიარების შემდეგ.

შიდა რეიტინგი და დეფოლტის ალბათობის შეფასების პროცესი

ბანკის დამოუკიდებელი საკრედიტო რისკის განყოფილება ფუნქციონირებს S&P-ის სარეიტინგო მოდელების საფუძველზე და მნიშვნელოვანი დავალიანებების შემთხვევაში იყენებს შეფასების სკალეს. მოდელები მოიცავს როგორც თვისებრივ, ისე – რაოდენობრივ ინფორმაციას და, მსესხებლის დამახასიათებელ ინფორმაციასთან ერთად, იყენებენ დამატებით გარე ინფორმაციას, რომელმაც შესაძლოა იმოქმედონ მსესხებლის ქცევაზე. თუ შესაძლებელია, ისინი ასევე ეყრდნობა ადგილობრივი და საერთაშორისო გარე სარეიტინგო სააგენტოებისგან მიღებული ინფორმაციას. თითოეულ სტადიას ენიჭება დეფოლტის ალბათობები, რომლებიც მოიცავს საპროგნოზო ინფორმაციას და, ფასს 9-ის შესაბამისად, რისკის სტადიების მიხედვით კლასიფიკაციას. იგივე მეორდება თითოეული ეკონომიკური სცენარისთვის, სიტუაციიდან გამომდინარე.

სახაზინო და ბანკთაშორისი ურთიერთობები

ბანკის სახაზინო და ბანკთაშორისი ურთიერთობები და კონტრაქტები არიან ფინანსური მომსახურების გამწევი დაწესებულებები, ბანკები, საბროკერო-სადილერო კომპანიები, სავალუტო და საკლირინგო ცენტრები. ამ ურთიერთობებისთვის ბანკის საკრედიტო რისკის განყოფილება აანალიზებს საჯაროდ ხელმისაწვდომ ინფორმაციას, როგორიცაა ფინანსური ინფორმაცია და სხვა გარე მონაცემები, მაგალითად, გარე რეიტინგები, და მათ ანიჭებს შიდა რეიტინგს ქვემოთ მოცემული ცხრილის მიხედვით.

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

კორპორატიული სესხები და სესხები მცირე ბიზნესისთვის

კორპორატიული სესხების შემთხვევაში, მსესხებლებს აფასებენ ბანკის საკრედიტო რისკის განყოფილების სპეციალისტები. საკრედიტო რისკის შეფასება ეყრდნობა კრედიტუნარიანობის შეფასების მოდელს, რომელიც ითვალისწინებს სხვადასხვა ისტორიულ, მიმდინარე და საპროგნოზო ინფორმაციას, როგორიცაა:

- ▶ ისტორიული ფინანსური ინფორმაცია, კლიენტის მიერ მომზადებულ პროგნოზებთან და ბიუჯეტებთან ერთად. ეს ფინანსური ინფორმაცია მოიცავს რეალიზებულ და მოსალოდნელ შედეგებს, გადახდისუნარიანობის, ლიკვიდურობის და სხვა შესაბამის კოეფიციენტებს, რომლებითაც ფასდება კლიენტის ფინანსური მდგომარეობა. ზოგიერთი ეს მაჩვენებელი ჩადებულია კლიენტებთან შეთანხმების პირობებში და ამიტომ, მეტი ყურადღებით ფასდება.
- ▶ მესამე მხარეებისგან კლიენტების შესახებ მიღებული ნებისმიერი საჯარო ინფორმაცია. ეს გულისხმობს სარეიტინგო სააგენტოების მიერ მინიჭებულ გარე რეიტინგებს, დამოუკიდებელი ანალიტიკოსების ანგარიშებს, საფონდო ბირჟაზე რეგისტრირებული ობლიგაციების ფასებს, პრესრელიზებს და სტატიებს.
- ▶ ნებისმიერი მაკროეკონომიკური ან გეოპოლიტიკური ინფორმაცია, მაგალითად, მშპ-ის ზრდა, რომელიც აქტუალურია კონკრეტული დარგისთვის და გეოგრაფიული სეგმენტებისთვის, რომლებშიც კლიენტი ეწევა საქმიანობას.
- ▶ ნებისმიერი სხვა ობიექტური და გადამოწმებადი ინფორმაცია კლიენტის მმართველობის ხარისხისა და უნარების შესახებ, რაც განსაზღვრავს კომპანიის საქმიანობას.

რეიტინგის მინიჭების ხერხების სირთულე და დეტალიზაცია განსხვავდება ბანკის წინაშე დავალიანებისა და კლიენტი კომპანიის კომპლექსურობისა და ზომის მიხედვით. შედარებით ნაკლებად კომპლექსური ბიზნესსესხებისთვის რეიტინგის მინიჭება ხდება ბანკის საცალო პროდუქტებისთვის მოდელის საფუძველზე.

სამომხმარებლო სესხები და საცხოვრებელი სახლის იპოთეკები

ერთგვაროვანი საცალო სესხების ჯგუფების მოდელირება ხდება შესაბამის მაკროეკონომიკურ ცვლადებზე დაყრდნობით. ამის შემდეგ თითოეულ პროდუქტს ენიჭება ინდივიდუალური მაკროეკონომიკური სცენარი. თითოეულ საცალო პროდუქტს მინიმუმ სამი მაკროეკონომიკური ცვლადი ენიჭება. სხვა მნიშვნელოვანი ამოსავალი მონაცემები, რომლებიც ამ მოდელში გამოიყენება, არის მშპ-ის ზრდა, უმუშევრობის დონე, ცვლილება ფიზიკური პირის შემოსავალში/სახელფასო დონეში, ფიზიკური პირების დავალიანება, მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი, ნომინალური ეფექტური სავალუტო კურსი, სფი-ს ინფლაცია და, საცხოვრებელი სახლის იპოთეკების შემთხვევაში, სესხის ფარდობა უზრუნველყოფის ღირებულებასთან.

დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება

დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება წარმოადგენს იმ ფინანსური ინსტრუმენტების მთლიან საბალანსო ღირებულებას, რომლებზეც ხდება გაუფასურების გამოთვლა, და ითვალისწინებს როგორც კლიენტის უნარს, გაზარდოს დავალიანების მოცულობა დეფოლტის მოახლოებისას, ისე მის უნარს, დავალიანება გადახე ადრე დაფაროს. პირველი სტადიის სესხის შემთხვევაში, დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების გამოსათვლელად ბანკი აფასებს დეფოლტის შესაძლო მოვლენებს 12 თვის განმავლობაში, რათა გამოიანგარიშოს 12-თვიანი საკრედიტო ზარალი. მეორე და მესამე სტადიების, ასევე შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების შეფასება ხდება ინსტრუმენტის არსებობის ვადის განმავლობაში დამდგარი დეფოლტის მოვლენების გათვალისწინებით.

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში

კორპორატიული დაკრედიტების აქტივების შემთხვევაში, დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში ფასდება წელიწადში ორჯერ საოპერაციო მენეჯერების მიერ და გადაიხდება და მტკიცდება ბანკის საკრედიტო რისკის განყოფილების მიერ.

საკრედიტო რისკის შეფასება ეფუძნება დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების სტანდარტიზებული შეფასების სტრუქტურას, რომელიც იწვევს დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების კონკრეტულ განაკვეთს. დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების ეს განაკვეთები ითვალისწინებს დეფოლტის მომენტისთვის მოსალოდნელ დაუფარავ დავალიანებას იმ თანხასთან შედარებით, რომლის აღდგენაც ან რეალიზაციაც მოსალოდნელია უზრუნველყოფის ნებისმიერი დასაკუთრებული საგნიდან.

ბანკი საცალო დაკრედიტების პროდუქტებს ჰყოფს უფრო მომცრო, ერთგვაროვან პორტფელებად იმ ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით, რომლებიც აქტუალურია სამომავლო ფულადი ნაკადების შესაფასებლად. გამოყენებული მონაცემები ეფუძნება ზარალის შესახებ მიღებულ ისტორიულ მონაცემებს და ისინი მოიცავენ გარიგების მახასიათებლების უფრო ფართო ნაკრებს (მაგ. პროდუქტის ტიპი, უზრუნველყოფის საგნების უფრო ფართო დიაპაზონი), ასევე ნასესხებ მახასიათებლებს.

საჭიროების შემთხვევაში, დამატებითი უახლესი მონაცემები და საპროგნოზო ეკონომიკური სცენარები გამოიყენება, რომ განისაზღვროს ფასს 9-ის მიხედვით დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში ფინანსური ინსტრუმენტების თითოეული ბანკისთვის. საპროგნოზო ინფორმაციის შეფასებისას, მოლოდინი ეფუძნება სხვადასხვა სცენარს. მთავარი ამოსავალი მონაცემების მაგალითებია ცვლილებები უზრუნველყოფის საგნის ღირებულებაში, მათ შორის უძრავი ქონების ფასები იპოთეკისთვის, სასაქონლო ფასები, გადახდისუნარიანობის სტატუსი და სხვა ფაქტორები, რომლებიც მიაწოდებს ბანკის ზარალზე.

დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების განაკვეთები ფასდება პირველი, მეორე და მესამე სტადიებისთვის და თითოეული აქტივის კლასის შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული სეგმენტისთვის. დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების განაკვეთების ამოსავალი მონაცემები ფასდება და, შესაძლებლობის შემთხვევაში, დაკალიბრდება სესხის დაბრუნების მიმდინარე მაჩვენებლების ისტორიულ მონაცემებზე დაყრდნობით შეფასების გზით. იგივე მეორდება თითოეული ეკონომიკური სცენარისთვის, სიტუაციიდან გამომდინარე.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

ბანკი მუდმივად აკონტროლებს ყველა აქტივს, რომლებზეც მოსალოდნელია საკრედიტო ზარალი. იმის დასადგენად, ინსტრუმენტს ან ინსტრუმენტების პორტფელს ეხება თუ არა 12-თვიანი საკრედიტო ზარალი ან აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, ბანკი აფასებს, მნიშვნელოვნად ხომ არ არის გაზრდილი საკრედიტო რისკი აქტივის თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. ეს შეფასება მოიცავს სხვადასხვა პარამეტრს, მათ შორის ფინანსური მდგომარეობისა და შედეგების გაუარესების, ანალიზს. საკრედიტო რეიტინგში ცვლილებების მიუხედავად, თუ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული გადახდები 30 დღეზე მეტი ხნითაა ვადაგადაცილებული, ითვლება, რომ საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარებიდან მნიშვნელოვნად გაიზარდა.

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

ბანკის კოლექტიურ საფუძველზე შეფასებული ფინანსური აქტივები

ბანკი ქვემოთ მოყვანილ ფაქტორებზე დაყრდნობით ან კოლექტიურად, ან ინდივიდუალურად გამოითვლის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს.

აქტივების კლასები, რომლებისთვისაც ბანკი ინდივიდუალურად გამოითვლის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს:

- ▶ მესამე სტადიის აქტივებიდან მხოლოდ ინდივიდუალური მნიშვნელობის მქონე რისკის კრედიტები, განურჩევლად ფინანსური აქტივების კლასისა;
- ▶ მეორე და მესამე სტადიები – კორპორატიული და მცირე და საშუალო ზომის სესხები, რომელთა თანხა ერთ მსესხებელზე აღემატება € 300-ს;
- ▶ ინდივიდუალური მნიშვნელობის მქონე რისკის მატარებელ კრედიტებზე ზარალი ინდივიდუალურად ფასდება. ბანკის მეთოდოლოგიის მიხედვით, ინდივიდუალური მნიშვნელობის მქონე რისკის მატარებელი კრედიტის მინიმალური ზეარი € 300-ია;
- ▶ კრედიტი, რომელიც € 300-ზე მცირეა შეიძლება დაექვემდებაროს ინდივიდუალურ შეფასებას ბანკის ხელმძღვანელობის გადაწყვეტილებით;
- ▶ სახაზინო და ბანკთაშორისი ურთიერთობები (როგორც არის, მოთხოვნები ბანკების მიმართ, ფულადი სახსრების ეკვივალენტები და სავალო საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები ამორტიზებული ღირებულებით/სხვა სრულ შემოსავალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული).

აქტივების კლასები, რომლებზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს ბანკი კოლექტიურად გამოითვლის:

- ▶ ბანკის მცირე ბიზნესის სესხების უფრო მომცრო და სტანდარტული ნაშთები;
- ▶ ყველა საცალო პროდუქტი.

ბანკი ამ სესხებს აჯგუფებს უფრო მომცრო ერთგვაროვან პორტფელებად, სესხების შიდა და გარე მახასიათებლების ერთობლიობის საფუძველზე, მაგალითად, გადაცილებული ვადების, პროდუქტის ტიპის, სესხის უზრუნველყოფის კოეფიციენტების, ან მსესხებლის საოპერაციო სეგმენტის მიხედვით.

საპროგნოზო ინფორმაცია და მრავალჯერადი ეკონომიკური სცენარები

თავის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელში ბანკი ფართო სპექტრის საპროგნოზო ინფორმაციას ეყრდნობა და მათგან იღებს ისეთ ეკონომიკურ მაჩვენებლებს, როგორიცაა:

- ▶ მშპ-ის ზრდა;
- ▶ უმუშევრობის დონეები;
- ▶ მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი;
- ▶ ვალუტის კურსები.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოსათვლელად გამოყენებული ამოსავალი მონაცემები და მოდელები შეიძლება ყოველთვის არ ასახავდეს ბაზრის ყველა მახასიათებელს ფინანსური ანგარიშგების თარიღისთვის. ამის მხედველობაში მისაღებად, დროებითი შესწორებების სახით ხდება ხარისხობრივი კორექტირებები ან განახლებები, როდესაც ეს სხვაობები საკმაოდ არსებითია.

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

ბანკი საპროგნოზო ინფორმაციას იღებს საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გამოქვეყნებული წყაროებიდან. ბანკის საკრედიტო რისკის განყოფილების ექსპერტები განსაზღვრავენ სხვადასხვა სცენარისთვის მისანიჭებელ წონებს. ცხრილებში მოცემულია ძირითადი საპროგნოზო ეკონომიკური ცვლადები/დამეხვები, რომლებიც გამოიყენება ეკონომიკურ სცენარებში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოსათვლელად.

მთავარი ფაქტორები	მოსალოდ- ნელი საკრედიტო ზარალის სცენარი	მინიჭებული ალბათობა, %	2020	2021	2022
ქვეყნის სუვერენული რისკ- პრემიის ცვლილება*	ოპტიმისტური	25%	უცვლელი	უცვლელი	უცვლელი
	საბაზო	50%	უცვლელი	უცვლელი	უცვლელი
	პესიმისტური	25%	+1.5 პროცენტული პუნქტი	+0.0 პროცენტული პუნქტი	+0.0 პროცენტული პუნქტი
ლარი/აშშ დოლარის ნომინალური სავალუტო კურსი	ოპტიმისტური	25%	გამყარება 5%-ით	გამყარება 3%-ით	უცვლელი
	საბაზო	50%	გამყარება 3%-ით	გამყარება 3%-ით	გამყარება 3%-ით
	პესიმისტური	25%	გაუფასურება 10%-ით	გამყარება 5%-ით	გამყარება 5%-ით
რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი (წლიური)	ოპტიმისტური	25%	5.5%	5.5%	5.0%
	საბაზო	50%	4.5%	5.0%	5.0%
	პესიმისტური	25%	2.5%	4.0%	4.5%
უმუშევრობის დონის ცვლილება	ოპტიმისტური	25%	-0.5 პროცენტული პუნქტი	-0.5 პროცენტული პუნქტი	-0.25 პროცენტული პუნქტი
	საბაზო	50%	-0.0 პროცენტული პუნქტი	-0.25 პროცენტული პუნქტი	-0.25 პროცენტული პუნქტი
	პესიმისტური	25%	+1.0 პროცენტული პუნქტი	+0.25 პროცენტული პუნქტი	-0.0 პროცენტული პუნქტი
სფი-ს ინფლაციის ტემპი (წლიური)	ოპტიმისტური	25%	3.5%	3.0%	3.0%
	საბაზო	50%	4.0%	2.5%	3.0%
	პესიმისტური	25%	5.0%	4.0%	3.0%
მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი (%)	ოპტიმისტური	25%	-0.0 პროცენტული პუნქტი	-0.50 პროცენტული პუნქტი	-0.50 პროცენტული პუნქტი
	საბაზო	50%	-0.50 პროცენტული პუნქტი	-0.50 პროცენტული პუნქტი	-0.50 პროცენტული პუნქტი
	პესიმისტური	25%	-0.00 პროცენტული პუნქტი	-1.00 პროცენტული პუნქტი	-0.50 პროცენტული პუნქტი
ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი	ოპტიმისტური	25%	გამყარება 3%-ით	გამყარება 2%-ით	უცვლელი
	საბაზო	50%	გამყარება 2%	გამყარება 2%	გამყარება 2%
	პესიმისტური	25%	გაუფასურება 6%	გამყარება 3%	გამყარება 3%

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

საკრედიტო ხარისხი ფინანსური აქტივების კლასების მიხედვით

ფინანსური აქტივების საკრედიტო ხარისხი იმართება ბანკის ზემოთ აღწერილი შიდა საკრედიტო რეიტინგის სისტემით. ცხრილში მოცემულია საკრედიტო ხარისხი აქტივების კლასების მიხედვით ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგების სასესხო მუხლებისთვის, ცხრილებში მოყვანილ კატეგორიებზე დაყრდნობით.

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	შენიშვნა	მთლიანი შეფასება	სტანდარ- ტული შეფასება	სტანდარ- ტულზე დაბალი შეფასება	გაუფასუ- რებული	ჯამი
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, გარდა ნაღდი ფულის ნაშთისა სალაროში	7	პირველი სტადია	207,077	–	–	207,077
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	9	პირველი სტადია	124,482	–	–	124,482
მომხმარებელზე გაცემული სესხები ამორტიზებული ღირებულებით	8		1,148,117	13,784	4,163	1,176,502
- კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით		პირველი სტადია	381,476	2,614	125	384,215
		მეორე სტადია	1,215	371	543	2,129
		მესამე სტადია	997	69	143	3,898
- მიკროსესხები		პირველი სტადია	82,480	1,594	–	84,074
		მეორე სტადია	1,781	213	563	2,557
		მესამე სტადია	114	35	72	3,482
- სამომხმარებლო სესხები		პირველი სტადია	145,294	4,625	–	149,919
		მეორე სტადია	3,335	1,360	892	5,587
		მესამე სტადია	281	64	64	3,989
- იპოთეკური სესხები		პირველი სტადია	82,904	541	–	83,445
		მეორე სტადია	646	109	425	1,180
		მესამე სტადია	44	1	–	597
		პირველი სტადია	118,628	863	–	119,491
- სალომბარდო სესხები		მეორე სტადია	–	–	277	277
		მესამე სტადია	–	–	87	87
- კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის სესხები		პირველი სტადია	310,386	1,325	–	311,711
		მეორე სტადია	18,536	–	1,059	19,595
		მესამე სტადია	–	–	–	269
სავალო ფასიანი ქაღალდები	9	პირველი სტადია	146,506	–	–	146,506
- ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული						
სესხების გაცემის ვალდებულება	20	პირველი სტადია	93,613	–	–	93,613
ფინანსური გარანტიები	20	პირველი სტადია	17,948	–	–	17,948
ჯამი			1,737,743	13,784	4,163	1,766,128

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	შენიშვნა	მალალი შეფასება	სტანდარ- ტული შეფასება	სტანდარ- ტულზე დაბალი შეფასება	გაუფასუ- რებული	ჯამი
ფულადი სახსრები და მათი ექვივალენტები, გარდა ნაღდი ფულის ნაშთისა საღაროში	7 პირველი სტადია	187,194	–	–	–	187,194
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	9 პირველი სტადია	99,731	–	–	–	99,731
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები ამორტიზებული ღირებულებით	8	916,803	15,842	5,878	14,225	952,748
- კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით	პირველი სტადია	391,516	1,661	53	–	393,230
	მეორე სტადია	1,944	639	955	–	3,538
	მესამე სტადია	–	–	–	3,606	3,606
- მიკროსესხები	პირველი სტადია	89,220	2,893	–	–	92,113
	მეორე სტადია	927	50	1,171	–	2,148
	მესამე სტადია	–	–	–	3,016	3,016
- სამომხმარებლო სესხები	პირველი სტადია	102,035	5,698	–	–	107,733
	მეორე სტადია	3,341	1,485	2,553	–	7,379
	მესამე სტადია	–	–	–	6,516	6,516
- იპოთეკური სესხები	პირველი სტადია	58,798	802	–	–	59,600
	მეორე სტადია	133	–	417	–	550
	მესამე სტადია	–	–	–	490	490
	პირველი სტადია	83,529	728	–	–	84,257
- სალომზარდო სესხები	მეორე სტადია	–	–	699	–	699
	მესამე სტადია	–	–	–	386	386
- კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის სესხები	პირველი სტადია	185,360	1,886	–	–	187,246
	მეორე სტადია	–	–	30	–	30
	მესამე სტადია	–	–	–	211	211
სავალო ფასიანი ქაღალდები	9 პირველი სტადია	197,504	–	–	–	197,504
- ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული						
სესხების გაცემის ვალდებულება	20 პირველი სტადია	73,002	–	–	–	73,002
ფინანსური გარანტიები	20 პირველი სტადია	7,978	–	–	–	7,978
ჯამი		1,482,212	15,842	5,878	14,225	1,518,157

ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკის შეფასების პოლიტიკა ბანკმა ბალანსზე ასახული კრედიტებისთვის ასე განსაზღვრა:

- ▶ ფინანსური აქტივი, რომელიც საანგარიშგებო თარიღისთვის არ არის ვადაგადაცილებული, ფასდება მალალი ხარისხის ფინანსურ აქტივად;
- ▶ ფინანსური აქტივი, რომელიც საანგარიშგებო თარიღისთვის 30 დღემდე ვადით არის გადაცილებული, ფასდება სტანდარტული ხარისხის ფინანსურ აქტივად;
- ▶ ფინანსური აქტივი, რომელიც საანგარიშგებო თარიღისთვის 30 დღიდან 90 დღემდე ვადით არის გადაცილებული, ფასდება სტანდარტულზე დაბალი ხარისხის ფინანსურ აქტივად.

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკის შეფასების პოლიტიკა ბანკმა ბალანსზე ასახული კრედიტებისთვის ასე განსაზღვრა:

- რეიტინგის მინიჭება სესხების გაცემის ვალდებულებებისთვის ისეთი კლიენტებისთვის, რომლებსაც სესხები ან რამე სხვა ბალანსური კრედიტი აქვთ, შესაბამემა ბალანსზე ასახულ რეიტინგებს. სესხების გაცემის ვალდებულებების შემთხვევაში, სესხების გაცემის პირობით ვალდებულებებს ენიჭება მაღალი ხარისხი. სესხების გაცემის უპირობო ვალდებულებებს ხარისხი ენიჭება კლიენტების კრედიტუნარიანობის მიხედვით, რასაც ბანკის ექსპერტები აკონტროლებენ.
- ფინანსურ გარანტიებს ენიჭება მაღალი ხარისხი, თუ კლიენტი ასრულებს ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ვალდებულებებს. თუ კლიენტი მეტწილად ასრულებს სახელშეკრულებო ვალდებულებებს, იგი მიეკუთვნება სტანდარტული ხარისხის კატეგორიას, თუ ვერ ასრულებს, მაშინ – სტანდარტულზე დაბალ კატეგორიას, ხოლო ხელშეკრულების პირობების დარღვევის შემთხვევაში – გაუფასურებულ კატეგორიას.

ბანკის პოლიტიკა ითვალისწინებს მთლიანი საკრედიტო პორტფელის რისკების ზუსტ და სისტემატურ შეფასებას. ეს ამარტივებს არსებული რისკების ეფექტურ მართვასა და საკრედიტო რისკის გავლენის შედარებას საქმიანობის ყველა სფეროსა და პროდუქტის მიხედვით. რეიტინგის სისტემა დამყარებულია სხვადასხვა ფინანსურ ანალიზზე, აგრეთვე დამუშავებულ საბაზრო მონაცემებზე, რაც წარმოადგენს ერთ-ერთ უმთავრეს აუცილებელ კომპონენტს კონტრაქტის რისკის შეფასებისთვის. სხვადასხვა კატეგორიის რისკებისთვის შესაბამისი შიდა რეიტინგი არსებობს. რისკის რეიტინგები ექვემდებარება მუდმივ შეფასებასა და განახლებას.

ბანკის აქტივების და ვალდებულებების გეოგრაფიული კონცენტრაცია მოცემულია ქვემოთ:

	2019				2018			
	საქარ- თველო	ერთი	დსთ და სხვა ქვეყნები	ჯამი	საქარ- თველო	ერთი	დსთ და სხვა ქვეყნები	ჯამი
აქტივები								
ფულადი სახსრები და მათი ექვივალენტები	399,334	12,455	3,977	415,766	291,306	98,517	3,076	392,899
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	124,482	–	–	124,482	99,731	–	–	99,731
კლიენტებზე გაცემული სესხები	1,177,581	–	–	1,177,581	953,544	–	–	953,544
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	146,506	–	–	146,506	197,504	–	–	197,504
სხვა აქტივები	263,298	3,635	3,191	270,124	188,253	7,087	1,215	196,555
	2,111,201	16,090	7,168	2,134,459	1,730,338	105,604	4,291	1,840,233
ვალდებულებები								
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	94,745	–	2,656	97,401	3,564	–	4,649	8,213
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	1,416,670	69,453	79,035	1,565,158	1,341,939	65,219	75,170	1,482,328
სუბორდინირებული ვალი	63,720	24,347	11,964	100,031	20,089	18,958	9,075	48,122
საიჯარო ვალდებულება	37,080	–	–	37,080	–	–	–	–
სხვა ვალდებულებები	21,651	3,166	2,732	27,549	29,408	1,295	569	31,272
	1,633,866	96,966	96,387	1,827,219	1,395,000	85,472	89,463	1,569,935
წმინდა აქტივები/ (ვალდებულებები)	477,335	(80,876)	(89,219)	307,240	334,146	20,132	(85,172)	269,106

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

წინასწარი გადახდების რისკი

წინასწარი გადახდების რისკი წარმოადგენს ბანკის ფინანსური ზარალის რისკს, როდესაც ბანკის კლიენტები ან კონტრაქტები იხდიან, ან თხოულობენ გადახდას მოსალოდნელ პერიოდზე ადრე, ან გვიან. მაგალითად, ფიქსირებული განაკვეთის იპოთეკა საპროცენტო განაკვეთების შემცირების შემთხვევაში.

ბანკი ახდენს სესხის ვადაზე ადრე ფაქტობრივი და მოსალოდნელი დაფარვების ან პოტენციური დაგვიანებული დაფარვების მოთხოვნების მონიტორინგს და საჭირო ზომებს იღებს იმისათვის, რომ თავიდან აიცილოს ან მინიმუმამდე დაიყვანოს შესაძლო ზარალი. ბანკი პრაქტიკულად წარმართავს მოლაპარაკებებს ახალ პოტენციურ მსესხებლებთან, რათა აანაზღაუროს ვადაზე ადრე დაფარვებით გამოწვეული საპროცენტო შემოსავლის დეფიციტი. ყოველგვარი დამატებითი ლიკვიდურობის ინვესტირება ხდება პროცენტიან აქტივებში, ლიკვიდურობის მართვის შიდა პრაქტიკის შესაბამისად.

ეფექტი ერთი წლის დაუბეგრავ მოგებასა და კაპიტალზე იმ შემთხვევაში, თუ წლის დასაწყისში წინასწარ უნდა იქნეს გადახდილი გადასახდელი ფინანსური ინსტრუმენტების 10%, ხოლო ყველა სხვა ცვლადი უცვლელია, შემდეგნაირად ჩამოყალიბდება:

	გავლენა წმინდა საპროცენტო შემოსავალზე	გავლენა კაპიტალზე კაპიტალი
2019	(24,369)	(20,714)
2018	(29,722)	(25,263)

ლიკვიდურობის რისკისა და დაფინანსების მართვა

ლიკვიდურობის რისკის მართვა და ზედამხედველობა

ლიკვიდურობის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ბანკს გაუჭირდება ფინანსური ვალდებულებების შესრულება, რაც გულისხმობს მათ დაფარვას ფულადი სახსრებით ან სხვა ფინანსური აქტივით. ლიკვიდურობის მართვის მიმართ ბანკის მიდგომაა, შეძლებისდაგვარად იმის უზრუნველყოფა, რომ ყოველთვის ჰქონდეს ვადამოსული ვალდებულებების დაფარვისთვის საკმარისი ლიკვიდურობა როგორც ნორმალურ, ისე სტრესულ პირობებში, დაუშვებელი დანაკარგების განცდისა და ბანკის რეპუტაციისთვის საფრთხის შექმნის გარეშე. სხვა მიზნებში შედის ბანკის საქმიანობის დაფინანსების წყაროების დაბალანსება, სებ-ის სტანდარტების დაკმაყოფილება, კრიზისული სიტუაციების მართვა და დაფინანსების დანახარჯების გაკონტროლება.

ლიკვიდურობის რისკის შემცირების ძირითადი ხერხებია ლიკვიდურობის რეზერვების შექმნა, დაფინანსების წყაროების დივერსიფიცირება და დაფინანსების ვადების გახანგრძლივება. თუმცა, სავალდებულო მოთხოვნებზე მნიშვნელოვნად მეტი ლიკვიდურობა მოულოდნელი წმინდა ფულადი ნაკადების შემოდინების გამო თავიდან უნდა იქნეს აცილებული და დირექტორთა საბჭომ უნდა განიხილოს და შეარჩიოს ლიკვიდურობის სათანადო დონემდე დაყვანის ზომები.

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)

ლიკვიდურობის რისკისა და დაფინანსების მართვა (გაგრძელება)

ხაზინის განყოფილებას ევალება ლიკვიდურობისა და დაფინანსების რისკების მართვა და მათი შენარჩუნება იმ ზღვრებსა და ლიმიტებში, რომლებიც დაწესებულია პოლიტიკით რისკის დასაშვები დონის შესახებ. ხაზინის განყოფილება ცენტრალიზებულად მართავს ლიკვიდურობის რისკს და მინიმუმ კვირაში ერთხელ წარუდგენს ანგარიშს დირექტორთა საბჭოს. ლიკვიდურობის რისკის მართვასა და მონიტორინგთან დაკავშირებულ უმნიშვნელოვანეს გადაწყვეტილებებს აქტივ-პასივების კომიტეტი იღებს. აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტს ანალიზისთვის ამოსავალ მონაცემებს წარუდგენს ხაზინის განყოფილება და საწარმოს რისკის მართვის ქვეგანყოფილება. საწარმოს რისკის მართვის განყოფილება დამატებით ატარებს ბანკის ლიკვიდურობის პოზიციის ყოველთვიურ სტრესგამძლეობის ანალიზს და შედეგებს აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტს ამცნობს.

ბანკს აქვს აღდგენის გეგმა, რომელიც ითვალისწინებს ზეწოლას ლიკვიდურობის გამომწვევ მოვლენებზე და აღდგენის გეგმის სტრატეგიას. რადგან სტრესის მოვლენის ხასიათის ზუსტად განსაზღვრა წინასწარ შეუძლებელია, შემუშავებულია გეგმები, რომლებიც მოქნილია სტრესის მოვლენის სხვადასხვა ხასიათისა და სიმძიმის მიმართ და შეიცავს მოქმედებათა არჩევანს, რომელიც საჭირო დროს შესაბამისად გამოიყენება. ლიკვიდურობის გამომწვევ მოვლენებს ყოველდღიურად აკონტროლებს ხაზინის განყოფილება და საწარმოს რისკის მართვის ქვეგანყოფილება. ნებისმიერი პოტენციური გამომწვევი მოვლენა ეცნობება დირექტორთა საბჭოს და განიხილება აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტის მიერ. აღდგენის გეგმა მოიცავს დამატებითი ლიკვიდურობის წარმოქმნის ეტაპობრივ ნაბიჯებს მძიმე სტრესის დასაძლევად, და მას ახორციელებს ხაზინის განყოფილების უფროსი აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტისა და დირექტორთა საბჭოს მეთვალყურეობით.

ბანკი მიმართავს სტრესულ ტესტირებას და სცენარულ ანალიზს, რომ შეაფასოს მოულოდნელი და მძიმე სტრესის მოვლენების გავლენა მის ლიკვიდურობის პოზიციაზე. სცენარები მოიცავს როგორც ბანკისთვის სპეციფიკურ, ისე ბაზართან დაკავშირებულ რისკის დადგომის შემთხვევებს.

სავალდებულო მოთხოვნები

სებ-ი საქართველოში მოქმედი ყველა ბანკისგან მოითხოვს, რომ დაიცვან მინიმუმ 30.0%-იანი საშუალო ლიკვიდურობის კოეფიციენტი, რომელიც იანგარიშება, როგორც საშუალო ლიკვიდური აქტივების თანაფარდობა შესაბამისი თვის საშუალო ვალდებულებებთან, ფინანსური დაწესებულებებისგან ნასესხები სახსრებისა და გარეგანსური ვალდებულებების ნაწილის (ექვს თვემდე დარჩენილი ვადით) ჩათვლით. 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის თვიური საშუალო ლიკვიდურობის კოეფიციენტი 43.0% იყო (2018 წლის 31 დეკემბერი: 45.4%).

ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტის დებულება (#70/04 დებულება) სებ-მა დაამტკიცა და გამოაქვეყნა 2017 წლის 15 მაისს და ძალაში შევიდა 2017 წლის 1 სექტემბრიდან. ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი გამოითვლება ბაზელ III-ის პრინციპების თანახმად, თუმცა უფრო მაღალი კოეფიციენტებიც დასაშვებია. სებ-ი ყველა ბანკს ავალდებულებს, რომ ყოველდღიურად შეინარჩუნონ 75.0%-იანი ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი ლ-ში, 100.0%-იანი ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი უცხოურ ვალუტაში და 100.0%-იანი ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი მთლიანობაში. 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის მთლიანი ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი შეადგენდა 159.6%-ს. იგივე კოეფიციენტი ლ-ში იყო 121.6%, ხოლო უცხოურ ვალუტაში 216.6% (2018 წლის 31 დეკემბერი: მთლიანი ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი იყო 184.6%, იგივე კოეფიციენტი ლ-ში იყო 183.5%, ხოლო უცხოურ ვალუტაში – 186.5%).

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)

ლიკვიდურობის რისკისა და დაფინანსების მართვა (გაგრძელება)

დარჩენილი სახელშეკრულებო ვადების ანალიზი

ქვემოთ მოცემულ ცხრილებში შეჯამებულია 2019 წლის 31 დეკემბრისა და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი ხელშეკრულებით გათვალისწინებული არადისკონტირებული დაფარვის ვალდებულებების მიხედვით. დაფარვები, რომლებიც ექვემდებარება შეტყობინებას, აღრიცხულია იმგვარად, თითქოს შეტყობინება დაუყოვნებლივ მოხდა. თუმცა, ბანკი მოელის, რომ მეანაბრეთა უმრავლესობა დაფარვას იმაზე ადრე არ მოითხოვს, ვიდრე ეს ბანკს მოეთხოვება. ცხრილი არ ასახავს მოსალოდნელ ფულად ნაკადებს, რომლებიც გაწერილია ბანკის დეპოზიტების ფლობის ისტორიაში.

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	3 თვეზე ნაკლები	3-დან 12 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი 5 წელი	ჯამი
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები					
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	96,724	819	–	–	97,543
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	1,061,212	406,950	134,442	747	1,603,351
საიჯარო ვალდებულება	2,218	5,986	23,955	11,913	44,072
სუბორდინირებული ვალი	1,837	6,508	59,487	74,834	142,666
სულ არადისკონტირებული ფინანსური ვალდებულებები	1,161,991	420,263	217,884	87,494	1,887,632
დაფარული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები – მთლიანი					
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების დადებითი სამართლიანი ღირებულება (შემოძინება)	(58,852)	(23,340)	(18,247)	–	(100,439)
გადინება	57,213	21,988	17,765	–	96,966
დაფარული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები – მთლიანი					
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების უარყოფითი სამართლიანი ღირებულება (შემოძინება)	(117,178)	(15,283)	(32,566)	–	(165,027)
გადინება	117,667	16,911	38,781	–	173,359

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)**ლიკვიდურობის რისკი და ფინანსების მართვა (გაგრძელება)**

<i>2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით</i>	<i>3 თვეზე ნაკლები</i>	<i>3-დან 12 თვემდე</i>	<i>1-დან 5 წლამდე</i>	<i>5 წელზე მეტი 5 წელი</i>	<i>ჯამი</i>
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები					
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	7,415	798	–	–	8,213
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	1,012,791	327,695	186,544	1,009	1,518,039
სუბორდინირებული ვალი	712	2,693	44,024	17,515	64,944
სულ არადისკონტირებული ფინანსური ვალდებულებები	1,020,918	331,186	230,568	18,524	1,601,196
დაფარული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები – მთლიანი					
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების დადებითი სამართლიანი ღირებულება (შემოძინება)	(54,097)	–	–	–	(54,097)
გადინება	53,258	–	–	–	53,258
დაფარული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები – მთლიანი					
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების უარყოფითი სამართლიანი ღირებულება (შემოძინება)	(41,554)	(5,466)	(54,093)	–	(101,113)
გადინება	41,613	6,226	63,462	–	111,301

ქვემოთ მოცემული ცხრილი გვიჩვენებს სახელშეკრულებო ვადის ამოწურვას ბანკის პირობითი ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის მიხედვით. თითოეული გამოუყენებელი სესხის პირობითი ვალდებულება შეტანილია იმ ყველაზე ადრეული თარიღით, როდესაც შესაძლებელი გახდება მისი გამოყენება. გამოშვებული ფინანსური საგარანტიო კონტრაქტების შემთხვევაში, გარანტიის მაქსიმალური თანხა ნაწილდება იმ ყველაზე ადრეულ პერიოდზე, როდესაც შესაძლებელი იქნება გარანტიის გამოთხოვა.

	<i>3 თვეზე ნაკლები</i>	<i>3-დან 12 თვემდე</i>	<i>1-დან 5 წლამდე</i>	<i>5 წელზე მეტი 5 წელი</i>	<i>ჯამი</i>
2019	102,757	9,889	5,766	231	118,643
2018	82,393	14,067	33,335	13,430	143,225

ბანკის ვარაუდით, შესაძლოა ყველა პირობითი ვალდებულება ან უზრუნველყოფა არ იქნას გამოყენებული ვალდებულებების ვადის ამოწურვამდე.

ვადიანობის ანალიზი არ ასახავს მიმდინარე ანგარიშების ისტორიულ სტაბილურობას. მათ ლიკვიდაციას წარსულში უფრო მეტი დრო სჭირდებოდა, ვიდრე ეს ცხრილებშია ნაჩვენები. ეს ნაშთები ზედა ცხრილებში გათვალისწინებულია სამ თვეზე ნაკლებ პერიოდში გადასახდელ თანხებში.

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)**ლიკვიდურობის რისკი და ფინანსების მართვა (გაგრძელება)***აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი*

ხაზინის განყოფილება მართავს აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზს. აქტივებისა და ვალდებულებების მოდელირება საჭიროა, როდესაც სახელშეკრულებო ვადა ადეკვატურად არ ასახავს ლიკვიდურობის რისკის პოზიციას. ბანკის შემთხვევაში ამის ყველაზე მნიშვნელოვანი მაგალითი იქნებოდა საცალო, კორპორატიული და მუნიციპალური თუ სხვა სახელმწიფო ორგანიზაციების მიმდინარე და შემნახველი ანგარიშები. მართალია, ხელშეკრულებების მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშები მოთხოვნამდე იფარება და შემნახველი ანგარიშები მცირე ხნით ადრე მოთხოვნისას, მომხმარებლების ფართო ბაზა – რიცხოვრივი თვალსაზრისითაც და მეანბრეების ტიპების მიხედვითაც – ეხმარება ბანკს ნაშთების მოულოდნელი მერყეობისგან თავის დასაცავად. ასეთი ანგარიშები ქმნის ფინანსური რესურსების სტაბილურ ბაზას ბანკის ოპერაციებისა და ლიკვიდურობის საჭიროებებისთვის. ქვემოთ ცხრილი გვიჩვენებს ბანკის ფულადი აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზს იმისდა მიხედვით, თუ როდის არის მოსალოდნელი მათი ამოღება ან დაფარვა.

	2019			2018		
	ერთი წლის განმავლო- ბაში	ერთ წელზე მეტ ვადაში	ჯამი	ერთი წლის განმავლო- ბაში	ერთ წელზე მეტ ვადაში	ჯამი
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	415,766	–	415,766	392,899	–	392,899
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	124,482	–	124,482	99,731	–	99,731
კლიენტებზე გაცემული სესხები	532,041	645,540	1,177,581	549,027	404,517	953,544
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	40,461	106,045	146,506	87,173	110,331	197,504
ჯამი	1,112,750	751,585	1,864,335	1,128,830	514,848	1,643,678
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	97,401	–	97,401	8,213	–	8,213
ვალდებულებები კლიენტების მიმართ:	772,308	792,850	1,565,158	778,684	703,644	1,482,328
- მიმდინარე ანგარიშები	209,892	677,595	887,487	304,355	537,240	841,595
- ვადიანი ანაბრები (სადეპოზიტო სერტიფიკატების ჩათვლით)	562,416	115,255	677,671	474,329	166,404	640,733
საიჯარო ვალდებულება	5,940	31,140	37,080	–	–	–
სუბორდინირებული ვალი	–	100,031	100,031	113	48,009	48,122
ჯამი	875,649	924,021	1,799,670	787,010	751,653	1,538,663
წმინდა	237,101	(172,436)	64,665	341,820	(236,805)	105,015

აქტივების ვადიანობა დამოკიდებულია მათ საბალანსო თანხებზე და შესაბამისი წლის 31 დეკემბრისთვის, იურიდიული თვალსაზრისით, ყველაზე ადრე გამოყენებად ვადაზე. ვალდებულებების ვადიანობა დამოკიდებულია ხელშეკრულების მიხედვით უადრეს ვადაზე, ან პირველივე მოთხოვნაზე. მიმდინარე და შემნახველი ანგარიშების ნაწილი წარმოდგენილია ერთ წელზე მეტი ვადის დიაპაზონში მათი სტაბილური ხასიათის გამო. კლიენტთა დეპოზიტების დივერსიფიცირება დეპოზიტორთა რაოდენობისა და ტიპის მიხედვით და ბანკის გამოცდილება იმაზე მიუთითებს, რომ აღნიშნული ანგარიშები და დეპოზიტები წარმოადგენს დაფინანსების გრძელვადიან და სტაბილურ წყაროს, აქედან გამომდინარე ისინი განთავსებულია გეპის ანალიზის ცხრილში მითითებული სახსრების გადინების სავარაუდო დროის მიხედვით ბანკის მიერ წინა პერიოდების დროს დაგროვილი სტატისტიკური მონაცემისა და მიმდინარე ანგარიშების ნაშთების „მუდმივ“ ნაწილთან დაკავშირებით გამოთქმული ვარაუდების საფუძველზე.

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)**ლიკვიდურობის რისკი და ფინანსების მართვა (გაგრძელება)**

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების მიმართ მთლიანმა ვალდებულებებმა შეადგინა ლ 1,565,158 (2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით: ლ 1,482,328). აქედან მიმდინარე ანგარიშებზე მოდიოდა 887,487 (2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით: ლ 841,595). ბანკი ყოველდღიურად ატარებს მიმდინარე ანგარიშების ნაშთების სტაბილურობის ანალიზს წინა ორი წლის პერიოდისთვის. წინა 24 თვის შესაბამის პერიოდებში ეს ნაშთები ლ 542,168-ზე ნაკლები არ ყოფილა (2018 წ.: ლ 537,240). ამიტომ, ზედა გრაფიკში ეს თანხები ასახულია, როგორც ვალდებულებები კლიენტების მიმართ ერთ წელზე მეტი ვადის დიაპაზონში. კლიენტების მიმართ ვალდებულებების ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვადები რომ გაგვეთვალისწინებინა, კუმულაციური ლიკვიდურობის გეპი ერთ წელიწადში, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, უარყოფითი იქნებოდა და შეადგენდა 318,409-ს (2018 წლის 31 დეკემბერი: უარყოფითი ლ 195,341).

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს საკმარისი ლიკვიდური უზრუნველყოფა ჰქონდა, რათა შეტყობინებისთანავე მოეზიდა სებ-იდან ლ 93,579 (2018 წ.: ლ 181,403).

საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის ისეთი რისკი, რომელიც გავლენას ახდენს ფინანსური ბაზრის ზოგად ვითარებაზე. საბაზრო რისკის ძირითადი ტიპებია საპროცენტო განაკვეთის რისკი, სავალუტო რისკი და მათი მერყეობის დონე. საბაზრო რისკს, ძირითადად, სავაჭრო საქმიანობა განაპირობებს. ბანკს არ აქვს სავაჭრო საქმიანობასთან დაკავშირებული საბაზრო რისკი, რადგან ბანკი, მისთვის რისკის მისაღები დონიდან გამომდინარე, არ არის ჩაბმული სავაჭრო საქმიანობაში. საბანკო საქმიანობასთან დაკავშირებული საბაზრო რისკი მოიცავს კაპიტალში მონაწილეობის ზარალის რისკს და საპროცენტო განაკვეთის და სავალუტო რისკებს, რომლებიც ბანკის საშუაშალო საქმიანობიდან წარმოიშობა. ბანკს აქვს თავის საბანკო პორტფელთან დაკავშირებული საპროცენტო განაკვეთის და სავალუტო რისკები.

საპროცენტო განაკვეთის რისკი

საპროცენტო განაკვეთის რისკი წარმოიქმნება შესაძლებლობიდან, რომ საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებები გავლენას იქონიებს ფინანსური ინსტრუმენტების ფულადი ნაკადების მომავალ დინამიკაზე ან სამართლიან ღირებულებებზე.

მოგება-ზარალის ინდივიდუალური ანგარიშგების მგრძნობელობა წარმოადგენს ფინანსური ინსტრუმენტების განაკვეთების გადასინჯვის ან დაფარვის ვადის თავისებურებების გამო ერთი წლის წმინდა საპროცენტო შემოსავალზე საპროცენტო განაკვეთებში ნავარაუდევო ცვლილებების ეფექტს. ბანკს ექნება საპროცენტო განაკვეთის რისკი, თუ კონკურენტები მკვეთრად შეამცირებენ საპროცენტო განაკვეთებს სასესხო პროდუქტებზე ან გაიზრდება ფულადი სახსრების მოზიდვის ხარჯი მაკროეკონომიკური, და კონკრეტულად ბანკთან დაკავშირებული, მოვლენების გამო.

სავალუტო რისკი

სავალუტო რისკი წარმოიშობა მაშინ, როდესაც სავალუტო კურსის ცვლილებამ შესაძლოა გავლენა იქონიოს ფინანსური ინსტრუმენტების ღირებულებაზე. სებ-ის მოთხოვნით, ბანკს ევალება ბალანსური და მთლიანი აგრეგირებული (გარეგანსურის ჩათვლით) ღია სავალუტო პოზიციების მონიტორინგი და ამ უკანასკნელის შენარჩუნება ბანკის მთლიანი სახედასხედველო კაპიტალის 20.0%-ის ოდენობით. 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკმა შეინარჩუნა აგრეგირებული ღია სავალუტო პოზიცია სახედასხედველო კაპიტალის 3.5%-ის ოდენობით (2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით: 0.2%).

ბანკს დამტკიცებული აქვს სავალუტო რისკი მართვის პოლიტიკა, რომლის მიზანიც არის ბანკისთვის სავალუტო რისკების მართვის პარამეტრების დაწესება.

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საბაზრო რისკი (გაგრძელება)

სავალუტო რისკის მართვის პროცესი, სხვებთან ერთად, შემდეგსაც მოიცავს:

- ▶ ადეკვატური მეთოდოლოგიის შერჩევა სავალუტო რისკის გამოვლენასა და რაოდენობრივ შეფასებაზე;
- ▶ ღია სავალუტო პოზიციის ყოველდღიური მონიტორინგი;
- ▶ სავალუტო რისკის მინიმუმამდე დაყვანა დადგენილი ლიმიტების დაცვით;
- ▶ გაზრდილი სავალუტო რისკის არსებული და მოსალოდნელი უარყოფითი ტენდენციების გამოვლენა და ამის მიზეზებისა და შესაძლო შედეგების ანალიზი;
- ▶ რეკომენდაციების შემუშავება სავალუტო რისკის მართვის სტრატეგიაზე;
- ▶ სავალუტო რისკის ოპერაციებში გამოყენებული ინსტრუმენტების ტიპებისა და ლიმიტების განსაზღვრა.

პოლიტიკა რისკის დასაშვები დონის შესახებ აწესებს რისკის დონის ლიმიტებს ვალუტების მიხედვით და ასევე აგრეგირებული რისკის პოზიციების ლიმიტებს, რომლებიც უფრო კონსერვატიულია, ვიდრე სებ-ის მიერ დაწესებული ლიმიტები. ბანკის მხრიდან ამ ლიმიტების დაცვა ყოველდღე კონტროლდება ხაზინისა და საწარმოს რისკის მართვის ქვეგანყოფილების მიერ.

ქვემოთ ცხრილებში წარმოდგენილია ბანკისათვის ყველაზე მაღალი რისკის მატარებელი ვალუტები, რომლებშიც ძირითადად გამოხატულია ბანკის არასავაჭრო ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები 31 დეკემბრის მდგომარეობით. ანალიზის პროცესში ფასდება უცხოური ვალუტის ლ-ის მიმართ კურსის ცვლილების ეფექტი, როდესაც მოგება-ზარალის ინდივიდუალური ანგარიშგების ყველა სხვა პირობა უცვლელია (სავალუტო კურსის მიმართ მგრძნობიარე ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულების გამო). საკუთარ კაპიტალზე ეფექტი არ განსხვავდება მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაზე ეფექტისგან. ცხრილში უარყოფითი მაჩვენებელი ასახავს პოტენციურ წმინდა შემცირებას მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში ან საკუთარ კაპიტალში, ხოლო დადებითი მაჩვენებელი კი ასახავს პოტენციურ წმინდა ზრდას.

ვალუტა	ლარის გაცვლითი ლ-ის გაცვლითი კურსის გამყარება/ (გაუფასურება) შესაბამის ვალუტასთან მიმართებით (%)		ლარის გაცვლითი ლ-ის გაცვლითი კურსის გამყარება/ (გაუფასურება) შესაბამის ვალუტასთან მიმართებით (%)	
	2019	ეფექტი დასაბეგრ მოგებაზე 2019	2018	ეფექტი დასაბეგრ მოგებაზე 2018
აშშ დოლარი	3.94%	(370)	1.88%	(5)
ევრო	3.31%	(93)	12.37%	2

(ათას ლარში)

24. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკი განისაზღვრება, როგორც ფინანსური ზარალის განცდის საფრთხე, რომელსაც განაპირობებს შიდა პროცესების, სისტემების, ან ადამიანების არაადეკვატურობა ან უმოქმედობა, ან გამიზნული, შემთხვევითი, თუ ბუნებრივი გარე მოვლენები. გარე მოვლენებს, სხვებთან ერთად, მიეკუთვნება თაღლითობა, წყალდიდობა, ხანძარი, მიწისძვრა, ტერორისტების თუ ჰაკერების თავდასხმა. საკრედიტო ან საბაზრო მოვლენები, როგორიცაა გადაუხდელობა ან ღირებულების მერყეობა საოპერაციო რისკის ფარგლებში არ ექვევა. საოპერაციო რისკის ნაწილია შესაბამისობის რისკიც. შესაბამისობის რისკი არის იმის შესაძლებლობა, რომ ბანკს მარეგულირებელი ორგანოსგან დაეკისროს სანქციები, განიცადოს ფინანსური ზარალი და/ან საფრთხე შეექმნას მის რეპუტაციას იმის გამო, რომ მან ვერ შეასრულა მოქმედი კანონმდებლობა, კანონქვემდებარე აქტები და ნორმები. საოპერაციო რისკი არ მოიცავს რეპუტაციის და სტრატეგიულ რისკებს.

საოპერაციო რისკის მართვის ზოგადი მიზანია არაადეკვატური ან გაუმართავი შიდა პროცესების, ადამიანების ან სისტემების, ან გარე მოვლენების მიერ განპირობებული რისკების განსაზღვრა და, თუ შესაძლებელია, მათი შემცირება ეკონომიკური თვალსაზრისით გონივრულ დონემდე.

ბანკს შექმნილი აქვს საოპერაციო რისკის მართვის სისტემა და ყველა შესაძლო ზომას იღებს, რომ გაერკვეს, რა საოპერაციო რისკები ახასიათებს ბიზნესს არაადეკვატური ან გაუმართავი შიდა პროცესების, ადამიანებისა და სისტემების და გარე მოვლენების გამო. საოპერაციო რისკის მართვის სისტემის მიზანია, ბანკს საშუალება მიეცეს, რომ ეფექტურად და ეფექტიანად შეაგროვოს, შეაფასოს, მართოს და განაცხადოს საოპერაციო რისკი.

საოპერაციო რისკის მართვის განყოფილების, ფიზიკური უსაფრთხოების განყოფილების, პრობლემური სესხების და სასამართლო დავების, შიდა აუდიტის და ბიზნესპროცესების მმართველების მოვალეობები საოპერაციო რისკის მართვის სისტემის ფარგლებში გაწერილია საოპერაციო რისკის მართვის პოლიტიკაში.

ზოგადად, ბანკს არ აქვს განსაზღვრული საოპერაციო რისკის დასაშვები დონე და მისი მიზანია, შეამციროს რისკის დადგომის შემთხვევებით გამოწვეული ზარალი იმდენად, რომ მათ ბანკზე არსებითი გავლენა არ მოახდინონ. ბანკს დაბალი ამტანობა აქვს საოპერაციო რისკების მიმართ, რომლებიც უკავშირდება თაღლითობას, საინფორმაციო უსაფრთხოებას (საინფორმაციო ტექნოლოგიების ჩათვლით) და რეგულაციების დარღვევას, ამიტომ იგი ყველა ზომას იღებს, რომ აღმოფხვრას ასეთი რისკები. საქმეთა უმრავლესობა გადაეცემა სამართალდამცავ ორგანოებს.

შექმნილია და ფუნქციონირებს რისკის შემთხვევების მონაცემთა ბაზა, რათა ყველა შემთხვევა, ზარალი და პოტენციური საფრთხის შემცველი მოვლენა აღირიცხოს და მათზე სათანადოდ რეაგირება მოხდეს. ეს ბაზა წარმოადგენს ბანკის ტექნიკურ ინსტრუმენტს, რომ სისტემაში მოიყვანოს რისკის შემთხვევები. ეს ინფორმაცია გამოიყენება რისკების იდენტიფიკაციის გასაუმჯობესებლად და მათ სამართავად სათანადო მიდგომების ჩამოსაყალიბებლად. მონაცემების შეგროვება და შესაბამისი ანალიზი ცენტრალიზებულად ხორციელდება საოპერაციო რისკის მართვის განყოფილების მიერ. საოპერაციო რისკის შემთხვევები რისკის შემთხვევების მონაცემთა ბაზიდან, რომლებსაც არსებითი გავლენა აქვთ, პირდაპირი და არაპირდაპირი ზარალი ეცნობება დირექტორთა საბჭოს.

ბანკის სტანდარტებთან შესაბამისობას ხელს უწყობს შიდა აუდიტის მიერ განხორციელებული პერიოდული შემოწმებების პროგრამა. შიდა აუდიტის შემოწმებების შედეგები განიხილება შესაბამისი მიმართულებების ხელმძღვანელებთან და შედეგები წარედგინება აუდიტის კომიტეტსა და სამეთვალყურეო საბჭოს.

რისკის შემცირების მთავარი მექანიზმები, რომლებსაც ბანკი გამოიყენებს, ეყრდნობა საოპერაციო რისკის პროფილს და სამეთვალყურეო საბჭოს პოლიტიკას რისკის დასაშვები დონის შესახებ. ბანკი აქტიურად იყენებს კორპორატიულ დაზღვევას თავისი საოპერაციო რისკების შესამცირებლად.

(ათას ლარში)

25. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები**სამართლიანი ღირებულებით შეფასების პროცედურა**

ისეთ მნიშვნელოვან აქტივებს, როგორიცაა ძირითადი საშუალებები, გარე შემფასებლები აფასებენ. გარე შემფასებლების დაქირავების თაობაზე ხელმძღვანელობა ყოველწლიურად იღებს გადაწყვეტილებას ბანკის აუდიტის კომიტეტთან შეთანხმებით. შერჩევის კრიტერიუმებში შედის ბაზრის ცოდნა, რეპუტაცია, დამოუკიდებლობა და პროფესიული სტანდარტების დაცვა. შემფასებლების როტაცია ყოველ სამ წელიწადში ერთხელ ხდება. ხელმძღვანელობა, ბანკის გარე შემფასებლებთან გამართული განხილვების შემდეგ გადაწყვეტს, თითოეულ შემთხვევაში შეფასების რომელი მეთოდები და მონაცემები გამოიყენოს.

ანგარიშგების თითოეული თარიღისთვის ბანკი აანალიზებს იმ აქტივებისა და ვალდებულებების ღირებულებების ცვლილებას, რომელთა ხელახლა შეფასებაც აუცილებელია ბანკის სააღრიცხვო პოლიტიკიდან გამომდინარე. ამ ანალიზისთვის ხელმძღვანელობა ამოწმებს ბოლო შეფასებაში გამოყენებულ ძირითად მონაცემებს, რისთვისაც შეფასების გაანგარიშებაში გამოყენებულ ინფორმაციას უდარებს ხელშეკრულებებსა და სხვა შესაბამის დოკუმენტებს. ხელმძღვანელობა, ბანკის გარე შემფასებლებთან ერთად, ასევე ადარებს ყოველ ცვლილებას თითოეული აქტივისა და ვალდებულების სამართლიან ღირებულებაში შესაბამის გარე წყაროებთან, რათა განსაზღვროს ეს ცვლილება კანონზომიერია, თუ არა. ხელმძღვანელობა და ბანკის გარე შემფასებლები შეფასების შედეგებს წარუდგენენ აუდიტის კომიტეტსა და ბანკის დამოუკიდებელ აუდიტორებს. ამასთან, ხდება შეფასებაში გამოყენებული ძირითადი დაშვებების განხილვაც.

სამართლიანი ღირებულების იერარქია

შეფასების ტექნიკის მეშვეობით ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრისა და წარდგენისათვის ბანკი შემდეგ იერარქიას იყენებს:

- ▶ დონე 1: ანალოგიური აქტივებისა და ვალდებულებების კოტირებული (არაკორექტირებული) ფასები მოქმედ ბაზარზე;
- ▶ დონე 2: სხვა მეთოდი, რომლისთვისაც გამოყენებული ყველა ამოსავალი მონაცემი, რომელიც მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს აღრიცხულ სამართლიან ღირებულებაზე, არის პირდაპირ ან არაპირდაპირ განსაზღვრადი; და
- ▶ დონე 3: მეთოდი, რომლის დროსაც გამოიყენება ამოსავალი მონაცემები, რომლებსაც მნიშვნელოვანი გავლენა აქვთ აღრიცხულ სამართლიან ღირებულებაზე და არ ეყრდნობიან საბაზრო მონაცემებს.

(ათას ლარში)

25. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

სამართლიანი ღირებულების იერარქია (გაგრძელება)

სამართლიანი ღირებულების შესახებ განმარტებითი შენიშვნის მიზნებისთვის, ბანკმა აქტივების და ვალდებულებების კლასი განსაზღვრა აქტივის ან ვალდებულების ხასიათის, თვისებებისა და რისკების ან, ზემოაღნიშნული განმარტების შესაბამისად, სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონის მიხედვით.

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	შეფასების თარიღი	სამართლიანი ღირებულების შეფასება:			
		(1-ლი დონე)	(მე-2 დონე)	(მე-3 დონე)	ჯამი
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული აქტივები					
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით	31 დეკემბერი, 2019 წ.	–	–	1,079	1,079
სავალუტო ფორვარდები და სვოპები	31 დეკემბერი, 2019 წ.	–	2,433	–	2,433
საინვესტიციო ქონება	31 დეკემბერი, 2019 წ.	–	–	2,619	2,619
ძირითადი საშუალებები – მიწა და შენობა-ნაგებობები	31 დეკემბერი, 2019 წ.	–	–	82,777	82,777
		–	2,433	86,475	88,908
აქტივები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი					
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	31 დეკემბერი, 2019 წ.	–	144,951	–	144,951
		–	144,951	–	144,951
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ვალდებულებები					
სავალუტო ფორვარდები და სვოპები	31 დეკემბერი, 2019 წ.	–	7,902	–	7,902
		–	7,902	–	7,902
ვალდებულებები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი					
სუბორდინირებული ვალი	31 დეკემბერი, 2019 წ.	–	100,031	–	100,031
		–	100,031	–	100,031

(ათას ლარში)

25. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

სამართლიანი ღირებულების იერარქია (გაგრძელება)

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	შეფასების თარიღი	სამართლიანი ღირებულების შეფასება:			
		(1-ლი დონე)	(მე-2 დონე)	(მე-3 დონე)	ჯამი
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული აქტივები					
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით	31 დეკემბერი, 2018 წ.	–	–	796	796
სავალუტო ფორვარდები და სვოპები	31 დეკემბერი, 2018 წ.	–	707	–	707
საინვესტიციო ქონება	31 დეკემბერი, 2018 წ.	–	–	2,583	2,583
ძირითადი საშუალებები – მიწა და შენობა-ნაგებობები	31 დეკემბერი, 2016 წ.	–	–	80,396	80,396
		–	707	83,775	84,482
აქტივები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი					
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	31 დეკემბერი, 2018 წ.	–	204,829	–	204,829
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ვალდებულებები		–	204,829	–	204,829
სავალუტო ფორვარდები და სვოპები	31 დეკემბერი, 2018 წ.	–	8,599	–	8,599
ვალდებულებები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი		–	8,599	–	8,599
სუბორდინირებული ვალი	31 დეკემბერი, 2018 წ.	–	48,122	–	48,122
		–	48,122	–	48,122

(ათას ლარში)

25. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომელიც არ აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით

წინამდებარე ცხრილში გაწერილია ბანკის იმ ფინანსური ინსტრუმენტების საბალანსო ღირებულებებისა და სამართლიანი ღირებულებების შედარება კატეგორიების მიხედვით, რომლებიც აღირიცხება ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში და რომელთა სამართლიანი ღირებულება არსებითად განსხვავდება მათი საბალანსო ღირებულებისგან. ცხრილი არ მოიცავს არაფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებებს.

	საბალანსო ღირებულება 2019	სამართლიანი ღირებულება 2019	აუღიარებელი შემოსულობა/ (ზარალი) 2019	საბალანსო ღირებულება 2018	სამართლიანი ღირებულება 2018	აუღიარებელი შემოსულობა/ (ზარალი) 2018
ფინანსური აქტივები						
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	146,506	144,951	(1,555)	197,504	204,829	7,325
საიჯარო ვალდებულება	37,080	37,451	371	–	–	–
არარეალიზებული სამართლიანი ღირებულების მთლიანი აუღიარებელი ცვლილება			(1,184)			7,325

შეფასების მეთოდები და დაშვებები

ქვემოთ აღწერილია მეთოდები და დაშვებები, რომლებიც გამოიყენება ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული აქტივებისა და ვალდებულებების და აგრეთვე იმ მუხლების სამართლიანი ღირებულებების განსაზღვრისთვის, რომლებიც არ არის შეფასებული სამართლიანი ღირებულებით ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში, მაგრამ რომელთა სამართლიანი ღირებულება ცნობილია.

აქტივები, რომელთა სამართლიანი ღირებულება უახლოვდება მათ საბალანსო ღირებულებას

მიიჩნევა, რომ ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების, საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნების, მომხმარებლებზე გაცემული სესხების, საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ ვალდებულებებისა და კლიენტების მიმართ ვალდებულებების (მიმდინარე და შემნახველი ანგარიშების) საბალანსო ღირებულებები უახლოვდება მათ შესაბამის სამართლიან ღირებულებებს მათი მოკლევადიანი ხასიათის და ლიკვიდურობის გამო, და გრძელდება მათი საბაზრო პირობების მიხედვით გადაფასება. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, მათი ხასიათისა და თვისებების გამო, სამართლიანი ღირებულების იერარქიის პირველ დონეს მიეკუთვნება.

წარმოებული ინსტრუმენტები

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები, რომლებიც შეფასებულია აქტიური ბაზრის მონაცემების გამოყენებით, ძირითადად წარმოადგენს საპროცენტო სვოპებს, სავალუტო სვოპებს და ფორვარდულ სავალუტო კონტრაქტებს. შეფასებისთვის ყველაზე ხშირად გამოყენებული მეთოდიკა მოიცავს ფორვარდულ ფასწარმოქმნას, სვოპის მოდელს, რომლისთვისაც გამოიყენება მიმდინარე ღირებულების გაანგარიშება. მოდელში შეიცავს სხვადასხვა მონაცემს მხარეთა საკრედიტო რეიტინგის, სავალუტო სვოპების და ფორვარდული კურსისა და საპროცენტო განაკვეთის მრუდის ჩათვლით.

(ათას ლარში)

25. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)**შეფასების მეთოდები და დაშვებები (გაგრძელება)*****სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული სესხები, მოგებაში ან ზარალში ასახვით***

სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახული სესხები ფასდება რამდენიმე მეთოდის ერთობლიობით. საჭიროების შემთხვევაში, სესხების შეფასება ხდება მსესხებლის ან შედარებადი საწარმოების მიერ გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდების საბაზრო ფასებზე დაყრდნობით. სხვა შემთხვევებში შეფასება ხდება შიდა მოდელების გამოყენებით, რომლებიც ეყრდნობა დღევანდელი ღირებულების გამოთვლის ხერხებს და, რიგ შემთხვევებში (მაგალითად, ფულადი ნაკადები ისეთი აქტივებიდან, რომლებიც უზრუნველყოფის საგნის სახით არის ფლობილი), გარე შეფასების ანგარიშებს. ამ მოდელებში გამოყენებული არასაბაზრო ამოსავალი მონაცემები მოიცავს კორექტირებებს საკრედიტო, საბაზრო და ლიკვიდურობის რისკების მიხედვით, რომლებიც უკავშირდება მსესხებლის საქმიანობიდან მოსალოდნელ ფულად ნაკადებს ან უზრუნველყოფის საგნის შეფასებას.

ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები

კოტირებული თამასუქების და ობლიგაციების სამართლიანი ღირებულება ეყრდნობა ფასების კოტირებას საანგარიშგებო თარიღისთვის და მიეკუთვნება სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მე-2 დონეს. არაკოტირებული ინსტრუმენტების, კლიენტებზე გაცემული სესხების, კლიენტთა ანაზრების, საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნების, სეზ-ისთვის და საკრედიტო დაწესებულებებისთვის გადასახდელი თანხების და სხვა ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება მომავალი ფულადი ნაკადების დისკონტირებით ანალოგიური პირობების, საკრედიტო რისკის და ვადის მქონე სესხის მიმდინარე განაკვეთების გამოყენებით.

საინვესტიციო ქონება და შენობა-ნაგებობები

უძრავი ქონების შეფასების სამი ძირითადი მეთდი არსებობს:

საბაზრო მეთოდი

განსაზღვრავს უძრავი ქონების საბაზრო ფასის ზღვარს, რისთვისაც ამოწმებს მყიდველების მიერ შესაფასებელი ქონების ანალოგიურ ობიექტებში გადახდილ ფასებს. ხდება ყიდვის გარიგების საფუძვლიანი შემოწმება, რათა დაზუსტდეს, რომ გარიგების მხარეები სათანადოდ იყვნენ მოტივირებული. არ განიხილება ისეთი გასაყიდი ფასები, რომლებშიც გარიგების მხარეს აქვს ბაზრის ტიპური მონაწილისგან განსხვავებული მოტივაცია, მაგ. სპეციფიკური ყიდვა-გაყიდვის გარიგებები, სადაც მყიდველი მზადაა ზედმეტი გადაიხადოს გარკვეულ ქონებაში. ამ მეთოდის მიხედვით ხდება შედარების ერთეულების, მაგალითად შენობის მთლიანი ფართობის ერთი კვადრატული მეტრის ფასის გაანალიზება. გაყიდვების/კოტირების კორექტირებები ხდება ადგილმდებარეობის, ზომის, სიძველისა და მდგომარეობის, დაფინანსებისა და ბევრი სხვა ფაქტორის მიხედვით, რომლებმაც შეიძლება რამე გავლენა მოახდინონ ღირებულებაზე.

შესაფასებელი ქონების საბაზრო ღირებულების გაყიდვების შედარებითი (საბაზრო მონაცემების) მეთოდით ანალიზისას გამოიყენება საუკეთესო ხელმისაწვდომი, უახლესი და მსგავსი ობიექტების გასაყიდი/კოტირებული ფასები საანგარიშგებო თარიღისთვის.

შედარებადი ობიექტების გაყიდვისა და კოტირების ფასების შესახებ ინფორმაცია მიიღება საბროკერო კომპანიებისგან, შუამავლებისა და ბროკერებისგან, ასევე საჯარო წყაროებიდან, მათ შორის ვებგვერდებზე განთავსებული საბროკერო მომსახურების განცხადებებიდან და გამოქვეყნებული მონაცემებიდან. შემდეგ ხდება ამ ინფორმაციის გადამოწმება ობიექტების მფლობელებთან და/ან აღნიშნულ გარიგებებში მონაწილე პრინციპალებთან თუ ბროკერებთან.

(ათას ლარში)

25. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)**შეფასების მეთოდები და დაშვებები (გაგრძელება)***დანახარჯების მიდგომა*

უძრავი ქონების ღირებულებას განსაზღვრავს ანალოგიური დანიშნულებით მიწის შესყიდვისა და ახალი შენობის აშენების ან ძველი შენობის განახლების ხარჯის გამოანგარიშებით, დაგვიანებით გამოწვეული დამატებითი ხარჯების გარეშე. მიწისა და მშენებლობის ხარჯებს, ჩვეულებრივ, ემატება მეწარმის წამახალისებელი ანაზღაურება ან დეველოპერის მოგება/ზარალი. ძველი შენობების შემთხვევაში დანახარჯების მეთოდი გამოიყენება ცვეთის ხარჯის გამოსათვლელად, ფიზიკური ცვეთისა და ფუნქციონალური ცვეთის ჩათვლით.

ხარჯის ჩანაცვლების მეთოდის ძირითადი მიდგომა იმას გულისხმობს, რომ არავინ გადაიხდის მოცემულ ქონებაში იმაზე მეტს, ვიდრე დაუჯდებოდა მისი აშენება.

დანახარჯების მეთოდი შემდეგ ეტაპებს მოიცავს:

- ▶ მიწის სავარაუდო ღირებულების გაანგარიშება;
- ▶ გაუმჯობესების აღდგენითი ან ჩანაცვლების ხარჯის გაანგარიშება;
- ▶ ყველა წყაროდან (ფიზიკური, ფუნქციონალური ცვეთა, გარეგანი და ეკონომიკური დამკველბა) დარიცხული ცვეთის გაანგარიშება;
- ▶ აღდგენითი ან ჩანაცვლების ხარჯიდან დარიცხული ცვეთის გამოკლება, ცვეთის დარიცხვის შემდგომი გაუმჯობესების ხარჯის გამოსათვლელად;
- ▶ აღჭურვილობის ხარჯის გაანგარიშება და ცვეთის გამოკლება;
- ▶ ცვეთის დარიცხვის შემდგომი გაუმჯობესების ხარჯის დამატება ცვეთის დარიცხვის შემდგომ აღჭურვილობის ხარჯისა და მიწის ღირებულებისთვის, ქონების მთლიანი ღირებულების მისაღებად.

შემოსავლის კაპიტალიზაციის მეთოდი

შემოსავლების წარმოქმნის მეთოდოლოგია ეყრდნობა შესაფასებელი ქონების ექსპლუატაციის შედეგად მიღებულ ჰიპოთეტურ შემოსავალს. უძრავი ქონების საბაზრო ღირებულების მიახლოებითი გაანგარიშება ხდება კაპიტალიზაციის კოეფიციენტზე დაყრდნობით, რომელიც გამოითვლება ალტერნატიული საინვესტიციო მეთოდოლოგიის გრძელვადიანი განაკვეთის საფუძველზე.

დისკონტირებული ფულადი ნაკადები

დასრულებული საინვესტიციო ქონების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდით. რეალური და პროგნოზირებული საბაზრო მოთხოვნის, საწარმოებელი საქონლის/გასაწევი მომსახურების ტიპების, ფასწარმოქმნის პოლიტიკისა და ბაზარზე მოსალოდნელი კონკურენციის საფუძველზე, შემუშავდება ბიზნესის სტრატეგიული ფინანსური პროგნოზი. დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდით, ქონების სამართლიანი ღირებულების გაანგარიშება ხდება ექსპლუატაციის ვადის განმავლობაში მისი საკუთრების შედეგად მისაღები სარგებლისა და ვალდებულების დაშვებების საფუძველზე, გასვლის და საბოლოო ღირებულების ჩათვლით. დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდი შემოსავლის მეთოდით შეფასების ფარგლებში ფართოდ გამოიყენება და ნიშნავს უძრავ ქონებაზე ფულადი ნაკადების პროგნოზირებას. შემდეგ ხდება ამ პროგნოზირებული ფულადი ნაკადების დისკონტირება საბაზრო დისკონტირების განაკვეთით, რათა დადგინდეს უძრავ ქონებასთან დაკავშირებით შემომავალი ფულადი ნაკადების დღევანდელი ღირებულება. ფულადი ნაკადების ვადიანობასა და შემოღინება-გადინების დროებზე მოქმედებს ისეთი მოვლენები, როგორიცაა იჯარის გადასინჯვა, საიჯარო ხელშეკრულების განახლება და მოიჯარეების მოზიდვის, ხელახლა გაქირავების, ხელახლა განვითარების ან განახლების შესაბამისი პერიოდები. მიზანშეწონილ ვადას განსაზღვრავს ანალოგიური უძრავი ქონებისთვის დამახასიათებელი საბაზრო ქცევა.

(ათას ლარში)

25. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

შეფასების მეთოდები და დაშვებები (გაგრძელება)

საინვესტიციო ქონების შეთხვევაში, პერიოდული ფულადი ნაკადი ჩვეულებრივ გამოიანგარიშება შემდეგნაირად: ერთობლივ შემოსავალს აკლდება შენობის უქმად მოცდენის ხარჯი, ხარჯები, რომლებიც ამოღებას არ ექვემდებარება, ამოღებული საიჯარო დავალიანების ზარალი, იჯარის სტიმულირების, ტექნიკურ-სამეურნეო მომსახურების ხარჯები, შუამავლის ანაზღაურებისა და საკომისიო ხარჯები, და სხვა საოპერაციო და მართვის ხარჯები. შემდეგ ხდება პერიოდული წმინდა ფულადი ნაკადების შემოღინების დისკონტირება, საპროგნოზო პერიოდის ბოლოსთვის მოსალოდნელ საბოლოო ღირებულებასთან ერთად.

მოდრაობა სამართლიანი ღირებულებით შეფასებულ მე-3 დონის აქტივებსა და ვალდებულებებში

ქვემოთ წარმოდგენილ ცხრილში მოცემულია სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული მე-3 დონის აქტივებსა და ვალდებულებებში საინვესტიციო ქონების საწყისი და საბოლოო თანხების შეჯერება. ძირითადი საშუალებების – შენობების შეჯერება მოცემულია მე-10 შენიშვნაში.

	მოგებაში ან ზარალში		
	2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	აღრიცხული მთლიანი შემოსულობა	2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
აქტივები			
საინვესტიციო ქონება	2,583	36	2,619
	2,583	36	2,619

	მოგებაში ან ზარალში		
	2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	აღრიცხული მთლიანი ზარალი	2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
აქტივები			
საინვესტიციო ქონება	2,597	(14)	2,583
	2,597	(14)	2,583

(ათას ლარში)

25. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

შეფასების მეთოდები და დაშვებები (გაგრძელება)

ცხრილში წარმოდგენილია რაოდენობრივი ინფორმაცია მნიშვნელოვანი არასაბაზრო მონაცემების შესახებ, რომლებიც გამოიყენება სამართლებრივ ღირებულებათა იერარქიის მე-3 დონის სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის:

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	საბალანსო ღირებუ- ლება	შეფასების მეთოდები	არასაბაზრო მონაცემები	დიაპაზონი (საშუალო შეწონილი)
მიწა და შენობა-ნაგებობები – სათავო ოფისი	43,691	- შემოსავლების კაპიტალიზაციის მეთოდი (დისკონტირებული ფულადი ნაკადები)	- საიჯარო ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - დატვირთვის მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/კლება	(11.76%)-დან 9.80%-მდე
მიწა და შენობა-ნაგებობები	21,688	- შემოსავლების კაპიტალიზაციის მეთოდი (დისკონტირებული ფულადი ნაკადები)	- საიჯარო ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - დატვირთვის მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/კლება	(12.36%)-დან 11.16%-მდე
მიწა და შენობა-ნაგებობები		- დანახარჯების მეთოდი	- მიწის ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - ჩანაცვლების ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება	
მიწა და შენობა-ნაგებობები	17,398	- საბაზრო მეთოდი;	- ფასის მერყეობის კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(10.02%)-დან 9.96%-მდე
საინვესტიციო ქონება – კომერციული დანიშნულების შენობა	774	- დანახარჯების მეთოდი	- მიწის ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - ჩანაცვლების ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება	(3.70%)-დან 3.7%-მდე
საინვესტიციო ქონება – კომერციული დანიშნულების შენობა	1,772	- საბაზრო მეთოდი	- ფასის მერყეობა/კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(10.03%)-დან 10.03%-მდე
საინვესტიციო ქონება – კომერციული დანიშნულების შენობა	72	- საბაზრო მეთოდი	- ფასის მერყეობის კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(12.00%)-დან 8.00%-მდე

(ათას ლარში)

25. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

შეფასების მეთოდები და დაშვებები (გაგრძელება)

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	საბალანსო ღირებუ- ლება	შეფასების მეთოდები	არასაბაზრო მონაცემები	დიაპაზონი (საშუალო შეწონილი)
მიწა და შენობა-ნაგებობები – სათავო ოფისი	45,540	- შემოსავლების კაპიტალიზაციის მეთოდი (დისკონტირებული ფულადი ნაკადები)	- საიჯარო ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - დატვირთვის მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/კლება	(11.49%)-დან 8.05%-მდე
მიწა და შენობა-ნაგებობები	13,050	- შემოსავლების კაპიტალიზაციის მეთოდი (დისკონტირებული ფულადი ნაკადები)	- საიჯარო ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - დატვირთვის მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/კლება	(13.18%)-დან 13.57%-მდე
მიწა და შენობა-ნაგებობები	4,208	- დანახარჯების მეთოდი	- მიწის ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - ჩანაცვლების ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება	(6.49%)-დან 6.36%-მდე
მიწა და შენობა-ნაგებობები	17,932	- საბაზრო მეთოდი	- ფასის მერყეობის კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(9.31%)-დან 9.63%-მდე
საინვესტიციო ქონება – კომერციული დანიშნულების შენობა	776	- დანახარჯების მეთოდი	- მიწის ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - ჩანაცვლების ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება	(3.13%)-დან 6.90%-მდე
საინვესტიციო ქონება – კომერციული დანიშნულების შენობა	1,740	- საბაზრო მეთოდი	- ფასის მერყეობა/კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(10.30%)-დან 10.30%-მდე
საინვესტიციო ქონება – კომერციული დანიშნულების შენობა	67	- საბაზრო მეთოდი	- ფასის მერყეობის კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(9.1%)-დან 9.1%-მდე

26. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები

ბასს (IAS) 24-ის „დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები“ მიხედვით მხარეები ითვლება დაკავშირებულად, თუ ერთ მხარეს აქვს უნარი, გააკონტროლოს მეორე მხარე ან მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს მეორე მხარის ფინანსურ და საოპერაციო გადაწყვეტილებებზე. დაკავშირებულ მხარეების ყოველი შესაძლო ურთიერთობის განხილვისას, ყურადღება ექცევა ურთიერთობის შინაარსს და არა მხოლოდ სამართლებრივ ფორმას.

დაკავშირებულმა მხარეებმა შეიძლება დადონ ისეთი გარიგებები, როგორსაც არ დადებდნენ დაუკავშირებელი მხარეები და დაკავშირებულ მხარეებს შორის დადებული გარიგებები შეიძლება არ დაიდოს იმავე პირობებითა და თანხებით, როგორითაც დაიდებოდა გარიგებები დაუკავშირებელ მხარეებს შორის.

(ათას ლარში)

26. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

პერიოდის ბოლოსთვის დაუფარავი ნაშთები და დაკავშირებულ მხარეებთან გარიგებებიდან მიღებული შესაბამისი შემოსავალი და ხარჯი ასეთია:

	2019			2018		
	მშობელი კომპანია	საერთო კონტროლს დაქვემდებარე- ბული საწარმოები	უმაღლესი რანგის ხელმძღვანე- ლობა	მშობელი კომპანია	საერთო კონტროლს დაქვემდებარე- ბული საწარმოები	უმაღლესი რანგის ხელმძღვანე- ლობა
1 იანვრის მდგომარეობით დასაფარი საერთო სესხი	5,384	7,214	157	–	–	218
წლის განმავლობაში გაცემული სესხები	–	13,899	240	5,384	15,892	188
სესხის დაფარვა წლის განმავლობაში	(5,384)	(10,196)	(387)	–	(8,678)	(48)
სხვა მოძრაობები**	–	–	–	–	–	201
31 დეკემბრის მდგომარეობით დასაფარი საერთო სესხი	–	10,917	10	5,384	7,214	559
გამოკლებული: გაუფასურების რეზერვი 31 დეკემბრის მდგომარეობით	–	(71)	(1)	(64)	(86)	(1)
31 დეკემბრის მდგომარეობით დასაფარი სესხი, წმინდა	–	10,846	9	5,320	7,128	558
საპროცენტო შემოსავალი სესხებზე	331	857	9	372	356	9
საკრედიტო ზარალის ხარჯი/ (შემოტრუნება)	–	–	–	64	86	(5)
ანაზრები* 1 იანვრის მდგომარეობით	–	–	80	–	–	354
წლის განმავლობაში მიღებული ანაზრები	24,782	523,333	21,060	–	–	–
წლის განმავლობაში დაფარული ანაზრები	(24,782)	(523,333)	(21,140)	–	–	(274)
სხვა მოძრაობები**	–	–	–	–	–	–
ანაზრები 31 დეკემბრის მდგომარეობით	–	–	–	–	–	80
სუბორდინირებული ვალი 1 იანვრის მდგომარეობით	–	–	–	–	–	2,043
წლის განმავლობაში დაფარული სუბორდინირებული ვალი	–	–	–	–	–	(2,043)
სუბორდინირებული ვალი 31 დეკემბრის მდგომარეობით	–	–	–	–	–	–
მიმდინარე ანგარიშები 31 დეკემბრის მდგომარეობით	619	32,338	1,434	468	34,332	1,080
ანაზრებსა და მიმდინარე ანგარიშებზე საპროცენტო ხარჯი	3	1,040	44	1	372	103
სუბორდინირებული ვალის საპროცენტო ხარჯი	–	–	–	–	–	–
მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო	1	83	8	1	–	2
სხვა საოპერაციო ხარჯები	–	–	1	1	–	2

* ანაზრებში შედის ვადიანი ანაზრები და სადეპოზიტო სერტიფიკატები, ასევე შემნახველი ანგარიშები.

** სხვა მოძრაობები მოიცავს იმ თანხებს, რომლებიც აისახა ნაშთებში 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მაგრამ არ წარმოადგენს დაკავშირებულ მხარეებს 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

(ათას ლარში)

26. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

საერთო კონტროლს დაქვემდებარებულ სამეურნეო ერთეულებს მიეკუთვნებიან ის ორგანიზაციები, რომლებზეც ბანკის აქციონერები გარკვეულ კონტროლს ახორციელებენ და რომლებიც ბანკის დაკავშირებულ მხარეებს წარმოადგენენ.

2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში ხელმძღვანელობის ზედა რგოლი შედგებოდა 10 ადამიანისგან (2018 წ.: 7) და მათი ანაზღაურება მოიცავდა შემდეგს:

	2019	2018
ხელფასები, პრემიები და სხვა მოკლევადიანი სარგებელი	8,091	6,546
ხელმძღვანელი პირების ანაზღაურება, სულ	8,091	6,546

27. კაპიტალის მართვა

ბანკის კაპიტალის მართვის მიზანია მუდმივად უზრუნველყოს თავისი გადახდისუნარიანობა, დააკმაყოფილოს საზედამხედველო და შიდა კაპიტალის მოთხოვნები და შეინარჩუნოს კაპიტალის გონივრული მარაგი ბანკის ცნობილი (და, გარკვეულწილად, უცნობი) რისკებისგან დასაცავად.

ბანკის მიერ თავისი მთლიანი კაპიტალის მართვა ეყრდნობა კაპიტალის ადეკვატურობის შეფასების შიდა პროცესს, რომელიც წარმოადგენს მისი კაპიტალის მართვის ძირითად ინსტრუმენტს. გარდა ამისა, კაპიტალის სამართავად ბანკი ასევე იყენებს აღდგენის გეგმას, რომელიც შეიცავს საზედამხედველო კაპიტალის კრიტიკულ ზღვრებსა და აღდგენის სტრატეგიებს.

ბანკი ინარჩუნებს და აქტიურად განაგებს კაპიტალის ბაზას ბიზნესთან დაკავშირებული რისკების მართვის მიზნით. ბანკის კაპიტალის ადეკვატურობის შემოწმება ხდება სხვადასხვა კრიტერიუმებით, მათ შორის საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი კოეფიციენტების მიხედვით.

სებ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი ბაზელ III-ის მიხედვით

2017 წლის 18 დეკემბერს, სებ-მა გამოსცა და დაამტკიცა ცვლილებები კაპიტალის ადეკვატურობის შესახებ დებულებაში (გადაწყვეტილება #100/04), რომლითაც გადაიხედა მინიმალური კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტები, მოიცვა პილარ I-ის მოდელი და განისაზღვრა კაპიტალის კონსერვაციის, სისტემური რისკისა და კონტრციკლური ბუფერები (პილარ I-ის ბუფერები).

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ძირითადი პირველადი კაპიტალის, პირველადი კაპიტალისა და სრული კაპიტალის კოეფიციენტები განისაზღვრებოდა 4.50%-ით, 6.00%-ითა და 8.00%-ით, შესაბამისი თანმიმდევრობით, რომლებზეც დამატებით ბანკი ვალდებული იყო შეენარჩუნებინა პილარ I-ის ბუფერები და პილარ II-ის მოთხოვნები.

სისტემურობის ბუფერი დაგროვებითი ხასიათისაა და ნაწილდება მომდევნო სამ წელზე. ძალაშია 2018 წლის 31 დეკემბრიდან, პირველ წელს შეადგენს 0.6%-ს, და წლიდან წლამდე იზრდება 0.3%-ით 2021 წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით. კაპიტალის კონსერვაციის ბუფერის განაკვეთი 2.50%-ით, ხოლო კონტრციკლური ბუფერის – 0.00%-ით განისაზღვრა. პილარ I-ის ბუფერებში ცვლილებების შეტანა სებ-ის უფლებამოსილებაა.

27. კაპიტალის მართვა (გაგრძელება)

სებ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი ბაზელ III-ის მიხედვით (გაგრძელება)

2017 წლის 18 დეკემბერს, პილარ I-ის ბუფერებზე დამატებით, სებ-მა ასევე გამოსცა და დაამტკიცა პილარ II-ის მოთხოვნები. პილარ II-ის მოთხოვნები მოიცავს შემდეგ კაპიტალის ბუფერებს: არაჰეჯირებული სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერი (CICR), წმინდა GRAPE (რისკების შეფასების საერთო პროგრამა) ბუფერი, საკრედიტო პორტფელის კონცენტრაციის რისკის ბუფერი და წმინდა სტრესტესტის (სტრესგამძლეობის ანალიზი) ბუფერი.

მთლიანი საზედამხედველო კაპიტალის შემთხვევაში, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკი ვალდებული იყო, შეენარჩუნებინა სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერი 1.01%-ის ოდენობით, ძირითადად, მომხმარებლებზე უცხოურ ვალუტაში გაცემული სესხების პროცენტული წილის გამო, საკრედიტო პორტფელის კონცენტრაციის რისკის ბუფერი (HHI ბუფერი) 0.11%-ის ოდენობით, წმინდა GRAPE ბუფერი 5.50%-ის ოდენობით და წმინდა სტრეს-ტესტების ბუფერი 0%-ის ოდენობით. პირველადი კაპიტალისა და ძირითადი პირველადი კაპიტალის შემთხვევაში, წმინდა GRAPE ბუფერი და საკრედიტო პორტფელის კონცენტრაციის რისკის ბუფერები დარჩა იგივე – 20% და 15%, შესაბამისად, ხოლო საკრედიტო პორტფელის კონცენტრაციის რისკის ბუფერი – 75% და 56%, შესაბამისად.

2019 წლის 19 დეკემბერს სებ-მა მნიშვნელოვანი კორექტირება შეიტანა სესხის უზრუნველყოფის კოეფიციენტში საყოფაცხოვრებო უძრავი ქონებისთვის და ლიმიტი 50%-დან 80%-მდე გაზარდა.

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბაზელ III-ის მოთხოვნების მიხედვით, ბანკი ვალდებული იყო შეენარჩუნებინა მთლიანი კაპიტალის ადეკვატურობის მინიმალური კოეფიციენტი რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 18.02%-ის ოდენობით, ასევე პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის მინიმალური კოეფიციენტი რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 11.28%-ის ოდენობით, და ძირითადი პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი – რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 9.31%-ის ოდენობით, რაც გამოითვლება ბანკის მიერ სებ-ის მოთხოვნების მიხედვით მომზადებულ ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე დაყრდნობით (2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკი ინარჩუნებდა კაპიტალის მინიმალურ მოთხოვნებს სებ-ის მიერ კაპიტალის ადეკვატურობის შესახებ 2013 წლის 28 ოქტომბერს დამტკიცებული და გამოქვეყნებული დებულების (#100/04 დებულება) შესაბამისად და აკორექტირებდა სებ-ის ნებაყოფლობითი მუხლების მიხედვით, რომელიც ძალაში შევიდა 2014 წლის 30 ივნისიდან. 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კაპიტალის ადეკვატურობის მთლიანი კოეფიციენტი იყო 18.30%, პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი იყო 12.19%, ხოლო ძირითადი პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი 11.94%).

ბანკის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტები, სებ-ის ბაზელ II/III-ის მოთხოვნების თანახმად, შემდეგნაირად გამოითვლება:

	2019	2018
ძირითადი პირველადი კაპიტალი	215,359	210,610
დამატებითი პირველადი კაპიტალი	4,565	4,565
პირველადი კაპიტალი	219,924	215,175
მეორადი კაპიტალი	110,217	55,994
სულ საზედამხედველო კაპიტალი	330,141	271,169
რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივები	1,803,852	1,531,726
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	11.94%	13.75%
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	12.19%	14.05%
სულ მინიმალური საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი	18.30%	17.70%

(ათას ლარში)

28. ანგარიშგების პერიოდის შემდგომი მოვლენები

2020 წლის მარტში ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციამ ახალი კორონავირუსი („COVID-19“) გლობალურ პანდემიად გამოაცხადა. ჯერჯერობით გაურკვეველია, რამდენად შეაფერხებს ეს პანდემია მსოფლიო ეკონომიკის განვითარებას და რა გავლენას იქონიებს საქართველოს ეკონომიკაზე. COVID-19-ით ინფიცირების პირველი შემთხვევა დაავადებათა კონტროლის ეროვნულმა ცენტრმა (NCDC) 2020 წლის თებერვალში დაადასტურა. COVID-19-ის გავრცელების შესაჩერებლად საქართველოს მთავრობამ მთელი რიგი ზომები მიიღო, რამაც სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია. ბანკი აკვირდება კორონავირუსის (COVID-19) გავრცელების გავლენას თავის საქმიანობაზე, მომხმარებლებზე და თანამშრომლებზე და ასრულებს საქართველოს მთავრობის მიერ გაცემულ ოფიციალურ რეკომენდაციებს, რათა უზრუნველყოს თავისი თანამშრომლების უსაფრთხოება და თავისი საქმიანობის უწყვეტობა.

ბანკის მიერ 2020 წლის მარტის დასაწყისიდან განხორციელებულმა ღონისძიებებმა მას საშუალება მისცა, შეეცალა თავისი ყოველდღიური ოპერაციები, რათა მორგებოდა არსებულ უპრეცედენტო საოპერაციო გარემოს და, ამავდროულად, ეზრუნა თანამშრომლებისა და მომხმარებლების ჯანმრთელობაზე, უსაფრთხოებასა და კეთილდღეობაზე. ბანკმა თავისი ფილიალების ქსელში მიიღო ჯანდაცვის და ინფექციის თავიდან აცილების დამატებითი ზომები, რაც ხანდაზმული კლიენტების მაქსიმალურ დახმარებასაც ითვალისწინებს. სათავე ოფისსა და ბექ ოფისში ბანკი, რამდენადაც შესაძლებელია, დისტანციურად მუშაობს და უზრუნველყოფს საინფორმაციო ტექნოლოგიების სათანადო ინფრასტრუქტურას და ინფორმაციის უსაფრთხოების სტანდარტების დაცვას, რათა შესაძლებელი იყოს სახლიდან შეუფერხებელი მუშაობა.

მომხმარებლების მხარდასაჭერად ბანკმა მთავრობასთან, სეზ-თან და საბანკო სექტორთან ერთად თავის მსესხებლებს, კერძოდ, ყველა ფიზიკურ პირს და ასევე ყველაზე დაზარალებულ მიკრო და მცირე საწარმოებს, შესთავაზა სამთვლიანი საშელავათო პერიოდი სესხის ძირითადი თანხის და პროცენტის შენატანებზე. ამავდროულად, სეზ-მა გადადგა გარკვეული ნაბიჯები, რომლებითაც ბანკებს საშუალებას აძლევს, გამოიყენონ არსებული პრუდენციული ბუფერები ამ ფინანსურად სტრესულ ვითარებაში მომხმარებელთა დასახმარებლად და უწყვეტი საკრედიტო ოპერაციებით ქვეყნის ეკონომიკის მხარდასაჭერად.

კაპიტალის ადეკვატურობასთან დაკავშირებული ინიციატივები:

- ▶ კომბინირებული ბუფერი – რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 2.5%-იანი მოთხოვნის კაპიტალის კონსერვაციის ბუფერი 0%-მდე შემცირდა განუსაზღვრელი ვადით;
- ▶ პილარ 2-ის მოთხოვნები;
- ▶ სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერის მოთხოვნა 2/3-მდე შემცირდა განუსაზღვრელი ვადით;
- ▶ 2020 წლის მარტის ბოლოსთვის დაგეგმილი ყველა კაპიტალის ბუფერის ეტაპობრივი დანერგვა განუსაზღვრელი ვადით გადაიდო;
- ▶ საჭიროების შემთხვევაში, პილარ 2-ის ფარგლებში განსაზღვრული დანარჩენი ბუფერების მოთხოვნების მთლიანად ან ნაწილობრივ გაუქმების საკითხი ღია რჩება.

ლიკვიდურობასთან დაკავშირებული ინიციატივები:

- ▶ 400 მილიონი ლარის სვოპ საკრედიტო ხაზი გამოიყო ადგილობრივი კომერციული ბანკებისა და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისთვის;
- ▶ მიმდინარეობს ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტის მოთხოვნების (ადგილობრივ და უცხოურ ვალუტაში, ასევე მთლიანი მოთხოვნა) გადახედვა და შემცირება.

სხვა ინიციატივები:

- ▶ სეზ-ი არ დააწესებს ფულად სანქციებს ისეთი სავალდებულო ლიმიტების დარღვევისთვის, რომლებიც გარე ფაქტორებით (მაგ. სავალუტო კურსის გაუფასურება) არის გამოწვეული;
- ▶ თითქმის ყველა ახალი ნორმატიული ცვლილება და მოთხოვნა 2020 წლის სექტემბრამდე, ან სეზ-ის მიერ შემდგომი რეკომენდაციების გაცემამდეა გადადებული.

(ათას ლარში)

28. ანგარიშგების პერიოდის შემდგომი მოვლენები (გაგრძელება)

ბანკის კვლავაც მყარი კაპიტალის პოზიცია და ლიკვიდურობა აქვს, თუმცა 2020 წლის 31 მარტისთვის ხელმძღვანელობამ გადაწყვიტა დამატებითი ბუფერის შექმნა და სესხებზე შესაძლო დანაკარგების რეზერვის გაზრდა დაახლოებით მთლიანი სასესხო პორტფელის 1.6-1.8%-ის ოდენობით, ადგილობრივი პრუდენციული რეგულაციების შესაბამისად. ამის შედეგად, ბანკის ძირითადი პირველადი კაპიტალის, პირველადი კაპიტალის და მთლიანი კაპიტალის კოეფიციენტები შემცირდა და 10.41%, 10.66% და 17.01% შეადგინა, 6.43%-იან, 8.28%-იან და 14.83%-იან მინიმალურ მოთხოვნებთან შედარებით.

გარდა ზემოაღნიშნულისა, საქართველოს მთავრობა, დაახლოებით ორი მილიარდი ლარის დახმარების პაკეტის გამოყოფასთან ერთად, რომელიც გულისხმობს ფიზიკური პირებისთვის შემწეობას და დაზარალებული კომპანიებისთვის საგადასახადო შეღავათებს, მჭიდროდ თანამშრომლობს სებ-თან, რათა აქტიურად მოახდინოს უფრო დიდი სესხების მობილიზება საერთაშორისო სავალუტო ფონდიდან და პარტნიორი ორგანიზაციებისგან ეკონომიკური საქმიანობის მხარდაჭერის მიზნით. როგორც სახელმწიფო პირები აცხადებენ, დაახლოებით სამი მილიარდი აშშ დოლარის ფინანსური მხარდაჭერის პაკეტია გამოყოფილი საერთაშორისო ფინანსური ორგანიზაციების მიერ.

ბანკის ხელმძღვანელობა აგრძელებს სიტუაციაზე დაკვირვებას ყოველდღიურად და შესაბამისად მოქმედებს. ამასთან, ბანკის გრძელვადიანი მიზნები უცვლელი რჩება.

COVID-19-ის შემდგომი გავრცელება საქართველოსა და მთელ მსოფლიოში, სავარაუდოდ, უარყოფითად აისახება ეკონომიკაზე, თუმცა ჯერ ნაადრევია ბანკის საქმიანობაზე მისი შესაძლო გავლენის სრულად გააზრება. ბანკი კორონავირუსის (COVID-19) გავრცელებას ბალანსის შედგენის თარიღის შემდეგ დამდგარ, არამაკორექტირებელ, მოვლენად მიიჩნევს.

სს ლიბერთი ბანკი

მმართველობის ანგარიშგება 2019

სარჩევი

1	შესავალი.....	3
1.1	მმართველობის ანგარიშგების მიზანი.....	3
1.2	შემოწმება.....	3
1.3	მომზადების საფუძველი.....	3
2	საქმიანობის მიმოხილვა	4
2.1	ბანკის ძირითადი მაჩვენებლების მიმოხილვა	4
2.2	განვითარების გეგმები და ბიზნეს მოდელი.....	8
2.3	ინფორმაცია ფილიალების საქმიანობის შესახებ.....	10
2.4	კვლევების მიმოხილვა.....	11
2.5	გამოსყიდული საკუთარი აქციები	11
2.6	საკრედიტო, საბაზრო, ლიკვიდობის და სხვა რისკების მიმოხილვა	11
3	კორპორაციული მართვის ანგარიშგება.....	24
3.1	აქციონერთა და აქციონერთა საერთო კრების უფლებების და მათი განხორციელების წესების მიმოხილვა	25
3.2	სამეთვალყურეო საბჭო.....	28
3.3	სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტები.....	37
3.4	დირექტორთა საბჭო.....	41
3.5	სავალდებულო სატენდერო შეთავაზება	47
3.6	ფინანსური ანგარიშგების შედგენის პროცესთან დაკავშირებული შიდა კონტროლისა და რისკების მართვის სისტემების მიმოხილვა	48
4	არაფინანსური ანგარიშგება.....	49
4.1	სოციალური და დასაქმების საკითხები	49
4.2	გარემოს დაცვასთან დაკავშირებული საკითხები.....	51
4.3	ადამიანის უფლებები	52
4.4	კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლა	52
4.5	დამატებითი ინფორმაცია	52

მმართველობის ანგარიშგების წარდგენა

ანგარიშგება მომზადებულია „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის საფუძველზე.

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობა

ბანკის ხელმძღვანელობა ადასტურებს მოცემულ მმართველობის ანგარიშგებაში ასახული ყველა მონაცემისა და ინფორმაციის უტყუარობასა და სიზუსტეს. ანგარიშგება მომზადებულია სამეთვალყურეო საბჭოსთან შეთანხმებული შიდა კონტროლის პროცესების სრული დაცვით. ანგარიშგება აკმაყოფილებს „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის მოთხოვნებს.

ვასილ ხოდელი

გენერალური დირექტორი

დავით წიკლაური

ფინანსური დირექტორი

17 სექტემბერი, 2020 წ.

მმართველობის ანგარიშგების წარდგენა

ანგარიშგება მომზადებულია „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის საფუძველზე.

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობა

ბანკის ხელმძღვანელობა ადასტურებს მოცემულ მმართველობის ანგარიშგებაში ასახული ყველა მონაცემისა და ინფორმაციის უტყუარობასა და სიზუსტეს. ანგარიშგება მომზადებულია სამეთვალყურეო საბჭოსთან შეთანხმებული შიდა კონტროლის პროცესების სრული დაცვით. ანგარიშგება აკმაყოფილებს „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის მოთხოვნებს.

ვასილ ხოდელი

გენერალური დირექტორი

დავით წიკლაური

ფინანსური დირექტორი

17 სექტემბერი, 2020 წ.

1 შესავალი

1.1 მმართველობის ანგარიშგების მიზანი

წინამდებარე დოკუმენტის მიზანია დაინტერესებულ პირებს გააცნოს და მიაწოდოს ინფორმაცია სს ლიბერთი ბანკის („ბანკი“) საქმიანობასთან, განვითარებასა და მდგომარეობასთან დაკავშირებით, რომელიც მოითხოვება „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონით. მმართველობის ანგარიშგება მოიცავს ბანკის საქმიანობის მიმოხილვას, კორპორაციული მართვის ანგარიშგებას და არაფინანსურ ანგარიშგებას. მმართველობის ანგარიშგება შეგიძლიათ იხილოთ ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის ვებ-გვერდზე: saras.gov.ge.

1.2 შემოწმება

მმართველობის ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ინფორმაცია შემოწმდა და დამტკიცდა სს ლიბერთი ბანკის მმართველი საბჭოს და სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ. აუდიტორის მოსაზრება მმართველობის ანგარიშგების მარეგულირებელ ნორმატიულ აქტებთან შესაბამისობაში და იმავე საანგარიშგებო პერიოდის ფინანსურ ანგარიშგებასთან თანხვედნილობის თაობაზე მოცემულია ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში.

1.3 მომზადების საფუძველი

წინამდებარე დოკუმენტში მოცემული ყველა რაოდენობრივი მაჩვენებელი აღრიცხულია ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების („IFRS“) შესაბამისად ინდივიდუალურ დონეზე, თუ სხვაგვარად არ არის მითითებული.

2 საქმიანობის მიმოხილვა

2.1 ბანკის ძირითადი მაჩვენებლების მიმოხილვა

ბანკის 2019 წლის მოგებამ შეადგინა 37.6 მილიონი ლარი, რაც 33%-ით ნაკლებია 2018 წლის მაჩვენებელზე. წმინდა საპროცენტო შემოსავალი 2019 წელს 9%-ით შემცირდა (182.5 მილიონი ლარიდან 165.6 მილიონ ლარამდე). კლიენტებზე გაცემული წმინდა სესხების მოცულობა გაიზარდა 23%-ით 1,177.58 მილიონ ლარამდე. მთლიანი აქტივები 2019 წლის განმავლობაში გაიზარდა 16%-ით, ხოლო მთლიანი კაპიტალი - 14%-ით. საბალანსო ღირებულება ერთ ჩვეულებრივ აქციაზე 0.0593-დან 0.0705-მდე გაიზარდა.

ძირითადი ფინანსური ინფორმაცია

მილიონი ლარი, თუ სხვაგვარად არ არის მითითებული	დასრულებული წლისათვის		ცვლილება
	31 დეკემბერი 2019	31 დეკემბერი 2018	
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	165.6	182.5	-9%
მთლიანი საოპერაციო შემოსავალი ⁽¹⁾	211.4	228.4	-7%
წლის მოგება	37.6	56.5	-33%
მოგება ერთ აქციაზე, ლარი	0.00816	0.01244	-34%
შემოსავალი საშუალო მთლიან კაპიტალზე ⁽²⁾	13.0%	23.2%	
შემოსავალი საშუალო მთლიან აქტივებზე ⁽³⁾	1.9%	3.2%	
მთლიანი აქტივები	2,134.46	1,839.04	16%
კლიენტებზე გაცემული სესხები	1,177.58	953.54	23%
მთლიანი ვალდებულებები	1,827.22	1,569.94	16%
მთლიანი კაპიტალი	307.2	269.1	14%
საბალანსო ღირებულება ერთ ჩვეულებრივ აქციაზე, ლარი	0.0705	0.0593	19%

(1) მთლიანი საოპერაციო შემოსავალი არ მოიცავს სესხის გაუფასურების რეზერვის ხარჯს.

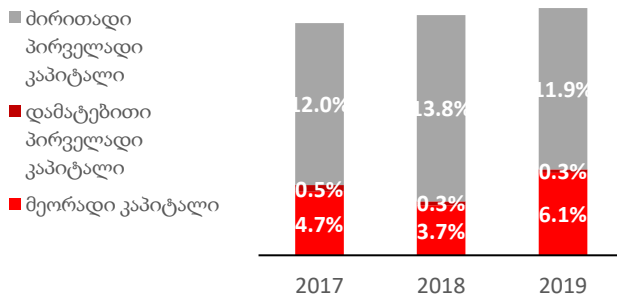
(2) შემოსავალი საშუალო მთლიან კაპიტალზე (Return on Average Equity - „ROAE“) შეადგენს იმ პერიოდის წმინდა მოგებას, რომელიც იყოფა საშუალო მთლიან საკუთარ კაპიტალზე იმავე პერიოდის განმავლობაში.

(3) შემოსავალი საშუალო მთლიან აქტივებზე (Return on Average Assets - „ROAA“) შეადგენს იმ პერიოდის წმინდა მოგებას, რომელიც იყოფა საშუალო მთლიან აქტივებზე იმავე პერიოდის განმავლობაში.

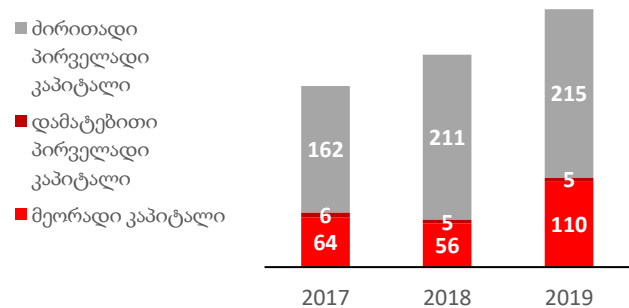
2019 წლის განმავლობაში ბანკმა გააგრძელა კაპიტალის პოზიციის გაუმჯობესება სუბორდინირებული ვალდებულებების მოზიდვით, რის შედეგადაც მეორადმა კაპიტალმა შეადგინა 110 მილიონი ლარი, წინა წლის მონაცემზე 96.8%-ით მეტი. ძირითადმა პირველადმა კაპიტალმა (Common Equity Tier 1 - „CET1“) შეადგინა 215 მილიონი ლარი, რაც 2.3%-ით აღემატება წინა წლის მონაცემებს.

რისკის მიხედვით შეწონილი პოზიციები (Risk Weighted Exposure - „RWE“) გაიზარდა 1,804 მილიონ ლარამდე, რაც განაპირობა მთლიანი აქტივების ზრდამ. ასევე, საოპერაციო რისკებისა და საბაზრო რისკების ზრდამ 12 მილიონი და 11.9 მილიონი ლარით, შესაბამისად.

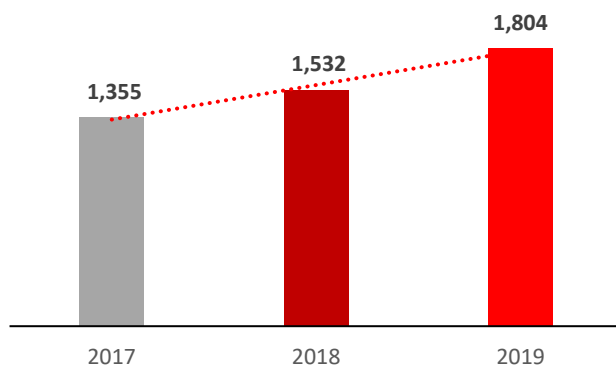
საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი

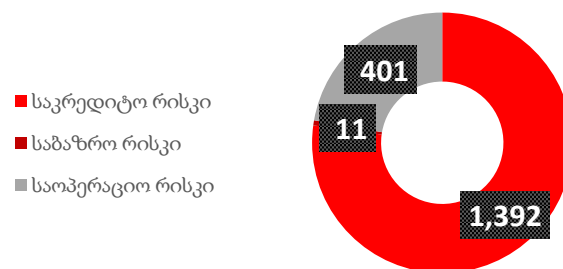
მინიმალური საზედამხედველო კაპიტალი ლარებში

RWE, მილიონ ლარში

RWE რისკის ტიპის მიხედვით მილიონ ლარში

შენიშვნა: ზემოთ 4 ცხრილში წარმოდგენილი მონაცემები აღრიცხულია სეზ-ის ბუღალტრული სტანდარტების შესაბამისად.

კორონავირუსის (კოვიდ-19) პანდემიით გამოწვეული ნეგატიური ეფექტების შემცირებისა და საქართველოს ეკონომიკის განვითარების მიზნით, 2020 წლის დასაწყისში საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა შეიმუშავა დროებითი სამეთვალყურეო გეგმა, რომლის თანახმად, ბანკებს შეუმსუბუქდებათ კაპიტალის მოთხოვნები შემდეგი ბუფერების შემცირებით - კაპიტალის კონსერვაციის ბუფერი (რისკის მიხედვით შეწონილი რისკის პოზიციების 2.5%) და პილარ 2 ბუფერის ნაწილი (არაპეჯირებული სავალუტო რისკის პოზიციების 2/3). აღნიშნული სამეთვალყურეო შემსუბუქება ათავისუფლებს 1.6 მილიარდი ლარის კაპიტალს.

გარდა ამისა, ეროვნულმა ბანკმა კოორდინაცია გაუწია სისტემაში შესაბამისი სესხის ზარალის რეზერვების შექმნას. 2020 წლის პირველი კვარტლისთვის გათვალისწინებული კოვიდ-19-თან დაკავშირებული რეზერვის თანხა საშუალო სასესხო პორტფელის 1.7%-2.0-ს შეადგენს.

სს ლიბერთი ბანკის რეიტინგები

Fitch Ratings		რეიტინგი	პერსპექტივა	თარიღი
ემიტენტის დეფოლტის რეიტინგი	გრძელვადიანი	B+	ნეგატიური	10-აპრილი-20
	მოკლევადიანი	B	-	
მხარდაჭერის რეიტინგი		4	-	
მხარდაჭერის რეიტინგის დონე		B	-	

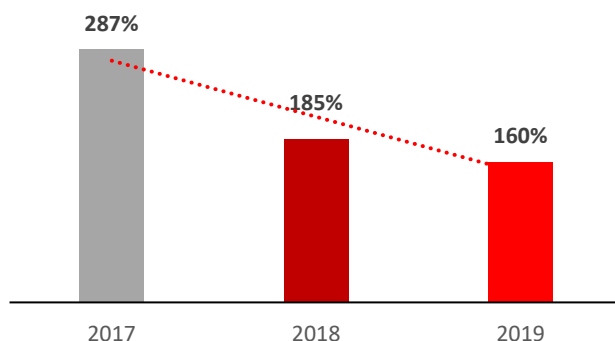
Standard & Poor's		რეიტინგი	პერსპექტივა	თარიღი
ემიტენტის საკრედიტო რეიტინგი	გრძელვადიანი	B	სტაბილური	10-აპრილი-20
	მოკლევადიანი	B		

Moody's		რეიტინგი	პერსპექტივა	თარიღი
საბანკო რეიტინგი (უცხოური)	გრძელვადიანი	Ba3	სტაბილური	20-ივნისი-19
საბანკო რეიტინგი (ადგილობრივი)		Ba3		
კონტრაგენტის რისკის რეიტინგი (უცხოური)	გრძელვადიანი	Ba2	-	
კონტრაგენტის რისკის რეიტინგი (ადგილობრივი)		Ba2	-	

კოვიდ-19-ის მიერ გამოწვეული ეკონომიკური და ფინანსური კრიზისიდან გამომდინარე, 2020 წლის დასაწყისში საქართველოს საბანკო სექტორის პერსპექტივა განახლდა და სტაბილურიდან ნეგატიურზე გადაინაცვლა.

2019 წელს ბანკმა დაიწყო ლიკვიდური აქტივების ეფექტურად გამოყენება და ლიკვიდური სახსრებით ბიზნეს სესხების დაფინანსება, შედეგად, ლიკვიდობის პოზიცია წლის განმავლობაში შემცირდა. 2019 წლის ბოლოსთვის ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი (სებ-ის შესაბამისად) იყო 160%.

ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი

შენიშვნა: ზემოთ ცხრილში წარმოდგენილი მონაცემები აღრიცხულია სებ-ის ბუღალტრული სტანდარტების შესაბამისად.

ამჟამად ლიბერთი ბანკი ფლობს ლიკვიდობის დაფარვის მაღალ კოეფიციენტს. კოვიდ-19 კრიზისის გათვალისწინებით, ეროვნულმა ბანკმა შემდეგი ზომები მიიღო:

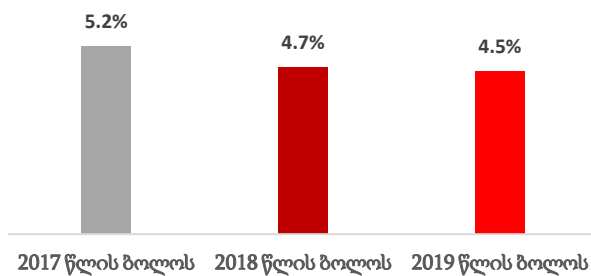
- ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტის 75% მოთხოვნა ეროვნულ ვალუტაში გაუქმდა 1 წლის ვადით.
- კომერციული ბანკებისთვის გააქტიურდა ლიკვიდობის დამატებითი ინსტრუმენტები, მათ შორის სვოპ ოპერაციები, რომელთა საშუალებითაც საბანკო სისტემას მიეწოდება ლარის ლიკვიდობა.
- ამოქმედდა ახალი ინსტრუმენტი მცირე და საშუალო ბიზნესის დაფინანსების მხარდასაჭერად, ეროვნული ბანკის სახსრების მიღების შესაძლებლობით მცირე და საშუალო ბიზნესის სასესხო პორტფელის უზრუნველყოფის მიზნით.

კოვიდ-19 კრიზისის დროს სესხების გაცემა შემცირდა 2020 წლის დასაწყისში, თუმცა ამჟამად ტემპი იზრდება. ერთ-ერთი ინიციატივა რაც მთავრობამ შემოიტანა, იპოთეკური სესხების საპროცენტო განაკვეთის 4%-ის სუბსიდირებაა ხუთი წლის განმავლობაში.

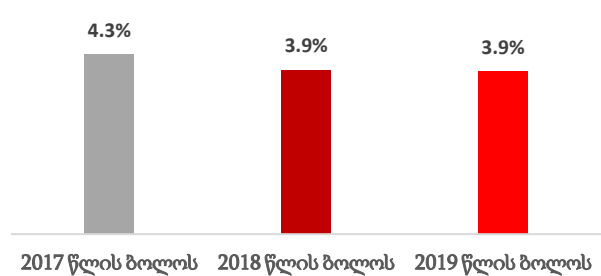
2.1.1 ბანკის კონკურენტული მდგომარეობა ბაზარზე

ბანკის მთლიანი აქტივების საბაზრო წილმა 2019 წლის მდგომარეობით შეადგინა 4.5%. ბანკის მთლიანი სესხების საბაზრო წილი 3.9% დარჩა, ხოლო წმინდა სესხების საბაზრო წილი 3.7%-დან 3.8%-მდე გაიზარდა. კლიენტების მიერ განთავსებული დეპოზიტების საბაზრო წილი 6.4%-დან 5.9%-მდე შემცირდა.

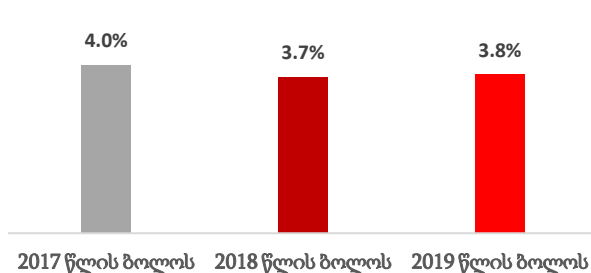
მთლიანი აქტივების საბაზრო წილი

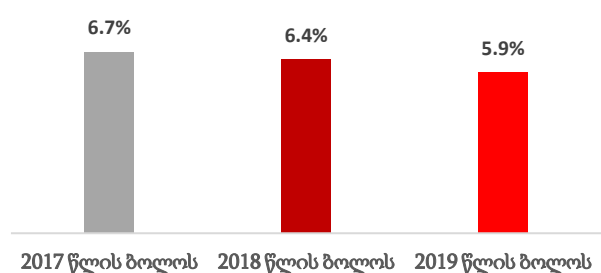
მთლიანი სესხების საბაზრო წილი

წმინდა სესხების საბაზრო წილი

კლიენტების მიერ განთავსებული
დეპოზიტების საბაზრო წილი

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

2.1.2 ჯგუფის სტრუქტურა

ბანკი არის ქვემოთ მოცემულ ცხრილში მითითებული საწარმოების მშობელი კომპანია, რომლებიც კონსოლიდირებულია აუდიტის მიერ შემოწმებულ ფინანსურ ანგარიშგებებში (ფასს-ის შესაბამისად). საზედამხედველო და სხვა მნიშვნელოვანი მიზნებისთვის, აღნიშნული კომპანიები არ არის კონსოლიდირებული და ბანკს მოეთხოვება შეასრულოს ყველა საზედამხედველო მოთხოვნა დამოუკიდებლად. 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მთლიანმა წმინდა ინვესტიციებმა აღნიშნულ კომპანიებში შეადგინა 0.1 მილიონი ლარი სებ-ის და ფასს-ის შესაბამისად (31 დეკემბერი 2018 წ: 0.3 მილიონი ლარი სებ-ის შესაბამისად, 0.1 მილიონი ლარი ფასს-ის შესაბამისად), რაც არამატერიალურია.

ბანკის საკუთრების წილი

სახელი	რეგისტრაციის ქვეყანა	31-დეკ-19	31-დეკ-18	რეგისტრაციის თარიღი	საქმიანობები
შპს Bus Stop ⁽¹⁾	საქართველო	100.00%	100.00%	27-აგვისტო-09	გარე რეკლამირება
სს სმარტექსი	საქართველო	21.47%	21.47%	5-იანვარი-09	ადრეული ეტაპის VC ინვესტიციები

(1) ამჟამად უმოქმედო.

2.2 განვითარების გეგმები და ბიზნეს მოდელი

2020 წლის დასაწყისში ლიბერთი ბანკის ახალი აღმასრულებელ დირექტორად ვასილ ხოდელი დაინიშნა. 2020 წელი ლიბერთი ბანკისთვის განახლებული სტრატეგიის, ცვლილებებისა და ტრანსფორმაციის წელია. უშუალო გეგმა დირექტორთა საბჭოს გაძლიერება, უნივერსალური საბანკო ბიზნეს მოდელის გამყარება, პროდუქტებისა და პროცესების ციფრულ ტრანსფორმაციასთან მიახლოება, რაც გააუმჯობესებს საქართველოს რეგიონებში ფინანსების ხელმისაწვდომობას ყველა სამომხმარებლო სეგმენტში.

ახალი დირექტორთა საბჭოს მიზანია მაქსიმალურად გაზარდოს სააქციო ღირებულება მომგებიანი ზრდისა და საქართველოში ბანკის ერთ-ერთ წამყვან ფინანსურ ინსტიტუტად გარდაქმნის გზით. ბანკს აერთიანებს ყველაზე დიდ საცალო ქსელს საქართველოში, რომელიც მოიცავს სრული მომსახურების ფილიალებს, სერვისცენტრებს, მცირე ზომის გაყიდვების ობიექტებს, აგრეთვე ისეთი ტიპის ობიექტებს, რომლებიც მესამე მხარის ბიზნესშია განთავსებული. ბანკი გეგმავს მეტად განავითაროს მომხმარებლებთან კომუნიკაცია დისტანციური და ციფრული არხების გამოყენებით.

2020 წლის დასაწყისში ბანკმა შეიმუშავა ახალი ხედვა და მისია:

- ხედვა: ჩვენი ხედვაა გავაუმჯობესოთ საქართველოში თითოეული ადამიანის, ოჯახისა და ბიზნესის ცხოვრება.
- მისია: ჩვენ მთელი გულით ვზრუნავთ ადამიანებზე, მათ ოჯახებსა და ბიზნესებზე. ჩვენ ვიქნებით ხელმისაწვდომი ყველგან, სადაც ჩვენი მომხმარებლები არიან და მივაწვდით მათზე მორგებულ და სწრაფ მომსახურებას.

2020 წლის გეგმები

- 2020 წელს ლიბერთი ბანკს COVID-19 პანდემიის გამო მნიშვნელოვნად მძიმე საბაზრო პირობებთან გამკლავება მოუწია. ბანკის მიზანია მინიმალური შესაძლო ნეგატიური გავლენით შეძლოს არახელსაყრელი ბაზრის პირობებში ფუნქციონირება და ამასთანავე გააგრძელოს მომხმარებლების კეთილდღეობაზე ზრუნვა. მიუხედავად გამოწვევებისა, COVID-19 პანდემია იძლევა შესაძლებლობას გაიზარდოს ციფრული ტრანსფორმაციის ხარისხი და მეტი დრო დაეთმოს მომსახურებისა და პროდუქტების ახალ დიზაინზე მუშაობას, რომელიც მოერგება სხვადასხვა სეგმენტის მომხმარებლებს.
- 2020 წელს ბანკი მიზნად ისახავს შეინარჩუნოს საქართველოში აქტივებით მესამე უმსხვილესი ბანკის პოზიცია და ამაღდროულად ლარიზაციის მაღალი დონე როგორც აქტივების, ისე ვალდებულებების მხრივ.

უნივერსალური საბანკო მომსახურება

- ლიბერთი ბანკი შეინარჩუნებს უნივერსალურ საბანკო მოდელს ძირითადი აქცენტით საცალო და MSME სეგმენტებზე. კორპორატიული და კერძო საბანკო ბიზნესი დარჩება მტკიცე საყრდენი უნივერსალური ბანკის მშენებლობის თვალსაზრისით.
- ხარისხიან უნივერსალურ საბანკო მომსახურებასთან ერთად, ლიბერთი ბანკი ყურადღებას გაამახვილებს ინოვაციური პროდუქტების შემუშავებაზე, პროცესების გამარტივებაზე, ციფრული ტრანსფორმაციის ხარისხის ამაღლებასა და ახალი მომხმარებლების მოზიდვაზე, მათ შორის ისეთ კლიენტებზე, რომლებიც ჯერ არ სარგებლობენ საბანკო მომსახურებით.

ციფრული საბანკო მომსახურება

- ბანკი აპირებს გააგრძელოს ციფრული საბანკო შესაძლებლობების გაუმჯობესება და შექმნას მომხმარებლის უმაღლესი დონის ციფრული გამოცდილება მობილური და ინტერნეტბანკის პლატფორმების საშუალებით.
- ბანკი ასევე მიზნად ისახავს ახალი მომხმარებლებისთვის პროცესების დაჩქარება/გამარტივებას.
- ხანდაზმულთა და სოციალურად დაუცველი სეგმენტისთვის ფართო ფინანსური განათლების შესაძლებლობების შეთავაზებებთან ერთად, ასევე შემუშავდება ინოვაციური პროდუქტები.
- ელექტრონული კომერციის ბაზარი On/Off იგეგმება განვითარდეს როგორც ლიბერთი ბანკის შვილობილი კომპანია, რომელიც ხელს შეუწყობს ციფრული შეთავაზებების ზრდას და შესაძლებელს გახდის მომხმარებლებისთვის ეკოსისტემური გარემოს შექმნას.

კლიენტების მომსახურება

- ლიბერთი ბანკი არის მომხმარებელზე ორიენტირებული ფინანსური სერვისების მიმწოდებელი და აპირებს გააგრძელოს მომხმარებელთა მომსახურების და გამოცდილების მეტად გაღრმავება. ამ მხრივ, დაგეგმილია მომხმარებელთა მომსახურების მოდელის, ორგანიზაციული ცვლილებების და მომხმარებელთა საჩივრების მართვის გაუმჯობესება.

საკრედიტო რეიტინგები

- ლიბერთი ბანკის მიზანია შეინარჩუნოს საკრედიტო რეიტინგები COVID-19 ით გამოწვეულ რთულ გარემოში, მაგრამ ასევე გეგმავს მათ გაუმჯობესებას გრძელვადიან პერსპექტივაში.
- ბანკის უახლესი საკრედიტო რეიტინგები გამოიყურება შემდეგნაირად:
 - Fitch: B+, პერსპექტივა - ნეგატიური, დამტკიცების თარიღი: 10 აპრილი 2020
 - S&P: B, პერსპექტივა - სტაბილური, დამტკიცების თარიღი: 10 აპრილი 2020
 - Moody's: Ba3, პერსპექტივა - სტაბილური, დამტკიცების თარიღი: 20 ივნისი 2019

დაფინანსება

- ლიბერთი ბანკი მიზნად ისახავს გააუმჯობესოს/დააოპტიმიზიროს დაფინანსების სტრუქტურა და გამოიყენოს შესაძლებლობები ფონდირების ხარჯის შესამცირებლად. ამასთან დაკავშირებით, ბანკი აპირებს გააგრძელოს თანამშრომლობა და კომუნიკაცია საერთაშორისო განვითარების ფინანსურ ინსტიტუტებთან.

კორპორაციული და სოციალური პასუხისმგებლობა

- ბანკი აქტიურად უწყობს ხელს გარემოსთვის სასარგებლო, საგანმანათლებლო და ჯანდაცვის CSR პროექტებს, რომლებიც მიმართულია ხანდაზმულთა და საზოგადოების მოწყვლადი ნაწილის საჭიროებებზე.

- „მწვანე ყუთები“ სათაო ოფისში - სადაც გამოყენებული ქაღალდები გროვდება გადასამუშავებლად
- უფასო კომპიუტერული და ფინანსური განათლება 60+ ასაკის ადამიანებისთვის, ახლა უკვე ონლაინ
- სოლიდარობის ფონდი 22 წლამდე ონკოდაავადებული პაციენტებისთვის და რეაბილიტაციის ცენტრი უნარშეზღუდული ბავშვებისთვის.
- კომუნალური გადასახადების დაფინანსება ქვეყნის მასშტაბით 52 თავშესაფრისა და მზრუნველობის სახლისთვის

ცხრილი 2.3.1 ბანკის მთავარი სტრატეგიული მაჩვენებლები

აქტივების ხარისხი	31-დეკემბერი-19	31-დეკემბერი-18
უმოქმედო სესხები/მთლიანი სესხები, %	4.3%	7.2%
რისკის ხარჯი	1.5%	3.8%

ათას ლარში	31-დეკემბერი-19	31-დეკემბერი-18
მთლიანი სესხები	1,269,215	1,061,646
კორპორატიული სესხები	335,690	190,539

2.3 ინფორმაცია ფილიალების საქმიანობის შესახებ

ბანკი წარმოადგენს ერთ-ერთ ყველაზე ფართო ფილიალების ქსელის მფლობელს საქართველოში. ბანკი მთელი საქართველოს მასშტაბით წარმოდგენილია 426 ფილიალით, რომელიც ყოველთვის ემსახურება 1.5 მილიონ კლიენტზე მეტს. 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის ფილიალები და სერვის ცენტრები ნაწილდება შემდეგნაირად:

- ფილიალები და სერვის ცენტრები – 157
- სპეციალიზირებული სერვის ცენტრები (Specialize Outlet) – 169
- მობილური ფილიალები (LX Mobile Branches) – 100

ფილიალები და სერვის ცენტრები მდებარეობს საქართველოს ყველა ქალაქში, დაბასა და რაიონული ცენტრში. სპეციალიზირებული სერვის ცენტრები ემსახურება საქართველოს მოსახლეობას ისეთ სტრატეგიულ ლოკაციებზე, როგორც არის: სასაზღვრო-გამშვები პუნქტები, შსს მომსახურების სააგენტოები, იუსტიციის სახლები, შემოსავლების სამსახურები, სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოები და სხვა სტრატეგიული ლოკაციები.

ბანკი გაყიდვების წერტილებით წარმოდგენილია ყველა დასახლებულ პუნქტსა და სოფელში, სადაც მოსახლეობას საშუალება აქვს მიიღოს სრული საბანკო მომსახურება. მობილური ფილიალი არის მოძრავი ბანკი (ავტომობილი აღჭურვილი ტექნიკით), რომლითაც ბანკი სრულ საბანკო მომსახურებას უწევს საქართველოს მოსახლეობას ნებისმიერ ადგილას, მათ შორის მაღალმთიან რეგიონებში.

2.4 კვლევების მიმოხილვა

2019 წლის განმავლობაში ბანკმა ჩაატარა შემდეგი კვლევები:

- კორპორატიული კულტურის შიდა კვლევა, რომელიც მიზნად ისახავდა თანამშრომლების განწყობის და ლიბერთის ბრენდის მიმართ დამოკიდებულებების გამოკვლევას. ასევე, აღნიშნული კვლევა ემსახურებოდა მენეჯმენტის, ბექოფისის და ფრონტის თანამშრომლებს შორის საერთო (common) და განსხვავებული (different) პრობლემატური საკითხების გამოკვლევასა და შესაბამისი რეკომენდაციების გაწევას.
- საპენსიო ასაკის მომხმარებლების კვლევა მთელი საქართველოს მასშტაბით, რომელიც მიზნად ისახავდა საპენსიო ასაკის მომხმარებლის სეგმენტაციასა და სეგმენტების მიხედვით მათი საჭიროებების და ცხოვრების სტილის კვლევას. კვლევის მთავარი ამოცანა იყო აღნიშნული სეგმენტების დამოკიდებულებების გაგება ზოგადად ბანკებისა და საბანკო მომსახურების მიმართ, და ასევე, კონკრეტულად ლიბერთი ბანკთან დაკავშირებული ემოციების შეფასება.

ორივე კვლევა შესრულდა კომპანია ACT-ს (Analysis and Consulting Team) მიერ.

2.5 გამოსყიდული საკუთარი აქციები

2015 წლის 12 ნოემბერს ჯგუფმა დაიწყო ჩვეულებრივი აქციების გამოსყიდვა (შემდგომში „გამოსყიდვა“), რა დროსაც თითო ჩვეულებრივ აქციაში გადაიხდა 0.0179 ლარი, და ჩვეულებრივი აქციების მაქსიმალურმა რაოდენობამ შეადგინა 1,045,428,327, ანუ გამოშვებული და მიმოქცევაში არსებული ჩვეულებრივი აქციების მთლიანი რაოდენობის 19.00%. გამოსყიდვის პერიოდი განისაზღვრა 90 კალენდარული დღით გამოცხადების თარიღიდან 2016 წლის 10 თებერვლამდე. 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფმა გამოსყიდა და მთლიანად მოახდინა ანგარიშსწორება 1,045,428,327 ჩვეულებრივ აქციაზე (გამოშვებული და მიმოქცევაში არსებული აქციების მთლიანი რაოდენობის 19.00%). 2018 წელს ჯგუფმა გარდაქმნა 1,573,680 პრივილეგირებული აქცია 31,600,000 ჩვეულებრივ აქციად, რის შედეგადაც ჩვეულებრივი გამოსყიდული აქციები შემცირდა 1,013,828,327-მდე (2017 წ.: 1,045,428,327). 2019 წელს აქციების გარდაქმნა არ მომხდარა.

2.6 საკრედიტო, საბაზრო, ლიკვიდობის და სხვა რისკების მიმოხილვა

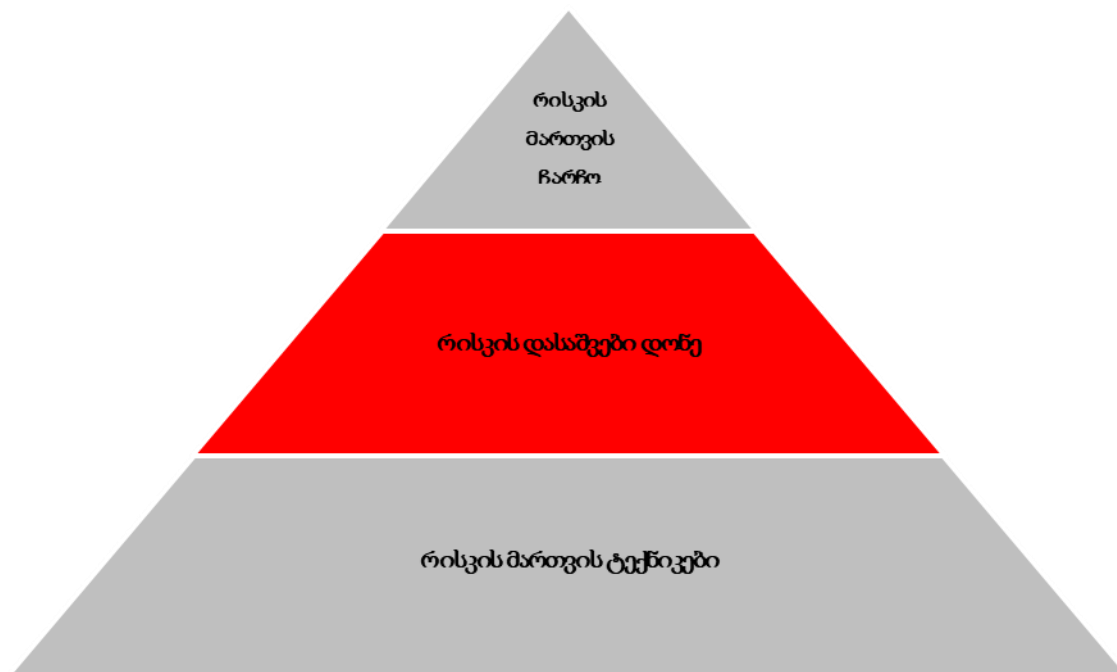
რისკი დამახასიათებელია საბანკო საქმიანობისთვის, თუმცა რისკის მართვა ხორციელდება გამოვლენის, შეფასების და მონიტორინგის უწყვეტი პროცესის მეშვეობით, რისკის ლიმიტების და კონტროლის სხვა მექანიზმების გამოყენებით. რისკის მართვის პროცესი უმნიშვნელოვანესია ბანკის უწყვეტი მომგებიანობისთვის და ბანკის თითოეული პირი ანგარიშვალდებულია რისკის პოზიციებზე მის მიერ აღებულ პასუხისმგებლობებთან დაკავშირებით. ბანკი დგას საკრედიტო რისკის, ლიკვიდობის რისკის, საბაზრო რისკის, საოპერაციო რისკის და სხვა არაფინანსური რისკების წინაშე. ბანკის მიერ მიღებული რისკის მართვის სტრუქტურა ადგენს დასაშვებ რისკების ლიმიტების ფარგლებს თითოეულ რისკთან და ბიზნეს ხაზთან მიმართებაში და უზრუნველყოფს მის შესაბამისობას.

2.6.1 რისკების მართვის მექანიზმები

ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს ეკისრება საერთო პასუხისმგებლობა ბანკის რისკის მართვის ჩარჩოს შექმნასა და ზედამხედველობაზე.

ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკა ითვალისწინებს ბანკის რისკების დადგენასა და ანალიზს, შესაბამისი რისკის ლიმიტების და კონტროლის მექანიზმების განსაზღვრის და რისკების მონიტორინგის და ლიმიტების დაცვის მიზნით. რეგულარულად ხდება რისკის მართვის პოლიტიკის და სისტემების გადახედვა ბაზრის პირობების, პროდუქტების და შეთავაზებული მომსახურებების ცვლილებების ასახვის მიზნით. ბანკს, მართვის სტანდარტების, პროცედურების და ტრენინგების მეშვეობით, აქვს დისციპლინირებული და კონსტრუქციული კონტროლის საშუალებები, სადაც ყველა თანამშრომელმა იცის თავისი ფუნქციები და ვალდებულებები.

რისკის მართვაზე ანგარიშვალდებული პირების პასუხისმგებლობა ითვალისწინებს ბანკის შესაბამისობის უზრუნველყოფას ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ განსაზღვრულ RAS-თან. შესაბამისობა უზრუნველყოფილია RAS პარამეტრების უწყვეტი მონიტორინგით. დირექტორთა საბჭოს აქტიური ჩართულობით, რისკის მართვის ფუნქციები უზრუნველყოფს სათანადო კომუნიკაციას და გამჭვირვალობას ყველა დონეზე, რისკის მიზნობრივ მაჩვენებლებთან, რისკის პროფილის უწყვეტ მონიტორინგთან რისკის დასაშვებ დონესთან მიმართებით, რისკთან დაკავშირებული გაფრთხილებების დროულ ესკალაციასთან და შემარბილებელი ზომების დაგეგმვასთან დაკავშირებით.

ბანკის რისკის მართვის ჩარჩო მოიცავს შემდეგ ოთხ კომპონენტს:

1. **რისკის მართვის პრინციპები** ითვალისწინებს რისკის მართვის სტრუქტურის რაოდენობრივ საფუძველს, ესენია:
 - რისკების მართვის ეფექტური კულტურის ხელშეწყობა;
 - რისკზე ანგარიშვალდებულება ბიზნეს ხაზების მიხედვით;

- რისკების დამოუკიდებელი ცენტრალური ზედამხედველობა;
- გადაჭარბებული კონცენტრაციების თავიდან აცილება და/ან შემცირება;
- რისკების მკაფიოდ გამოვლენადობის, შეფასებადობის და მართვადობის უზრუნველყოფა

2. სტრატეგიული პრინციპები ითვალისწინებს ხარისხობრივ მაჩვენებლებს, რომლითაც იხელმძღვანელებს ბანკი საზედამხედველო ფინანსური მიზნების მიღწევისას და რომლითაც იზომება ახალ ინიციატივებსა და ბანკის მიერ რისკის დასაშვებ დონეს შორის შეთანხმების ხარისხი. სტრატეგიული პრინციპები მოიცავს შემდეგს:

- ყურადღების გამახვილება მოგების მრავალფეროვნებაზე, ხარისხსა და სტაბილურობაზე
- ორიენტირება ძირითად საქმიანობაზე ბანკის კონკურენტუნარიანი უპირატესობების ეფექტური გამოყენებით
- დისციპლინირებული და შერჩევითი სტრატეგიული ინვესტიციების განხორციელება;

3. საზედამხედველო ფინანსური მიზნები ორიენტირებულია აქციონერთა ღირებულების და ბანკის საქმიანობის ფრენჩაიზინგის მდგრადობის გრძელვადიან პერსპექტივებზე. აღნიშნული მიზნები ორიენტირებულია კაპიტალის შიდა გენერირებაზე მოგების მდგრადი ზრდის საფუძველზე, რომელიც ხელს უწყობს ბანკის წვდომას კაპიტალზე სათანადო კომერციული პირობებით, და ადეკვატური კაპიტალის შენარჩუნებაზე ბანკის რისკის პროფილთან მიმართებაში.

4. რისკის დასაშვები დონის შეფასებები ითვალისწინებს ობიექტურ მაჩვენებლებს, რომელიც ზომავს რისკს და ახდენს ბანკის მისაღები რისკის დონის ფორმულირებას. ასეთი მაჩვენებლები უზრუნველყოფს კავშირს რისკის მიღების ფაქტობრივ ოპერაციებსა და რისკის მართვის პრინციპებს, სტრატეგიულ პრინციპებს და საზედამხედველო ფინანსურ მოთხოვნებს შორის. აღნიშნული მაჩვენებლები მოიცავს კაპიტალის და შემოსავლების კოეფიციენტებს, საბაზრო და ლიკვიდობის რისკის ლიმიტებს და საკრედიტო და საოპერაციო რისკის მიზნებსა და ლიმიტებს.

სამეთვალყურეო საბჭო ერთპიროვნულად პასუხისმგებელია რისკების დადგენასა და კონტროლზე; თუმცა, არსებობს ცალკე დამოუკიდებელი ორგანოები, რომლებიც პასუხისმგებელნი არიან რისკების მართვასა და მონიტორინგზე. ბანკის ძირითადი რისკებს მართავს ქვემოთ მითითებული კომიტეტები და ერთეულები, დირექტორთა საბჭო საბჭოს აქტიური ჩართულობით:

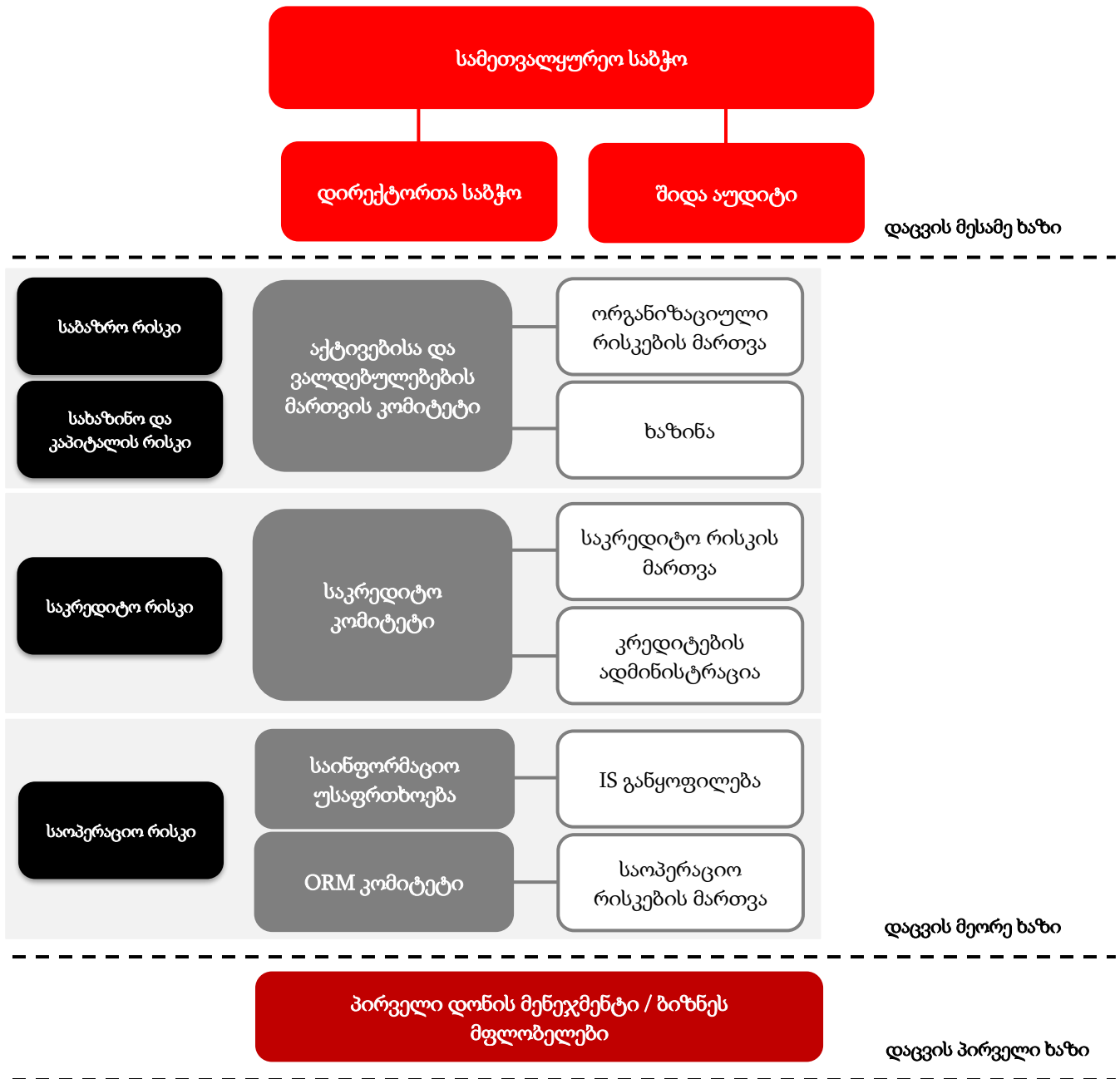
- საკრედიტო რისკს მართავს საკრედიტო რისკის კომიტეტი
- ლიკვიდობის რისკს მართავს აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი (“ALCO”)
- საბაზრო რისკს მართავს აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი
- საოპერაციო რისკს მართავს საოპერაციო რისკის მართვის კომიტეტი
- ინფორმაციის უსაფრთხოების და ტექნოლოგიურ რისკებს მართავს ინფორმაციის უსაფრთხოების კომიტეტი

ბიზნეს ხაზები წარმოადგენენ იმ რისკებზე მთავარ პასუხისმგებელ ერთეულებს, რომლებიც გავლენას ახდენენ ყოველდღიურ საქმიანობებზე და ოპერაციებზე. ბიზნეს პროცესები მოიცავს შესაბამისი რისკის ერთეულის წარმომადგენლების მიერ შესრულებული საქმიანობების კონტროლს. რისკის მართვის ფუნქციების მქონე ერთეულები, რომლებიც დამოუკიდებელი არიან ძირითადი საქმიანობებისგან, მონაწილეობენ რისკების მართვასა და შიდა კონტროლში. ისინი წარმოადგენენ კონტროლის და დაცვის მეორე ხაზს, დაცვის პირველი ხაზი უზრუნველყოფილია ბიზნეს ფუნქციების მქონე ერთეულებით. ქვემოთ ჩამოთვლილი დეპარტამენტები/განყოფილებები პასუხისმგებელნი

არიან საკრედიტო, ლიკვიდობის, საბაზრო, საოპერაციო და სხვა ფინანსური და არაფინანსური რისკების ყოველდღიურ მართვაზე:

- ორგანიზაციული რისკების მართვა (ERM);
- ხაზინა და ანგარიშსწორება;
- საკრედიტო რისკების მართვა;
- კრედიტების ადმინისტრაცია;
- საოპერაციო რისკების მართვა (ORM);
- საინფორმაციო უსაფრთხოება;
- უსაფრთხოება;
- ფულის გათეთრების წინააღმდეგ ბრძოლა;
- კანონმდებლობასთან შესაბამისობა.

ქვემოთ მოცემული ცხრილი წარმოადგენს რისკის მართვის დაცვის სამ ხაზს:

2.6.1.1 საკრედიტო რისკის კომიტეტი

საკრედიტო რისკის კომიტეტს ეკისრება საერთო პასუხისმგებლობა ორგანიზაციის დონეზე ყველა ტიპის ბიზნეს საქმიანობასთან დაკავშირებით საკრედიტო რისკების მართვაზე. კომიტეტი ასრულებს მთავარ როლს ბანკის პორტფელში შესაძლო მნიშვნელოვანი საკრედიტო რისკების იდენტიფიკაციაში და აქვს საბოლოო გადაწყვეტილების მიღების უფლებამოსილება შეთავაზებულ საკრედიტო რისკთან დაკავშირებული გარიგებების დამტკიცების ან უარყოფის შესახებ. საკრედიტო რისკის კომიტეტმა შეიმუშავა საკრედიტო რისკის შეფასების პოლიტიკა და პროცედურები, რომელიც შეესაბამება ბანკის მოქმედ რისკის პროფილს და მომავალი ზრდის გეგმებს. საკრედიტო რისკის დეპარტამენტები და ერთეულები უზრუნველყოფენ საკრედიტო რისკის კომიტეტისთვის ინფორმაციის მიწოდებას. არსებითი საკრედიტო რისკის გარემოს უზრუნველყოფის მიზნით დაინერგა ყოვლისმომცველი კონტროლის და მონიტორინგის სისტემები, რომელშიც მკაფიოდ არის განსაზღვრული საკრედიტო რისკის მართვაში ჩართული პერსონალის ფუნქციები და პასუხისმგებლობები.

საკრედიტო რისკის კომიტეტის მთავარი პასუხისმგებლობებია:

- რისკის მართვის სტრუქტურის და პოლიტიკის გადახედვა და დამტკიცება;
- საკრედიტო რისკების დამტკიცება დადგენილი ლიმიტების ფარგლებში;
- საბალანსო და ბალანსგარეშე საკრედიტო და კონცენტრაციის რისკების მართვა და ზედამხედველობა;
- საკრედიტო ლიმიტების განსაზღვრა კლიენტის კატეგორიის და ოპერაციის ტიპის მიხედვით;
- საკრედიტო რისკთან დაკავშირებული შესაძლო ზარალის წინასწარ დადგენა; კრედიტების სათანადო ადმინისტრაციის, შეფასების და მონიტორინგის პროცესის წარმოება ყველა ბიზნეს ხაზზე.

2.6.1.2 აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის ძირითადი ფუნქციებია კაპიტალის, ლიკვიდობის, საპროცენტო და დაფინანსების რისკების მართვა. კომიტეტის თავმჯდომარე არის გენერალური დირექტორი. ორგანიზაციული რისკების მართვისა და ბაზრის ანალიზის განყოფილება ეფექტური გადაწყვეტილების მისაღებად წარმოადგენს რელევანტურ ანალიტიკურ მონაცემებს. აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის შეხვედრები ტარდება ყოველთვიურად ან ნებისმიერ დროს, როდესაც საჭიროდ ჩაითვლება.

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის ძირითადი მიზნებია:

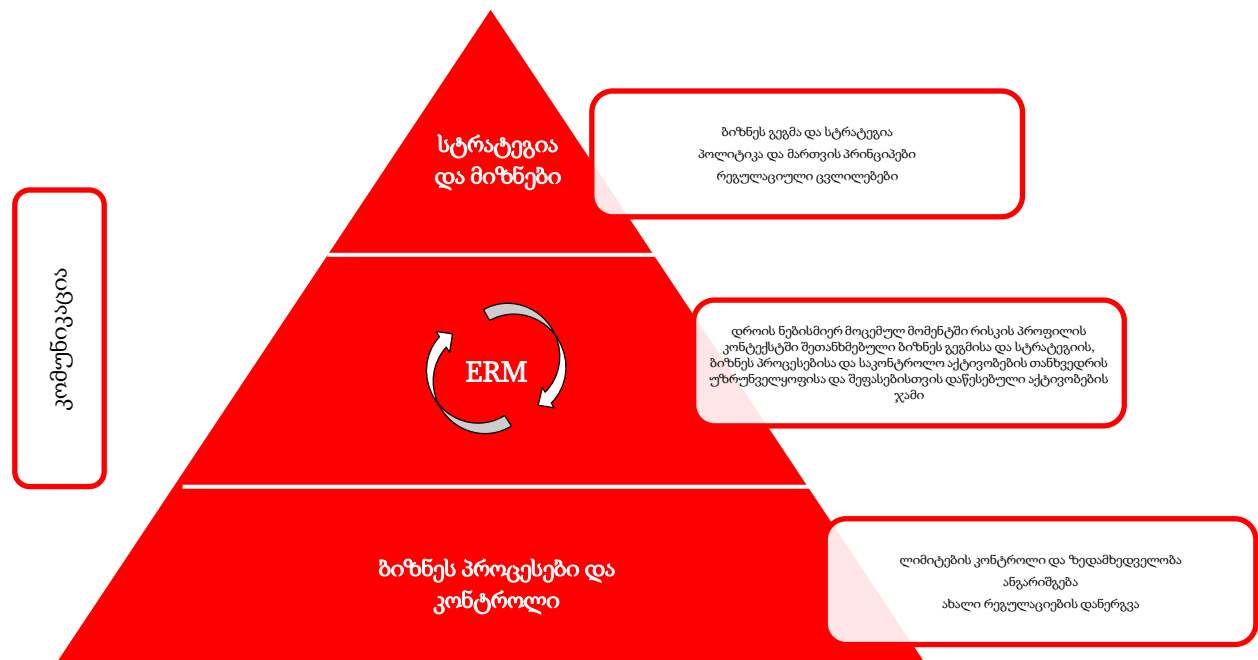
კაპიტალის რისკი	• სეზ-ის მიხედვით კაპიტალის ადეკვატურობის მართვა და კაპიტალის პროგნოზის ანალიზი; • ეკონომიკური კაპიტალის მართვა და ძირითადი ცვლილებების ანალიზი; • ადრეული გამაფრთხილებელი ინდიკატორების მონიტორინგი და კაპიტალის კვარტალური სტრეს-ტესტი;
ლიკვიდობის რისკი	• დაფინანსების გეგმის შემუშავება ბანკის საინვესტიციო შესაძლებლობების გათვალისწინებით ჭარბი ლიკვიდური სახსრების თავიდან ასაცილებლად; • ადრეული გამაფრთხილებელი ინდიკატორების მონიტორინგი ყოველთვიური ლიკვიდობის სტრეს-ტესტებთან ერთად და შესაბამისი ქმედებები შედეგების; • ლიკვიდობის რისკის მიტიგაციის ინსტრუმენტების და აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის პოზიციის მართვა;
საბაზრო რისკი	• საპროცენტო განაკვეთისა და საპროცენტო განაკვეთის ვადიანობის პოზიციის მართვა • FX პოზიციის მართვა;
ფასდადება	• მინიმალური საპროცენტო განაკვეთის დაწესება სესხებისა და გარანტიებისთვის; • ფასდადებასთან მიმართებაში გაცემული სესხების ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კონტროლი;

დამატებით, კომიტეტი აწესებს ლიმიტს ბანკთაშორის კონტრაგენტის რისკისთვის. კომიტეტი თავისი ძირითადი პასუხისმგებლობების შესრულებით, უზრუნველყოფს შესაბამისი აქტივების და ვალდებულებების მართვის პოლიტიკის შემუშავებას და განხორციელებას. აღნიშნული პოლიტიკა არის მთავარი სახელმძღვანელო ბანკის საბალანსო ანგარიშგებასთან და მის მაჩვენებლებთან დაკავშირებით სრული მონიტორინგის და ღრმა ანალიზის შესრულებისთვის.

2.6.1.3 ორგანიზაციული რისკების მართვა

ორგანიზაციული რისკების მართვისა და ბაზრის ანალიზის განყოფილების მიზანია საფრთხეებისა და შესაძლებლობების საუკეთესო დაბალანსებისთვის რისკის მისაღები დონის შენარჩუნება - რისკის დასაშვები დონისა და საბჭოსა და აღმასრულებელი დირექტორების ბიზნეს სტრატეგიის შესაბამისად. ორგანიზაციული რისკების მართვის განყოფილება დაინტერესებულია ორგანიზაციის განვითარებასთან ერთად უზრუნველყოს დასახული მიზნების მიღწევა და ორგანიზაციის აქტივების შესაფერისი მართვა, არასასურველი მოვლენების შედეგად დანაკარგების თავიდან არიდების ჩათვლით. ეს მოიცავს ორგანიზაციის ყველა დონეზე არსებულ საკითხებს. მმართველობაში ორგანიზაციული რისკების მართვისა და ბაზრის ანალიზის განყოფილების როლი ილუსტრირებულია ქვემოთ მოცემულ ცხრილში:

მმართველობასა და ორგანიზაციული რისკების მართვისა და ბაზრის ანალიზის განყოფილების კავშირი

ორგანიზაციული რისკების მართვისა და ბაზრის ანალიზის განყოფილება ხელს უწყობს რისკებთან დაკავშირებული საქმიანობების მართვას, როგორებიცაა რისკების თავმოყრა და ანალიზი, რისკების ანგარიშგება, და მოიცავს ისეთ საკითხებს, რომლებიც არ არის განსაზღვრული კონკრეტული ტიპის რისკში. განყოფილების ძირითადი ფუნქციები მოიცავს:

- კაპიტალის ადეკვატურობის შიდა შეფასების პროცესზე და აღდგენის გეგმის დოკუმენტაციაზე პასუხისმგებლობა;
- დირექტორთა საბჭოსა და სამეთვალყურეო საბჭოს ხელი შეუწყოს RAS-ის მიმოხილვის პროცესის კოორდინირებაში და RAS შესაბამისობის მონიტორინგი, კონტროლი და ანგარიშგება;
- სხვადასხვა ტიპის სტრეს-ტესტების ჩატარება ორგანიზაციის დონეზე;
- ხაზინის დეპარტამენტთან ყოველდღიური კომუნიკაცია და ALCO-სთვის დამატებითი ინფორმაციის მიწოდება;
- საზედამხედველო რისკის მართვა და ანგარიშგება.

2.6.2 დოკუმენტი რისკის დასაშვები დონის შესახებ

2.6.2.1 რისკის დასაშვები დონე

ბანკის სამეთვალყურეო საბჭო პასუხისმგებელია შექმნას რისკის მართვის სტრუქტურა და განსაზღვროს ბანკის რისკის დასაშვები დონე. ბანკის რისკის დასაშვები დონე განსაზღვრულია დოკუმენტში რისკის დასაშვები დონის შესახებ ("RAS"). რისკის დასაშვები დონე განისაზღვრება, იმ რისკის ტიპების და დონის სახით, რომლის მიღებისთვის ბანკი მზად არის თავისი აქციონერების და მეანაზრეების სახელით მის სტარტეგიულ, ტაქტიკურ და ტრანზაქციულ ბიზნეს ოპერაციებში. რისკის დასაშვები დონე გამოხატულია, როგორც კონკრეტული, რაოდენობრივი ფარგლების პაკეტი

სხვადასხვა სარისკო საქმიანობებზე, რომლის კროსირებაც არ უნდა მოახდინოს ბანკმა. RAS ასევე განსაზღვრავს სხვადასხვა ლიმიტებს კონტრაგენტებზე კონცენტრაციის რისკების თავიდან აცილებისთვის.

რისკის მიღების შესაძლებლობა წარმოადგენს ბანკის საერთო შესაძლებლობას მიიღოს პოტენციური ზარალი. რისკის პროფილი არის ბანკის რისკის პორტფელის მოკლე ასახვა დროის კონკრეტულ ეტაპზე (წარსული, აწმყო ან მომავალი). რისკის დასაშვები დონე არ არის ბანკის მიერ რისკის მიღების შესაძლებლობა (და უნდა იყოს მასზე ნაკლები) და ასევე შესაძლოა განსხვავდებოდეს ბანკის რისკის პროფილისგან. რისკის პროფილი ზოგადად დაბალი უნდა იყოს რისკის დასაშვებ დონეზე. რისკის პროფილი შეიძლება მაღალი იყოს რისკის დასაშვებ დონეზე გამონაკლის შემთხვევებში (მაგალითად, ბანკის რისკის დასაშვები დონის გამოხატული ცვლილების და გარე იმპულსების გამო) დროის შეზღუდულ და მოკლე პერიოდებში.

2017 წელს ახალმა მმართველობამ გადაწყვიტა რისკის დასაშვები დონის შესახებ დოკუმენტი ცალკე დოკუმენტად დაემტკიცებინა.

რისკის დასაშვები დონის შესახებ დოკუმენტში აღწერილია ბანკის მიდგომები შემდეგ რისკებთან მიმართებაში:

- საკრედიტო რისკი
- სახაზინო და კაპიტალის რისკი
- საბაზრო რისკი
- საოპერაციო რისკი
- სხვა მნიშვნელოვანი რისკები

ბანკის რისკის დასაშვები დონის ზომები განსაზღვრულია ბანკის სტარტეგიული მიზნების მიღწევის და გაუმჯობესებისთვის სახელმძღვანელო მითითებებისა და უსაფრთხოების ზომების უზრუნველყოფის მიზნით:

- კაპიტალის ადეკვატურობის უზრუნველყოფა ნებისმიერ დროს
- ლიკვიდობის და დაფინანსების რისკის სათანადო მართვის უზრუნველყოფა, რომელიც მოიცავს: LCR და ლიკვიდობის კოეფიციენტის შენარჩუნებას საზედახმედველო მოთხოვნილ მინიმუმზე ზემოთ. შეზღუდვებს ერთი კლიენტის რისკის პოზიციებზე; კონცენტრაციის ლიმიტებს; სტრეს-ტესტების ჩაბარებას (საბაზო, რბილი და მძიმე შემთხვევები) და სათანადოდ დივერსიფიცირებული დაფინანსების სტრუქტურის მიღწევას და შენარჩუნებას;
- წინასწარი შეფასება მითითებულ რისკის დასაშვებ დონესთან დაკავშირებით უნდა წარედგინოს სამეთვალყურეო საბჭოს მნიშვნელოვანი ახალი პროექტების / ინვესტიციების, ახალი პროდუქტების თვალსაზრისით, და ბაზრის ახალ სეგმენტში ან ბიზნეს ხაზებში შესვლისთვის;
- მდგრადი ეკონომიკური სარგებელის შესაბამისობის შენარჩუნება აღებულ მოვალეობებთან;

დირექტორთა საბჭო ყოველწლიურად, ან მოულოდნელი ცვლილებების შემთხვევაში უფრო ხშირად, განიხილავს და ამტკიცებს ბანკის რისკის დასაშვებ დონეს იმის უზრუნველსაყოფად, რომ იგი შეესაბამება ბანკის სტრატეგიას, ბიზნეს და საზედახმედველო გარემოს და დაინტერესებულ მხარეთა მოთხოვნებს.

ბანკის რისკის დასაშვებ დონესთან დაკავშირებული დოკუმენტები რეგულარულად წარედგინება დირექტორთა საბჭოს.

იმ შემთხვევაში, თუ ბანკის რისკის პროფილი აღემატება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დადგენილ რისკის დასაშვებ დონეს, უნდა არსებობდეს ზომების კონკრეტული პაკეტი დირექტორთა საბჭოს დავალებებთან ერთად, რომელშიც შედის აღნიშნული ზომების განხორციელება ბანკის რისკის პროფილის შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით რისკის დასაშვებ დონესთან დროის განსაზღვრულ პერიოდში.

დირექტორთა საბჭო და განყოფილების ყველა ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია შეასრულოს და დაიცვას რისკის დასაშვები დონის შესახებ დოკუმენტი.

2.6.2.2 მონიტორინგი, ანგარიშგება და გადახედვა

სამეთვალყურეო საბჭოს ეკისრება საბოლოო პასუხისმგებლობა ბანკის საერთო რისკის პროფილის მართვაზე. საკრედიტო რისკის კომიტეტი, ALCO, ინფორმაციის უსაფრთხოებისა და საოპერაციო რისკების მართვის დეპარტამენტები და ორგანიზაციული რისკებისა და ბაზრის ანალიზის განყოფილება პასუხისმგებელი არიან რისკების მონიტორინგზე და რისკის დასაშვები დონის შესაბამისობის უზრუნველყოფაზე. ორგანიზაციული რისკებისა და ბაზრის ანალიზის განყოფილებას ეკისრება საერთო პასუხისმგებლობა RAS პარამეტრების და ლიმიტების უწყვეტ მონიტორინგზე და RAS შესრულების შესახებ ანგარიშგებაზე სამეთვალყურეო საბჭოსთვის ყოველკვარტალურად.

რისკის დასაშვები დონის შესახებ დოკუმენტი გადაიხედება მინიმუმ წელიწადში ერთხელ, ან ბანკის საოპერაციო გარემოს მნიშვნელოვანი ცვლილების დროს, რა შემთხვევაშიც გადახედვის პროცესს ახორციელებს სამეთვალყურეო საბჭო. დირექტორთა საბჭოს შეუძლია მიუთითოს სამეთვალყურეო საბჭოს, რომ RAS საჭიროებს გადახედვას, თუმცა სამეთვალყურეო საბჭო იღებს გადაწყვეტილებას როდის დაიწყოს აღნიშნული პროცესი.

გადახედვის კოორდინაციას ახორციელებს ორგანიზაციული რისკის მართვისა და ბაზრის ანალიზის განყოფილება. რისკის დასაშვები დონის შესახებ დოკუმენტში შეთავაზებულ ცვლილებები დასტურდება დირექტორთა საბჭოს მიერ და მტკიცდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ.

2.6.3 რისკის ტიპები

ბანკი თავისი საქმიანობის ფარგლებში სხვადასხვა რისკის წინაშე დგას, მათგან ყველაზე მნიშვნელოვანი მითითებულია ქვემოთ. რეგულაციები მოიცავს საკრედიტო რისკს, საბაზრო რისკს, საოპერაციო რისკსა და სახაზინო და კაპიტალის რისკს. კაპიტალის ადეკვატურობის შეფასების შიდა პროცესის თანახმად ბანკი ითვლის ეკონომიკურ კაპიტალს, რომელიც საჭიროა ლიკვიდობის რისკის გარდა ყველა მატერიალური რისკის დასაფარად.

2.6.3.1 საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკი არის კონტრაგენტი მხარის მიერ შეთანხმებული პირობების შესაბამისად ვალდებულებების შეუსრულებლობით გამოწვეული რისკი. როგორც წესი, აღნიშნული

ვალდებულებები წარმოადგენენ ბანკის ტრადიციული არასავაჭრო საკრედიტო საქმიანობის, კონკრეტულად სესხების, შემადგენელ ნაწილს.

ბანკს აქვს საკრედიტო რისკის სხვადასხვა კატეგორია:

- დეფოლტის რისკი - არის რისკი, რომ კონტრაგენტი ვერ შეძლებს სასესხო ვალდებულების გადახდას.
- ქვეყნის რისკი - ქვეყნის კრედიტუნარიანობის მოულოდნელი გაუარესების ან დეფოლტის რისკი, რომელიც გამოწვეულია სოციალური არეულობით, პოლიტიკური არასტაბილურობით, ომით ან სხვა არახელსაყრელი მოვლენებით ქვეყანაში.
- კონცენტრაციის რისკი - ერთი აქტივის ან აქტივების ჯგუფის დიდი პოზიციის დაკარგვის რისკი. ეს რისკი წარმოიქმნება, როცა პორტფელი სექტორის და მსესხებელთა ჯგუფის თვალსაზრისით ნაკლებადაა დივერსიფიცირებული.

2.6.3.2 საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის რისკი, რომელიც გავლენას ახდენს ფინანსური ბაზრის შედეგებზე. საბაზრო რისკის ძირითადი ტიპები მოიცავს საპროცენტო განაკვეთისა და გაცვლითი კურსის რისკს და მათი ცვალებადობის დონეს. საბაზრო რისკი ძირითადად წარმოიქმნება სავაჭრო საქმიანობებიდან. საბაზრო რისკი, რომელიც დაკავშირებულია საბანკო საქმიანობებთან, მოიცავს ზარალის რისკს აქციების ფლობასთან დაკავშირებით, და საპროცენტო განაკვეთი და გაცვლითი კურსი მიიღება საბანკო საშუაშალო საქმიანობებიდან.

2.6.3.3 საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკი შეიძლება წარმოიშვას შიდა პროცესების, სისტემების ან ადამიანების, გარეშე განზრახული, შემთხვევითი ან ბუნებრივი მოვლენების არაადეკვატურობის ან დარღვევის შედეგად. გარეშე მოვლენები მოიცავს, მაგრამ არ შემოიფარგლება, თაღლითობას, წყალდიდობას, ხანძარს, მიწისძვრას და ტერორისტის ან ჰაკერის შეჭრას. საკრედიტო ან საბაზრო შემთხვევები, როგორებიცაა დეფოლტი ან ღირებულების რყევები, რომლებიც შედის საოპერაციო რისკის ფარგლებში. კანონმდებლობასთან შეუსაბამობის რისკი შედის საოპერაციო რისკში. კანონმდებლობასთან შეუსაბამობის რისკი არის პოტენციური იმისა, რომ ბანკმა შესაძლოა მიიღოს საზედამხედველო სანქციები, ფინანსური ზარალი და/ან ზიანი მიადგეს მის რეპუტაციას, ბანკის მიერ მოქმედი კანონმდებლობის, წესების და რეგულაციების შეუსრულებლობის გამო. საოპერაციო რისკი არ მოიცავს რეპუტაციის დაკარგვის რისკს.

2.6.3.4 სახაზინო და კაპიტალის რისკი

სახაზინო და კაპიტალის რისკი მოიცავს ლიკვიდობის და კაპიტალის რისკს. ლიკვიდობის რისკი არის ფინანსური რისკი, რომელიც წარმოიქმნება ბანკის მიერ ვალდებულებების დროული გადახდის პოტენციური უუნარობის, ან ამ ვალდებულებების შესრულებისას ზედმეტი ხარჯის გაწევის შედეგად. ბანკი ლიკვიდობის რისკს ორ ტიპად ყოფს:

საბაზრო ლიკვიდობა - საბაზრო ლიკვიდობის რისკი არის რისკი, რომ ბანკს არ შეეძლება აქტივის ყიდვა ან გაყიდვა ფასების მატერიალურად შეცვლისა და ტრანზაქციის დიდი ხარჯების გაწევის გარეშე.

დაფინანსების ლიკვიდობა - დაფინანსების ლიკვიდობის რისკი წარმოიქმნება, როცა ბანკს არ შეუძლია ვალდებულების გადახდა მათი დაფარვის ვადის დადგომისას, ან ბანკს არ შეუძლია დეპოზიტების გატანის მსურველი მომხმარებლების დაკმაყოფილება.

კაპიტალის რისკი წარმოიქმნება რისკის პოზიციების მხარდასაჭერად კაპიტალის არაადეკვატურობით, რომელიც გამოწვეულია ჩვეულებრივი ბიზნეს საქმიანობებით, დივიდენდების მოთხოვნის დაუკმაყოფილებლობით, ინვესტორების რისკის დასაშვები დონის ან კრედიტ რეიტინგის გაუარესების გამო დაფინანსების ხარჯების ზრდით და ნორმალურ სამუშაო გარემოში საზედამხედველო კაპიტალის მოთხოვნების დაუკმაყოფილებლობით.

2.6.3.5 მაკროეკონომიკური რისკი

მაკროეკონომიკური სიტუაცია გავლენას ახდენს ბანკის მომგებიანობაზე, პორტფელის ხარისხსა და ზრდის ტემპზე. მთავარი ფაქტორები, რომლებიც პირდაპირ ახდენს გავლენას საქართველოს საბანკო სექტორზე არის:

- მშპ-ს ზრდის ტემპი
- უმუშევრობის დონე
- გაცვლითი კურსი
- ინფლაცია
- რეალური საპროცენტო განაკვეთი
- ბიზნესის და მომხმარებლის მოლოდინები
- ფისკალური და მიმდინარე ანგარიშების დისბალანსი
- პოლიტიკური ციკლი

ამასთანავე, საქართველოს ეკონომიკა დამოკიდებულია მეზობელი ქვეყნების ეკონომიკურ და პოლიტიკურ სიტუაციაზე. ამ ფაქტორებს შეუძლია გავლენა მოახდინოს ექსპორტზე, ტურიზმზე, ფულის გადარიცხვებსა და უცხოურ პირდაპირ ინვესტიციებზე.

2.6.4 საკრედიტო რისკის მართვა კოვიდ-19-ის პერიოდში

ბანკმა გადახედა საკრედიტო რისკის პოლიტიკას, რათა შესაბამისობაში ყოფილიყო რისკის მართვის განახლებულ მიდგომებთან. კოვიდ-19-ის პერიოდში დირექტორთა საბჭო რისკის კომიტეტთან ერთად მეტად ფოკუსირებულია სასესხო პორტფელის ანალიზზე. საკრედიტო პორტფელის შეფასება გასაზღვრავს გაუფასურებული რისკის პოზიციებსა და რისკის კონცენტრაციებს. მისი მიზანია მატერიალურ რისკებზე დროული და ფოკუსირებული რეაგირება და შესაბამისი ზომების გატარება, რომელიც მოიცავს:

- რისკის კრიტერიუმებისა და მოცულობის იდენტიფიკაცია;

- გაუფასურებული რისკის პოზიციების იდენტიფიკაცია და მჭიდრო მონიტორინგი, პოტენციური სამოქმედო გეგმის განსაზღვრასთან ერთად;
- საკრედიტო კონცენტრაციის მონიტორინგი, მაგალითად უზრუნველყოფის სექტორული კონცენტრაციის;
- რისკის მატარებელი ფაქტორების მონიტორინგი.

იმისათვის, რომ ბანკმა დროულად განსაზღვროს, თუ რომელ კლიენტებზე ექნება არსებულ სიტუაციას ყველაზე დიდი ეფექტი, უფრო დროულად მოხდეს პორტფელის ხარისხის დადგენილი ტრენდის დადგენა და პროაქტიულად იმართოს პროცესები, საჭიროა საკრედიტო რისკის მართვის ახალი მეთოდების გამოყენება. ამისათვის:

- ბანკი ატარებს გრანულარულ ანალიზს ინდუსტრიების დონეზე, რათა განისაზღვროს კოვიდ-19-ით გამოწვეული კრიზისის გავლენა თითოეული სექტორის მიწოდება-მოთხოვნაზე;
- ბანკი ცდილობს კრიზისის დროს ყველაზე დიდი რისკის წინაშე მყოფი კლიენტების დადგენას. სტრეს ტესტი ბანკს საშუალებას აძლევს შეაფასოს მოსალოდნელი გავლენა ლიკვიდობაზე;
- ყველაზე დიდი რისკის შემცველი კლიენტებისა და მათი შესაბამისი საქმიანობის ინდუსტრიების დადგენა ბანკისთვის მთავარ ამოცანას წარმოადგენს. EBITDA-ს ზღვარის, ფულადი სახსრების მოძრაობისა და ხარჯების სტრუქტურის ანალიზი ბანკს ეხმარება კომპანიის საბალანსო უწყისის სისუსტეების გამოვლენაში;

ბანკის ქმედებები კრიზისული პერიოდისთვის შესაძლოა აერთიანებდეს შემდგომს: ვადის გახანგრძლივება სასესხო პორტფელზე; სახელმწიფოს უზრუნველყოფით გაცემული სესხები და ახალი საკრედიტო ხაზების გაცემა იმ მსესხებლებზე, რომლებიც მოკლევადიანი ფულადი დეფიციტის წინაშე დგანან. ეს ქმედებები ასევე მოიცავს რესტრუქტურიზაციას, სახელშეკრულებო ვადის გადახედვას, სესხზე გარკვეული პერიოდით მხოლოდ საპროცენტო გადასახდელების დაკისრებას, ან მოკლევადიანი სესხის გრძელ ვადაზე გადაკეთებას.

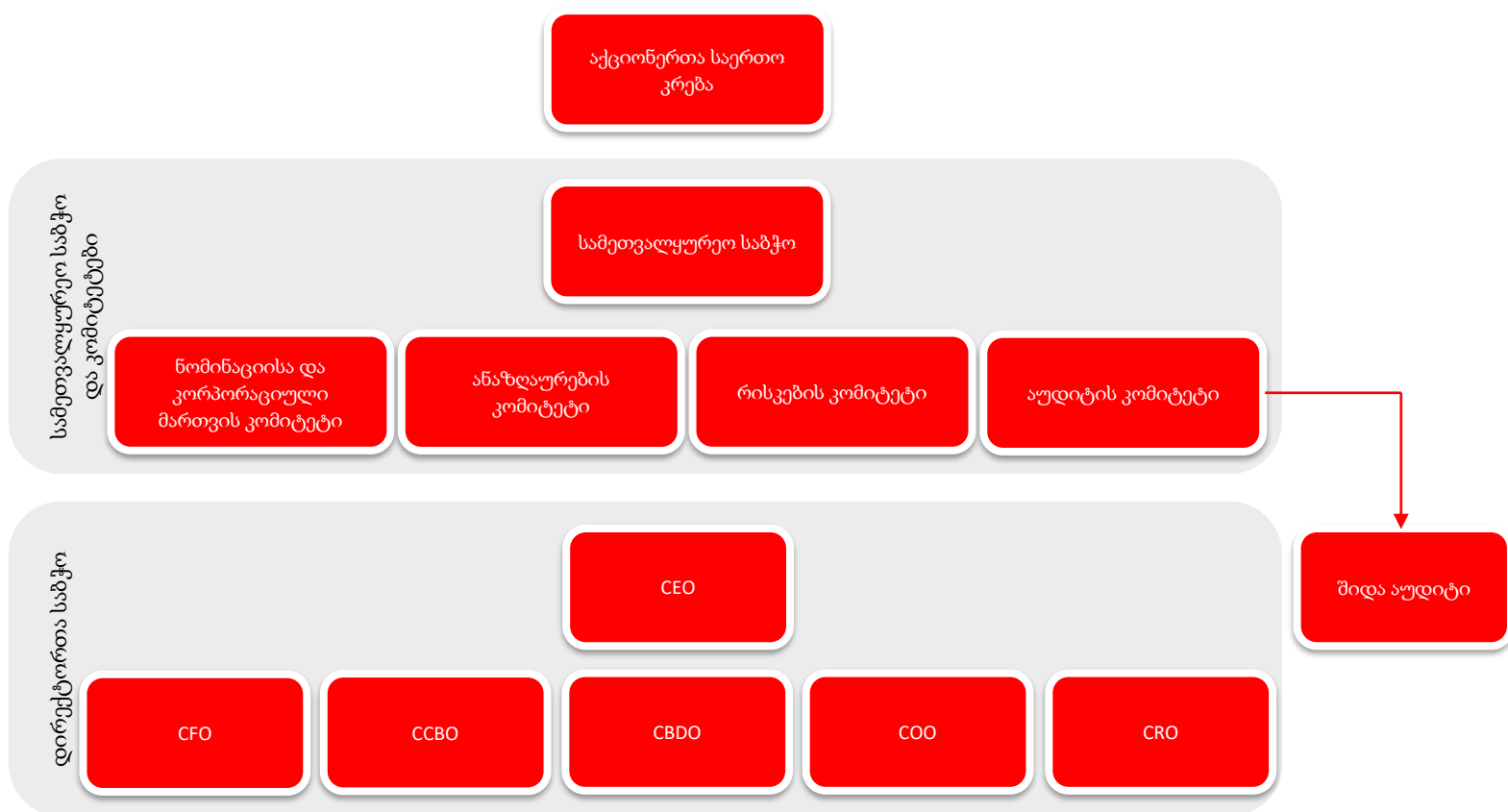
3 კორპორაციული მართვის ანგარიშგება

კორპორაციული მართვის ჩარჩო მიმოიხილავს ლიბერთი ბანკის კორპორაციული მართვის სტრუქტურას, პრინციპებს, პოლიტიკასა და პრაქტიკებს, რომლებიც ბანკს საშუალებას აძლევს დააკმაყოფილოს საქართველოს ეროვნული ბანკისა და საქართველოს საფონდო ბირჟის მოლოდინები.

აქციონერთა და სხვა დაინტერესებულ მხარეთა ინტერესების დასაცავად ლიბერთი ბანკის კორპორაციული მართვის სისტემა ექვემდებარება მიმდინარე მიმოხილვას, შეფასებასა და გაუმჯობესებას. სამეთვალყურეო საბჭო აქტიურად წერგავს მართვის პოლიტიკასა და პრაქტიკებს, რომლებიც განკუთვნილია იმისთვის, რომ სამეთვალყურეო საბჭოსა და დირექტორთა საბჭოს ინტერესები შეუსაბამოს აქციონერთა და სხვა დაინტერესებულ მხარეთა ინტერესებს და ხელი შეუწყოს ორგანიზაციის ყველა დონეზე ეთიკური ქცევისა და რისკის მართვის უმაღლეს სტანდარტებს.

"ლიბერთი ბანკის" ჩვეულებრივი აქციები წარმოდგენილია საქართველოს საფონდო ბირჟაზე.

ბანკის კორპორაციული მართვის ჩარჩო სრულად შეესაბამება ადგილობრივ და საერთაშორისო სტანდარტებს. სამეთვალყურეო და დირექტორთა საბჭოების მიერ გამოყენებული დადგენილი პოლიტიკა და პროცედურები აღწერილია პილარ 3-ის ანგარიშის სხვა სექციებში. სამეთვალყურეო საბჭოს, მისი კომიტეტების, მენეჯმენტის, აქციონერების და სხვა დაინტერესებულ მხარეთა შორის ფუნდამენტური ურთიერთობები ეფუძნება ბანკის მმართველობის სტრუქტურას, რომელიც ქვემოთაა წარმოდგენილი. მათი საშუალებით დგინდება ბანკის მმართველობის ეთიკური ღირებულებები, სტრატეგიული და კორპორაციული მიზნები და განისაზღვრება ამ მიზნების მიღწევის და მონიტორინგის განხორციელების საშუალებები. ქვემოთ მოცემულ დიაგრამაზე ნაჩვენებია ბანკის საერთო ორგანიზაციული სტრუქტურა 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

3.1 აქციონერთა და აქციონერთა საერთო კრების უფლებების და მათი განხორციელების წესების მიმოხილვა

აქციონერთა წლიური საერთო კრება (Annual General Meeting - “AGM”) არის ბანკის აქციონერების სავალდებულო ყოველწლიური შეკრება. აქციონერთა წლიურ საერთო კრებაზე სამეთვალყურეო საბჭო წარმოადგენს წლიურ ანგარიშს, რომელიც მოიცავს ინფორმაციას აქციონერებისთვის კომპანიის საქმიანობის შედეგების და სტრატეგიის შესახებ. ხმის უფლებების მქონე აქციონერები ხმას აძლევენ ისეთ აქტუალურ საკითხებზე, როგორიცაა სამეთვალყურეო საბჭოში დანიშვნა, აღმასრულებელი პირების ანაზღაურება, დივიდენდის გადახდა და გარე აუდიტორების შერჩევა.

3.1.1 აქციონერთა წლიური საერთო კრების მოწვევა

ბანკის წესდების შესაბამისად, წლიურ საერთო კრებას სამეთვალყურეო საბჭო იწვევს ბანკის საბუღალტრო დოკუმენტაციის წლიური გარე აუდიტის დასრულებიდან ორი თვის განმავლობაში და ნებისმიერ შემთხვევაში წინა ფინანსური წლის დასრულებიდან ექვსი თვის განმავლობაში. ის საკითხები, რომლებიც არ იქნა განხილული წლიური საერთო კრების მიერ და შედის წლიური საერთო კრების პასუხისმგებლობის ფარგლებში, განიხილება და გადაწყდება რიგგარეშე საერთო კრებებზე (Extraordinary General Meetings - “EGM”). რიგგარეშე საერთო კრებების რაოდენობა წლის განმავლობაში არ არის შეზღუდული და შესაძლოა შეიცვალოს წლიდან წლამდე. EGM შეიძლება მოიწვიოს სამეთვალყურეო საბჭომ, დირექტორთა საბჭომ ან ბანკის ხმის უფლების მქონე აქციების არანაკლებ 5%-ის მფლობელმა აქციონერებმა წერილობითი მოთხოვნით. აქციონერებმა, რომლებიც

არ ესწრებიან წლიურ საერთო კრებას, უფლება აქვთ გასცენ მინდობილობა მესამე პირზე, რომელიც მათ ნაცვლად შეძლებს ხმის მიცემას.

აქციონერთა საერთო კრებას ხელმძღვანელობს სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე ან, მისი არყოფნის შემთხვევაში, თავმჯდომარის მოადგილე, სამეთვალყურეო საბჭოს უფროსი დამოუკიდებელი წევრი ან საბჭოს ნებისმიერი სხვა წევრი. იმ შემთხვევებში, როდესაც თავმჯდომარე არ ესწრება სხდომას ან/და არ შეუძლია ხმის მიცემაში მონაწილეობა მიიღოს ინტერესთა შესაძლო კონფლიქტთან დაკავშირებული საკითხების გამო, სხდომას თავმჯდომარეობს თავმჯდომარის მოადგილე, სამეთვალყურეო საბჭოს უფროსი დამოუკიდებელი წევრი. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების არყოფნის შემთხვევაში კრებას ხელმძღვანელობს გენერალური დირექტორი.

AGM-ის ან/და EGM-ის სააღრიცხვო თარიღისთვის რეგისტრირებულ ყველა აქციონერს უფლება აქვს დაესწროს კრებას და მონაწილეობა მიიღოს ხმის მიცემაში (საჭიროების შემთხვევაში). აქციონერებს, რომლებიც არ ესწრებიან წლიურ საერთო კრებას, უფლება აქვთ ხმა მისცენ მინდობილობის საფუძველზე.

ბანკის ხმის უფლების 75%-ზე მეტის მფლობელ აქციონერს შეუძლია მიიღოს გადაწყვეტილება საერთო კრების მოწვევის გარეშე. ასეთი გადაწყვეტილება აქციონერთა საერთო კრების ოქმის ტოლფასია და ითვლება აქციონერთა საერთო კრების მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებად. მსგავს შემთხვევებში, დარჩენილ აქციონერებს ეცნობებათ მიღებული გადაწყვეტილების შესახებ ბანკის წესდებისა და საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისი დებულებების მიხედვით. თუ ბანკის აქციების 75%-ს ფლობს ერთზე მეტი მესაკუთრე, აქციონერთა საერთო კრების მოწვევა სავალდებულოა.

3.1.2 აქციონერთა წლიური საერთო კრების ფუნქციები

საქართველოს კანონმდებლობისა და ბანკის წესდების თანახმად, წლიურ საერთო კრებაზე აქციონერებს შეუძლიათ გადაწყვეტილებების მიღება შემდეგ საკითხებზე:

**კორპორაციული
მართვა**

- წესდების მიღება, დამტკიცება და ცვლილება.
- ბანკის კონსოლიდაცია, შერწყმა, დაშლა, ლიკვიდაცია, რეორგანიზაცია და/ან ტრანსფორმაცია.
- სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების არჩევა და გათავისუფლება.
- ბანკის ნებადართული საწესდებო კაპიტალის გაზრდა ან შემცირება.

**დამტკიცების
უფლებამოსილებები**

- სამეთვალყურეო საბჭოს და დირექტორთა საბჭოს ანგარიშების დამტკიცება ან უარყოფა.
- წლიური ანგარიშის და ანგარიშგებების დამტკიცება.
- დამოუკიდებელი აუდიტორების შერჩევა, დანიშვნა და გათავისუფლება.
- სამეთვალყურეო საბჭოს და/ან დირექტორთა საბჭოს წინადადების დამტკიცება მოგების განაწილების შესახებ ან მოგების განაწილების თაობაზე გადაწყვეტილების მიღება იმ შემთხვევაში, თუ აღნიშნული ორგანოები არ წარმოადგენენ საერთო წინადადებას.

**კონტროლის
უფლებები**

- გადაწყვეტილებების მიღება ბანკის ქონების შეძენასთან, გაყიდვასთან, გადაცემასთან, გაცვლასთან (ან დაკავშირებულ გარიგებებთან) ან სხვაგვარად უფლებრივად დატვირთვასთან დაკავშირებით, რომლის ღირებულება აღემატება ბანკის სააქციო კაპიტალის 10%-ს.

3.1.3 2019 წელს ჩატარებული აქციონერთა საერთო კრება და მიღებული გადაწყვეტილებები

იმის გათვალისწინებით, რომ Georgian Financial Group B.V. ფლობს ბანკის აქციების 75%-ზე მეტს, 2019 წელს GFG-მ შემდეგი გადაწყვეტილებები მიიღო:

16 იანვარი, 2019

- სამეთვალყურეო საბჭოს წევრობიდან ირაკლი მანაგაძის გადადგომის დამტკიცება.

14 მაისი, 2019

- გიორგი კალანდარიშვილის არჩევა სამეთვალყურეო საბჭოს წევრად.

31 მაისი, 2019

- ბანკის 2018 წლის აუდიტებული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების დამტკიცება.
- ბანკის კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციების მიმართ წლიური 17% დივიდენდის გადახდის დამტკიცება 2018 წლისათვის.

17 ივნისი, 2019

- მურთაზ კიკორიას არჩევა ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელ წევრად.

01 აგვისტო, 2019

- მაგდა მადრაძის არჩევა ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელ წევრად.

3.1.4 კომუნიკაცია და მედია განცხადებები

როგორც წლიური საერთო კრების, ასევე რიგგარეშე საერთო კრების ჩატარების დრო, ადგილი და დღის წესრიგი ქვეყნდება ბეჭდურ მედიაში კრების ჩატარების თარიღამდე მინიმუმ 20 დღით ადრე. გარდა ამისა, მინორიტარი აქციონერების უფლებების დაცვის უზრუნველსაყოფად დამატებითი ზომების სახით, აქციონერებს, რომლებიც ფლობენ ბანკის აქციების მინიმუმ 1%-ს, პირადად ეცნობებათ კრების და დღის წესრიგის შესახებ რეგისტრირებული ან ელექტრონული ფოსტით.

3.2 სამეთვალყურეო საბჭო

სამეთვალყურეო საბჭოს პასუხისმგებლობებია:

- ბანკში კორპორაციული მმართველობის უმაღლესი სტანდარტების ხელშეწყობა.
- აქციონერთა ინტერესების შესაბამისად, ბანკის განვითარების ხელშეწყობა და მდგრადი ღირებულებების შექმნა და უზრუნველყოფა.
- მმართველობითი ორგანოების მიერ ბანკის გრძელვადიანი ზრდის ხელშეწყობა და შიდა კონტროლის ეფექტური სისტემის შენარჩუნება.

3.2.1 სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობა

წესდების შესაბამისად, სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობაში შედის აქციონერთა საერთო კრების მიერ არჩეული მინიმუმ სამი და მაქსიმუმ შვიდი წევრი. სეზ-ის ახალი რეგულაციის შესაბამისად, რომელიც ძალაში შევიდა 2018 წლის 1 ივნისიდან, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი არ უნდა იყოს დირექტორთა საბჭოს შემადგენლობაში და არ უნდა ახორციელებდეს ადმინისტრაციულ მოვალეობებს.

სამეთვალყურეო საბჭო ირჩევს თავმჯდომარეს, რომელიც იწვევს სამეთვალყურეო საბჭოს კრებებს, განსაზღვრავს დღის წესრიგს და ხელს აწერს შესაბამის კრების ოქმებს, კრების მდივანთან ერთად. სამეთვალყურეო საბჭოს კრება შეიძლება ჩატარდეს სატელეფონო ან ვიდეო კონფერენციის მეშვეობით სამეთვალყურეო საბჭოს ნებისმიერი წევრის მიერ მოთხოვნის შემთხვევაში.

31-დეკემბერი-19	სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები
თავმჯდომარე	ირაკლი ოთარ რუხაძე
საბჭოს დამოუკიდებელი წევრი	მურთაზ კიკორია
საბჭოს დამოუკიდებელი წევრი	მაგდა მალრადე
თავმჯდომარის მოადგილე, საბჭოს უფროსი დამოუკიდებელი წევრი	მამუკა წერეთელი

3.2.2 სამეთვალყურეო საბჭოს განათლება და გამოცდილება

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს ფართო სპექტრის ცოდნა და გამოცდილება აქვთ ფინანსური ანალიზის, კაპიტალის ბაზრების, ფინანსური ანგარიშგების, საინფორმაციო ტექნოლოგიების, სტრატეგიული დაგეგმვის, რისკის მართვის, კომპენსაციის, რეგულაციების, კორპორაციული

მართვისა და მენეჯმენტის მიმართულებით და, ამასთან, შეხედულებათა მრავალფეროვნების ხელშეწყობისათვის საჭირო უნარებს ფლობენ. მათ აქვთ შესაბამისი ცოდნა ადგილობრივი, რეგიონული, გლობალური, ეკონომიკური და საბაზრო გავლენისა და სამართლებრივი და საზედამხებდველო გარემოს შესახებ. მათი გამოცდილებისა და უნარების მრავალფეროვნება მნიშვნელოვან როლს თამაშობს რისკების შემცირებაში ბანკის დაინტერესებულ მხარეთა ინტერესების დასაცავად.

ირაკლი ოთარ რუხაძე

უნარები და გამოცდილება:

ირაკლი ოთარ რუხაძე სს "ლიბერთი ბანკის" სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარედ 2017 წლის ოქტომბერში იქნა არჩეული. 2011 წლიდან იგი გახლდათ შპს Hunnewell Partners (UK) LLP-ის პარტნიორი ლონდონში. ირაკლი წარმოადგენდა Salford Capital Partners-ის LP Salford Georgia-ს აღმასრულებელ დირექტორსა და პარტნიორს თბილისში. აღმასრულებელი დირექტორის რანგში ირაკლი რუხაძე ხელმძღვანელობდა Salford-ის ქართულ ოპერაციებს და, ამავე დროს, პასუხისმგებელი იყო სპეციფიურ მიმართულებებზე (ტელეკომუნიკაცია, უძრავი ქონება) ქვეყნის საზღვრებს გარეთ. მან

წარმატებით განახორციელა ბევრი ცნობილი ბიზნეს გარიგება საქართველოში. მისი ზედამხედველობითა და ხელმძღვანელობით, საქართველოს ეკონომიკამ დაახლოებით \$ 150 მილიონის ინვესტიცია მოიზიდა. 2001-2003 წლებში ირაკლი გახლდათ შპს Argo Ventures-ის დამფუძნებელი და პარტნიორი ბოსტონში, მასაჩუსეტსში. კომპანია ორიენტირებულია კერძო კომპანიებისათვის კონსულტაციების გაწევაზე, მათ შორის კაპიტალში კონვერტირებადი ფასიანი ქაღალდების ჩათვლით. კლიენტებს შორის იყო Global Realty Outsourcing - აშშ-ს უძრავი ქონების ანალიზის სფეროში წარმატებული კომპანია, რომლის ინვესტორთა სიაში ამჟამად ირიცხებიან Citigroup და First Union Securities. გარდა აღნიშნულისა, ირაკლი წარმოადგენდა შპს Caucasus Advisors LLC-ის დამფუძნებელსა და აღმასრულებელ დირექტორს ბოსტონში, მასაჩუსეტსში, და მისი პასუხისმგებლობის ფარგლებში შედიოდა მრავალმილიონიანი საინვესტიციო ფონდის მართვა კავკასიის რეგიონში არსებულ კომპანიებში ინვესტირების მიზნით. ირაკლი ასევე იკავებდა ჩართულობის მენეჯერის პოზიციას McKinsey & Company Inc.-ში ბოსტონში, მასაჩუსეტსში და დიუსელდორფში, გერმანიაში, სადაც იგი უძღვებოდა კონსულტაციებს და ჩართული იყო პრობლემების მოგვარების კუთხით კლიენტის კომპანიის საქმიანობის გასაუმჯობესებლად.

განათლება:

ირაკლი ოთარ რუხაძემ ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხით დაამთავრა Tuck School of Business at Dartmouth College; იგი ასევე გახლავთ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კურსდამთავრებული მათემატიკისა და ეკონომიკის მეცნიერებათა მაგისტრის ხარისხით.

დავით შონია (სამეთვალყურეო საბჭოდან გადადგა 2019 წლის 13 დეკემბერს)**უნარები და გამოცდილება:**

დავით შონია სს "ლიბერთი ბანკის" სამეთვალყურეო საბჭოს წევრად 2017 წლის ოქტომბერში იქნა არჩეული. 2012 წლიდან დავითი Hunnewell Partners Georgia-ს აღმასრულებელი დირექტორის თანამდებობას იკავებს. მისი ძირითადი მოვალეობები მოიცავს სტაბილური ფულადი ნაკადების მართვის პოლიტიკისა და პროცედურების ჩამოყალიბებას, ფინანსური რეპორტების მონიტორინგსა და კონტროლს. დავითი 2007-2011 წლებში Salford Georgia-ს ფინანსური დირექტორი გახლდათ; მისი პასუხისმგებლობის ფარგლებში შედიოდა Salford Georgia-ს კონტროლის ქვეშ მყოფ კომპანიებში ეფექტური და მოქნილი

ფინანსური სტრუქტურების მომზადება და შენარჩუნება, ასევე ფინანსური რეპორტების მონიტორინგი და კონტროლი. 2005-2007 წლებში დავითი ტელეკომპანია "იმედის" (სამაუწყებლო კომპანია) ფინანსური დირექტორის თანამდებობას იკავებდა.

განათლება:

დავითმა დაამთავრა ევროპული მართვის სკოლა (ქართულ-ფრანგული ერთობლივი ინსტიტუტი) თბილისში, საქართველოში და ფლობს ბიზნეს ადმინისტრირების ბაკალავრის ხარისხს.

მურთაზ კიკორია**უნარები და გამოცდილება:**

მურთაზ კიკორია სს "ლიბერთი ბანკის" სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელ წევრად 2019 წლის ივნისში იქნა არჩეული. 2019 წლის ივლისში იგი აირჩიეს სამეთვალყურეო საბჭოს რისკების კომიტეტის თავმჯდომარედ. მურთაზს საბანკო და საფინანსო სექტორთან დიდი გამოცდილება აკავშირებს. იგი იკავებდა გენერალური დირექტორის პოზიციებს სექტორის წამყვან კომპანიებში/ჯგუფებში, კერძოდ, 2015-2016 წლებში სს „საქართველოს ბანკში“ და 2012-2014 წლებში - „საქართველოს ჯანდაცვის ჯგუფში“. მას ასევე აქვს მრავალწლიანი გამოცდილება სს „საქართველოს ბანკში“

ფინანსური დირექტორისა და ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკში (EBRD) უფროსი ბანკირის თანამდებობაზე. შესაბამისად, მისი ცოდნა და გამოცდილება ფინანსებში, კაპიტალის ბაზრებსა და რესურსის მოზიდვის თვალსაზრისით მეტად მნიშვნელოვანი და ღირებულია ბანკისთვის. მურთაზის გამორჩეული გამოცდილება საბანკო და საფინანსო სფეროში კიდევ უფრო გაღრმავებულია მისი მართვის, კონტროლისა და ზედამხედველობითი უნარებით, რომლებიც მან შეიძინა დაწყებული 2000-იანი წლების დასაწყისში საქართველოს ეროვნულ ბანკში საბანკო ზედამხედველობისა და რეგულირების განყოფილების უფროსად მუშაობისას, რის შემდეგაც 2016-2018 წლებში წარმატებით განაგრძო მუშაობა საქართველოს ეროვნული ბანკის ვიცე-პრეზიდენტის პოზიციაზე.

განათლება:

მურთაზმა დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიკის ფაკულტეტი (ფინანსები და კრედიტები). მისი აკადემიური ცოდნა ასევე მდიდარია მრავალი მნიშვნელოვანი ადგილობრივი და საერთაშორისო კონფერენციით, ტრენინგებითა და სემინარებით საბანკო ოპერაციების შესახებ,

ფინანსური ბაზრების, დაფინანსების, მოლაპარაკებებისა და ხელმძღვანელობის, ფულის გათეთრების წინააღმდეგ და საბანკო სექტორთან დაკავშირებული სხვა შესაბამისი საკითხებით.

მაგდა მალრაძე

უნარები და გამოცდილება:

მაგდა მალრაძე სს "ლიბერთი ბანკს" 2019 წლის აგვისტოში შემოუერთდა. 2019 წლის ოქტომბერში იგი არჩეულ იქნა ანაზღაურების კომიტეტის თავმჯდომარედ. მაგდა სამეთვალყურეო საბჭოს ერთადერთი ქალი წევრია. მას განსაკუთრებული გამოცდილება აქვს პროექტის მენეჯმენტში, სტრატეგიულ დაგეგმვაში, ფინანსებში, მონიტორინგში, კონტროლსა და ანგარიშგებაში. იგი ამჟამად ათასწლეულის გამოწვევის ფონდი - საქართველოს აღმასრულებელი დირექტორის პოზიციას იკავებს. მისი ხელმძღვანელობითა და ზედამხედველობით კომპანიამ წარმატებით განახორციელა რამდენიმე პროექტი. ამჟამად აღნიშნული

ორგანიზაცია ახორციელებს გრძელვადიან პროექტს, რომელიც ათობით მილიონ აშშ დოლარს მოიაზრებს. პროექტის მთავარი მიზანი საქართველოში ზოგადი, პროფესიული და უმაღლესი განათლების შემუშავებაა, ასევე მოიაზრება საჯარო სკოლების რეაბილიტაცია, აღჭურვა და აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების მენეჯმენტი. 2008-2013 წლებში მაგდა მუშაობდა ფონდი ღია საზოგადოება საქართველოს უმაღლესი განათლების მიმართულების აკადემიური მხარდაჭერის პროგრამის მენეჯერის პოზიციაზე. პროგრამა ძირითადად ორიენტირებული იყო განათლების განვითარებაზე სამხრეთ კავკასიაში, ადგილობრივი, რეგიონალური და გლობალური აკადემიური ქსელის შექმნით. მისი მცდელობისა და დაუღალავი ძალისხმევის შედეგად, საქართველოში განხორციელდა მრავალი გაცვლითი საგანმანათლებლო პროგრამა. გამოკვეთილი უნარ-ჩვევებისა და გამოცდილების წყალობით, მაგდა სამეთვალყურეო საბჭოს სძენს მრავალფეროვნებას, დამოუკიდებლობას, პროფესიონალიზმისა და კონტროლის მაღალ დონეს. სამეთვალყურეო საბჭო და ზოგადად ბანკი დაბალანსებულია ბიზნეს ოპერაციების შესრულებისა და რისკების მართვის თვალსაზრისით.

განათლება:

მაგდამ დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი და მიენიჭა იურისტის წოდება. იგი ასევე არის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიკური ურთიერთობების კურსდამთავრებული ეკონომისტის წოდებით.

ირაკლი მანაგაძე (სამეთვალყურეო საბჭოდან გადადგა 2019 წლის 30 იანვარს)**უწარები და გამოცდილება:**

ირაკლი მანაგაძე სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელ წევრად აირჩიეს 2018 წლის 22 ივნისს (2019 წლის იანვრიდან ირაკლი მანაგაძე აღარ არის სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი). 2018 წლის 14 სექტემბერს იგი აგრეთვე აირჩიეს ბანკის აუდიტის კომიტეტის წევრად და თავმჯდომარედ. ირაკლი იყო საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტი და თავმჯდომარე 1998-2005 წლებში. ეს წლები განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იყო ქვეყნისთვის, ვინაიდან ქვეყანა, რომელსაც ახალი გამოცხადებული ჰქონდა საბჭოთა კავშირისგან დამოუკიდებლობა და იმყოფებოდა სამოქალაქო ომის აქტივობების შემდგომ პერიოდში, პროაქტიულად იწყებდა ახალი და სანდო განვითარებადი ფინანსური ბაზრის შექმნას და ირაკლის, როგორც საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის, წვლილი იყო გამორჩეული. მისი ხელმძღვანელობით საქართველოს ეროვნული ბანკი ჩამოყალიბდა ფისკალური და მონეტარული პოლიტიკის ეფექტურ გამტარებლად და ზოგადი შიდა ეკონომიკური სტაბილურობისა და ზრდის განმაპირობებლად. 2005 წელს, სეზ-ის პრეზიდენტად წლების განმავლობაში მუშაობისა და სეზ-ის სანდოობის, შექმნილი მყარი ურთიერთობებისა და საერთაშორისო ფინანსურ ორგანიზაციებთან, მულტინაციონალურ ბანკებთან და საინვესტიციო ფონდებთან კოოპერაციის შემდეგ, ირაკლი წავიდა სეზ-იდან და განაგრძო თავისი პროფესიული კარიერა მსოფლიოში სახელგანთქმულ საერთაშორისო ფინანსურ დაწესებულებებში. 2015 წლამდე იგი მუშაობდა ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკში ფინანსური დაწესებულებების ჯგუფში პოლიტიკის უფროს მრჩეველად. ამჟამად იგი მუშაობს უფროს მრჩეველად შპს. J. Stern & Co -ში და კონსულტანტად მსოფლიო ბანკში. ირაკლის მინიჭებული აქვს რამდენიმე ჯილდო, მათ შორის ერთ-ერთი საქართველოს საბანკო სისტემის განვითარებაში განსაკუთრებული წვლილის შეტანის გამო.

განათლება:

ირაკლი მანაგაძემ დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი და ფლობს სპეციალისტის ხარისხს ეკონომიკურ და სოციალურ გეოგრაფიაში და დოქტორის ხარისხს ეკონომიკაში სოციო-ეკონომიკური და რეგიონალური პრობლემების ვ. მელქაძის მეცნიერებისა და კვლევის ინსტიტუტიდან.

მამუკა წერეთელი**უწარები და გამოცდილება:**

დოქტორი მამუკა წერეთელი აირჩიეს ლიბერთი ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელ წევრად 2018 წლის დეკემბერში. 2019 წლის იანვარში იგი დაინიშნა აუდიტის კომიტეტის თავმჯდომარედ და სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილედ, საბჭოს უფროს დამოუკიდებელ წევრად. დოქტორი წერეთელი არის America-Georgia Business საბჭოს პრეზიდენტი, Georgian House of Greater Washington, LLC-ის დამფუძნებელი და დირექტორი და American Foreign Policy Council-ში Central Asia-Caucasus Institute-ის უფროსი მკვლევარი. ის ასევე American University's School of International Service-ის ფაკულტეტის წევრია

(Washington, DC & John Hopkins SAIS).

2013 წლის 11 მაისამდე მამუკას ამერიკის უნივერსიტეტის School of International Service (SIS)-ის Center for Black Sea-Caspian Studies-ის დირექტორის თანამდებობა ეკავა. მანამდე ის ასისტენტ პროფესორად

მუშაობდა (2007-2011) და ამერიკული უნივერსიტეტის დამხმარე ფაკულტეტის წევრი იყო (2002-2007). 2006-2007 წლებში მამუკა George Washington University-ში Elliott School of International Affairs-ის დეკანატის წევრი იყო, სადაც ასწავლიდა ენერგო და სამოქალაქო უსაფრთხოებას.

12 წლის განმავლობაში მამუკა America-Georgia Business Council (AGBC)-ის აღმასრულებელ დირექტორად მუშაობდა. ამჟამად ის ორგანიზაციის პრეზიდენტი. საბჭო არის საქართველოში აშშ-ის ბიზნეს ინტერესების ხელშეწყობის და აშშ-საქართველოს სავაჭრო და ეკონომიკური თანამშრომლობის ძირითადი ინსტრუმენტი. მამუკას სახელს უკავშირდება AGBC-ს მიერ ორგანიზებული 20-ზე მეტი ყოველწლიური კონფერენცია, რომელიც ქართულ-ამერიკულ ეკონომიკურ პარტნიორობას მიძღვნილი საჯარო და კერძო სექტორებს შორის დიალოგის ყველაზე პოპულარული ფორუმების სერია გახდა. ყოველწლიური კონფერენციების გარდა, მამუკა უძღვებოდა და ორგანიზებას უწევდა საქართველოში პოლიტიკურ და ეკონომიკურ განვითარებაზე ორიენტირებულ სტრატეგიულ დაგეგმვის მრავალ სესიას. ამ სესიებს სხვადასხვა დროს ესწრებოდნენ საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების (IMF, World Bank, IFC, EBRD) წარმომადგენლები, ა.შ.შ.-ს ექსპორტიორი სააგენტოები (Ex-Im Bank, OPIC, TDA), დონორი სააგენტოები (USAID, MCC), აშშ-ის და საქართველოს მთავრობის წარმომადგენლები, რეგიონის კერძო კომპანიები და ექსპერტები. 2007-2008 წლებში მამუკა წერეთელი ხელმძღვანელობდა ამერიკა-საქართველოს ბიზნეს საბჭოს საქართველოსთვის ტურიზმის სტრატეგიისა და საინვესტიციო გეგმის პროექტს, რომელიც დაფინანსებული იყო US Trade and Development Agency-ის მიერ.

განათლება:

დოქტორმა წერეთელმა დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი და აქვს ეკონომიკური გეოგრაფიის მაგისტრის წოდება. მას აგრეთვე აქვს University of Maryland College მეცნიერებების მაგისტრის წოდება და რუსეთის ეკონომიკისა და პროგნოზის ინსტიტუტის მეცნიერების აკადემიის დოქტორის წოდება.

3.2.3 სამეთვალყურეო საბჭოს მრავალფეროვნება და დამოუკიდებლობა

სამეთვალყურეო საბჭო მიიჩნევს, რომ უნარების, პროფესიული კარიერის, ცოდნისა და გამოცდილების მრავალფეროვნება მნიშვნელოვანია ბიზნესის ეფექტურად წარმართვისთვის. სამეთვალყურეო საბჭო მისი ნომინაციისა და კორპორაციული მართვის კომიტეტით მუშაობს რათა უზრუნველყოს უნარების, გამოცდილების, დამოუკიდებლობისა და საბანკო ცოდნის სათანადო დაბალანსება დაკისრებული პასუხისმგებლობების შესასრულებლად.

სამეთვალყურეო საბჭო შესაბამისობაშია საქართველოს ეროვნული ბანკის კორპორაციული მართვის კოდექსთან საბჭოში დამოუკიდებელი და ქალი წევრების რაოდენობის თვალსაზრისით. ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს თითოეულ წევრს უკავია და/ან მანამდე ეკავა მაღალი თანამდებობა დაკავშირებულ სფეროში სხვადასხვა მიმართულებით, რის შედეგადაც საკუთარი გამოცდილებით და ხედვით მათ ღირებული კონცეფციები შეაქვს სამეთვალყურეო საბჭოს საქმიანობაში და მნიშვნელოვანი წვლილი - გადაწყვეტილების მიღების პროცესში. არცერთ ფიზიკურ პირს ან ფიზიკურ პირთა ჯგუფს არ აქვს შესაძლებლობა აკონტროლოს გადაწყვეტილების მიღების პროცესი.

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის დამოუკიდებლობა დანიშნულად ფასდება კომერციული ბანკების კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნების შესაბამისად.

3.2.4 სამეთვალყურეო საბჭოს ფუნქციები

იმის უზრუნველსაყოფად, რომ სამეთვალყურეო საბჭო ჩართული იქნება გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში, კონკრეტული მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებები საჭიროებს სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებას. ქვემოთ განსაზღვრულია სამეთვალყურეო საბჭოს კომპეტენციას მიკუთვნებული საკითხები:

სტრატეგია და მართვა	- პასუხისმგებლობა ბანკის საერთო მართვაზე; - ბანკის კომერციული და საინვესტიციო სტრატეგიების, წლიური საოპერაციო და კაპიტალური დანახარჯების ბიუჯეტების დამტკიცება და მნიშვნელოვანი ცვლილებების შესახებ გადაწყვეტილებების მიღება; - ბანკის საქმიანობის კონტროლი;
ფინანსური ანგარიშგება და კონტროლი	- ბანკის ოპერირების მაქსიმალური ეფექტურობის უზრუნველყოფა; - ხმის უფლებების გამოყენება ბანკის ნებისმიერ ძირითად შვილობილ კომპანიაში და მათი ბიუჯეტის დამტკიცება; - ფინანსური და ბუღალტრული დოკუმენტაციის, აქტივების შემოწმება; - ბალანსზე რიცხული სესხების ფაქტორინგი ან მსგავსი შეთანხმებების გაფორმება, რომლის წლიური ღირებულება აღემატება 500,000 აშშ დოლარს;
რისკების მართვის ჩარჩო და რისკის დასაშვები დონე	- ბანკის ყველა მნიშვნელოვანი რისკის დადგენა და კონტროლი; - რისკის მართვის სტრატეგიისა და რისკის დასაშვები დონის განსაზღვრა და დამტკიცება; - კონკრეტული ზომების განსაზღვრა იმ შემთხვევაში, თუ ბანკის რისკის პროფილი გადააჭარბებს რისკის აპეტიტს;
შიდა კონტროლის მექანიზმები	- სამეთვალყურეო საბჭოს მარეგულირებელი დოკუმენტის ან მსგავსი წესების მიღება, შეწყვეტა ან შეცვლა სამეთვალყურეო საბჭოს შიდა ორგანიზაციასთან დაკავშირებით; - სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტ(ებ)ის შექმნა;
კონტრაქტები	- კაპიტალური დანახარჯების პროექტების დამტკიცება, მნიშვნელოვანი სესხები, რომელთა ოდენობა აღემატება 2.5 მილიონ აშშ დოლარს და ტრანზაქციები დაკავშირებულ მხარეებთან; - მნიშვნელოვანი ღირებულების მქონე ნებისმიერი აქტივის ან ბანკის ბიზნესის არსებითი ნაწილის გასხვისება; - იურიდიულ პირთან ან კომპანიასთან გრძელვადიანი თანამშრომლობის გაფორმება ან შეწყვეტა, რომლის ღირებულება აღემატება 1 მილიონ აშშ დოლარს წლიურად; - მორატორიუმის გამოცხადება ვალდებულებების დაფარვასთან დაკავშირებით;
კომუნიკაცია	- გადაწყვეტილებების და შესაბამისი დოკუმენტაციის დამტკიცება, რომელიც უნდა წარედგინოს აქციონერებს საერთო კრებაზე; კაპიტალის ან კაპიტალთან დაკავშირებული ინსტრუმენტების ნებისმიერი საჯარო შეთავაზების დამტკიცება, გარდა სახაზინო აქციების გაყიდვისა და აქციებთან დაკავშირებული ჩვეულებრივი ოპერაციებისა; - ბანკის აქციების გამოსყიდვა (მათ შორის სავალდებულო გამოსყიდვა);
დანიშვნები და ანაზღაურება	- ცვლილებები დირექტორთა საბჭოს სტრუქტურაში, ზომასა და შემადგენლობაში; - დირექტორთა საბჭოს წევრების, სავაჭრო წარმომადგენლების, აუდიტის კომიტეტის წევრების და ბანკის მატერიალური შვილობილი კომპანიების აღმასრულებელი პირების დანიშვნა და გათავისუფლება; - დირექტორთა საბჭოს ანაზღაურების პოლიტიკის განსაზღვრა; - ბანკის აქციების დამოუკიდებელი რეგისტრატორის შერჩევა, შენარჩუნება და გათავისუფლება;
კორპორაციული მართვა	- დირექტორთა საბჭოს საქმიანობების ზედამხედველობა; - დირექტორთა საბჭოსთვის ინსტრუქციების მიცემა ბანკის სხვადასხვა პოლიტიკის ზოგადი მიმართულებების შესახებ; - ბანკის ზოგადი კორპორაციული მართვის სისტემის ანალიზი, წლიური ანგარიშგების და დირექტორთა საბჭოს წინადადებების განხილვა მოგების განაწილების შესახებ; - აქციონერთა როგარეშე საერთო კრების მოწვევა; - ახალი შვილობილი კომპანიის დაფუძნება ან წილის შეძენა კომპანიის კაპიტალში ან ბიზნეს საქმიანობაში;
სხვა	- ნებისმიერი დავის წამოწყება, წარმოება ან მორიგება, როდესაც დავის თანხა აღემატება 500,000 აშშ დოლარს, დაკავშირებულია სისხლის სამართლის საქმის წარმოებასთან ან ბანკის მენეჯერულ პოზიციებზე მყოფ პირებთან საქმის წარმოებასთან; - ნებისმიერ პირთან ან ბიზნეს ერთეულთან პარტნიორობის ან ერთობლივი ბიზნეს შეთანხმებების გაფორმება; - ნებისმიერი პოლიტიკური შეწირულობის ან პოლიტიკური დონაციის განხორციელება; - ბანკის ნებისმიერი საჯარო კაპიტალის გაყიდვა/რეკაპიტალიზაცია და ნებისმიერი აქციის გასხვისების ან უფლებრივად დატვირთვის დამტკიცება.

სამეთვალყურეო საბჭო აგრეთვე არის გადაწყვეტილების მიმღები ორგანო ყველა იმ საკითხთან მიმართებაში, რაც მნიშვნელოვანია ბანკისთვის სტრატეგიული, ფინანსური ან რეპუტაციული თვალსაზრისით.

3.2.5 სამეთვალყურეო საბჭოს საქმიანობა და კრებები

სამეთვალყურეო საბჭოს კრებები („კრება“) ტარდება მინიმუმ კვარტალში ერთხელ ბანკის იურიდიულ მისამართზე ან სამეთვალყურეო საბჭოს ნებისმიერი წევრის მოთხოვნით, ნებისმიერ სხვა ადგილას. ყველა სხვა წევრთან შეთანხმებით, თავმჯდომარეს (თავად ან ნებისმიერი წევრის მოთხოვნით) შეუძლია მოიწვიოს კრება ზეპირი ფორმით ან სხვაგვარად დროის უფრო მოკლე პერიოდში. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები შეიძლება წარმოდგენილ იქნან სამეთვალყურეო საბჭოს სხვა წევრების მიერ. თითოეულ წევრს უფლება აქვს წარმოადგინოს სამეთვალყურეო საბჭოს მხოლოდ ერთი სხვა წევრი. საკითხები, რომლებიც მოითხოვს გადაწყვეტილების მიღებას დაგეგმილი კრების ფარგლებს გარეთ, განიხილება სპეციალურ დამატებით კრებებზე და სატელეფონო კონფერენციით. მთლიანობაში, 2019 წლის განმავლობაში სამეთვალყურეო საბჭო ოფიციალურად შეიკრიბა ორმოცდაათჯერ და გადაწყვეტილებები მიღებულ იქნა შეკრებით ან სატელეფონო კონფერენციის საშუალებით. კრებების დროს სამეთვალყურეო საბჭო იღებს განახლებულ მონაცემებს შიდა საოპერაციო ფუნქციებიდან კონტროლის და რისკის მართვის, შესაბამისობის, შიდა აუდიტის, ადამიანური რესურსების, სამეთვალყურეო საბჭოს კომპეტენციას მიკუთვნებული ძირითადი კონტრაქტების და სხვა კორპორაციული საკითხების შესახებ. გარდა ამისა, არსებობს დღის წესრიგის საკითხების წლიური განრიგი იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ყველა საკითხს დაეთმოს სათანადო ყურადღება და განხილულ იქნას შესაბამის ნაწილში ფინანსურ და ნორმატიულ ციკლში. ეს მოიცავს ბიუჯეტს, სავალდებულო ანგარიშგებებს, მართვის ანგარიშებს და აქციონერთა წლიური საერთო კრების მოწვევას. კრებების გარეთ, წლის განმავლობაში სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარეს და გენერალურ დირექტორს აქვთ ინტენსიური კონტაქტი (პირადად ან სხვა საშუალებით) როგორც ერთმანეთთან, ისე სამეთვალყურეო საბჭოს სხვა წევრებთან.

3.2.6 სამეთვალყურეო საბჭოს საქმიანობის შეფასება

სამეთვალყურეო საბჭო მუდმივად ზრუნავს თავისი ეფექტურობის გასაუმჯობესებლად და აღიარებს, რომ მისი შეფასების პროცესი მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტია ამ მიზნის მისაღწევად. სამეთვალყურეო საბჭო ითვლება ეფექტურ ორგანოდ, რომელიც წარმოადგენს კომპეტენციის და გამოცდილების სათანადო ბალანსს და აერთიანებს მოსაზრებების და პერსპექტივების დივერსიფიცირებულობას. კომერციული ბანკების კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნების თანახმად, ლიბერთი ბანკმა უკვე დაამტკიცა სამეთვალყურეო საბჭოს შეფასების პოლიტიკა, რომლის საფუძველზეც პირველი ფაქტობრივი შეფასება განხორციელდება 2020 წლის ბოლომდე. ბანკი ასევე გეგმავს განხორციელოს ყველა სათანადო ქმედება სამეთვალყურეო საბჭოს საქმიანობის გარე შეფასების მიზნით.

3.3 სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტები

საქართველოს კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნების მიხედვით, სისტემური კომერციული ბანკების სამეთვალყურეო საბჭოსთან უნდა არსებობდეს მინიმუმ შემდეგი კომიტეტები:

1. აუდიტის კომიტეტი
2. კორპორაციული მართვის კომიტეტი
3. რისკების კომიტეტი
4. ანაზღაურების კომიტეტი

ბანკმა განახორციელა აუდიტის კომიტეტის რეორგანიზაცია, დააფუძნა ნომინაციისა და კორპორაციული მართვის კომიტეტი 2018 წელს. 2019 წელს რისკის კომიტეტისა და ანაზღაურების კომიტეტის შექმნის შემდეგ ბანკი სრულ შესაბამისობაშია კომერციული ბანკების კორპორაციული მართვის კოდექსთან სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტების მოწყობისა და დაკომპლექტების თვალსაზრისით.

3.3.1 აუდიტის კომიტეტი

აუდიტის კომიტეტი პასუხისმგებელია შიდა კონტროლის ფუნქციების შესრულების მონიტორინგზე, შიდა აუდიტის დეპარტამენტის მიერ წლიური სამოქმედო გეგმის შესრულების დაგეგმვასა და ზედამხედველობაზე, გარე დამოუკიდებელ აუდიტორებთან კომუნიკაციაზე. კომიტეტი ასევე რეკომენდაციას უწევს სამეთვალყურეო საბჭოს შიდა კონტროლის მექანიზმების შესაძლო სისუსტეზე.

აუდიტის კომიტეტი აგრეთვე ზედამხედველობას უწევს ბანკის შესაბამისობას კორპორაციული მართვის, მოსყიდვისა და კორუფციის თავიდან აცილების, ინტერესთა კონფლიქტისა და გამჟღავნების თაობაზე არსებულ პოლიტიკებსა და პროცედურებთან. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, აუდიტის კომიტეტი თვლის, რომ მთლიანობაში მისი შიდა კონტროლის ჩარჩო ეფექტურია.

კომიტეტი არის დამოუკიდებელი სტრუქტურული ერთეული და ექვემდებარება სამეთვალყურეო საბჭოს. კომიტეტი შედგება შემდეგი წევრებისგან:

- მამუკა წერეთელი (თავმჯდომარე);
- ირაკლი ოთარ რუხაძე (საბჭოს წევრი);
- მურთაზ კიკორია (საბჭოს წევრი).

აუდიტის კომიტეტის წევრების უმეტესობა უნდა იყოს სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელი წევრი. შესაბამისად, ბანკი სრულად აკმაყოფილებს კომერციული ბანკებისთვის საქართველოს კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნებს.

აუდიტის კომიტეტის შეხვედრა უნდა ჩატარდეს მინიმუმ კვარტალში ერთხელ. საჭიროების შემთხვევაში, სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ ნებისმიერ დროს შესაძლოა მოწვეულ იქნას რიგგარეშე სხდომა.

აუდიტის კომიტეტის ძირითადი ფუნქციები და პასუხისმგებლობები:

- ბანკის საბუღალტრო და საანგარიშგებო წესების განსაზღვრა, ამ წესების დაცვა და ბანკის შიდა აუდიტის მეშვეობით ბანკის საბუღალტრო დოკუმენტების შემოწმება.
- მოქმედ კანონმდებლობასთან ბანკის შესაბამისობის ზედამხედველობა;
- შიდა აუდიტის ფუნქციონირების ზედამხედველობა, რომელიც მიზანდ ისახავს ბანკში რისკის მართვისა და კონტროლის სისტემებისა და პროცესების ადეკვატურობისა და ეფექტურობის უზრუნველყოფას;
- შიდა აუდიტის საქმიანობის მარეგულირებელი დოკუმენტების დამტკიცება და ბანკის დირექტორთა საბჭოსგან შიდა აუდიტის დამოუკიდებლობის უზრუნველყოფა;
- შიდა აუდიტის დეპარტამენტის კვარტალური/ნახევარწლიანი რეპორტების გადახედვა, დამტკიცება და სამეთვალყურეო საბჭოსა და დირექტორთა საბჭოსთვის შემოწმებისა და რეკომენდაციების წარდგენა;
- შიდა აუდიტის მიერ შედგენილი წლიური სამოქმედო გეგმის დამტკიცება და გეგმის კვარტალური გადახედვა;
- შიდა აუდიტის თითოეული თანამშრომლის საქმიანობის შეფასება მათი პროფესიული უნარებისა და შესრულებული საქმის გათვალისწინებით და შესაბამისი გადაწყვეტილების მიღება;
- ბანკის გარე აუდიტორებთან თანამშრომლობა;

2019 წელს აუდიტის კომიტეტი ოფიციალურად შეიკრიბა 3-ჯერ და განიხილა ბანკის შიდა აუდიტის რეპორტები, აგრეთვე დაამტკიცა შიდა აუდიტის დეპარტამენტში საკადრო დანიშვნები, ბიუჯეტი და სამოქმედო გეგმა.

3.3.2 ნომინაციებისა და კორპორაციული მართვის კომიტეტი

2018 წლის დეკემბერში ბანკის სამეთვალყურეო საბჭომ დააარსა ნომინაციისა და კორპორაციული მართვის კომიტეტი სამეთვალყურეო საბჭოსა და დირექტორთა საბჭოს შემადგენლობის, დანიშვნების, წევრთა მონაცვლეობის, ასევე მათი ეფექტურობის შესაფასებლად და ბანკის კორპორაციული მართვის საზედამხედველოდ.

კომიტეტი დამოუკიდებელი სტრუქტურული ერთეულია, იგი ექვემდებარება ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს და უნდა შედგებოდეს სულ მცირე 3 (სამი) წევრისგან, რომლებიც იმავდროულად უნდა იყვნენ სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები. ამ დროისთვის, ნომინაციისა და კორპორაციული მართვის კომიტეტი შედგება შემდეგი წევრებისგან:

- ირაკლი ოთარ რუხაძე (თავმჯდომარე);
- მურთაზ კიკორია (საბჭოს წევრი);
- მამუკა წერეთელი (საბჭოს წევრი).

ნომინაციისა და კორპორაციული მართვის კომიტეტის შეხვედრები უნდა ჩატარდეს წელიწადში სულ მცირე ორჯერ და, საჭიროების შემთხვევაში, რიგგარეშე სხდომა შესაძლოა მოწვეულ იქნეს სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ ნებისმიერ დროს.

ნომინაციისა და კორპორაციული მართვის კომიტეტის მთავარი ფუნქციები და პასუხისმგებლობები:

- **ნომინაცია.** სამეთვალყურეო საბჭოს, დირექტორთა საბჭოსა და მათი კომიტეტების სტრუქტურის, ზომისა და შემადგენლობის რეგულარული გადახედვა კომიტეტების თავმჯდომარეებთან კონსულტაციით, სამეთვალყურეო საბჭოს ან/და დირექტორთა საბჭოს მიერ გაწეული საქმიანობის შეფასების პროცესის გათვალისწინებით.
- კომიტეტმა უნდა განიხილოს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებისა და სხვა მაღალი რანგის აღმასრულებელი პირების ჩანაცვლების პროცესის დაგეგმვა მათი საქმიანობის გათვალისწინებით, ბანკის წინაშე არსებული გამოწვევების, შესაძლებლობების და სამომავლოდ საჭირო უნარებისა და გამოცდილების გათვალისწინებით.
- კომიტეტმა უნდა დააწესოს სამეთვალყურეო საბჭოსა და დირექტორთა საბჭოს თითოეული წევრის შეფასების ობიექტური კრიტერიუმები, უზრუნველყოს საქმიანობის შეფასების ჩატარება და შესაბამისი რეკომენდაციების სამეთვალყურეო საბჭოსთვის წარდგენა.
- **კორპორაციული მართვა.** კომიტეტი განიხილავს და ამტკიცებს ბანკის კორპორაციული მართვის სახელმძღვანელოებში შეტანილ ცვლილებებს, ზედამხედველობას უწევს ამ სახელმძღვანელოებთან ბანკის შესაბამისობას და სამეთვალყურეო საბჭოს საჭიროებისამებრ აძლევს რჩევებს.
- მონიტორინგს უწევს განვითარებად ტრენდებს, ინიციატივებს და საუკეთესო პრაქტიკას სამართლებრივ და კორპორაციული მართვის საკითხებზე ბანკზე ამ ინიციატივების გავლენის განსასაზღვრად და შესაბამისი პერიოდული განახლებების უზრუნველსაყოფად.
- პერიოდულად განიხილავს სამეთვალყურეო საბჭოსთან დაკავშირებულ პოლიტიკებს, ბიზნეს საქმიანობასა და ეთიკასთან დაკავშირებულ პოლიტიკებს და სამეთვალყურეო საბჭოს აძლევს შესაბამის რჩევებს.
- გადახედავს და განიხილავს შიდა შემოწმებასთან ან/და მოკვლევასთან მიმართებაში არსებულ საჩივრებს, რომელიც განხორციელდა შესაბამისობის სამსახურის ან მსგავსი უფლებამოსილების მქონე სხვა სტრუქტურული ერთეულის მიერ, ქცევისა წესებისა და ეთიკის კოდექსის დარღვევის შემთხვევების ამოცნობის ან/და თავიდან არიდების მიზნით, აგრეთვე, ამ დარღვევებზე გავრცელებულ დისციპლინურ ზომებს და სხვა საჩქივებს.
- სამეთვალყურეო საბჭოს პერიოდულად აცნობებს მისი კომპეტენციის ფარგლებში მიმდინარე აქტივობების შესახებ და აფასებს კომიტეტისთვის მინიჭებული უფლებებისა და მოვალეობების შესრულებას.

2019 წელს ნომინაციისა და კორპორაციული მართვის კომიტეტი შეიკრიბა ორჯერ.

3.3.3 რისკების მართვის კომიტეტი

რისკების კომიტეტი პასუხისმგებელია ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკა/პროცედურების ზედამხედველობასა და შესაბამისობაზე, ასევე რისკის მართვის სტრუქტურის ადეკვატურობის განსაზღვრაზე, ბანკის წინაშე არსებული ყველა რისკის ტიპის მიხედვით.

კომიტეტი სამეთვალყურეო საბჭოს დახმარებას უწევს რისკების მართვასა და შიდა კონტროლში, რისკის კონტროლის ფუნქციების ადეკვატურობისა და ეფექტურობის შეფასებაში, კონკრეტული ტიპის საოპერაციო და საკრედიტო რისკების მიმართ.

რისკების კომიტეტი ასევე ატარებს ბანკის რისკის მართვისა და მიტიგაციის პოლიტიკა-პროცედურებთან შესაბამისობის მონიტორინგს. ზემოხსენებულის გათვალისწინებით, კომიტეტი მიიჩნევს, რომ მთლიანობაში ბანკის შიდა კონტროლის საერთო ჩარჩო ეფექტურია.

კომიტეტი დამოუკიდებელი სტრუქტურული ერთეულია და ექვემდებარება ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს. კომიტეტის წევრები არიან:

- მურთაზ კიკორია (თავმდჯომარე);
- ირაკლი ოთარ რუხაძე (წევრი);
- მაგდა მალრაძე (წევრი).

კომიტეტის წევრთა უმრავლესობას უნდა წარმოადგენდნენ სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელი წევრები. ამ მხრივ, ბანკი სრულ შესაბამისობაშია კომერციული ბანკების კორპორაციული მართვის კოდექსთან.

რისკების კომიტეტი უნდა ჩატარდეს არანაკლებ კვარტალში ერთხელ. სამეთვალყურეო საბჭო უფლებამოსილია ნებისმიერ დროს მოიწვიოს რიგგარეშე შეხვედრა.

რისკების კომიტეტის მთავარი ფუნქციები და ძირითადი პასუხისმგებლობებია:

- რეგულარულად დაამტკიცოს რისკების მართვის ანგარიშგება და რეკომენდაციები მიაწოდოს სამეთვალყურეო საბჭოს;
- განიხილოს და მონიტორინგი გაუწიოს რისკის სტრატეგიას და რისკის აპეტიტს, მათ თანმიმდევრულობას და შესაბამისობას სტრატეგიულ, კაპიტალისა და ფინანსურ გეგმებთან. შეიმუშაოს და სამეთვალყურეო საბჭოს წარუდგინოს შესაბამისი რეკომენდაციები;
- ზედამხედველობა გაუწიოს კაპიტალისა და ლიკვიდობის, ასევე ბანკისთვის რელევანტური ყველა ტიპის რისკის: საკრედიტო, საოპერაციო, საბაზრო, რეპუტაციული და სხვა ტიპის რისკების მართვის სტრატეგიები, რათა უზრუნველყოს მათი შესაბამისობა რისკის აპეტიტთან და რისკის კულტურასთან;
- განიხილოს ანგარიშგებები რისკის აპეტიტიდან თითოეულ გადაცდომასა და შერჩეული ქმედების ადეკვატურობაზე;
- განიხილოს და სამეთვალყურეო საბჭოს წარუდგინოს კაპიტალის ადეკვატურობის შიდა შეფასების პროცესის (ICAAP) ანგარიშგება;
- გააკონტროლოს რისკების დირექტორის (CRO) ეფექტურობა და დამოუკიდებლობა, შეაფასოს მისი საქმიანობა და სამეთვალყურეო საბჭოს წარუდგინოს ამ პოზიციაზე დანიშვნისა და/ან გათავისუფლების შესახებ რეკომენდაციები.

რისკების კომიტეტი 2019 წლის განმავლობაში შეიკრიბა ერთხელ, განხორციელდა რისკის კულტურის შეფასება და დამტკიცდა საოპერაციო რისკის მართვის ანგარიში.

3.3.4 ანაზღაურების კომიტეტი

ანაზღაურების კომიტეტი პასუხისმგებელია ბანკის დირექტორთა საბჭოს წევრებისათვის, მატერიალური რისკის ამღები პირებისა და ბანკის გარკვეული სხვა თანამშრომლებისათვის ადეკვატური და ეფექტური ანაზღაურების სისტემის სწორად ფუნქციონირების შექმნასა და ზედამხედველობაზე.

კომიტეტი დამოუკიდებელი სტრუქტურული ერთეულია და ექვემდებარება ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს. იგი შედგება შემდეგი წევრებისგან:

- მაგდა მალრაძე (თავმჯდომარე);
- ირაკლი ოთარ რუხაძე (საბჭოს წევრი);
- მამუკა წერეთელი (საბჭოს წევრი).

ანაზღაურების კომიტეტის წევრების უმრავლესობა სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელი წევრები არიან. ამრიგად, ბანკი სრულად აკმაყოფილებს კომერციული ბანკებისთვის დადგენილი კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნებს.

ანაზღაურების კომიტეტი ტარდება სულ მცირე წელიწადში ორჯერ. საჭიროების შემთხვევაში რიგგარეშე სხდომა სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ შესაძლოა მოწვეულ იქნას ნებისმიერ დროს.

ანაზღაურების კომიტეტის მთავარი ფუნქციები და პასუხისმგებლობები:

- ანაზღაურების პოლიტიკის რეგულარული გადახედვა და სამეთვალყურეო საბჭოსთვის რეკომენდაციების წარდგენა, რათა უზრუნველყოფილ იქნას ბანკის ანაზღაურების პოლიტიკის შესაბამისობა საერთაშორისო სტანდარტებთან და მარეგულირებლის მიერ დამტკიცებულ შესაბამის რეგულაციებთან.
- მატერიალური რისკის ამლენი პირების სიის ყოველწლიური გადახედვა და განახლება, რომელიც მოგვიანებით დამტკიცდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ.
- განიხილოს და შეიმუშაოს აქციებით ანაზღაურების გეგმა სამეთვალყურეო საბჭოსა და აქციონერების მიერ დასამტკიცებლად.
- სამეთვალყურეო საბჭოს წარუდგინოს რეკომენდაციები ბანკის ანაზღაურების პოლიტიკით გათვალისწინებული პირების კატეგორიის ანაზღაურების შესახებ.
- უხელმძღვანელოს ანაზღაურებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე ინფორმაციის გამჟღავნების პროცესს.

2019 წელს ანაზღაურების კომიტეტი ოფიციალურად არ შეკრებილა.

3.4 დირექტორთა საბჭო

ბანკის ყოველდღიურ საქმიანობებს ახორციელებს დირექტორთა საბჭო, რომლის წევრებსაც ნიშნავს სამეთვალყურეო საბჭო. ბანკი აცნობიერებს დირექტორთა საბჭოს მნიშვნელობას, რომელიც მოიცავს კვალიფიკაციების, გამოცდილების და დივერსიფიკირებულობის სწორ ბალანსს, რაც შესაძლებლობას აძლევს მათ, ეფექტურად შეასრულონ დაკისრებული ფუნქციები და მოვალეობები.

3.4.1 დირექტორთა საბჭოს შემადგენლობა

საქართველოს კანონი კომერციული ბანკების საქმიანობების შესახებ და საქართველოს კანონი მეწარმეთა შესახებ განსაზღვრავს მთავარ პრინციპს, რომლის მიხედვითაც კომპანიის საქმიანობის განხორციელებისთვის მკაფიოდ უნდა გაიმიჯნოს პასუხისმგებლობები კომპანიის საქმიანობის

ზედამხედველობასა და აღმასრულებელ უფლებამოსილებებს შორის. დირექტორთა საბჭოს შემადგენლობაში შედიან: გენერალური დირექტორი (Chief Executive Officer - “CEO”) და დირექტორები. გენერალური დირექტორი და თითოეული დირექტორი დანიშნულია სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ.

დირექტორთა საბჭოს ხელმძღვანელობს გენერალური დირექტორი, რომელიც პასუხისმგებელია მართვის ყველა საკითხზე, რომელიც ეხება ბანკს. ყველა დირექტორი ანგარიშვალდებულია გენერალური დირექტორის წინაშე. გენერალური დირექტორის ძირითადი ვალდებულებებია წარმოადგინოს, შეიმუშაოს და ზედამხედველობა გაუწიოს ბანკის სტრატეგიას და საერთო კომერციულ მიზნებს, რომლებსაც ის განახორციელებს სამეთვალყურეო საბჭოსთან მჭიდრო კომუნიკაციით. გენერალური დირექტორი და დირექტორთა საბჭოს დანარჩენი წევრები პასუხისმგებელი არიან სამეთვალყურეო საბჭოს და შესაბამისი კომიტეტების გადაწყვეტილებების შესრულებაზე.

31-დეკემბერი-19	დირექტორთა საბჭოს წევრები
გენერალური დირექტორი	ვასილ ხოდელი (დაინიშნა 2019 წლის 30 დეკემბერს)
გენერალური დირექტორი	გიორგი კალანდარიშვილი (გადადგა 2019 წლის 21 მაისს)
ფინანსური დირექტორი	დავით წიკლაური (დაინიშნა 2020 წლის 8 აპრილს)
ფინანსური დირექტორი (გენერალური დირექტორის მოვალეობის შემსრულებელი 2019 წლის 21 მაისიდან 2019 წლის 30 დეკემბრამდე)	ლევან ლეკიშვილი (გადადგა 2020 წლის 8 აპრილს)
კორპორატიული საბანკო საქმიანობის დირექტორი	დავით ვერულაშვილი
რისკების დირექტორი	მამუკა კვარაცხელია
საოპერაციო დირექტორი	ლევან თხელიძე

3.4.2 დირექტორთა საბჭოს განათლება და გამოცდილება

დირექტორთა საბჭოს წევრებს გააჩნიათ მრავალმხრივი ცოდნა და გამოცდილება სხვადასხვა მიმართულებით, მათ შორის, ფინანსებისა და ბუღალტრული აღრიცხვის, რისკების მართვის, სტრატეგიული დაგეგმვის, საგადასახადო და სამართლებრივი საკითხების, მენეჯმენტის და ხელმძღვანელობის, კორპორაციული მართვისა და მარკეტინგის კუთხით. ისინი გამოირჩევიან ადგილობრივი და რეგიონული ეკონომიკური და საბაზრო პირობების გონივრული გააზრების უნარებით, სამართლებრივი და საზედამხედველო გარემოს სიღრმისეული ცოდნით. მათი ცოდნისა და უნარ-ჩვევების დივერსიფიცირებულობა მნიშვნელოვან როლს თამაშობს ბანკის აქციონერთათვის გრძელვადიანი ღირებულების შექმნის კუთხით.

ვასილ ხოდელი

ვასილ ხოდელი 2019 წლის 30 დეკემბერს დაინიშნა სს “ლიბერთი ბანკის” გენერალური დირექტორის თანამდებობაზე. ვასილი არის გამოცდილი ბანკირი და საბანკო სექტორში გამორჩეული მამოძრავებელი ძალა. მას გააჩნია ფინანსურ, უფრო კონკრეტულად კი საბანკო სექტორში მუშაობის 20 წელზე მეტი გამოცდილება. ბანკში დირექტორთა საბჭოს ხელმძღვანელობამდე ვასილი მუშაობდა სს “საქართველოს ბანკში” რამდენიმე მნიშვნელოვან მენეჯერულ პოზიციაზე. 2014 წლიდან 2017 წლამდე ის იყო კორპორაციული და საინვესტიციო საბანკო მომსახურების უფროსი. წარმატებული მუშაობის წყალობით 2017 წელს იგი გახდა სს “საქართველოს ბანკის” დირექტორთა საბჭოს წევრი და გენერალური დირექტორის

მოადგილე, კორპორაციული საბანკო ინვესტიციების დირექტორი. ახალ თანამდებობაზე მან განაგრძო კორპორაციული საბანკო საქმიანობა და წარმატებით უხელმძღვანელა ასობით მილიონიან კორპორაციულ და საინვესტიციო პორტფელების მენეჯმენტს, ეფექტურად გაუმკლავდა სხვადასხვა ბიზნეს სექტორში მოქმედ ათასობით კორპორატიულ კლიენტს. ვასილი ასევე მუშაობდა ყოფილ სს “თბილისტერბანკში” 90-იანი წლების ბოლოს. მან დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი და აქვს მაგისტრის ხარისხი ეკონომიკაში, აქვს ორმაგი მაგისტრის ხარისხი გრენობლის ბიზნეს სკოლისა და კავკასიის ბიზნეს სკოლისგან.

დავით წიკლაური

დავით წიკლაური არის დირექტორთა საბჭოს უახლესი წევრი. მან შეცვალა ლევან ლეკიშვილი და დაინიშნა გენერალური დირექტორის მოადგილედ, ფინანსურ დირექტორად 2020 წლის აპრილში. 2017 წლის განმავლობაში დავითი იკავებდა “საქართველოს ბანკის ჯგუფის” გენერალური დირექტორის მოადგილისა და კორპორაციული და საინვესტიციო საბანკო მომსახურების უფროსის თანამდებობას, ხოლო 2017 წლიდან 2019 წლამდე იგი იყო ფინანსური დირექტორი. სანამ “საქართველოს ბანკის ჯგუფს” შეუერთდებოდა, დავითი იყო გენერალური დირექტორის მოადგილე და კორპორაციული და საინვესტიციო საბანკო მომსახურების ხელმძღვანელი “თიბისი ბანკის ჯგუფში”. მას ასევე აქვს

საერთაშორისო დონეზე საფინანსო ინსტიტუტებში მუშაობის გამოცდილება, 2008 წლიდან 2014 წლამდე მუშაობდა “Deutsche Bank”-ში სავალო კაპიტალის ბაზრების სპეციალისტად, ხოლო ვიცე-პრეზიდენტად კაპიტალის ბაზრებისა და ხაზინის მიმართულებით. ამჟამად დავითი სამეთვალყურეო საბჭოს წევრია “ჰამპორბანკში”, უზბეკეთში. 2019 წლის ივნისის მდგომარეობით იგი ასევე საქართველოს საპენსიო სააგენტოს საინვესტიციო საბჭოს წევრი იყო, ბანკში ფინანსურ დირექტორად დანიშვნის შემდეგ, მან დატოვა აღნიშნული პოზიცია ინტერესთა კონფლიქტის თავიდან ასარიდებლად. დავითი ფლობს მაგისტრის ხარისხს ლონდონის ბიზნეს სკოლიდან და ბაკალავრის ხარისხს ტელეკომუნიკაციებსა და ინჟინერიაში საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტიდან. მისი კარიერული გზა ნათლად აჩვენებს, თუ როგორი მნიშვნელოვანი და მომგებიანი აქტივია იგი ბანკისათვის.

გიორგი კალანდარიშვილი (დირექტორთა საბჭოდან გადადგა 2019 წლის 21 მაისს)

გიორგი 2017 წლის ოქტომბერში არჩეულ იქნა სამეთვალყურეო საბჭოს წევრად და დაინიშნა სს "ლიბერთი ბანკის" აღმასრულებელი დირექტორის თანამდებობაზე. 2019 წლის 21 მაისს იგი გადადგა აღნიშნული პოზიციიდან. ბანკში მუშაობის დაწყებამდე, გიორგი გახლდათ Hunnewell Partners Georgia-ს პროექტების დირექტორი (2015 წლიდან). 2010-2015 წლებში გიორგი შპს Standard Group Ltd-ის პარტნიორი იყო; შპს "Standard Group" -ში გაწევრიანებამდე

– 2008-2009 წლებში – იგი შპს "Forward Capital Ltd"-ის პროექტის მენეჯერი გახლდათ; 2005-2007 წლებში გიორგი სს "სტანდარტ ბანკის" აღმასრულებელი დირექტორის თანამდებობას იკავებდა. 2001 წელს გიორგიმ მუშაობა დაიწყო სს „აგრობიზნესბანკში“ საკრედიტო განყოფილების უფროსად, ხოლო 2003 წელს დაინიშნა აღმასრულებელი დირექტორის თანამდებობაზე. სს „აგრობიზნესბანკში“ მუშაობის დაწყებამდე გიორგი გახლდათ აუდიტორული კომპანია NACON-ის პარტნიორი. 1998-1999 წლებში იგი წარმოადგენდა სს "თბილკრედიტბანკის" საინვესტიციო სამმართველოს უფროსს. 1997 წელს გიორგი თბილისი ბანკის საინვესტიციო განყოფილების მენეჯერი იყო. გიორგიმ დაამთავრა იესემ თბილისის უმაღლესი სკოლა (ESM-Tbilisi) ბიზნესის ადმინისტრირების ბაკალავრის ხარისხით.

ლევან ლეკიშვილი (დირექტორთა საბჭოდან გადადგა 2020 წლის 8 აპრილს)

ლევან ლეკიშვილი ლიბერთი ბანკს 2018 წლის ივნისში შეუერთდა გენერალური დირექტორის მოადგილის, ფინანსური დირექტორის პოზიციაზე. 2019 წლის 21 მაისიდან 2019 წლის 30 დეკემბრამდე ლევანი იყო ბანკის გენერალური დირექტორის მოვალეობის შემსრულებელი, 2020 წლის 8 აპრილს კი იგი გადადგა დირექტორთა საბჭოდან. ლიბერთი ბანკამდე, ლევანს 2013- 2018 წლებში ბელორუსში, კომპანია 'Shine-Est'-ის მმართველი პარტნიორის პოზიცია ეკავა. მანამდე კი, 2009-2015 წლებში კომპანია Standard Group-ის გენერალური დირექტორი იყო, ვილნიუსში. 2008-2009 წლებში ლევან ლეკიშვილს კომპანია 'Forward Capital'-ის ფინანსური

დირექტორის პოზიცია ეკავა, ბელორუსში. 2005 -2008 წლებში ლევანი 'სტანდარტ ბანკი'-ს ფინანსური დირექტორი იყო. 2003 წელს ლევანი შეუერთდა დინამოს საფეხბურთო კლუბს, როგორც გენერალური ფინანსური ოფიცერი და ეს პოზიცია ეკავა 2005 წლამდე. 2003 – 2005 წლებში ლევანს საფეხბურთო კლუბ 'დინამო'-ს ფინანსური დირექტორის პოზიცია ეკავა, მანამდე კი სხვადასხვა პოზიციები ეკავა 'საქკურორტბანკსა' და 'EA Bank'-ში. ლევანი ფლობს მაგისტრის ხარისხს ESM თბილისი-დან (European School of Management Tbilisi) და ბაკალავრის ხარისხს ეკონომიკაში თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტიდან.

მამუკა კვარაცხელია

მამუკა კვარაცხელია ლიბერთი ბანკს შეუერთდა 2017 წლის დეკემბერში, ხოლო 2018 წლის აპრილში დაინიშნა გენერალური დირექტორის მოადგილის, რისკების დირექტორის პოზიციაზე. 2013 წლიდან 2017 წლის ჩათვლით მამუკა კვარაცხელიას ეკავა სხვადასხვა თანამდებობები „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოში“ - საგრანტო მენეჯერი, პროექტების განვითარებისა და მხარდაჭერის სამსახურის უფროსი, დირექტორის მოადგილე (პროექტების კურატორი), დირექტორი; ამ სააგენტომდე, 2010-2013 წლებში მამუკა კვარაცხელია მუშაობდა Standard Group Ltd -ს პროექტების მენეჯერად და 2004-2008 წლებში ეკავა საკრედიტო დეპარტამენტის უფროსის პოზიცია. სტანდარტულ ბანკამდე, მამუკა

მუშაობდა სს „თბილუნვერსალბანკში“ სხვადასხვა პოზიციაზე მიკროდაკრედიტების განყოფილების უფროსის ჩათვლით. მამუკას აქვს ბაკალავრის ხარისხი ეკონომიკაში თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტიდან.

ლევან თხელიძე

ლევან თხელიძე ლიბერთი ბანკს შეუერთდა 2017 წელს და 2018 წელს დაინიშნა გენერალური დირექტორის მოადგილის, საოპერაციო დირექტორის პოზიციაზე. ლიბერთი ბანკში მუშაობის დაწყებამდე ლევანი მუშაობდა ს.ს ალფა ექსპრესის სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის პოზიციაზე 2014-2017 წლებში. ალფა ექსპრესამდე 2010-2014 წლებში იყო Belfashion-ის თანადამფუძნებელი და თანამმართველი მინსკში, ბელარუსი. მუშაობდა ასევე მრჩეველის პოზიციაზე საგარეო ეკონომიკურ საკითხებში Ch.I.U.P “Forward Capital“-ში 2009-2010 წლებში. 2005-2008 წლებში სს. სტანდარტულ ბანკში გენერალური დირექტორის მოადგილედ მუშაობის დაწყებამდე ლევანს სხვადასხვა პოზიციები ეკავა სს. თიბისი ბანკში,

მათ შორის საერთაშორისო ოპერაციების უფროსის მოადგილე, ხაზინის უფროსის მოადგილე და ცენტრალური ფილიალის დირექტორის მოადგილე. ლევანს აქვს ბაკალავრის ხარისხი საერთაშორისო ეკონომიკურ ურთიერთობებში თბილისის ეკონომიკური ინსტიტუტიდან და დაასრულა მაგისტრატურის პროგრამა ESM თბილისი-დან (European School of Management Tbilisi).

დავით ვერულაშვილი

დავით ვერულაშვილი სს. ლიბერთი ბანკში კორპორატიული საბანკო საქმიანობის დირექტორად დაინიშნა 2014 წელს, მას შემდეგ, რაც წლების განმავლობაში იმსახურა კორპორატიული და მერჩანტული საბანკო საქმიანობების დეპარტამენტის უფროსად. მისი მთავარი პასუხისმგებლობები მოიცავს კორპორატიული ბიზნესის განვითარებასა და განვრცობას, კორპორატიული კლიენტებისთვის სხვადასხვა მომსახურებისა და პროდუქტების შეთავაზებას და ეროვნული სექტორის სხვადასხვა დაწესებულებებთან პარტნიორობის დაფუძნებას. ბანკში მუშაობის დაწყებამდე, დავითი იყო სს. პროკრედიტ ბანკის კორპორატიული საბანკო მომსახურების დეპარტამენტის უფროსი. მას აგრეთვე ეკავა სს. საქართველოს ბანკის

კორპორატიული და საინვესტიციო საბანკო განყოფილების დირექტორის მოადგილის პოზიცია. დავითს გააჩნია სხვადასხვა საკრედიტო და კორპორატიულ ფინანსურ პოზიციებზე მუშაობის ფართო გამოცდილება 2000 წლიდან მოყოლებული. დავითმა დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი და აქვს ბაკალავრის და მაგისტრის წოდება ინფორმაციისა და ორგანიზაციის მართვაში.

3.4.3 დირექტორთა საბჭოს ფუნქციები

ბანკის ყოველდღიური საქმიანობების განხორციელებთან ერთად, დირექტორთა საბჭოს მთავარი ფუნქციები წარმოდგენილია ქვემოთ:

- სამეთვალყურეო საბჭოსა და აქციონერთა საერთო კრების დღის წესრიგის შედგენა;
- სამეთვალყურეო საბჭოსთვის წლიური ბიზნეს გეგმის, მათ შორის ბიუჯეტის, მოგების და ზარალის პროგნოზის და ბანკის საინვესტიციო გეგმის წარდგენა;
- სესხების გაცემის, ანგარიშსწორებების, დაფინანსების, სალარო მომსახურებების, უზრუნველყოფის, ბანკის ფულადი სახსრების და ფასეულობების აღრიცხვის და ანგარიშგების, შიდა კონტროლის და აღრიცხვის ორგანიზება და ზედამხედველობა, რომელიც უზრუნველყოფს ბანკის სათანადო მომსახურებას კლიენტებისთვის;
- ბანკის ფილიალების და სერვის ცენტრების ფუნქციონირების ორგანიზება და ზედამხედველობა, რომელიც უზრუნველყოფს, რომ ასეთი ფილიალების და სერვის ცენტრების მენეჯერები ეფექტურად შეასრულებენ თავიანთ დავალებებს და ფუნქციებს;
- შიდა აუდიტიდან ან გარე შემოწმებებიდან მიღებული ინფორმაციის გადახედვა, ასევე ფილიალის მენეჯერების და სერვის ცენტრების მენეჯერების მიერ წარდგენილი ანგარიშების გადახედვა და სათანადო გადაწყვეტილებების მიღება ზემოაღნიშნულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით;
- აქციონერთა საერთო კრების და/ან სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების შესრულების უზრუნველყოფა;
- პოლიტიკის, ოფისის წესების და ნებისმიერი სხვა რეგულაციის შემუშავება და მათი სამეთვალყურეო საბჭოსთვის წარდგენა დასამტკიცებლად;
- გადაწყვეტილების მიღება პერსონალის შერჩევის, გათავისუფლების, ტრენინგის და ანაზღაურების შესახებ (იმ პირობით, რომ დირექტორთა საბჭო ვალდებულია გაითვალისწინოს სამეთვალყურეო საბჭოს რეკომენდაციები კონკრეტულ ტოპ მენეჯერებთან დაკავშირებით);

- სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დადგენილი რისკის მართვის პრინციპების მონიტორინგი და ბანკის რისკის პროფილის რისკის დასაშვები დონის (Risk Appetite Statement – „RAS“) განსაზღვრული ლიმიტების ფარგლებში მოქცევის უზრუნველყოფა.

დირექტორთა საბჭო ასევე არის გადაწყვეტილების მიმღები ორგანო ყველა იმ საქმიანობასთან დაკავშირებით, რომელიც სპეციალურად არ არის განსაზღვრული სამეთვალყურეო საბჭოსთვის და/ან აქციონერთა საერთო კრებისთვის.

3.4.4 დირექტორთა საბჭოს საქმიანობა და კრებები

დირექტორთა საბჭოს საქმიანობებს ხელმძღვანელობს გენერალური დირექტორი. გენერალური დირექტორი უფლებამოსილია ინდივიდუალურად წარმოადგინოს ბანკი ნებისმიერი პირის წინაშე, სამეთვალყურეო საბჭოსთვის განსაზღვრული კომპეტენციის მქონე საკითხების საფუძველზე. ნებისმიერი გარიგება ან ბანკის ნებისმიერი შიდა რეგულაცია, ბრძანება ან ინსტრუქცია შეიძლება დამოწმდეს გენერალური დირექტორის ხელმოწერით ან დირექტორთა საბჭოს ყველა დანარჩენი წევრების ხელმოწერებით. სამეთვალყურეო საბჭოს თანხმობის საფუძველზე, გენერალურ დირექტორს შეუძლია მიიღოს მინდობილობა მიანიჭოს სხვა დირექტორებს დამოუკიდებლად წარმოადგინონ ბანკი სხვადასხვა გარიგებებთან და ვალდებულებებთან დაკავშირებით.

დირექტორთა საბჭო იღებს გადაწყვეტილებებს დირექტორთა საბჭოს კრებებზე. 2019 წლის განმავლობაში მთლიანობაში დირექტორთა საბჭო შეიკრიბა 86-ჯერ და გადაწყვიტა სხვადასხვა საკითხები ახალი პროდუქტების შემუშავების, მიმდინარე და პერსპექტიული პროექტების მართვა და/ან განხორციელების, გარკვეული სტრუქტურული ერთეულების შექმნის, მმართველი და სახელმძღვანელო დოკუმენტების ათვისების - სხვადასხვა პროდუქტის პირობები, ფილიალების/სერვის ცენტრების გახსნა/დახურვის, სტრუქტურული რეორგანიზაციის განხორციელების, კონკრეტული მომსახურების ტარიფების და ბანკის სხვა საქმიანობების შესახებ.

3.4.5 დირექტორთა საბჭოს საქმიანობის შეფასება

სამეთვალყურეო საბჭო მუდმივად აფასებს დირექტორთა საბჭოს საქმიანობებს ბანკის საერთო მიზნების მიღწევის თვალსაზრისით და მიიჩნევს, რომ დირექტორთა საბჭოს გააჩნია გამოცდილების და ცოდნის სათანადო ბალანსი და კომბინაცია და ეფექტურად გააგრძელებს საქმიანობას.

3.5 სავალდებულო სატენდერო შეთავაზება

2017 წლის ოქტომბერში, მას შემდეგ რაც ბანკში განხორციელდა კონტროლის ცვლილება და Georgian Financial Group B.V.-მა (ყოფილი European Financial Group B.V.) იყიდა ბანკის განთავსებული აქციების 74.64% და შესაბამისად გახდა ბანკის მაჟორიტარი აქციონერი, საქართველოს მეწარმეთა შესახებ კანონით გათვალისწინებული წესით, Georgian Financial Group B.V.-მ („GFG“) გამოაცხადა სავალდებულო სატენდერო შეთავაზება ყველა დარჩენილი აქციის გამოსყიდვის თაობაზე. სავალდებულო სატენდერო შეთავაზების პირველი ეტაპი დასრულდა 2018 წლის თებერვალში. საბოლოოდ, მინორიტარი აქციონერებისგან სავალდებულო სატენდერო შეთავაზების პერიოდში მიღებული განაცხადების საფუძველზე, ბანკის მიერ სრულად იქნა გამოსყიდული 2019 წელს.

სავალდებულო სატენდერო შეთავაზების ფარგლებში ბანკის მიერ გამოსყიდულ იქნა დაახლოებით 8.25 მილიონი ჩვეულებრივი აქცია და 2.25 მილიონი პრივილეგირებული აქცია. ზემოაღნიშნული აქციების გამოსყიდვის მიზნით GFG-ის მიერ გადახდილმა ჯამურმა თანხამ შეადგინა დაახლოებით 3.1 მილიონი ლარი.

კანონმდებლობის შესაბამისად, სატენდერო შეთავაზების დასრულებამდე GFG-ს შეზღუდული ჰქონდა მის კონტროლ ქვეშ არსებული, 50%-ზე მეტი ხმების საერთო კრებაზე გამოყენების უფლება.

გარდა სავალდებულო სატენდერო შეთავაზებისა, 2018 წელს GFG-მ მისი კუთვნილი 1,573,680 პრივილეგირებული აქცია დააკონვერტირა 31,600,000 ჩვეულებრივ აქციადა. სავალდებულო სატენდერო შეთავაზებისა და პრივილეგირებული აქციების კონვერტაციის შედეგად GFG-ის ბენეფიციარი მფლობელები, ფიზიკური პირები ირაკლი ოთარ რუხაძე, იგორ ალექსეევი და ბენჯამინ ალბერტ მარსონი, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით არაპირდაპირ ჯამურად ფლობდნენ ბანკის განთავსებული აქციების 91.985%-ს (2017: 74.64%).

3.6 ფინანსური ანგარიშგების შედგენის პროცესთან დაკავშირებული შიდა კონტროლისა და რისკების მართვის სისტემების მიმოხილვა

ბანკში შემუშავებულია სააღრიცხვო პროცედურა და შიდა კონტროლის სისტემა. ბანკის ფინანსური აღრიცხვის პოლიტიკის და სტანდარტების სახელმძღვანელო მოიცავს მონაცემების შეყვანის, დამუშავების, ამოღების, კონტროლისა და გავრცელების პროცესებს. შიდა კონტროლის სისტემა შემუშავებულია და დანერგულია იმგვარად, რომ თავიდან აიცილოს და დროულად გამოავლინოს უზუსტობები ფინანსურ ანგარიშგებაში. პერიოდულად რისკების და შიდა აუდიტის დეპარტამენტების მიერ კონტროლდება პროცესების შესაბამისობა აღნიშნულ შიდა კონტროლის/პროცედურებსა და პოლიტიკასთან მიმართებაში.

ბანკი ფინანსური ანგარიშგების დახურვას და წარდგენას ყოველდღიურად ახდენს როგორც ფასს-ის, ისე სეზ-ის მოთხოვნების მიხედვით. ყოველდღიურად ინფორმაციის წარდგენა ხორციელდება როგორც ბანკის შიდა სტრუქტურულ ერთეულებსა და მენეჯმენტისადმი, ასევე სავალდებულო წესით იგზავნება სეზ-ში შესაბამისი ახსნა განმარტებებით. გარდა ამისა, სამეთვალყურეო საბჭოსა და სეზ-ისტვის მზადდება ფასს-ის და სეზ-ის მოთხოვნების მიხედვით მომზადებული თვიური კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება. ყოველწლიურად ბანკი ვალდებულია მოიწვიოს გარე აუდიტი და ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი წესით ჩაატაროს გარეაუდიტორული შემოწმება ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად.

4 არაფინანსური ანგარიშგება

ამჟამად, ბანკში გარემოს დაცვის, სოციალური, დასაქმების, ადამიანის უფლებების დაცვისა და კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლის საკითხები რეგულირდება სხვადასხვა შიდა დოკუმენტებით და პროცესებით, მათ შორის ბანკის კორპორატიული სახელმძღვანელოთი, ინტერესთა კონფლიქტის მართვის დებულებით და KYC და AML პოლიტიკებით. ბანკი აქტიურად მუშაობს გარემოს დაცვის, სოციალური, დასაქმების, ადამიანის უფლებების დაცვისა და კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლის საკითხებზე ახალი კომპლექსური პოლიტიკების შემუშავებაზე.

4.1 სოციალური და დასაქმების საკითხები

4.1.1 სოციალური პასუხისმგებლობა

სოლიდარობის ფონდი

2014 წლიდან ბანკი მონაწილეობს სოლიდარობის ფონდის მხარდაჭერის პროგრამაში, რომელიც ყურადღებას ამახვილებს 22 წელზე უმცროსი კიბოთი დაავადებული ახალგაზრდების დახმარებაზე. ეს დახმარება მოიცავს საზღვარგარეთ დიაგნოსტიკის და მკურნალობის თანადაფინანსებას, რაც საქართველოში არაა ხელმისაწვდომი (მაგალითად ღეროვანი უჯრედების გადანერგვა) და, აგრეთვე, საქართველოს ფარგლებში მკურნალობის დაფინანსება, რაც ცდება ჯანდაცვის და პირადი დაზღვევის კომპანიების პროგრამების ფარგლებს. ეს ინიციატივა გაგრძელდება 2020 წელსაც. პროგრამის ფარგლებში ბანკმა ფონდის ანგარიშზე 2019 წლის 31 დეკემბრის მონაცემებით 830,000 ლარზე მეტი გადარიცხა ლეიკემიით დაავადებულ ბავშვთა და მოზარდთა მკურნალობის ხარჯების დასაფარად.

სოციალური მომსახურების სააგენტო - მოხუცთა პანსიონები და ბავშვთა თავშესაფრები

ლიბერთი ბანკი იღებს სოციალური მომსახურების სააგენტოში დაფიქსირებული ბავშვთა და მოხუცთა ყველა პანსიონატის კომუნალური გადასახადების (გაზი, ელექტროენერგია, წყალი) გადახდის პასუხისმგებლობას. ბანკის პროგრამა მოიცავს 54-ზე მეტ დარეგისტრირებულ თავშესაფარს ქვეყნის მასშტაბით და 300-ზე მეტ ბენეფიციარს, რისი წლიური ხარჯიც შეადგენს 470 ათას ლარს. მათ ყოველდღიურ ცხოვრებაში ხალისის შესატანად ბანკი რეგულარულად სტუმრობს თავშესაფრებს და მიაქვს საკვები და საჩუქრები.

უფასო და ფასდაკლებული სამედიცინო მომსახურება პენსიონერებისთვის

New Hospitals Clinic-თან პარტნიორობით ბანკი უზრუნველყოფს მხედველობის უფასო გამოკვლევას, დიაგნოსტიკას და შემდგომი მკურნალობისა და სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომ ფასებში მიწოდებას ლიბერთი ბანკის სოციალური ბარათის მფლობელებისთვის. სამედიცინო მომსახურებაზე ხელი მიუწვდებათ როგორც თბილისის, აგრეთვე რეგიონების მოსახლეობას. 2018-2019 წლებში ლიბერთი ბანკის თბილისისა და რეგიონალურ ფილიალებში გლაუკომისა და კატარაქტის გამოკვლევა ჩაიტარა ბანკის 11 000 -მდე მომხმარებელმა.

უფასო კომპიუტერული განათლება 60+ ასაკის მოსახლეობისთვის

2019 წელს ბანკმა ქვეყანაში წარმატებით განახორციელა ხანდაზმულთა უფასო კომპიუტერული განათლების პროგრამა. ხანდაზმული მოსახლეობისთვის შექმნილია სპეციალური ორკვირიანი პროგრამა, რაც შეასწავლის კომპიუტერის და ინტერნეტის ძირითად უნარებს. 2500-ზე მეტმა 60+ სტუდენტმა უკვე გაიარა ეს კურსი თბილისსა და რეგიონებში.

სოციალური პასუხისმგებლობის პროგრამა სოციალური ბარათების მფლობელებისთვის
პარტნიორებთან ერთად: სუპერმარკეტების ქსელი 'ნიკორა', ევექსი კლინიკები და ფარმადეპო

ლიბერთი ბანკის სოციალური ბარათის 1.2 მილიონ მფლობელს, პენსიონერებისა და სოციალური დახმარების მიმღებების ჩათვლით, შეუძლიათ განსაკუთრებული და პრივილეგიებული პირობებით სარგებლობა სოციალური ბარათით გადახდისას, პარტნიორ კომპანიებთან: სუპერმარკეტების ქსელი 'ნიკორა', ევექსი კლინიკები და ფარმადეპო.

აღნიშნული პროექტები ბანკმა დაიწყო 2018 წლის სექტემბრიდან, გადახდის ტერმინალები განთავსდა ნიკორას ყველა მაღაზიაში (დაახლოებით 250), ფარმადეპოს 270-ზე მეტ აფთიაქსა და ევექსი კლინიკების 36 კლინიკაში ქვეყნის მასშტაბით. ეს ინიციატივა გაგრძელდება 2020 წელს.

2019 წლის 5 დეკემბერს ლიბერთი UN Women-ის ქალთა გაძლიერების პრინციპების გლობალურ ინიციატივას შეუერთდა. თანამშრომლობის ფარგლებში, ლიბერთი სრულიად იზიარებს UN Women-ის ხედვასა და პრინციპებს ბანკში დასაქმებული ქალების ეკონომიკური გაძლიერების მხარდასაჭერად, რაც ითვალისწინებს:

- ძლიერი კორპორაციული მმართველობის ჩამოყალიბებას გენდერული თანასწორობის უზრუნველსაყოფად;
- სამართლიან დამოკიდებულებას სამსახურში ქალებისა და კაცების მიმართ- ადამიანის უფლებების დაცვისა და არა-დისკრიმინაციული მიდგომის პატივისცემას და მხარდაჭერას;
- თითოეული ქალისა და კაცის ჯანმრთელობის, უსაფრთხოებისა და კეთილდღეობის უზრუნველყოფას;
- ქალების განათლების სწავლებისა და პროფესიული განვითარების ხელშეწყობას;
- საწარმოს განვითარებაში, მიწოდების ჯაჭვსა და მარკეტინგულ საქმიანობაში ქალთა გაძლიერების ხელშეწყობის ინსტრუმენტების დანერგვას;
- საზოგადოებრივი ინიციატივებისა და ადვოკატირების გზით თანასწორობის ხელშეწყობას;
- პროგრესის გაზომვას და საჯარო ანგარიშგებას გენდერული თანასწორობის კუთხით არსებული მიღწევების შესახებ.

ბანკის მენეჯმენტი მიიჩნევს, რომ თანასწორობა ჯანსაღი სამუშაო გარემოს ჩამოყალიბებისთვის აუცილებელ კომპონენტს წარმოადგენს, რომლის გაუმჯობესებაც ლიბერთის ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტია. UN Women-თან თანამშრომლობა კი მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ამ პრიორიტეტების დანერგვას. გაეროს ქალთა ორგანიზაციას ქალების გაძლიერებისა და გენდერული თანასწორობის ხელშეწყობის გლობალური მანდატი აქვს. მასთან პარტნიორობით კერძო კომპანიები და საქველმოქმედო ორგანიზაციები მუდმივად იღებენ საერთაშორისო აღიარებას იმ განხორციელებული ცვლილებებისთვის, რომელიც ემსახურება მთავარ მიზანს - თანაბარუფლებიანობას, რომ არც ერთი გოგონა და ქალი არ დარჩეს უკანა პლანზე.

4.1.2 დასაქმების საკითხები

ბანკში დასაქმებულთა საერთო რაოდენობა 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 4,587 თანამშრომელი იყო, აქედან 1,420 მამრობითი და 3,167 მდედრობითი სქესის წარმომადგენელი. ორგანიზაციაში გენდერული თანასწორობაა, თანაბარი მოპყრობა დასაქმებასა და პროფესიულ სფეროში. ბანკში დასაქმებულია 19 შეზღუდული შესაძლებლობის თანამშრომელი (არ ექვეითებათ საშემოსავლო გადასახადი), მოქმედებს კერძო დაზღვევა.

ბანკი ზრუნავს დასაქმებულთა კვალიფიკაციის ამაღლებასა და განვითარებაზე, რაც თავისმხრივ ზრდის თანამშრომელთა მოტივაციას, ხელს უწყობს მიმდინარე პროცესების დახვეწას, ავტომატიზაციას და მომხმარებელთან ურთიერთობის გაუმჯობესებას.

ასევე ბანკში დაინერგა შეფასების სისტემა, რომელიც საშუალებას აძლევს როგორც დაქვემდებარებულ თანამშრომელს, ასევე ზემდგომს განსაზღვრონ შეფასების თვლადი კრიტერიუმები და მიიღონ აღნიშნულ კრიტერიუმებზე დაყრდნობით უკუკავშირი. პროცესი გამჭვირვალეა და მიმართულია თანამშრომელთა პროფესიული განვითარებისკენ.

ბანკში მოქმედებს კორპორატიული სახელმძღვანელო, რომელშიც დაწვრილებითაა გაწერილი დასაქმებულის უფლება-მოვალეობები, კორპორატიული ეთიკა, კონფიდენციალურობა, უსაფრთხოების და დასაშვები ქმედებების პოლიტიკა, დასაქმებულის სამუშაო და დასვენების დრო, დეკრეტული და სხვადასხვა სახის შვებულებით სარგებლობის წესები.

4.2 გარემოს დაცვასთან დაკავშირებული საკითხები

ბანკის სათაო ოფისის ყველა სართულზე განთავსებულია სპეციალური მწვანე ყუთები, სადაც თანამშრომლებს შეუძლიათ ჩაყარონ უკვე გამოყენებული და გამოუსადეგარი ფურცლები. აღნიშნული აქტივობით ბანკი ახორციელებს ორმაგ დახმარებას:

- უფრო ხილდება ბუნებას და ზრუნავს, რომ რაც შეიძლება ნაკლები ხე მოიჭრას ქალაქის დამზადების მიზნით;
- მაკულატურის ჩაბარებით მიღებული ფულით, ბანკი ეხმარება მიუსაფარ ბავშვთა სახლებს.

მდგრადი გარემოსდაცვითი პოლიტიკა დამტკიცდა სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ 2019 წელს. აღნიშნული პოლიტიკა გამოხატავს და ადასტურებს ბანკის შესაძლებლობას, შესაბამისობაში იყოს ყველა შესაბამის რეგულაციებთან და სხვა მოთხოვნებთან. ამასთან, ბანკი მიზნად ისახავს გარემოზე გავლენის მინიმუმამდე შემცირებას ბიზნეს გადაწყვეტილებებში გარემოსდაცვითი საკითხების გათვალისწინების გზით; ინდუსტრიის ჯგუფებთან, არასამთავრობო ორგანიზაციებთან და სამოქალაქო საზოგადოებასთან ურთიერთობით ბიზნესში მდგრადი გარემოსდაცვითი პოლიტიკის ხელშესაწყობად; გარემოსდაცვით საკითხებზე თანამშრომელთა ცნობიერების ამაღლებით, გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლიანი ქცევის წახალისებითა და სხვა სოციალურად ან და ეკოლოგიურად სასარგებლო საქმიანობის განხორციელებით.

4.3 ადამიანის უფლებები

ადამიანის უფლებების დაცვა ბანკის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი პრინციპია. ბანკი ზედმიწევნით იცავს დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნებს. ბანკში არსებული შიდა პროცედურები და პოლიტიკები სრულ შესაბამისობაშია ანტიდისკრიმინაციულ კანონმდებლობასთან. სავარაუდო დისკრიმინაციის ნებისმიერ ფაქტზე ხდება სწრაფი და ეფექტიანი რეაგირება, ხოლო დისკრიმინაციის ფაქტის გამოვლენის შემთხვევაში ბანკი უზრუნველყოფს შესაბამისი ზომების მიღებას და დისკრიმინაციის შედეგების აღმოფხვრას, მესამე პირის უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების შეულახავად.

4.4 კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლა

ბანკისთვის მნიშვნელოვანია აწარმოოს საქმიანი ურთიერთობა სამართლიანი, ეთიკური და კანონშესაბამისი ფორმით. ბანკის ანტიკორუფციული პოლიტიკის ელემენტები მოცემულია „კორპორატიულ სახელმძღვანელოში“ და სტანდარტულ შრომით ხელშეკრულებებში. დოკუმენტები განსაზღვრავს ბანკის თანამშრომელთა/დირექტორთა ქცევის წესებს და არეგულირებს, საჩუქრის ან სარგებლის მიღების საკითხებს, რომელიც შესაძლებელია უკავშირდებოდეს მათ საქმიანობას.

ბანკი კორუფციულ რისკებს ასევე აკონტროლებს შესყიდვების პროცესშიც. ბანკის შესყიდვები ხორციელდება სატენდერო პროცედურის დაცვით, რომლის შედეგადაც გადაწყვეტილება მიიღება მიმწოდებლის შესწავლის, ინტერესთა კონფლიქტის ან/და კორუფციული რისკების გამოვლენის და აღმოფხვრის საფუძველზე.

2019 წელს მექრთამეობისა და კორუფციის საწინააღმდეგო პოლიტიკის დამტკიცებით და დანერგვით, ბანკი უპირატესობას ანიჭებს შემდეგ ღირებულებებს:

- წინდახედულ და სანდო ქცევას;
- დასაქმებულის პასუხისმგებლიანობის წახალისებას;
- საქმიანობაში გაშლილი მკლავის პრინციპის გამოყენებას, როდესაც გარიგებაში მონაწილე მხარეები არიან დამოუკიდებლები და თანაბარ პირობებში;

კორუფციული მიზნით ვინმესთვის რაიმე ისეთი ღირებულების შეთავაზება ან მიღება, როგორც არის საქმიანი უპირატესობის მისაღებად არასათანადო გადახდები საჯარო მოხელეების ან კერძო პირებისთვის, რაც ასევე მოიცავს ქრთამის გადახდის დაპირებას (პირდაპირ თუ არაპირდაპირ), ასევე მის მიღებაში დახმარებასაც.

4.5 დამატებითი ინფორმაცია

დამატებითი ინფორმაციის მიღება შესაძლებელია ბანკის 2019 წლის პილარ 3-ის ანგარიშში რომელიც ხელმისაწვდომია ბანკის ვებ-გვერდზე:

<https://www.libertybank.ge/ka/chven-shesakheb/investorebistvis/pinansuri-inpormatsia/regulatory-financial-reporting-to-the-national-bank-of-georgia> და სებ-ის ვებ-გვერდზე:

https://www.nbg.gov.ge/uploads/pilar/annual/2019/liberty/liberty_2019_geo.pdf